

***Manna
pro každý den
I.***

Obsah	Stránka
Evangelium podle Lukáše	3
Prorok Amos	102
První epištola Korintským	121
Druhá epištola Korintským	165
Prorok Izaiáš	193
První epištola Tesalonickým	288
Druhá epištola Tesalonickým	297
Kniha Jozue	302
První Mojžíšova kniha, 1.–6. kapitola	356

Citace z Bible jsou uváděny podle Kralického překladu, v případě potřeby přeloženy z předlohy, kde byl použit Elberfeldský překlad. V tom případě je připojena poznámka „Elb.“ nebo „přel.“.

Přeloženo z „Tägliche Manna“, Band I, Beröa-Verlag, Zürich 1982

© 1998 **IGBV**
GUTE BOTSCHAFT Verlag
P. O. B. 80
D – 35673 Dillenburg
Germany

Bůh si použil více pisatelů k tomu, aby nám popsal Osobu a život Pána Ježíše jako člověka na této zemi. Lukáš Jej představuje jako *Syna člověka*, jako pravého člověka jako jsme my, s výjimkou hříchu. Zde nalézáme naplnění proroctví Zachariáše 6,12: „Aj muž, jehož jméno jest Výstřelek.“ A zatím co Duch svatý popisuje Kristovo člověčenství, neponechává vzhledem k původu tohoto člověka místo pro pochybnosti: Je to Boží Syn (kap. 1,35.78; 2,11.49; 3,22 atd.).

V první době křesťanství se mnozí pokusili popsat život Pána Ježíše a předat jej druhým. Avšak nebyli inspirováni. Tyto pokusy mohou být srovnány se službou takových, kteří dnes, vedení Duchem, káží evangelium nebo zvěstují věřícím Slovo ke vzdělání. Inspirované evangelium ale není obyčejný životopis, nýbrž Boží zpráva o Jeho Kristu, podaná tím služebníkem, kterého On k tomu zvolil.

Lukáš, povoláním lékař (Kol 4,14), adresuje svou zprávu Teofilovi, věřícímu Řeku. Oslovení dává tušit, že měl nějaké vyšší postavení (porovnej se Sk 23,26; 24,3 a 26,25).

Lukášovo evangelium nám nepodává chronologické pořadí událostí, nýbrž metodicky seřazený záznam („pořádně“ = „po řadě“).

Lukáš se v různých bodech podobá apoštolu Pavlovi. Oba muži byli Bohem inspirovaní pisatelé. Neviděli Pána tělesnými očima, nýbrž byli o Jeho osobě vyučováni Duchem. Oba měli úkol směřující k národům, ale nezapomínali proto na židovský národ. Z tohoto důvodu nacházíme na začátku tohoto evangelia tak podrobný popis tehdejšího stavu v Izraeli, ačkoli nám ukazuje milost Páně, která tu je pro všechny lidi, nejen pro Židy.

Byl tu chrám, modloslužba byla vymýcena, kněžská služba byla zřízena podle Davidových nařízení (1 Par 24): Byl tu ozdobený dům (Lukáš 11,25), ale kde bylo srdce lidu a jeho vůdců?

Byli tu někteří věrní, jejichž srdce bylo s Bohem. Tento kněžský pár k nim patřil. Ale právě oni měli velký žal srdce: byli bezdětní. Zachariáš učinil ze společného trápení předmět vážných proseb. Ale jeho vytrvalost byla vystavena těžké zkoušce. Teprve nyní, když oba zestárlí, přišlo vyslyšení. Jak dlouho musel čekat Abraham? I u něho přišlo naplnění zaslíbení teprve tehdy, když zmizela každá lidská naděje.

Bůh nám musí někdy vzít každou lidskou i přirozenou oporu, abychom to, co si vyprošujeme, očekávali skutečně jen od Něho.

Bůh nevyslyšel Zachariášovy modlitby prostě narozením dítěte. Ne, On oznámil příchod syna jedním ze Svých vznešených služebníků. Mělo to být neobyčejné dítě: nazarejský (4. M 6) od života matky, naplnění proctví proroka Malachiáše (kap. 4,5.6), ten, kdo připraví cestu Mesiášovi.

A jak reagoval kněz na takové poselství z nebe? Nevěrou, která chtěla mít vysvětlení oznámeného zázraku. – Zkoumejme svá srdce, zda se nepodobáme často pochybujícímu Zachariášovi. Právě tehdy, když nám Bůh chce vyjít vstříc, omezujeme Ho; když požehnaní je přede dveřmi, pochybujeme.

Němý Zachariáš je obrazem Izraelského lidu dnešní doby. Židé nepřijali s vírou svého Mesiáše, a proto jsou neschopni chválit Boha za Jeho slitování (srv. s Žalm 65,2). Ano, žádná duše není v stavu chválit Boha, opravdu Mu děkovat, jestliže nejprve nepřišla ke kříži Golgoty, a tam vírou nepřijala Pána Ježíše jako svého Spasitele. Můžeš Ho z hloubi srdce chválit a velebit? Pak to nezapomeň činit!

O staletí dříve byl týž anděl Gabriel poslán na zem s poselstvím k Danielovi (kap. 8 a 9). Už tehdy směl zvěstovat příchod Mesiáše, ale také Jeho zavržení (Dan 9,25.26). Zde přichází s obdivuhodným poselstvím k panně Marii, které převyšuje její chápání. Ale otázka: „Kterak se to stane?“ vyvěrá z upřímného, nikoli nevěřícího srdce (45. v.). Svěřuje se Bohu: „Staniž se mi podle slova tvého.“ (38. v.)

31. verš nás neponechává v nejistotě o tom, že oznámený božský Spasitel (Ježíš = Jehova je spasení) je pravý člověk. Zároveň se však o Něm mluví jako o Božím Synu (35.v.). Božím Synem byl Pán Ježíš v minulé věčnosti, dříve než se stal člověkem. Ale ani jako člověk nepřestal být Božím Synem, a zůstává jím i po té, co se jako vzkříšený vrátil do nebe.

Už před narozením nazývá anděl Pána Ježíše: „to, což se z tebe svatého narodí“ (Elb.: „to svaté, které se narodí“). Není nic, co by Jej tím, že se stal člověkem, nějak spojovalo s padlou přirozeností člověka. Tak je nejen svatý ve Své božské přirozenosti, nýbrž i ve Svém člověčenství. Jak by se jinak mohl stát naším Zástupcem, naším Spasitelem? (1. Pt 1,18.19) Pane Ježíši, jak velebeníhodná je Tvá Osoba!

Dvě ženy, jimž se dostalo Boží zvláštní milosti, se setkávají: podle andělova slova vyhledává Marie svou příbuznou, Alžbětu. Štěstí obou je velmi velké, ale žádná neopouští místo, které jí patří. Obě osobně, tak jako každý jiný člověk, potřebují Spasitele, který se má narodit (47. v.). I ony stojí pod Božím rozsudkem: „Všichni zhřešili.“ (Řím 3,23) Obě si jsou vědomy, že jsou nádobami milosti a požehnání. Marie říká: „Od této chvíle blahoslaviti mne budou všickni národové.“ Nikdy se sama nenazývá žehnající nebo žehnání zprostředkující.

Píseň Marie se v mnohém podobá modlitbě Anny v 1. Samuelově 2. Obě ženy slaví na jedné straně svatost a na druhé straně milosrdenství a milost Boží. Jedno nevylučuje druhé. O *milosrdenství* je v této kapitole pětkrát zmínka (verše 50, 54, 58, 72, 78) a s *milostí* se v tomto evangeliu setkáme na každém kroku, ale nikdy na úkor svatosti. Život Páně v milosti vůči lidem nese nadpis: „kromě hříchu“ (Žid 4,15).

Když se tyto dvě bohabojné ženy navzájem posilnily ve víře, opět se rozloučily, aby každá mohla vykonat svůj úkol na tom místě, kde ji Bůh chtěl mít.

„Neboť nebude nemožné u Boha žádné slovo.“ (37. v.) Alžběta, o níž čteme, že byla neplodná a zstarala se ve dnech svých, dává život synu. Umíme si představit její radost?

Narozením největšího z proroků (Luk 7,28) končí kázeň Páně vůči Zachariášovi. Když kněz písemně potvrdil, že plně přijímá to, co řekl anděl („Jan jest jméno jeho.“), je jeho jazyk opět rozvázan. Co je výsledkem trestu za jeho nevěru? „Mluvil, velebě Boha.“ Boží kázeň dosáhla svého cíle. Nebyla nadarmo. Jak je tomu s námi? Přijde Bůh s námi ke Svému cíli nebo se naše srdce stále ještě vzpírá Jeho jednání s námi?

Jan znamená „Jehova je milostivý“. Jaká milost z Boží strany byla spojena s tímto jménem! Měl připravovat cestu Tomu, který přišel „plný milosti a pravdy“, z jehož plnosti „my všickni vzali jsme, a to milost za milostí“.

Janovým narozením se Bůh opět začal zabývat se Svým lidem. To cítili všichni, kteří o tom slyšeli. Pociťovali v této události Boží ruku. „I jaké dítě toto bude?“

Ze Zachariášova srdce zmizely všechny překážky, takže může být i on naplněn Duchem svatým. Jaké je to Boží dílo při této rodině: dítě už od života matky, matka a nakonec i otec se stávají nádobami, které jsou naplněny Duchem svatým (verše 15, 41, 67).

Chvalozpěv šťastného otce nemá za předmět narození jeho syna, nýbrž naplnění zaslíbení příchodem Krista na tento svět. Kristus je vždy předmětem chvály a velebení věřících a zůstane jím po celou věčnost. Vykupitel tu ještě nebyl, ale Janovo narození znamenalo začátek těchto obdivuhodných událostí (vykoupení, spasení, vysvobození od nepřátel, odpuštění hříchů).

Zachariáš prorokoval. Mluvil, jsa veden Duchem svatým, věci, které se teprve měly naplnit. Vysvobození od nepřátel Židé tehdy nezažili. Poznání spasení a odpuštění hříchů zůstalo omezeno na malý počet z lidu. Na počátku Skutků apoštolských jich bylo shromážděno jen sto dvacet (Sk 1,15). Lid jako celek nebyl hotov přijmout Syna Nejvyššího.

Jan, Boží nazarejský od lůna matky, žil odděleně od všeho, dokonce i od své rodiny. Vskutku prorok, jenž nesl charakter Eliášův (srv. s 1. Král 17,3)!

Podle Micheášova proroctví bylo jasné, že se Mesiáš má narodit v Betlémě (Mi 5,1). Ale Marie a Josef bydleli na severu země v městě Nazaret. Bůh, jenž dal proroctví skrze Své proroky, se staral také o to, aby se Jeho slovo naplnilo. Zde používá mocného císaře Augusta, jehož vláda se vztahovala prakticky na celý tehdejší svět. Ten dává nařízení ke sčítání lidu, takže Marie a Josef, kteří jsou oba z Davidova rodu, musejí jít do svého otcovského města.

Ale Bůh se nezabývá tímto sčítáním lidu, nýbrž naplněním Svých slov. Augustus jistě netušil, že musel stanovit tak brzké datum pro zapsání, aby Ten, jenž jednou bude vládnout nad celým světem, se narodil na místě oznámeném od proroků. Bohu je k provedení Jeho vůle k dispozici vše, ať to je císař nebo velká ryba u Jonáše nebo oslice u Baláma.

V krajně primitivním ubytování se naplnilo proroctví proroka Izaiáše (9,6.7): „Dítě narodilo se nám... a nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje.“ Boží Syn, král Izraele, ležící v jeslích jako dítě zcela chudých rodičů! Nedožívá to naše srdce?

I když se Ježíšovo narození stalo v skrytu před očima světa, zcela v tichosti, přece nebe nemohlo tak důležitou událost přejít mlčením. Zatímco Pán a Spasitel ležel v jeslích, Jeho sláva ozářila prosté pastýře. Člověk je hříšník a má všechny důvody pro to, aby se bál, když je takto postaven do Božího světla. Ale anděl měl poselství o radosti, které bylo určeno právě pro takové lidi. Proto mohl uklidnit pastýře slovy: „Nebojtež se!“

Jeden anděl přináší dobrou zprávu, ale množství nebeských zástupů slaví důsledky zjevení se tohoto Dítěte na světě: Jím bude Bůh dokonale oslaven, Jeho utrpení a smrt budou tvořit základ pravého pokoje na tomto světě. Bůh se neujal andělů, nýbrž padlých lidí. Ty chce vykoupit a přivést k sobě podle Svého zalíbení a bohaté milosti (Ef 1,5.7).

„Maria zachovávala všecky věci tyto, skládající je v srdci svém.“ (19. v.) Když nám někdo mluví o Pánu Ježíši, jsme jen udiveni, činí to na nás dojem, nebo také zachováváme ve svém srdci slova, která nám jsou sdělena o takové obdivuhodné Osobě?

Ačkoli milost, která je v Lukášově evangeliu převládajícím znakem, nezůstává omezena na lid, přesto byl Pán Ježíš Boží Syn, „učiněný z ženy, *učiněný (narozený) pod zákonem*“ (Gal 4,4). Jeho rodiče naplnili vše, co zákon předepisoval (3. M 12). Jejich oběť nám ukazuje, do jakých chudých poměrů se Pán slávy narodil (2. Kor 8,9).

Bohobojný Simeon žil v době, když Boží vůle ještě nebyla úplně zjevena v Jeho psaném Slově. Avšak skrze Ducha svatého směl zakusit osobní povzbuzení a vedení. Jaký protiklad mezi verši 27 a 29! Rodiče našeho Pána jednali podle zákona. Ale ten nebyl nikdy schopen „v pokoji propustit“ nějakého člověka. Tu musel přijít Ten, který nás Svou smrtí vykoupil od zlořečenství zákona (Řím 8,3). – Duch svatý otevřel Simeonovi oči, takže viděl daleko přes židovský obzor. V 10. verši řekl anděl ještě: „*kteráž bude všemu lidu (Izraelskému)*“. Simeon vidí spasení „*před obličejem všech lidí (národů)*“ (31. v.). Verš 32 staví národy *před* lid Izraelský, náznak zavržení Pána od lidu (verše 34,35).

V Jeruzalémě bylo ještě jedno srdce, které bylo zcela naplněno zaslíbeným Vykupitelem – srdce prorokyně Anny. I ona směla vidět Toho, který pro ni znamenal vše.

Pán neměl vyrůstat ani v Betlémě, ani v Jeruzalémě, nýbrž v Nazarétu, u těch, kteří byli lidem opovrhováni (Jan 1,46). Tento pobyt po všechna ta léta před Jeho veřejným vystoupením Mu přinesl opovržlivou přezdívku „Nazarétský“.

Pán Ježíš přijal v každém směru Jím stvořenou lidskou přirozenost, ale nikoli naši hříšnou tělesnost. K této přirozenosti patřil tělesný a duchovní růst od dítěte k mladíkovi a až k mužnému věku. Ačkoli byl Bůh, prožil tento vývoj (verše 42, 45) a byl přece stále dokonalý: jako dítě v jeslích, jako chlapec, jako mladík i jako muž.

Jaký krásný obraz této jedinečné Osoby, pravého Boha a pravého člověka, nám vykresluje Lukáš ve verších 41–52! Od nejranějšího mládí si Pán Ježíš byl vědom toho, že je Boží Syn. Proto v Jeho životě bylo něco, co stálo nade vším: věci Jeho Otce (49. v.). Ale tak, jak se slušelo na Jeho věk, neseděl mezi učiteli proto, aby je poučoval. Naslouchal a ptal se, On, ten vševědoucí Boží Syn! – Když Mu Jeho rodiče nerozuměli, nikterak je nepoučuje mnoha vysvětlujícími slovy, nýbrž uznává jejich rodičovskou moc, jde s nimi a je jim poddán. Jaký příklad pro nás všechny!

Proroci byli k lidu posílání většinou v dobách úpadku, aby lidi opět přivedli k poslušnosti vůči Hospodinu. Verše 1 a 2 jsou potvrzením takového stavu. Izraelská země už nebyla svobodná, nýbrž rozdělená na různá vládní území. Nad tím vším stál římský císař. Dokonce i nejvyšší kněží tím trpěli: byli *dva* nejvyšší kněží.

Poselství tohoto posledního a největšího proroka Staré smlouvy nebylo stejné jako proroctví jeho předchůdců. Nepředkládal lidu už Boží přikázání, to se stalo neúčelným. Kázal pokání, aby připravil srdce pro příchod Pána.

Pokání je hluboko jdoucí věc srdce. Přitom nestačí mít lítost nad učiněnými hříchy. Právě pokání se ukazuje v obrácení, změněném životem (10.–14. v.). Vnější formy nebo výsady („Otce máme Abrahama.“ - „Máme věřící rodiče.“) neznamenalí, že pokání není nutné. Chtějme myslet na to, že tyto zásady i dnes, v době milosti, mají stále ještě platnost. Verš 6 znovu potvrzuje, jak Lukášovo evangelium míří dále než jen k Izraeli („všeliké tělo“).

Kromě Simeona a Anny bylo v Izraeli ještě více srdcí, která očekávala svého Mesiáše. Otázka, zda ten zvláštní prorok, který křtil u Jordánu, je Kristus, je proto pochopitelná. Jan, který znal přemýšlení lidu, vyjasňuje situaci slovy: Já křtím *vodou*, Kristus bude křít *Duchem svatým a ohněm*.

Ale co znamená tento křest Pánem Ježíšem? Oba výrazy s Ním sice stojí ve spojení, ale časově leží daleko od sebe. Křest Duchem svatým je následek Jeho prvního příchodu na tuto zem. Avšak musel ji po vykonaném díle opět opustit, aby na učedníky mohlo přijít „zaslíbení Otcovo“ (Sk 1,4.5). Ve dni letnic se potom stal tento velký div: Duch svatý přišel na tuto zemi, aby přebýval ve Shromáždění (Církvi), v celku všech věřících i v každém jednotlivci.

Křest ohněm stojí ve spojení s Jeho druhým příchodem, se zjevením Pána na této zemi. Přejde, aby nastoupil panování. Předem ale bude muset zemi očistit soudy (ohněm) a připravit ji pro Svou vládu.

Lukáš podává zprávu o událostech často ne v jejich časovém pořadí. Shrnuje to, co k sobě duchovně patří: kapitola 3,1–20. Uvězněním kazatele pokání končí služba Jana Křtitele. V Pánu Ježíši začíná nová služba – služba milosti (21. v.).

Křtem Pána Ježíše začíná Jeho veřejná služba. Byla to milost, která Jej vedla, aby se takto postavil vedle těch, kteří potřebovali křest k pokání, protože byli hříšníci. Ačkoli On nepotřeboval vyznávat žádný hřích, protože žádný neměl, povzbudil druhé Svým činem, aby nastoupili cestu, která vede k životu, a učinil se zajedno s pokání činícími hříšníky.

Modlil se. Jak velmi byl člověkem! Vždy znovu v našem evangeliu nacházíme tento výraz závislosti a obecenství s Jeho Bohem (5,16; 6,12; 9,18; 11,1; 22,32.41). Boží odpověď nedala na sebe čekat. Během celé minulé věčnosti nacházel Své zalíbení ve věčném Synu Své lásky. Nyní spočinulo Jeho zalíbení také na Synu člověka, na tom dokonalém člověku, který přišel, aby vykonal Boží věčné rady. Chápeme něco z pocitů Otce, když viděl předmět Své lásky v takovém ponížení?

Proč stojí rodopis v tomto evangeliu na počátku Jeho veřejné služby a ne na počátku Jeho pozemského života? Zde nejde o důkaz, že Pán Ježíš je opravdu Mesiáš, nýbrž že On, kterého Bůh právě vyznal jako Svého Syna, je pravý člověk. Je to vlastně rodopis Marie. Byl, „jakž domnín byl“, syn Josefův. Vpravdě ale byl člověkem ne na základě Svého vztahu k Josefovi, nýbrž k Marii.

Pln Ducha svatého – ničím jiným naplněn nebyl – je Jím Pán Ježíš veden na poušť. Číslo čtyřicet mluví o zkoušce. Tu se prokázal jako Ten, který je schopen Svou smrtí porazit ďábla.

V těch třech zmíněných pokušeních jde o *přirozená* přání, o *světské* žádosti a o *duchovní* věci. První člověk v těchto třech pokušeních podlehl: „Viduci tedy žena, že *dobrá jest strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti* strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla.“

Když Pán Ježíš dvakrát odpověděl Božím slovem, pokouší se ďábel přijít také se slovem z Bible. To slovo samo o sobě nebylo špatné, ale jestliže nebereme Boha za slovo, nýbrž chceme Ho přezkoušet, zda se skutečně tak zachová, znamená to pokoušet Boha. Kde potom zůstává naše důvěra a naše poddanost Jeho Slovu?

Ďábel od Něho odešel *až do času*. Na konci veřejné služby Páně se všemi prostředky pokusil zadržet Jej před cestou na Golgotu. Věděl, že tato obětní smrt by znamenala jeho konečnou porážku.

Dnes stojíme za vykonaným dílem kříže. Proto jsme vybízeni, abychom ďáblu odporovali (Jak 4,7; 1. Pt 5,8.9). Jak? Na cestě poslušnosti a ozbrojení Božím slovem.

Pokušení od satana na poušti předcházelo veřejnou službu Páně, stejně tak jako později Getsemane předcházelo Golgotě. Jeho konání se zakládalo na vítězství nad protivníkem. V Něm, tom poslušném člověku, nebylo nic, co by omezovalo sílu a působení Ducha svatého. Tak byl veden do Galileje, aby Svou službu začal v tomto opovrženém dílu země.

Jen Lukáš nám popisuje Jeho návštěvu v synagoze v Nazaretu. Z oddílu z proroka Izaiáše, který mluví o úplné zkáze lidu a o zřízení království po soudech, předčítá několik veršů, které se týkají Jeho Osoby a Jeho konání v milosti. Při čtení přestává uprostřed věty. O dni pomsty neříká nic. Pán Ježíš přišel v milosti a pravdě. Soud odsunul na pozdější dobu. Jeho celý život byl naplněním těchto veršů: v Jeho skutcích i slovech.

A jaká byla reakce Jeho krajanů? Nevěra namísto radosti z naplnění těchto zaslíbení Starého zákona. A co činí Pán? Neospravedlňuje se mocí, nýbrž poukazuje na Boží milost, která se už tehdy, když ji Izrael odmítal, obrátila k národům. Avšak pravda z úst Páně nedosáhla jejich srdcí. Nejsou tito lidé vyjádřením postoje celého národa? Byli by Jej nyní zabili. Ale Jeho hodina ještě nepřišla.

„Jeho řeč byla mocná“. Mohlo to být jinak? Boží slovo kázané Bohem, Synem, který byl zjeven v těle, tj. jako člověk! Ale jestliže Slovo dnes už není zvěstováno skrze Božího Syna, má Bible, kterou máme v rukou, ještě touž autoritu a moc. Toto Slovo chce a může ještě dnes konat dílo na srdcích lidí. Ale musí být přijímáno jako Boží slovo (1. Tes 2,13).

Velký účel služby Pána bylo zvěstování evangelia o Božím království (verše 43,44). Ale On podtrhl Svá slova divy, které rovněž svědčily o Jeho moci a síle.

První div, o němž Lukáš podává zprávu, je vyhnání démona. Pravé osvobození může nastat jen tehdy, když kořen – ten zlý – je poražen. Tato zásada platí ještě dnes pro každého věřícího, který hřeší. Je třeba jít až ke kořeni zla a toto odsoudit.

Není i horečka obrazem stavu, do něhož se člověk dostal následkem hříchu? Bez klidu, bez pravého pokoje, znepokojen zlým svědomím, hledá přirozený člověk své štěstí ve světě, který je plný nepokoje, chvatu a spěchu. Jen Jeden mu může dát klid a pokoj: Ten, který na kříži odstranil samotný kořen neklidu, hřích. A každý, komu je tento slavný díl darován, se smí nyní zdržovat v Jeho blízkosti a sloužit Mu. Jaká výsada!

Pán Ježíš nekázal jen v synagogách. Tam, kde Jej zástup chtěl slyšet, byl hotov vyjít vstříc potřebám srdcí. Avšak pro zástup nepřehlížel jednotlivce. Byl tu Petr, který Jej potřeboval. A tak vstoupil do jeho loďky, aby z moře učil lidi. Jistě nebyla ta slova určena jen pro lidi na břehu, nýbrž i pro toho rybáře.

Nebylo to první Šimonovo setkání s Pánem Ježíšem. V Jan 1 jej už jeho tělesný bratr Ondřej vedl k Pánu. Ale Petr se sám ještě nepoznal. Aby dosáhl jeho srdce, musel k němu Pán mluvit ještě skrze zázrak. Ke slovům tesaře by on, rybář z povolání, síť nespustil. Ale ke slovu Mesiáše to chtěl učinit, avšak ne bez vyznání svého neúspěchu.

Tváří v tvář tomuto lovu ryb Petr nejen poznal, koho ve skutečnosti měl u sebe v lodi, nýbrž viděl se zcela v Božím světle: „Vím zajisté, že nepřebývá ve mně, (to jest v těle mém,) dobré.“ (Řím 7,18) Vzhledem k dílu Páně na kříži, kde nejen měl nést naše hříchy, nýbrž být pro nás učiněn *hříchem*, mohl mu Pán odpovědět: „Neboj se.“

Kdo sám se sebou přišel ke konci, neočekává už od svého těla nic dobrého a ví, že jeho starý člověk došel na kříži svého konce; tak je vhodný ke službě pro Pána (Řím 6,6.11).

Malomocenství je další obraz toho, co způsobil hřích v člověku: Zcela jej znečistil (12. v.). Víra tohoto nemocného muže je malá, ale obrací se na správnou Osobu a není zklamán. Slovo Páně by k uzdravení stačilo. Ale láska nezůstává jen u toho, co je pro člověka nejnutnější. Chce mu ukázat celou velkou Boží milost: Spasitel vztahuje Svou ruku a dotýká se jej (viz kap. 4,40). Jako Bůh stál Pán nad zákonem, ale jako člověk se stavěl pod něj (14. v.; 3. M 14). Jako člověk hledal také vždy znovu samotu se Svým Bohem.

Hřích bere člověku sílu, činí jej zcela neschopným, aby si sám pomohl. To vidíme u toho ochrnutého. Hluboký kořen vši duchovní slabosti je hřích. Proto Pán Ježíš jedná nejprve s touto nemocí. Jakou cenu by pro Boha mělo zdravé tělo s obtíženým svědomím? Vzniká odpor farizeů. Ale aby viděli, že před nimi stojí sám Hospodin Starého zákona, uzdravil Pán ochrnutého i od jeho tělesné nemoci.

Povzbuzením jsou pro nás ti čtyři přátelé. Pro pravou víru nejsou žádné překážky příliš velké, jde-li o to, dostat se k Pánu. Naproti tomu přihlížejícím, kteří žasli nad neobyčejnými věcmi, chybělo to podstatné: poznání jejich osobních hříchů a spásu přinášející víra ve Vykupitele.

Většina Židů pohrdala celníky. Byli to příslušníci jejich národa, kteří pracovali u okupační moci, a přitom se často neoprávněně obohacovali. Ale milost nezná příliš zlé nebo špatné lidi. Tady byl celník, kterého Pán chtěl učinit Svým učedníkem. Odpověď na výzvu „Pojď za mnou!“ na sebe nedala dlouho čekat. Pro Pána Ježíše opustil vše. A ještě více: Nechtěl si tuto nezaslouženou milost ponechat pro sebe. Jeho srdce se obracelo k druhým. Učinil hostinu pro Něho, ale pozval i všechny ostatní.

Dnes, stejně jako tehdy, tu jsou lidé, kteří se hněvají kvůli cestám milosti. Sami se pro to považují za příliš spravedlivé a odmítají ji, ale i druhým chtějí zbránit, aby se z ní netěšili. Jak mnohé vinou obtížené duši už asi byla pomocí odpověď Spasitele: „Nepřišel jsem volati spravedlivých, ale hříšných ku pokání.“

Dvojí podobenství ve verších 36–38 ukazuje neslučitelnost zákona a milosti. Zákon od člověka vyžadoval, ale nemohl mu pomoci, protože ten byl neschopen naplnit Boží požadavky. Milost začíná u neschopnosti člověka. Jestliže mu má být pomozeno, pak jen tehdy, když Bůh všechno učiní. A On to učinil posláním Svého Syna. – Ale většina lidí dává přednost starému vínu (39. v.). Proč? Protože zákon od přirozeného člověka něco vyžaduje a ten raději něco dělá, než připustí svou neschopnost.

Máme tu dvě události, které se obě staly v sobotu. Jsou to nové důkazy, že nové víno nemůže být lito do starých nádob (měchů), ale také toho, že právě vůdcové lidu dávali přednost starému vínu.

Nyní jde Pán soboty skrze obilí. A co činí Jeho učedníci? Používají toho, co Bůh určil pro chudé (5. M 23,25). Tak tiší svůj hlad následovníci právoplatného Krále, který zde zaujal místo opovrženého.

Při další události klade Pán, dříve než jedná, Židům otázku, a to naprosto veřejně. Svou otázkou zjevuje na jedné straně jejich srdce a na druhé straně to, co je Bůh. Jejich myšlenky a přemýšlení byly zlé. Nešlo jim tolik o sobotu, jako o odstranění Pána Ježíše. A bylo uzdravení, které On učinil při tomto ubohém muži, něčím od Boha zakázaným? Naopak, je to výraz toho, co je Bůh. Nečiní Bůh vždycky jen dobré? Právě ustanovení soboty ukazuje, jak Bůh rád činí dobré. Je to důkaz toho, že chce Svůj lid uvést do Svého odpočínutí.

Jaký byl účinek tohoto uzdravení na nevěru? „Naplnění jsou hněvivou nemoudrostí, a rozmlouvali mezi sebou.“ To sice bylo obecenství, ale v žádném případě s Bohem. A to vše proto, že Bůh ve světě, který je zkažen hříchem člověka a lstmi satana, chtěl činit dobré, i v sobotu!

Vidiš, jak před námi opět stojí ten závislý Syn člověka? Zjevné nepřátelství náboženských vůdců (11. v) JeJ vede na modlitbu, pryč od lidí k Bohu. A ještě jedna důležitá záležitost JeJ vede k modlitbě: vyvolení dvanácti učedníků, které nazval apoštoly, neboli vyslanci. Chtěl se ve všem nechat vést. Kéž bychom více následovali tohoto dokonalého příkladu! Zde je zdroj síly, moudrosti, rozumu a všeho toho, co potřebujeme, abychom vyplnili svůj úkol. (Přečti si k tomu 1. Král 3,9 a Přísloví 3,5.6.)

Sestupuje z hory a ihned je opět obklopen velkým zástupem. Pán Ježíš je střed, ke kterému se soustřeďují všechny potřeby lidí. On je zdroj, z kterého přichází vše dobré. Tak tomu je dnes stejně jako tehdy. Ale On je také Osoba, kterou máme následovat a kterou máme poslouchat. Pak se z Něho nebudeme těšit jen v dobách trápení, nýbrž budeme ustavičně zakoušet požehnání.

Toto ústřední místo knížata lidu Pánu Ježíši nepřála. To bylo to, co vzbuzovalo jejich žárlivost. Je tomu dnes jinak? Nezapudili lidé Pána Ježíše už dávno z Jeho místa, ba nevyvrhli z křesťanstva?

A jaké místo má v mém a tvém osobním životě?

Nyní se Pán Ježíš obrací ke Svým učedníkům, nikoli jen ke dvanácti apoštolům, nýbrž ke všem, kteří chtějí slyšet Jeho naučení (27. v.). V protikladu k Matoušově evangeliu se Lukáš zmiňuje jen o čtyřech blahoslavenstvích, ale přímo navazuje čtyřmi „Běda“. U Matouše tato následují teprve ve 23. kapitole. Pán je zde tím prorokem, o němž Mojžíš řekl: „Proroka..., jako jsem já.“ (5. M 18,15) I Mojžíš předložil lidu požehnání a zlořečení (5. M 11,26). I v jiných bodech se tyto verše liší od odpovídajících veršů v Matoušově evangeliu. Ukazují nám charakter tohoto evangelia. Slyšící jsou přímo oslovováni. „Blahoslavení budete...“, „Běda vám...“. Všechno je osobní. Nejde tolik o Židy, celníky, národy, nýbrž o lidi, o hříšníky (verše 32–34). A tak přijměme tyto verše jako mluvené přímo k nám.

A vždy znovu prozařuje milost, která v tomto evangeliu zaujímá tak velké místo: „Buďte milosrdní (srv. s Mat 5,48), milujte, čiňte dobré, půjčujte, nesuďte, neodsuzujte, pouštějte, dávejte.“ Je to Bůh vší milosti, který k nám toto volá, Ten, jenž je dobrotivý vůči nevďečným a zlým. Jak dobrotivý byl vůči nám, když jsme ještě nebyli spaseni! A co zaslibuje tento Dárce všech darů těm, kteří tak jednají? Dobrou, natlačenou, natřesenou a vrchovatou míru. Co chceš ještě více?

Zásady, které Pán Ježíš ukazuje ve Svých slovech, platí nezměněny i období Shromáždění (Církve), v němž nyní žijeme. Kdo chce jít za Pánem Ježíšem, bude pociťovat stejné opovržení ze strany světa jako On. Ale v budoucnosti s Ním bude také sdílet Jeho slavný úděl (40. v.).

Všichni jsme nakloněni k tomu, abychom viděli chyby vždy nejprve u druhých a u sebe je přehlíželi. A když doznáme své nedostatečnosti, vidíme je skutečně jako *břevno* proti *třísce* v oku bližního? Bez vážného sebeodsuzování nikdy nebudeme v stavu bratru pomoci.

To, co v životě zjevujeme, je výraz pravdy uvnitř. Naše činy (ovoce) a slova ukazují lidem okolo nás jasně a zřetelně, jak to s námi je. Například pečlivě dbáme toho, abychom nemluvili jen o „Ježíši“, tak jako to žel dělá mnoho milých Božích dětí, nýbrž o „Pánu Ježíši“. Jsme si ale vědomi, že před Ním jsme jen tehdy věrohodní, když s tím je při nás bezpodmínečně spojena poslušnost? Potom, a jen potom, jsme stavěli na neotřesitelném skalním základě. – Ke slyšení dochází většinou bez velké námahy; ale činění vyžaduje už trochu energie. Muž, který stavěl na písku, zvolil cestu nejmenšího nákladu. Jeho dům padl. Kolik duchovní energie používáme k tomu, abychom to, co slyšíme, činili?

Chování tohoto římského důstojníka vůči jeho těžce nemocnému otrokovi je neobyčejně krásné. A jak to teprve muselo činit dobře srdci Pána Ježíše, když u cizince našel takovou poddanost a takovou víru.

Byl to pohan, který věřil v Boha Židů. Dokázal svůj zájem na těch, kteří pro svou nevěrnost vůči Bohu se dostali pod římskou nadvládu, tím, že jim vystavěl synagogu. Jeho bohobojnost se ukazovala v *pravé pokoře*. Nepovažoval se za hodného jít přímo k Pánu. Poslal svou prosbu po starších Židů. Nepovažoval se za hodného, aby Pán vešel pod jeho střechu. Nebyl to on, nýbrž vyslanci, kteří mluvili o jeho štědrosti vůči Židům.

Ale nad tím vším stála *jeho víra* v Pána Ježíše a Jeho všemohoucnost, autoritu a dobrotu. „Rci slovem, a bude uzdraven služebník můj.“ Nepovažoval se za hodného, ani aby Pán přišel k němu, ani aby on Jej vyhledal. *Jedno slovo* mělo postačit a stačilo, protože to bylo slovo z úst Syna člověka. (Viz kap. 4,32; 5,5.)

„Aj, zakládámť na Sionu kámen úhelný, vybraný, drahý, v kterýž kdokoli věří, nikoli nebude zahanben. Vám tedy věřícím jest poctivost (vzácnost).“ (1. Pt 2,6.7)

Potkávají se dva zástupy. Jeden má ve svém středu Kníže života, druhý nemilosrdnou smrt, která udeří, aniž by se starala o bolesti, které způsobí. Mnozí doprovázeli matku, která nyní byla zcela sama. Dosvědčovali jí tím svůj soucit. Ale právě soucit ukazuje naši bezmocnost. Jinak tomu je u Pána Ježíše. Kdo by se byl mohl odvážit říci této zarmoucené ženě: „Neplač!“? Nikdo než jen On, který v těchto okolnostech zjevil nejen dokonalý soucit, nýbrž i Svou všemohoucnost.

Pán Ježíš je dnes ještě tentýž pro všechny, kdo jsou v zármutku. Říká: „Neplač jako ti, kteří nemají naděje. Já opět přijdu a spojím všechny, aby, ne jako v Naim, pokračovali v životě starostí a trápení, nýbrž aby byli vždy u Mne, v domě Otce, kde nebude ani zármutek, ani křik, ani slzy.“

Věrný předchůdce Páně byl otřesen ve svém přesvědčení. Byl Pán Ježíš skutečně ten Přicházející, Kristus? Proč jej neosvobodil z vězení? Proč se veřejně nestal králem? Znamení Jej potvrzovala jako Krista. Ale reakcí lidu nebylo přijetí, nýbrž odmítnutí a zavržení. Pro ty, kteří se Ho přesto přidrželi, to znamenalo, že s Ním budou sdílet Jeho pohanění, místo aby se na Něm hořili.

Sotva Janovi poslové odešli, začíná o něm Pán mluvit k zástupu. Lidsky viděno, nebyl ničím velikým, před Bohem však byl největším z proroků. Proč? Protože mezi všemi proroky Starého zákona, kteří prorokovali o přicházejícím Kristu, byl ten jediný, jenž Jej osobně viděl, ano, který směl připravovat Jeho cestu. Tímto největším prorokem se ale také uzavíralo období zákona. Příchodem Pána bylo uvedeno nové období: Boží království. Nový stav se vyznačuje vzácnými a věčnými požehnáními, takže i ten nejmenší v tomto království je větší než největší prorok domácnosti zákona.

Jak vážné jsou ty verše 29 a 30 vzhledem k farizeům. Vědomě se zřekli těchto slavných požehnání. Nestojí na stejném stupni každý, kdo se ještě pokouší uspokojit Boha svým vlastním úsilím? Působí, že Boží rada milosti je k němu samému bez účinku.

Ne všichni se podobali „lidem pokolení tohoto“. I moudrost měla své děti. Jsou to ti, kteří slyší Boží hlas a důvěřují Mu. Naučení moudrosti nalézáme zvláště v Přísloví 1–9.

Milost je přitažlivá. Proto přicházejí hříšníci k Pánu Ježíši, namísto aby od Něho utíkali. Jen ti samospravedliví, lhositel, nevěřící se vyhýbají Spasiteli.

Usvědčení a lítostiví hříšníci směli být jisti, že budou přijati. Neslyšela tato hříšnice slavná slova: „Odpuštění jsou tobě hříškové. Víra tvá tebe k spasení přivedla.“? Tato víra ji k Němu pudila. Poznala Jej jako lék, jako svého Zachránce. Jaká byla odpověď jejího srdce? Milovala Toho, jenž ji nejprve miloval (1. Jana 4,19).

Jak jiné bylo chování Šimonovo. Sice pozval Pána k jídlu, ale bez toho, že by v Něm viděl něco přitažlivého (Izaiáš 53,2). Šimon byl samospravedlivý a spokojený sám se sebou. Nebyl Bohu nic dlužen, nepotřeboval žádné odpuštění. Ačkoli o jeho Hostu bylo napsáno: „Krásnější jsi nad všechny syny lidské, rozlita jest i milost ve rtech tvých“ (Žalm 45,3), zůstalo jeho srdce nedotčeno. Pro něho byl On nejvýše prorokem (39. v.).

Nechá se Pán Ježíš takovou chladností citů odmítnout? Ne, On se osobně obrací k němu: „Šimone, mámt' něco pověditi.“ Ach, jak rád by byl Pán podobenstvím a vyjmenováním toho, co Šimon Jemu, jako Božímu zjevení na zemi dlužil, dosáhl jeho srdce!“

V 7. kapitole jsme viděli *Boží milost*, jak se ještě více rozhojnila tam, kde se rozhojnil hřích (Řím 5,20). Ale milost nejen odpouští. Ona vede vykoupené za Pánem Ježíšem tak, aby Mu mohli sloužit.

Pán Ježíš nepřišel na tuto zemi, aby sklízel, nýbrž aby zaséval. Tato doba rozsévání trvá až dodnes. Skončí teprve tehdy, když Pán Ježíš opět přijde.

Až do dnešního dne se také stav srdcí posluchačů nezměnil. V tomto podobenství jsou charakterizována různými druhy půdy. Tři velké překážky stojí přijetí slova a přinášení užitku v cestě: *satan, svět a naše tělo*. V tvrdém srdci zůstává to, co bylo slyšeno, bez účinku. Ve skalnaté půdě semeno sice vzejde, ale svědomí není zasaženo. Kolik lidí je poučováno o křesťanských pravdách a přijímají předanou víru, aniž by kořeny dosáhly ke svědomí. Půda znečištěná plevelem a trním nedovolí ničemu uzrát. Srdce, ve kterém nedojde k jasnému oddělení od světa, zůstane pro Pána bez užitku.

Nechceme tyto stavy srdce použít jen na nevěřící posluchače evangelia. Jestliže svět nebo naše stará přirozenost opět získají nadvládu, bude i náš život jako věřících bez užitku.

Od těch, kteří podle 15. verše zachovávají slovo „v srdci ctném a dobrém“, by Pán chtěl, aby byli také svědectvím navenek. Vidí ti, kteří vejdou do našeho domu, na naše pracoviště, také naše světlo? Lidé, jejichž srdce se podobá skalnaté nebo trnité půdě, se domnívají, že něco mají, ale chybí jim pravý život. „Vizte, *jak* slyšíte.“ Lukáši jde o srdce slyšících (srv. s Mk 4,24).

Jeho matka a Jeho bratři jsou zde obrazem židovského národa, s nímž už Pán nemohl mít spojení. Co hledá, jsou lidé, kteří slyší Jeho slovo, a pak je činí. Takové nadále počítá ke Své rodině. Ježíšova matka a později i Jeho bratři k nim patřili (viz 1. Kor 9,5; Gal 1,19).

Nás, kteří patříme Pánu, také pověřil, abychom jeli na druhý břeh, ale je s námi v lodi. Jeho výzva a Jeho přítomnost nám dávají jistotu, že nás nenechá zahynout, i když máme dojem, že se o nás nestará. Vnější soužení a nečinnost Pána působí, že učedníci téměř zoufají. Zapomněli, že spící muž v jejich člunu je Stvořitel vesmíru, Mesiáš a jejich Vykupitel? Odpovídá na jejich volání, ale potom klade srdce zpytující otázku: „Kde jest víra vaše?“ Nemohla by tato otázka platit také nám?

Démoni věděli lépe než lidé, kteří v Pánu Ježíši viděli jen člověka jim podobného, koho mají před sebou: Ježíše, Božího Syna, Nejvyššího, svého Soudce. Báli se Ho. Ale čas, vykonat při nich soud, ještě nepřišel. Proto jim Pán dovolil, aby vešli do vepřů.

Tento příběh nám podává hrozný obraz člověka, který se dostal pod moc satana. „Po mnohé zajisté časy“, od Adamova pádu do hříchu, je ujařmen. Hřích proměnil tuto zemi v rozsáhlý hřbitov. „Hřích na svět všel a skrze hřích smrt.“ (Řím 5,12) Ten muž nenosil šaty. To je pravý stav, v němž se člověk od Adamových dnů nalézá v očích Toho, před nímž je všechno nahé a odkryté (Žid 4,13). Všechno vlastní úsilí přikrýt se v Božích očích nic neprospěje. Zkáza a násilí vždy charakterizovaly hříšný stav člověka. Všechny prostředky potlačit vášně a žádosti se minuly účinkem (29. v.). Jediným prostředkem, jak být osvobozen z moci satana, která působí skrze zlou přirozenost člověka, je přijetí Pána Ježíše.

Co však Jeho milost způsobila při tomto nešťastném muži! Jaké svědectví pro celé město! (39. v.)

Gadarenští se báli Pána Ježíše (verše 35,37). Měli snad strach, že ztratí ještě něco víc než jen vepře, když zůstane déle? Jaká zlá jednomyslnost byla mezi nimi, když šlo o odmítnutí Božího Syna.

Vrátil se tedy na druhý břeh, kde Jej mnozí očekávali. Jeden z nich měl zvlášť velké trápení. Jeho *jediná* dcera umírala (srovnej kap. 7,12; 9,38). Bylo to naléhavé. Bylo třeba neztrácet čas. Ale Jairus nebyl sám s Pánem Ježíšem. Zástup Jej tísnil a bránil Mu v rychlém postupu. Jaká to byla zkouška pro ubohého otce!

Uprostřed tísnícího zástupu byla ještě jiná duše, která měla velké potřeby. Nikodém přišel kdysi k Pánu pod ochranou noci. Tato žena se k Němu chtěla přiblížit pod ochranou zástupu. Její víra ji uzdravila. Pán si ale přál, aby také svými ústy učinila vyznání ke spasení (Řím 10,10). S jakými potěšujícími slovy ji pak její Spasitel propustil!

Mnoho lidí jde za Pánem, ale bez víry, aniž by cítili své potřeby, bez přání pocítit Jeho uzdravující sílu. Stojí v cestě těm, kteří by chtěli k Pánu Ježíši upřímně přijít, a sami nikdy nedojdou ke svědectví této ženy nebo slepého od narození: „...to vím, že byv slepý, nyní vidím.“ (Jan 9,25)

Trápení představeného synagogy dosáhlo vrcholu. Čekání na pomoc Pána Ježíše se zdálo být marným. Jeho jediná dcera zemřela. V té chvíli se k těžce zkoušenému otci obrací Pán Ježíš těšícími slovy: „Neboj se.“ Tak jako už v kap. 7,13 byl jen On, Pán nad životem i smrtí, oprávněn vyslovit taková slova. Na základě toho, kdo Pán Ježíš je, mají Jeho slova ještě dnes stejnou obdivuhodnou sílu jako tehdy.

Všichni, kteří se Pánu Ježíši v nevěře smějí, kteří vše chtějí vědět lépe než Pán slávy, nikdy nebudou očitými svědky Jeho moci a Jeho požehnaného konání. Na slovo Pána Ježíše se vrátil duch děvčete a ona ožila. Nyní jí měli dát jíst. Mysleme na věřící, kteří jsou mladí na cestě víry, kteří teprve před nedávnem přešli z duchovní smrti k věčnému životu. Potřebují duchovní potravu, která odpovídá jejich „věku“. Dáváme jim ji my, kteří jsme již déle spaseni? Pán nás tím pověřil.

Přikázal rodičům, aby o události mlčeli. Jestliže Jej lidé nepřijali a odmítli Jeho slovo, pak bylo bez užitku oznamovat Jeho moc.

V 6. kapitole Pán Ježíš vyvolil ze Svých učedníků dvanáct, které nazval apoštoly, což znamená tolik jako „vyslanci“. Nyní pro ně přišla chvíle, aby se chopili úkolu, ke kterému byli povoláni. Neměli si s sebou brát nic na cestu. Tím bylo zjevné, že věc, za kterou se staví, má svůj zdroj v Bohu a ne v lidech.

Zvěstování evangelia a uzdravování nemocných se neminulo účinkem. I král Herodes byl zneklidněn. Jeho obtížené svědomí – dal stít Jana Křtitele, který byl bez viny – se znovu pohnulo. Pro nevěřícího, stejně jako pro věřícího, který padl, je jen jedna cesta k dosažení osvobození a odpuštění: cesta otevřeného vyznání před Bohem.

Herodes se ale snažil své svědomí uklidnit „zbožným“ přáním. Chtěl vidět Ježíše. Cožpak se vůči Janu Křtiteli nechoval stejně, a pak jej přece dal zabít? (Mk 6,20.27) Když přišel den, kdy před ním stál Pán Ježíš jako vězeň, měl pro Něho jen posměch. Zároveň se spřátelil se svým dosavadním nepřítelem, římským místodržícím Pilátem (Lk 23,11.12). Špatné svědomí, ale žádné pokání!

Po službě je dobré jít do soukromí nejen kvůli tělesnému odpočinku, nýbrž i proto, abychom se mohli bez rozptylování zdržovat u Pána. Jak lehce se necháme pohltit svým úkolem jako Marta. Na druhé straně je ve světě plném potřeb sotva možné dlouho se těšit klidu.

Po krátkém čase se znovu objevuje zástup. A přece nikdo nepřijde k Pánu Ježíši nadarmo. Každá bída, která Mu je předložena, přivádí v činnost Jeho milost. I když lidé Jej vyhledají v Jeho místě odpočinku, nejedná s nimi jako s rušiteli.

Pán Ježíš spojoval uzdravování a dobročinnost vždy se zvěstováním evangelia (11. v.). Čiňme to také tak a nezapomínejme, že samotná sociální pomoc člověku pomůže ve skutečnosti jen málo.

Učedníci dali Pánu, lidsky řečeno, dobrou radu. Ale ještě se nenaučili opírat se o sílu, jejíž zdroj spočívá v Bohu a v Pánu Ježíši (1. v.). Jejich zraky byly zcela upřeny na viditelné věci. Jak často to je u nás stejné! Jakmile nám však viditelné věci stačí, nepotřebujeme víru. Pán ale učí učedníky a nás, abychom to málo, co vidíme, vložili do Jeho rukou. Pak jedná On, takže my můžeme jen žasnout.

V tomto evangeliu nacházíme Pána Ježíše často na modlitbě. Byl to na jednu stranu Jeho zvyk (kap. 5,16; 11,1), na druhou stranu Jeho zvláštní tužba, aby se Svým Otcem hovořil o důležitých okolnostech Svého života. I my smíme učinit důležité, těžké i bolestné okolnosti svého života zvláštním předmětem modlitby. Pán měl v úmyslu mluvit se Svými učedníky o Svém zavržení, Svém utrpení a Své smrti.

Proč Pán zakazuje učedníkům dále říkat pravdu o Jeho osobě – vždyť přece byl Kristus Boží? Lid Jej zavrhl. Čas, kdy Jej Židé mohli přijmout za svého Mesiáše, pominul. Měl zemřít jako Syn člověka za hříchy všech, kdo v Něho uvěří. Ale tím také ukázal cestu pro ty, kdo Jej budou chtít následovat. Jestliže svět pro Něho měl jen kříž, měli i Jeho následovníci na sebe denně brát svůj kříž, tj. denně uskutečňovat, že tomuto světu zemřeli (Gal 6,14).

Práva Pána Ježíše jako Syna člověka jdou mnohem dále než práva Mesiáše. Zahrnují celý vesmír. Aby posilnil víru těch, kteří v Něho uvěří a budou Jej následovat, směřjí Petr, Jan a Jakub pohledět do slavné budoucnosti (28. v.). Petr předal věrně tuto útěchu dalším (2. Pt 1,16.17).

Zjevení na hoře bylo ukázáním Božího království ve slávě. Pán Ježíš bude požehnaným středem a všichni nebeští a pozemští svatí na něm budou mít podíl. Mojžíš představuje zemřelé a vzkříšené, Eliáš vtržené nebeské věřící, zatímco učedníci jsou předobrazem věřících, kteří v oné době budou žít na zemi.

Smrt Pána Ježíše byla tehdy hlavním předmětem rozmluvy. Dílo na Golgotě zůstane po celou věčnost velkým tématem. Je základem všech Božích cest týkajících se vykoupení. Je největším důkazem Jeho lásky, událostí, kterou byl nejvyšší mírou oslaven.

Petr to nechápal. Nevěděl, co říká. Chtěl skutečně svého Mistra, Pána nade vším a nade všemi postavit na stejný stupeň jako vydavatele zákona a hlavu proroků? To Bůh nemohl trpět. Zjevil se oblak, znamení Boží přítomnosti (2. M 40,34.35; 2. Par 7,1–3), a zazněl hlas: „Tentotť jest ten Syn můj milý, toho poslouvejte.“ Pamatujme si to: Ani zákon, ani proroci, ačkoli svědčí o Pánu Ježíši (kap. 24,27), nesmějí být postaveni na místo Pána a Jeho naučení.

Jaký protiklad k předchozímu výjevu! Nacházíme se opět uprostřed světa, který ještě dnes je ovládán mocí jiného: satana. Kde zůstala ale „síla a moc nad všelikým ďábelstvím“, kterou Pán dal Svým učedníkům? (1. v.) Proč nemohli uzdravit toho chlapce? Přesahovala nemoc tohoto hochu jejich moc? Ne, ale chyběla jim víra a sebeodsuzování, a to Pána velmi zarmoutilo. On měl nyní zemřít a opustit učedníky a při nich bylo tolik nevěry.

Nestačí být s Ježíšem, ani vlastnit Jeho dary. Víra a její použití jsou nutné. Tento chlapec je výstižným obrazem satanovy moci nad lidmi. Od ní může Svě stvoření vysvobodit jen Bůh. Ale tato Boží moc byla v Pánu Ježíši a byla k dispozici víře těch, které uschoval k vyhánění démonů.

Tak jako onen ubohý otec, smíme i my dnes přinést k Pánu Ježíši všechny své těžkosti. Jestliže to s vírou učiníme, obdržíme odpověď, kterou pro nás má Jeho láska. Pro víru to není těžké; neboť víra počítá s Bohem, pro ni neexistují těžkosti.

Nyní to bylo už podruhé, co Pán Ježíš mluvil se Svými učedníky o Své smrti (verše 22,44). A přece tomu nerozuměli, ačkoli k nim mluvil velmi jednoduchými výrazy a ne nějakou prorockou nebo obraznou řečí. Jejich srdce a smysly byly tolik naplněny zřízením království slávy, že si nějakou jinou myšlenku vůbec nepřipustili. Jejich slova prozrazovala malé porozumění Písmu. Pravý důvod pro nepochopení leží v našich srdcích. Další přemýšlení učedníků to dokazuje.

Malé dítě nemá nároky ve světě. Nezaujímá v něm žádné zvláštní místo. Nezaměstnává se také se sebou samým, nýbrž postačuje si s tím, co je před ním. Toto postavení zaujal Pán v tomto světě, ačkoli Jej hluboce bolelo, že Jej Jeho lid zavrhl. Ten, kdo se postavil na stranu tohoto Zavrženého, stal se sám malým v očích světa, zato ale velkým v očích Božích.

Jan se staral více o svou čest než o čest Pána, neboť řekl: „Bránili jsme mu, proto že nechodí *s námi*.“ Odpověď Pána je: „Nebráňtež.“ Neboť nenávisť lidí proti Pánu už dosáhla takové míry, že již nebylo střední cesty. Kdo činil něco v Ježíšově jménu, stavěl se nutně na stranu Zavrženého.

Pán se vydal na cestu k městu, které „morduje proroky a kamenuje ty, kteří k němu posláni byli“ (kap. 13,34). Pevně na tom ustavil Svou tvář. Celá moc Jeho lásky byla potřebná, aby šel cestou vstříc smrti v poslušnosti vůči Svému Bohu a Otci. Na této cestě nebyl náš Pán ničeho ušetřen. Jeho čistá duše musela pocítit nenávisť v nejrůznějších formách! A učedníci se ještě ničemu nenaučili o novém období milosti, které začalo příchodem Božího Syna na tuto zem. Byli ještě naplněni duchem soudu jako za doby Eliáše.

Dnes, stejně jako tehdy, jsou mnozí, kteří by byli ochotní následovat Pána Ježíši. Jaké jsou ale podmínky? Můžeme za Ním jít jen na základě odřeknutí se. On sám je největším Vzorem. Opustil slávu nebe, aby přišel na tuto zemi, kde neměl ani domov. Při Jeho následování mají Jeho práva přednost před přirozenými vztahy. Kdo se chce zasazovat o věc Páně jen s polovičním srdcem, ten je nevhodný pro práci v Božím království. Druhá polovina srdce Pána Ježíše opustí, bude hledět zpět. (Čti k tomu Fil 3,14; 2. Tim 2,4; Žid 12,1.2.)

V době, kdy Pán Ježíš žil na této zemi, se končilo jedno časové období. Ve dnech, v nichž žijeme, tomu není jinak. Doba milosti je krátce před svým skončením. Můžeme proto vidět velkou podobnost mezi tehdejší dobou a dneškem.

Přes nevěru, která se dnes rozmáhá tak jako tehdy, zná Pán žně ovoce, které je našim očím skryté, ale ještě má být sebráno pro nebeské stodoly. Je potřebí dělníků, aby tato žně mohla být v krátkém čase ještě sklizena. Pro každého platí, že si nemá ničím nechat zbránit. Ceremonie pozdravování v Orientu vyžadovala čas. A protože ten kvapil, měli pozdravy vynechat.

Městům, která tehdy odmítla zvěstovatele Božího království, se mělo dařit hůře než Sodomě. Co ale mají k očekávání lidé našich „křesťanských“ zemí, jimž je zvěstováno plné evangelium o oslaveném Pánu a oni je odmítají? Jejich odpovědnost je větší než odpovědnost galilejských měst!

Kdo zavrhne posla Pána Ježíše, protože nechce nic vědět o evangeliu, zavrhuje nejen Pána, nýbrž Boha samého.

Vyslanci se s radostí navrátili k Pánu, udiveni mocí, která jim byla k dispozici. Ale Pán u toho nezůstává stát. Jeho pohled jde do budoucnosti. Na kříži rozdrtí hadovi hlavu a v důsledku toho bude jednou satan svržen z nebe na zem a nakonec uvržen do věčného jeze-
ra ohně (Zj 12,7–9; 20,10). Při zřízení království budou opět aktuální „divy budoucího věku“ (Žid 6,5).

Nyní ale Pán Ježíš chtěl učedníkům ukázat na lepší věci nového období, období milosti. Jaké jsou charakteristické znaky této domácnosti? Nejde už o pozemské věci jako u Židů; všechno se vztahuje na nebe. K tomu smíme my, věřící nynější doby, mít plné Boží zjevení. Židé, kteří měli zákon, v tom neviděli nic. Teprve skrze Pána Ježíše byl zjeven Bůh jako Otec, Syn a Duch svatý (Jan 1,18).

„Žádný neví, kdo by byl Syn, jediný Otec.“ (22. v.) Jen Otec prohlédá tajemství spojení pravého Božství a pravého člověčenství v Osobě Svého Syna. Bůh brání člověku, aby vstoupil na tuto svatou půdu. Vše, co můžeme činit, je věřit a klanět se.

Zákoník se domníval, že je na cestě k věčnému životu proto, že *si dal práci*, aby zachovával zákon. V příběhu, který Mu Pán na jeho otázku vypráví, musí vidět, že člověk je neschopný učinit zadost požadavkům Božího zákona. Jen milost, čistá milost mu může pomoci.

Člověk opustil místo požehnání (Jeruzalém), na které jej Bůh ve Svém stvoření postavil, a šel do Jericha, místa zlořečení (5. M 27,26; Jozue 6,26). Cesta vedla strmě dolů (asi 1000 m výškový rozdíl!). Když satan (lupič, lotr) člověka tak zle zřídil, přenechává ho jeho osudu. Polomrtvý muž nemohl ani dodržovat zákon, ani přinést oběť. Ani levita ani kněz nebyli v stavu mu pomoci, avšak Samaritán ano.

Je dojemným obrazem Pána Ježíše. Nenazývali Jej Židé plni opovržení Samaritánem? (Jan 8,48) Jak daleká byla Jeho cesta! Přišel z nebe na tento svět, aby spasil hříšníky. Se srdcem plným lásky a soucitu se stará o Svá stvoření, která jsou satanem a hříchem tak zle poničená. A Jeho péče se nevyčerpává při obrácení. Stará se o ty Své až do Svého brzkého návratu.

Toto smýšlení našeho Pána máme a smíme i my zjevovat vůči svým bližním.

Dvě sestry mají Pána Ježíše za hosta ve svém domě. Marta, která Jej pozvala, se stará, aby svého hosta a Jeho učedníky dobře opatřila. Je velmi zaměstnaná. Sloužení ji celé zaujímá. Nedaří se dnes mnoha Božím dětem podobně? Nejsme nakloněni k tomu, abychom posuzovali duchovní stav věřícího podle jeho viditelné aktivity? Služba jako taková není nic špatného. Ale, tak jako u Marty, snadno zaujme naše celé srdce a odvádí nás od Osoby, jíž chceme sloužit.

Marie ukázala svou příchyllost k Pánu posloucháním Jeho slov. Nejen Jej přijala; také Mu naslouchala.

Marta nerozumí chování své sestry. Vidí jen svou službu a prosí proto Pána: „Rci jí, ať *mi* pomůže.“ Kdo byla Marta, že předepisovala Pánu, co má dělat? Zapomněla snad, že chtěla být Jeho služebnicí?

Díl Marie neměl být od ní odjat ani zde na zemi, ani na věčnosti. Až budeme ve slávě, každá služba pomine, ale obecenství s Pánem, „sezení u Jeho nohou“, zůstane. Kéž bychom dnes Kristu sloužili a radovali se přitom! Svou příchyllostí a dbáním Jeho slov můžeme dokázat svou lásku k Němu (Jan 14,23; 1. Jana 5,3).

Včera jsme viděli Marii u nohou Páně, jak *naslouchala Jeho slovům*. Dnešní kapitola začíná naučením Pána Ježíše o *modlitbě*. To jsou dva zdroje pomoci, které stojí věřícímu k dispozici až do návratu Pána. Modlitba následuje po působení Božího slova (Řím 10,14).

Na otázku učedníků je Mistr poučuje o způsobu jejich modlitby. Přišli do vroucnějšího vztahu k Bohu než dosud. Smějí jej nazývat Otcem. Jeho čest a oslavení jsou to nejdůležitější. Avšak naše denní potřeby Mu nejsou lhostejné. Jak rychle bývá poměr mezi Otcem a věřícími rušen hříchy v jejich životě! Ale po našem vyznání chce odpustit.

Pán na praktickém příkladu zjevuje učedníkům Otcovo srdce. Jestliže sobecký člověk vstane kvůli neodbytnosti svého přítele a dá mu, čím více nebeský Otec, když ti Jeho prosí a tlukou.

Druhý příklad ukazuje, *jak* Bůh odpovídá. I když nám nemůže vždy učinit podle našich přání, vždy odpoví podle Své lásky.

Duch svatý je zde silou, kterou chtěl Bůh dát těm Svým po vykonaném díle vykoupení a návratu Pána do nebe.

Tento ďábelstvím posedlý je výstižným obrazem nevěřícího člověka. Je němý vzhledem k Božím věcem. Ale jakou změnu přináší vykoupení skrze Pána Ježíše! Nově obrácený začíná náhle mluvit s úctou a přesvědčením o božských věcech; modlí se; chválí svého Pána.

Nevěřící zástup se jen díví. Namísto aby věřili, hledají vysvětlení. Ale Pán si dává práci, aby ukázal pošetilost jejich nevěreckých argumentů. U 19. verše smíme mezi jiným myslet na kap. 9,49. Pán právě podal důkaz o tom, že je silnější než ten silný, satan. Ale život Pána, ve kterém zjevoval Svou moc proti tomu silnému, nás nemohl osvobodit. K tomu musel pro nás vytrpět obětí smrt.

Jak jasný je 23. verš: Každé shromažďování kolem nějaké osoby, učení nebo zvláštní skupiny nebo církve znamená v Božích očích rozptylování.

Verše 24–26 ukazují člověka, který se sám chce polepšit a má přitom určitý úspěch. Ale bez pravého pokání a obrácení bude jeho konec horší než začátek. Ta slova platí také pro židovský národ, který byl sice svobodný od pohanské modloslužby, ale zavrhl Božího Syna, a později přijme antikrista. A kde skončí vyznávající, ale nevěřící křesťanstvo?

„Pokolení toto nešlechtné jest.“ Mohlo být něco horšího než přisoudit moc lásky Pána Ježíše, která se prokázala v uzdravení tolika ubohých nemocných, ďáblu? Na Pánu Ježíši žádali, aby dokázal Svůj nebeský původ znamením z nebe (16. v.).

Co to muselo být pro ty pyšné Židy, když jim Pán jako zahanbující příklady představil pohanské Ninivitské a královnu od poledne! Ani obyvatelé Ninive ani královna ze Sáby neviděli zázraky jako oni. Jednali podle zprávy, kterou slyšeli. A Židé? „Více nežli Jonáš“ a „více než Šalomoun“ byl v jejich středu, a přece nevěřili!

Pán Ježíš byl „světlo světa“ (Jan 8,12). Všichni to mohli vidět. Aby však toto světlo mohlo působit v tom, kdo je vidí, k tomu je zapotřebí sprostné oko. Sprostné oko věřícího vidí jen jednu Osobu: Ježíše Krista, jak nám je ukázán v Písmu, a neklade kritické otázky (Jan 7,52; 6,42). Kdo Jej přijme bez předsudků, ten je „světlo v Pánu“ (Ef 5,8) a smí také jiným svítit (Mt 5,14).

Nejenom „zlé oko“, tj. zjevná nevěra, nýbrž i polovičatost je nebezpečná. Vnější změny bez víry, bez nového života, nechají duši v temnotě (35. v.).

V tomto evangeliu nacházíme Pána Ježíše častěji na návštěvě u nejrůznějších lidí (kap. 5,29; 7,36; 10,38; 11,37; 14,1; 19, 6). Zde se hostitel diví, že Pán přikládá tak malou cenu vnějším ceremoniím. Avšak pro Mistra to je příležitost, aby s farizeji mluvil o podstatném, o tom, co je v nitru. Bez očištěného srdce nemůže být čistý život (1. Pt 1,22). Právě to chybělo farizeům, kteří se drželi náboženských forem. Lidé se nechají klamat vnějším chováním (44. v.), ale Bůh hledí na srdce. Jemu nemůžeme nic předstírat.

Také pro zákoníky má Pán vážné „běda“. Jiným kázat je lehké; ale sami žít to, co od druhých vyžadujeme, je podstatně těžší. Namísto aby stavěli náhrobky zabitým prorokům, měli být poslušni jejich slova, které stále ještě mělo platnost, a přijmout Toho, kterého jim oznamovali. Protože tito učitelé tomu, co učili, ani nevěřili, ani to neuváděli do praxe, odebírali ostatním „klíč umění“.

Nemá na nás vážné slovo napomenutí často stejný účinek jako tehdy na zákoníky? Namísto abychom šli do sebe, snažíme se ospravedlnit.

Tento oddíl není určen žádným jiným posluchačům, než Jeho učedníkům. Pán k nim mluví jako k přátelům (4. v.) a uděluje jim naučení pro dobu po Svém odchodu. Jsou to varování, napomenutí a povzbuzení.

Nové časové období se vyznačuje světlem (kap. 11,36) a plným zjevením (Kol 1,26). Přitom nejde jen o Boha a Jeho myšlenky, nýbrž také o naše srdce a život.

Ačkoli Pán Svým učedníkům a nám, jako Svým svědkům, nezaslibuje příjemný život – spíše to mohou být pronásledování až k mučednické smrti – povzbuzuje je. Myšlenka na slavného Boha, jemuž nic neujde, který se stará dokonce o vlasy naší hlavy, nám může odejmout ze srdce všechnu bázeň před lidmi.

Největší důkaz pravdy 10. verše je asi apoštol Pavel a Židovský národ. Pavel sám se nazývá „ruhačem a protivníkem a ukrutníkem“, „prvním z hříšníků“, a dostalo se mu milosrdenství (1. Tim 1, 13–15). Židé zavrhlí a ukřižovali Pána Ježíše, a přitom se rouhali Duchu svatému (Mt 12,31). Po vzkříšení Pána Ježíše dále zavrhlí svědectví Ducha svatého skrze apoštoly, a zvláště skrze Štěpána (Sk 7,51). Pro lid jako celek už nezbyla žádná naděje. Vina zůstala neodpuštěná, a tak následoval Boží soud.

Charakteristikou Lukášova a Janova evangelia je, že Pán často používá situace nebo rozhovorů, aby navázal hlubším duchovním poučením (např. kap. 7,40 a dále; 10,18 a dále; 10,30 a dále; 11, 38 a dále). Tak i zde. Jako zavržený Mesiáš nechtěl být ani soudcem ani děličem dědictví. Protože však poznal původ prosby, připojil vážná naučení o chamtivosti.

Toto zlo zde bylo za všech dob. Nejen nevěřící, nýbrž i věřící jsou v nebezpečí, že budou milovat peníze. 1. Timoteovi 6,6–10, 17–19 nám ukazuje, jaké následky to pro ně může mít.

Ilustrující podobenství by nám vždy znovu mělo mluvit k srdcím. Proč Bůh nazývá tohoto rolníka bláznem? Protože zaměňoval své tělo se svou duší. Vše, co své duši přál, se vztahovalo na jeho tělo. O svou duši, která bude žít dále i po jeho pozemském bytí, se nestaral. Do svých lidsky moudrých přemýšlení neuvedl Boha. Pojem věčnosti se mu zdál být zcela cizí. Jak to je v tomto směru s námi, kteří věříme v Pána Ježíše? Jsme bohatí vzhledem k Bohu? Žijeme ve vědomí, že náš život zde může být kdykoli u konce, buď smrtí nebo skrze příchod Pána? Uvádíme Boha do všech svých plánů?

I když se Pán nyní opět obrací zvláště k učedníkům, tu Jeho slova jistě platí i věřícím dnešní doby. – Nejen bohatství může odvrátit srdce od Boha (verše 20,21); mohou to způsobit i starosti. Avšak důvěra v Boha, našeho Otce, osvobozuje srdce od každého neklidu. Bůh nám dal pozemský život. Neměl by se starat i o naše vnější potřeby? Ještě více! Skrze víru v Pána Ježíše jsme se stali dětmi nebeského Otce. Jeho péče jde pak dále než jednání Stvořitele vůči přírodě, ptákům a rostlinám. Bůh by nás chtěl zbavit starostí o pozemské věci, aby nás nic neodvádělo od snažení po nebeských věcech, po tom, co má hodnotu věčnosti.

Ale nemohou tyto verše vést k lenivosti a nečinnosti? Ne! 31. verš nám jasně ukazuje, čím se má vyznačovat život věřícího. Je to *hledání* Božího království, tj. máme svou práci a své úkoly v přítomném životě konat pro Pána, podle Jeho vůle, a ne sami pro sebe. Národy, tj. nevěřící lidé tohoto světa, mají před očima jen potřeby těla a přítomného života, podobně jako bohatý rolník v 19. verši. K tomu se cele zaměřují. Nám ale Pán říká, abychom je v tom nenásledovali.

Počet těch, kteří přijímají Pána Ježíše, je vždy malý. Avšak jejich síla nespočívá v počtu nebo v pozemských zdrojích pomoci, nýbrž v zalíbení Otce v nebi dát jim království, království, které není z tohoto světa.

Místem určení věřícího je nebe. To se má ukazovat v celém jeho životě. Naše srdce bude ale sotva taženo k nebi, když tam nemáme žádný poklad! 33. verš nám říká, jak k němu přijdeme: tím, že budeme zjevovat stejné smýšlení, které jsme zakusili ze strany Boha, našeho Otce. Co nám ubohým všechno daroval, když nám dal Svého milovaného Syna!

Opásaná bedra vyznačují služebníka, který je hotov ke službě. Lampa je obrazem svědectví pro naše okolí.

Pán zde mluví o tom, že by rád našel při Svém příchodu Své služebníky nejen při práci (43.v.; kap. 19,13), nýbrž bdící, čekající na Něho. Ve službě pro Něho jde o druhé, při bdění ale jen o Něho samého.

S Jeho příchodem je spojena radost (přijde ze svatby) a blaženost. Jaká je to myšlenka pro každého věrného služebníka: On, který se postavil u veřejí, nechal si probodnout ucho, aby věčně sloužil (2. M 21,2–6), se chce opásat a sloužit těm, kteří Mu patří.

Služebník je během nepřítomnosti Pána domu pověřen správou Jeho domu. Pán odmění věrnost čestným postavením ve správě budoucího království (44. v.; kap. 19,17.19). Odměnou za bdělost je On sám (37. v.), odměnou za věrnost ve službě je podíl na Jeho vládě. Kéž by obojí bylo naším podílem!

Ve verších 45–48 vykresluje Pán temný obraz vyznávajícího křesťanstva. Živá naděje, tato síla vedoucí k životu, který se Bohu líbí, se ztratila. Kolik samochvály a svévole se vloudilo právě u těch, kteří měli pást Boží stádo! Petr ne nadarmo varuje starší: „Paste stádo Boží... ne pro mrzký zisk, ale ochotně. Ani jako panující nad dědictvím (Elb.: „nad jejich vlastnictvím“), ale příkladem jsouce stádu.“ (1. Pt 5,2.3)

Soud, který zde Pán oznamuje, je soud živých (Mt 25, 31–46). Bude absolutně spravedlivý. Rozsudek bude odpovídat obdrženým výsadám. Jaký bude konec těch, kteří všechno věděli, ale žili podle vlastní vůle! Pohané sice neujdou soudu kvůli svým hříchům, ale budou biti méně.

Při narození Pána Ježíše zvěstovalo množství nebeských zástupů: Na zemi pokoj (kap. 2,14). Avšak největší díl lidí zavrhl Spasitele, a to na ně přineslo oheň soudu. Soud a rozdvojení nebyly nikdy úmyslem Jeho lásky. Přišel, aby spasil. Ale k tomu musel odkrýt ztracený stav člověka, a to u většiny vzbudilo odpor a odmítnutí, namísto lítosti a pokání. Ano, u Osoby Pána Ježíše se lidé dělí do dvou skupin, a protože rozhodnutí pro Něho je naprosto osobní věc, může se to dotknout i vztahů v rodině.

Křtem zde má na mysli Svou smířčí smrt za nás. Dokud toto dílo nebylo dokonáno, nemohla z Božího srdce plynout láska bez zábran. Otázka hříchu ještě nebyla urovnána.

Verše 54–59 jsou vážným varováním Židům. Cožpak neviděli, že jsou na cestě k soudu? Nebyl u nich Bůh v Kristu, „v mír uvodě svět s sebou, nepočítaje jim hříchů jejich“ (2. Kor 5,19)? Přijetí Pána Ježíše bylo jedinou možností, jak být osvobozen od protivníka – od svatého Boha, proti kterému zhřešili. Lid jako celek Krista odmítl, a proto byl „vsazen do vězení“, dokud se nenaplní proroctví Izaiáše 40,1.2.

Zpráva o nešťastných Galilejských dává Pánu podnět, aby svým posluchačům odkryl lidské srdce. Jak rychle jsme ochotni mluvit o Božím soudu, když se našemu bližnímu stane neštěstí, a přitom myslet, že jsme lepší než on. Před Bohem jsme vinni všichni. Tu není výjimky. Pán zde nemluví o víře v Něho, ačkoli ta je jistě zahrnuta, nýbrž o činění pokání, a k tomu patří otevřené vyznání naší viny, našeho selhání a naší nedostatečnosti. Pokání a víra jsou ještě i dnes jedinou cestou, jak být zachráněni před soudem.

Pozemský Boží lid je v Písmu svatém častěji srovnáván s fíkovým stromem (Joel 1,7; Mt 21,18–22; Mk 11,13). Bůh v Osobě Svého Syna hledal po tři roky u Svého lidu ovoce. Veřejná služba Pána Ježíše se chýlila k svému konci. Jakou námahu si Pán dával v těchto letech uprostřed Svého lidu! Nebylo nic, co by nezkusil. Avšak vše bylo nadarmo. Zavrhli a zabili Jej. Fíkový strom byl pak vyřazen.

Posláním Pána Ježíše na tuto zem se Bůh naposledy zabýval přirozeným člověkem. Adam a jeho pokolení byli na kříži v Kristově smrti s konečnou platností odsouzeni. Jen znovuzrození lidé, kteří patří k pokolení druhého člověka, jsou v stavu skutečně přinést pro Boha ovoce.

Ještě trvala doba trpělivosti s Izraelem (8.v.). Pán ještě učí v synagoze a uzdravuje zmrzačenou ženu. Představený synagogy sice uznává divy, které koná moc Pána, ale podle jeho názoru měla být vykonávána jen při dodržování pořádku zákona. Ano, Bůh nepracuje ve *Svůj* sobotní den. Ale je pošetilostí domnívat se, že Bůh drží sobotu uprostřed lidí, kteří se trápí pod otroctvím satana a hříchu (Jan 5,16.17). Otec i Syn chtěli vykonat pro ubohé, provinilé lidi obdivuhodné dílo záchrany.

Odpověď Pána zahanbila pro tu chvíli Jeho odpůrce a u lidu vyvolala radost. Ale aby nikdo neočekával, že se nyní zjeví království v moci a slávě, ukazuje Pán v podobenství, co přijde před tím. To, co během Jeho života skromně začalo, se vyvine v pozemskou moc, strom – dnešní křesťanstvo. Ptáci jsou obrazy lidí bez života z Boha, kteří pod touto mocí hledají výhodu a ochranu. – Avšak Pán připojuje ještě další podobenství, které ukazuje vnitřní vývoj křesťanství. Tři míry mouky – určitá část lidstva na světě se přiznává ke křesťanství – budou zcela prokvašeny kvasem. Lidská učení se vloudila už brzy. Dnes je celé křesťanstvo zamořeno lidskými idejemi, které zatlačily Boží slovo.

Pán procházel těmito městy a vesnicemi na Svě cestě do Jeruzaléma naposledy. Nedává přímou odpověď na zvědavou otázku, zda je málo těch, kteří budou zachráněni před soudem, jenž stál před Židy. Spíše naléhá na osobní rozhodnutí. Přitom nespočívá důraz tolik na „snažit se“ jako na úzké bráně. Branou je On sám, ten zavržený a ukřižovaný. „Snažení“ a „usilování“ těch mnohých se vztahuje většinou na obcházení tohoto jediného vchodu. Chtějí sice přijít do požitku a požeňování království, ale bez pokání nad svými hříchy, bez toho, aby přijali Pána za svého Spasitele.

Zavrhlí Jej. Jednou nebude také On znát je. Soud bude spočívat v tom, že budou muset vidět, jak otcové jsou uvnitř a rovněž tak i národy, které byly Židy pokládány za poslední. „Vně“ bude pláč z trápení a hořké lítosti a skřípání zubů z nenávisti proti Bohu a Pánu Ježíši.

Na varování farizeů Pán ještě jednou poukazuje na Svou službu, která až do té doby byla bez ovoce. Je to varování pro Židy! Jeruzalém se nezměnil. Kdysi se posmíval prorokům, pronásledoval a zabíjel je (2. Par 36,15.16; Jer 7,13.25.26 atd.). Neostýchal se zabít i Syna a Dědice (Mk 12,6.7).

Pán zde používá vnějších okolností k tomu, aby ukázal zásady, kterými se má vyznačovat náš křesťanský život. Protože ví, z jakých pohnutek přišlo pozvání, chápe se iniciativy a uzdravuje nemocného muže, i když Mu nedali žádnou odpověď. V naučení od 5. verše jde o nouzovou situaci, nikoli o denní potřebu jako v kap. 13,15. Nešťastné postavení, do kterého se člověk dostal skrze hřích, nutně vyžaduje záchranu. Jsme všichni skutečně prodchnuti smýšlením Zachránce?

Když nás Pán vybízí, abychom ve světě zaujali poslední místo, pak se sám představuje jako dokonalý příklad (Fil 2,5–11). On, jenž byl poslušný až do smrti, a to smrti kříže, je nyní vysoce vyvýšen, korunován slávou a ctí (Žid 2,9). Jako takový se brzy zjeví před celým světem. Čím podobnější se staneme Pánu Ježíši v Jeho ponížení, tím blíže Mu budeme v Jeho oslavení.

Pán má slova nejen pro hosty, nýbrž i pro hostitele. Božská láska se zjevuje v tom, že Kristus zemřel za nepřátele, za bezmocné, za hříšníky (Řím 5,6–11). Nyní smíme vyzařovat něco z této nadpřirozené lásky, když milujeme a prokazujeme milost, aniž bychom očekávali protislužbu nebo uznání. Bůh sám zaslíbil, že dá odplatu.

Na zvolání jednoho hosta dává Pán odpověď podobenstvím, aby ukázal, že člověk musí toto pozvání nejprve přijmout, dříve než se může těšit požehnání království. Bůh připravil nádhernou večeři milosti. Jeho pozvání směřovalo nejprve k Židům. Ale ti všichni se omlouvali rozumně znějícími důvody. Byli příliš zaměstnaní materiálními, pozemskými věcmi a neměli čas a touhu starat se o spasení své duše a o nebe. Jak velmi to platí také o lidech našich dnů!

Druhé pozvání se obrátilo k chudým města. To jsou ti Židé, kteří si byli vědomi své viny a ochotně přijali poselství apoštolů po odchodu Pána (viz Skutky ap. 2, 37–41; 4,4). Ještě stále bylo místo na hostině milosti. Nyní zaznělo třetí pozvání. Obracelo se k těm, kteří se nacházeli venku, k národům. Až dodnes jsou služebníci Pána ještě na cestě, aby zvali a nutili vejít. Dům ještě není plný. Ale s příchodem Pána ke vtržení Jeho lidu bude pozvání milosti z Boží strany u konce. Jak mnoho bude pak těch, kteří sice byli pozváni, ale omlouvali se, a proto nebudou na hostině!

Pána Ježíše doprovázelo mnoho lidí. To Mu zavdalo podnět, aby k nim mluvil o pravém učednictví. Učedník je člověk, který, když slyšel naučení, je chce uskutečňovat v praxi, a tak jít ve stopách Mistra a stávat se Mu podobnějším. Od takového rozhodnutí se nesmí nechat ničím a nikým odvrátit, i kdyby odpor přicházel od nejbližších příbuzných. Protože odpor může přijít také z nás samých, je třeba zapírat vlastní já. „Nést Jeho kříž“ znamená považovat se za mrtvé všemu, co je neslučitelné s Kristovým životem.

Pán ukazuje na příkladech, že cesta následování v tomto světě je spojena s nákladem. Jestliže ale chceme jít s Bohem a počítat s Jeho pomocí a ne se sebou samými, nemusíme se bát.

Na závěr porovnává pravého učedníka se solí. V následování má věřící zjevovat život svého Mistra. Jestliže to nečiní, ztrácí charakter svědka. Už se k ničemu nehodí. Nevěrný křesťan, který nejde v praktickém oddělení od všeho zlého, je pro Pána nepoužitelný a svět o něm v základu také nechce nic vědět. Jak je to vážné pro každého, kdo chce být křesťanem! „Kdo má uši k slyšení, slyš.“

Farizeové a zákoníci opovrhovali milostí Páně, celníci a hříšníci se jí však rádi chápali. Na reptání náboženských vůdců jim Pán Ježíš ještě jednou ukazuje v trojím podobenství, jak i oni potřebují Jeho milost. Nebylo to pošetilé chtít dělat rozdíly, když přece všichni bez výjimky jsou před Bohem hříšníci? (Řím 3, 23)

V prvním obrazu vidíme dobrého Pastýře, který nelituje žádné námahy, aby našel ztracenou ovci a přivedl ji zpět ke stádu. To je činnost Božího Syna vůči ztraceným lidem. Ztracená ovce sama cestu zpátky nenajde. Bez láskyplné námahy Pána Ježíše by žádný člověk nenalezl cestu zpět k Bohu.

Nalezená ovce je příjemce požehnání. V ostatním ale jde především o práci Pastýře, o Jeho radost a o společnou radost nebe. Je dobré to vidět a nezůstávat stát u vlastní radosti ze spasení.

Druhé podobenství mluví o neúnavné činnosti Ducha svatého, který používá Slovo (svíce, lampa) na srdce a svědomí lidí, aby je vedl k pokání. Když je zde hříšník srovnáván s neživým penízem, tu myslíme na Efezským 2,1: „I vás obživil mrtvé v vinách a hříších“. I v tomto podobenství opět nacházíme společnou radost.

Ve třetím podobenství je nám představena činnost Boha Otce. Bůh stvořil člověka ke Svému obrazu, a proto každý člověk od přirozenosti stojí k Bohu v určitém vztahu (viz Sk. 17,29). Smutné je, že jsme se ke svému Stvořiteli obrátili zády a chtěli jsme vést život pokud možno na Něm nezávisle. Svévole je kořen každého dalšího hříchu. A kam vede taková cesta? K hlubokému ponížení – jen si představme Žida jako pasáka vepřů! – Hlad a nedostatek ve všem!

Dříve než se člověk obrátí k Bohu, přichází k sobě samému (17. v.). Poznává svůj stav a činí rozhodnutí. Ale zná sám sebe ještě špatně. Má nárok být u svého otce aspoň nádeníkem? Ne! Avšak hlavní věc je, že vstává a jde.

Co se stane, když přichází do blízkosti otcova domu? Své kroky nezrychluje syn – jak by se to mohl odvážit –; je to otec, který mu tak spěchá vstříc. Očekávali bychom to? Nikoli, ale tak Boží milost vždy znovu překvapuje naše lidské myšlenky.

Syn může říci jen polovinu toho, co si předsevzal. Pak je přemožen milostí. Jen to nejlepší je vhodné pro toho, který se nyní stal pravým dítětem Otce. A na závěr nacházíme opět společnou radost (1. Jana 1,3.4).

Jeden zůstal mimo obecenství těch, kteří radostně slavili: starší syn. Jeho srdce se zdržovalo vně otcova domu. Vůči milosti byl cizinec. Radosti svého otce se neúčastnil. Sledoval vlastní cíle. Byl činný „na poli“, ve světě – dalek okruhu Božího milosrdenství a duchovní radosti.

Tento syn je na jedné straně výstižným obrazem pyšných Židů, jak jsme je viděli ve 2. verši. Na druhé straně představuje každého neobráceného člověka v křesťanstvu, který se snaží nábožensky žít. Takoví lidé se domnívají, že s nimi Bůh musí být spokojen, a odvažují se dokonce činit Bohu výčitky.

Boží milost by chtěla dosáhnout i toto pyšné srdce. Otec „vychází“, „prosí ho“, odpovídá na jeho žalobu slovy „bratr tvůj tento“. Co pro něho mohl učinit více?

V nebi budou jednou jen omilostnění hříšníci, kteří budou věčně oslavovat milost, jíž vděčí za vše. Tato milost přišla v Ježíšově Osobě, aby hledala a zachraňovala, co bylo zahynulo. Ale nebude tam žádný, kdo by mohl říci, že tohoto cíle dosáhl svým zbožným životem!

Abychom tomuto oddílu správně rozuměli, musíme mít před svými zraky skutečnost, že zde Pán mluví ke Svým učedníkům. Jde o chování věřícího v době, když ještě žije na zemi, a o odměnu; ale nejde o dosažení místa v nebi.

Lidé všeobecně, a Židé zvláště, jsou špatnými správci toho, co jim Bůh svěřil. Příchodem Pána Ježíše na zem byla ukončena zkouška člověka Bohem. Výsledkem je naprosté selhání. Bůh nyní uvedl zásadu milosti.

My věřící jsme byli spaseni pro nebe z čisté milosti. Chováme se nyní jako občané nebe? Jak nakládáme se svými materiálními statky? Pán u tohoto správce nechválí jeho nespravedlnost, nýbrž jeho jednání vzhledem k budoucnosti.

Všechny hmotné statky, které zde na zemi máme, vlastně nepatří nám; je to to „cizí“. Namísto abychom lpěli na penězích a věcech, které si za ně můžeme získat, používejme je vzhledem k nebi. Pozemský majetek je nazván mamonem nepravosti, protože vše na této zemi je ve spojení s nepravostí, hříchem a zlem. Protože jsme ve světě, přicházíme s ním do styku a máme svou odpovědnost. Protože ale nejsme ze světa, nemělo by nás to svou mocí ovlivňovat.

I farizeové slyšeli slova Pána k Jeho učedníkům, ale nepronikla jim do svědomí. Pán jim nejenom vyčítá jejich samospravedlnost, nýbrž vysvětluje jim, že doba zákona je vystřídávána „královstvím Božím“. Tam proniknout připadá samospravedlivým obzvláště těžké, neboť se to nemůže stát na základě vlastní snahy, nýbrž jen cestou pokání a víry. Kdo však milost odmítá, pocítí zákon bez jakéhokoli slitování (18. v.; Mt 19,7–9).

Verše 19–31 nejsou podobenstvím. Pán nám dává pohlédnout na to, co následuje po smrti jako důsledek našeho pozemského života. Jen jméno chudého je známé (Iz 43,1); znamená „můj Bůh je pomoc“. Jméno bohatého muže chybí. Nikdy se nestaral o Boha, a tak i Bůh jeho jméno navěky zapomene.

Po smrti jsou role těch dvou mužů zaměněny: Lazar je v lůnu Abrahamově – to byl pro Židy nejvyšší cíl –, bohatý muž je v mukách a bez možnosti změny svého postavení.

Když si bohatý muž uvědomí své beznadějně postavení, myslí na své ještě žijící příbuzné. Věří, že skrze poselství člověka, který přišel z místa mrtvých, se obrátí k pokání. Nikoli, říká Abraham, kdo se protiví moci božsky inspirovaného Slova, tomu není pomoci. Jestliže to tehdy platilo pro Starý zákon, čím více to platí nyní pro celou Bibli!

V tomto světě vládne zlo. Je nemožné projít světem bez klopýtnutí (Jak 3,1). Pohoršení (léčky) mohou přijít skrze nevěřící, a potom jsou děti ve víře nejvíce ohroženy. Avšak i my věřící můžeme být bratru překážkou. Odtud napomenutí : „Šetřte se,“ a vyzvání, abychom na opravdové vyznání prokázali milost, tak jako to Bůh učinil vůči nám (Žalm 32,5; 1. Jana 1,9).

Učedníkům, kteří ještě setrvali na půdě zákona, kde existovaly spravedlivé požadavky, ale ne milostivé odpuštění, činily nové zásady potíže. Mysleli si, že k takovému životu je potřeba mnoho víry. Ale co říká Pán? Víra, ať je jakkoli malá, přivádí do okolností Boha, který může vše. On má možnosti, my ne. S vírou je ale také úzce spojena naše poslušnost. Vyžaduje nějaký pán od svého služebníka velkou víru? Ne, jen aby učinil, co mu bylo přikázáno. Tak tomu je také s námi.

Jak je důležité, abychom měli smýšlení těchto služebníků. Ne poslouchat kvůli odměně, nýbrž z lásky a oddanosti k Pánu.

Pán měl úmysl ukončit období zákona a uvést nové období, období milosti. Zde je to znovu ukázáno.

Na cestě do Jeruzaléma potkává deset malomocných mužů. Stojí zdaleka, jak to vyžadoval zákon (3. M 13,45.46). Volají však o smilování Toho, od něhož jedině mohou očekávat pomoc. Jeho odpověď nezní: buďte očištěni. Žádá od nich krok víry a posílá je ke knězi, který musel s uzdraveným naložit podle 3. Mojžíšovy 14.

Nemoc malomocenství je výstižným obrazem hříchu, a co ten z člověka učinil! Uzdravení od hříchu je možné jen na základě poslušnosti vůči Božímu slovu, které vyžaduje: „Čiňte pokání, a věřte evangeliu.“ (Mk 1,15)

Na cestě ke knězi jsou uzdraveni. Jeden z nich, Samaritán, který pod zákonem neměl žádné výsady, se ihned vrací, aby poděkoval Tomu, jenž při něm vykonal tento zázrak. To pro něho bylo mnohem důležitější než kněz. Pán přijímá jeho dík a chválu Bohu a už jej neposílá ke knězi. Smí nadále stát na půdě milosti, kde už zákon nevládne. A ti druzí? Nepodobají se Božím dětem, které jsou chycené v lidských systémech, zaostávají v duchovním růstu a ve známosti Pána a nikdy nepřijdou k pravému velebení Boha? Jak je to smutné pro srdce Pána!

Farizeové mysleli při své otázce na království ve slávě, jak je oznamovali proroci. Pán ale mluví o mravním charakteru tohoto království. Nese charakterové rysy svého Krále, který dlel uprostřed nich. Boží království na sebe nepoutá pozornost nevěřících (Jan 3,3).

V dalším se Pán opět obrací na učedníky. Pro ně přijdou těžké dny, kdy si budou přát, aby Pána měli opět tělesně při sobě. Na konci dnů, o čemž Pán mluví dále, se věrnému ostatku nepovede jinak. Avšak právě tehdy propukne soud nad živými lidmi. Přejde tak *jistě* jako ve dnech Noé, a tak *náhle* jako ve dnech Lotových. (Příchod Syna člověka k osvobození ostatku a k soudu živých: Matouš 24,30.36–42; 25,31–46.) Pak bude jeden vzat a souzen a druhý bude ponechán pro požehnění království. Při příchodu Pána pro Jeho lid tomu bude obráceně. Jedni budou ze země vzati do nebe, druzí budou ponecháni k soudu.

„Pomněte na Lotovu ženu!“ Žila vedle věřícího muže. Andělé ji vzali za ruku a vyvedli ji z města. Ještě malý kousek cesty a byla by v bezpečí v Ségor. Ale ona se ohlédla a zahynula, i když byla tak blízko záchrany!

Podobenství o vdově a nespravedlivém soudci nese silné židovské rysy. Ukazuje na dobu konce, o které jsme četli v předchozím oddílu. Věrný ostatek Židů, který potom bude ve velkém soužení, bude vroucně volat k Bohu o pomoc a žádat spravedlivý soud nad svými protivníky.

Ale má mnoho co říci i nám, kteří žijeme v době milosti a nevoláme k Bohu o spravedlivou odplatu. „Vždycky se modliti a neoblevovati“ platí pro každé Boží dítě. Jak rychle se vzdáváme a jsme skleslí, když Bůh naše modlitby zdánlivě neslyší nebo vyslyšení vůbec neodpovídá našemu očekávání. Nezapomeňme: Pán má vždy před očima naše věčné štěstí. Ve Své lásce nemůže nikdy změnit cesty s námi, které vedou k tomu cíli, jen proto, že si přejeme okamžité ulehčení své momentální situace. Svým časem obdivuhodně odpoví.

Víra ve zkoušce často nedosahuje té výšky, která odpovídá Božímu osvobození. Proto ta otázka Páně v 8. verši. Mysleme jen na shromáždění v Jeruzalémě ve Skutcích 12. Ustavičně se modlili k Bohu za uvězněného Petra. Ale když byl osvobozen Božím andělem a osobně stál přede dveřmi, nevěřili. Bůh odpovídá tak, že to převyšuje naši víru, která se k Němu obrací. Neučinili jsme již také tuto zkušenost?

Sotva existuje něco, co je Božímu srdci tak odporné, jako je pýcha. Mnoho míst o tom podává svědectví (Přísl 8,13; 15,25; 16,18; Iz 2,11–17; Jak 4,6; 1. Pt 5,5). Do farizeova svědomí nezasvítíl nikdy paprsek božského světla. V úplné neznámosti o sobě stál před Bohem a vychvaloval Mu své vlastní přednosti.

Celník cítil působení Božího světla, které mu odkrylo jeho hříšný stav. Urazil Hospodina a nechtěl nyní ani pozvednout oči k Jeho příbytku. Doufal jen v Boží milosrdenství a nebyl zklamán (Žalm 51,16; 32,2). Jediná cesta, jak dosáhnout od Boha ospravedlnění, je uznání svého hříšného stavu a zaslouženého soudu a otevřené vyznání svých hříchů. Je to cesta zcela pod úroveň pyšných Židů, kteří se pokládali za lepší než jsou druzí!

Malé děti nejsou ve světě považovány za plnohodnotné, avšak u Pána Ježíše ano. Právě ti malí jsou v Jeho očích cenní a drazí. V jejich srdcích ještě není vzpoura proti Němu. Také se pyšně nepozdvihují. Proto Pán bere tyto maličké za příklad pro ty, kteří chtějí vejít do Božího království: nestavět nároky, nýbrž v jednoduchosti přijmout to, co Bůh říká.

Překážkami pro přijetí spasení nejsou jen hrubé hříchy a lidská domýšlivost a pýcha. V cestě mohou stát i pozemské statky. „Mistře dobrý,“ říká bohatý kníže. „Žádný není dobrý, než jediný, totiž Bůh,“ odpovídá Pán Ježíš. Jestliže pro kníže není Pán Ježíš Bohem, nýbrž jen člověkem, pak Jeho úsudek nemá větší cenu než úsudek někoho jiného. Ale Pán je Bůh, i když nebyl jako takový uznáván.

Pán se jako vždy snaží dosáhnout srdce. Příkázání, která vyjmenovává, nejdou až ke svědomí knížete. Teprve když přichází k tomu jednomu, co mu chybí, bohatý člověk pozoruje, na čem lpí jeho srdce. Pán Ježíš od člověka nežádá nic, co by sám nežil. Jak byl bohatý, a jak se stal chudým – pro nás (2. Kor 8,9)! – Avšak bohatý dává přednost svému bohatství před věčným životem.

U pozemského Božího lidu bylo zaslíbeno pozemské bohatství těm, kteří činili dobré. Posluchači si mysleli: Jestliže ti obdaření to mají tak těžké, kdo potom může být spasen? Ano, na základě zákona, který se obrací k přirozenému člověku, to je nemožné. Spasení je výlučně Boží věcí. Stálo Ho tu největší cenu, Jeho milovaného Syna.

Petr je na svou otázku ujištěn, že následování Pána Ježíše v žádném případě neznamená ztrátu. Pán zaslibuje Svému učedníkovi mnohonásobně více.

Od kapitoly 9,51 vidíme Pána na cestě do Jeruzaléma. Zde je dosažen poslední úsek cesty. Dal učedníkům už mnoho naučení ohledně doby milosti, která měla začít. Avšak bez Jeho smrti by vše zůstalo bez užitku a neúčinné. Myšlenky učedníků jsou ale naplněné *Kristem žijícím na zemi*, takže nerozumějí ničemu z toho, co jim říká. Jak často se jim podobáme. Náš nedostatek porozumění je tak často následek nevěry.

Zástup následoval Ježíše s chladným srdcem. Pán věděl, že brzy budou volat: „Ukřižuj ho.“ Učedníkům chybělo porozumění pro Jeho cestu. Ale tu seděl u cesty slepec, který žebrol a poznal Ho. „Ježíši, synu Davidův!“ Jak asi toto volání činilo dobře srdci Pána, zvláště když se volající nedal umlčet těmi, kdo jen tak šli s Ním, nýbrž volal tím hlasitěji.

Pro slepého to byla poslední příležitost k setkání s Pánem Ježíšem. V žádném případě si to nesměl nechat ujít. Teď nebo nikdy! Dnes jsme dospěli ke konci doby milosti. Až skončí, nebude už možnost k záchra-ně. Už jsi k Němu s vírou volal? Chtěl by tě nejen učinit „vidícím“, nýbrž i Svým následovníkem.

V Jerichu bylo ještě jedno srdce, které něco potřebovalo. Bohatý vrchní celník Zacheus toužil vidět Ježíše. Touha byla tak silná, že jej nemohla od jeho úmyslu odvrátit žádná překážka. A jaký byl výsledek? Nalezl v srdci Pána takovou ozvěnu, která převyšovala všechna jeho očekávání. Jeden se radoval, druzí reptali. Jak špatně znali tito své vlastní srdce! Kam by byl mohl Pán Ježíš v tomto světě vejít, aniž by našel hříšníka?

Změnu ve svém nitru chtěl Zacheus prokázat i jednáním navenek. To bylo dobré, ale nemohlo by ho to spasit. Spasení lze nalézt jen v Tom, který přišel, aby hledal a spasil, což bylo zahynulo. Na základě svého narození byl Zacheus synem Abrahamovým. Nyní se jím stal také vírou v Syna člověka (Řím 4,16).

Když Pán Ježíš v Matouši 18,11 mluví o dětech, říká prostě, že přišel, aby *spasil* to, což bylo zahynulo. Děti věří tomu, co jim řekneme. Když se ale jedná o odpovědné lidi, připojuje k tomu slovo „*hledal*“. To nám ukazuje, jak Pán pracuje na svědomí, aby přivedl člověka k poznání jeho hříšného stavu a tím k přesvědčení, že potřebuje Spasitele. Jak namáhavá je však často tato práce u zatvrzelých, samospravedlivých lidských srdcí. „Nalezl“ už tebe?

Pán Ježíš ukazuje Svým posluchačům v podobenství, že věci nebudou tak, jak se oni domnívají. On se nyní měl vrátit do nebe, aby tam přijal království. Opět přijde a uplatní Své nároky. V mezidobí měli Jeho služebníci – to jsou ti, kteří Jej přijali při Jeho prvním příchodu – využívat to, co dostali.

Židé jako národ Jej zavrhli. Ano, ukamenováním Štěpána (Sk 7, 51–60) poslali do nebe poselství s definitivním odmítnutím. Pro nevěřící už zůstává jen soud (27.v.). V Matouši 25, 14–30 dostává každý služebník podle vlastní schopnosti; zde dostává každý stejně. Zde není v popředí otázka: Jsem *věrný* s tím, co mi bylo svěřeno?, nýbrž: *Co jsem udělal se svou hřivnou?* Ne každý ukázal stejné úsilí a mzda potom vypadá podle toho. Verše 17 a 19 ukazují, že odměna není ve spojení s našimi nebeskými požehnáními, nýbrž s vládou v tisíciletém království.

Všimli jsme si, že služebníci připisují celý úspěch svěřené hřivně a ne sobě samým? „Pane, *hřivna tvá* deset hřiven získala.“ Jen to, co Pán dává, může přinést ovoce!

Pán Ježíš se blíží k městu, které „morduje proroky, a kamenuje ty, kteří k němu byli posláni“ (kap. 13,34). Před konečným zavržením se ještě jednou představuje jako Davidův Syn, který má právo přijmout království; neboť jen Ten, jemuž patří vláda, může vystupovat s takovou autoritou. Lid bude ve dni soudu bez výmluvy.

V protikladu k nebeským zástupům, které při Ježíšově narození řekly: „Na zemi pokoj“, volají zde učedníci: „Pokoj na nebi“ (kap. 2,14; verš 38). Jako důsledek zavržení Knížete pokoje jsou podílem země zmatek, válka a soud. Pokoj stojí ve spojení s Mužem z Golgoty. Vítězně se vrátil do nebe, když předtím učinil pokoj skrze krev Svého kříže (Kol 1,20). On sám je náš pokoj, ať jsme ze Židů nebo z národů (Ef 2,14). Na této zemi ale bude panovat pokoj teprve tehdy, když nastoupí On Svou vládu.

Pán Ježíš pláče nad Jeruzalémem. Jaké srdce plné milosti pro toto město, jehož odpor vůči Bohu byl téměř příslovečný (Ez 4,19). Bůh dal Židům ještě čtyřicet let. Pak bylo město Římány s konečnou platností zničeno. City Páně jsou ještě dnes stejné. „Shovívá vám, nechtě, aby kteří zahynuli, ale všickni ku pokání se obrátili.“ (2. Pt 3,9)

Mojžíš stanovil v 5. M 14,24–26 Boží ustanovení pro Izraelitu, který měl dlouhou cestu k Božímu domu. Směl oběti koupit na místě za peníze. Proč potom tato tvrdá slova Pána? Prodavači měli prodávat zvířata jinde (Jan 2,16). A lid znečišťoval Boží dům tím, že předstíral, že slouží Bohu, ale zavrhl Jeho Syna. Držení se této vnější formy bez vztahů srdce k Bohu činilo Jeho dům peleší lotrovskou. Jsme-li ve špatném duchovním stavu, rádi se držíme vnějších forem, které uspokojují tělo.

Dokud služba Pána nebyla ještě s konečnou platností naplněna, nikdo Jej nesmí zadržet nebo se Jej zmocnit (verše 47,48).

Ve 20. kapitole se Jej snaží polapit v řeči různé skupiny lidí: nejvyšší kněží, zákoníci, starší, špehéři a saduceové. Svými otázkami zjevili svou nevědomost jako ovoce chybějící Boží bázně (Přísl 1,7) a jsou posouzeni pravdou Jeho slov.

V prvním výjevu položil Pán tazatelům protiotázku. „Oni pak uvažovali to mezi sebou.“ Ten, kdo nechce věřit, vznáší vždy námitky. A tak zákoníci dali přednost tomu, aby zůstali nevědomými, a zřekli se odpovědi Pána, namísto aby uznali dvojí vinu: že nevěřili ani v Jana Křtitele ani v Pána Ježíše.

Lidé štěpují vinici proto, aby z ní měli užitek, nikoli pro zábavu. Bůh vykoupil Izrael z Egypta, aby jej zasadil na hoře Svého dědictví a aby přebýval uprostřed Svého vlastnictví (2. M 15,17). Tesaloničtí se kdysi obrátili, aby „sloužili Bohu živému a pravému“. Jaké ovoce najde Pán v tvém životě, milý věřící příteli?

Bůh čekal dlouhou dobu na ovoce od Svého lidu. Nebál se žádné námahy, aby je obdržel. Vše bylo nadarmo. Nejen že jednali pohrdavě s Jeho služebníky, nýbrž zabili dokonce Jeho Syna.

Na příkladu Izraele zjevuje Bůh srdce přirozeného člověka. Stvoření chce Bohu nejen zadržet to, co Mu patří, nýbrž chce vlastnit i dědictví. Člověk vylučuje Boha, aby byl jediným vládcem nad touto zemí. Dnes se tolik píše a mluví o lidských právech a bojuje se za ně; ale Boha lidé o Jeho práva připravují.

„Odstup to!“ (16. v.) Že by Bůh Židům na základě jejich nevěrnosti mohl odejmout jejich výsady, byla pro pyšný národ nemožná myšlenka. Úhelným kamenem budovy je Pán, i když jej Židé neuznávali. Stal se jim pohoršením (1. Kor 1,23), upadli na ten kámen. Později, až přijde ve slávě, padne na všechny, kteří setrvali v nevěře.

Nejvyšší kněží a zákoníci se ve své nesmiřitelné nenávisti snažili polapit Pána v řeči jiným způsobem. Poslali špehěře s otázkou, které nechybělo nic z lidské šikovnosti a chytrosti. Kdyby na otázku odpověděl „ano“, protřečil by tím Svému charakteru jako Mesiáše. V opačném případě by se odpověď rovnala vzpouře, a to by byl důvod pro to, aby Ho vydali Římanům.

Jako tehdy na poušti (kap. 4,1–13), tak stojí Pán Ježíš také zde jako dokonalý člověk, který šel v nepřerušném obecenství se Svým Bohem a cenil si Božího slova nade vše, naproti Svým nepřátelům. Jaké krásné naplnění Žalmu 119,97.98, kde o Něm stojí napsáno: „Ó jak miluji zákon tvůj, tak že každého dne on jest mé přemýšlování. Nad nepřátely mé moudřejšího mne činíš příkázáními svými, nebo mám je ustavičně před sebou!“

Císaři, co je císařovo, a Bohu, co je Boží! Pyšní Židé se bouřili proti římské nadvládě, ačkoli byla následkem jejich nevěrnosti a jejich neposlušnosti vůči Bohu. Na druhé straně se stala jejich bohoslužba, k níž jim Římané ponechali úplnou volnost (Sk 18, 14.15), studenou, mrtvou formou bez vztahů srdce k Bohu. A co my? Dostává od nás stát i Bůh to, co jim od nás patří?

Když Pán přivedl k mlčení nejvyšší kněze a zákoníky, přicházejí nevěřící kritikové s vymyšlenou otázkou. Chtějí dokázat, že učení o vzkříšení je bláznovství. Svou argumentací ale zjevují svou nevědomost a svou nevěru.

Stav věcí materiálního stvoření nelze žádným způsobem přenášet na nové, duchovní, věčné stvoření. Na onom světě zůstane vše zachováno ve věčné svěžesti. Žádná generace nebude muset být nahrazována přicházející. „A smrti již více nebude, ani kvílení, ani křiku, ani bolesti nebude více, nebo první věci pominuly.“ (Zj 21,4)

Skrze Písma, která byla saduceům známá, dokázal Pán tazatelům věčnou existenci věřících. Pak k tomu připojuje: „nebo všichni jsou jemu živi“. To zahrnuje také ty, kteří zemřeli v nevěře. „Duch pak navrátí se k Bohu.“ (Kaz 12,7) Smrt se vztahuje jen na tělo a jen na nějakou dobu. Pak přijde vzkříšení, buď vzkříšení života nebo soudu. „Nedivtež se tomu; neboť přijde hodina, v kterou všichni, kteříž v hrobích jsou, uslyší hlas jeho. A půjdou ti, kteříž dobré věci činili, na vzkříšení života, ale ti, kteříž zlé věci činili, na vzkříšení soudu. (Jan 5,28.29)

Když se už nikdo neodvažuje se Její na něco ptát, klade otázku Pán Ježíš. Nechce lidi pokoušet, nýbrž dosáhnout jejich srdce a svědomí. Jde o Jeho Osobu.

Na tuto otázku je jen jedna odpověď. Mesiáš, Davidův Syn, musí být božská Osoba, aby mohl být Davidovým Pánem. Vše, co je Pán Ježíš, se zakládá na tom, že je pravý Bůh a pravý, ale bezhříšný člověk v jedné Osobě. O tom svědčí zákon i proroci. Bez této pravdy je každé „křesťanské“ učení klamem (Řím 1,1–4; 1. Jana 4, 2.15).

Verš 42 naznačuje zavržení Davidova Syna. Ačkoli byl Kristus právoplatným potomkem krále Davida (Mt 1,2–16), neposadil se na pozemský Davidův trůn s mocí. Šel cestou ponížení až ke kříži, aby se stal obětí, která nás smířila s Bohem, a nikoli králem. Ale Bůh se staral o čest Svého Syna a dal Mu po Jeho vzkříšení místo po pravici Svého trůnu (Žid 10,12).

Verše 45–47 jsou jakoby shrnutím Matouše 23. V souhlasu s charakterem našeho evangelia je vynecháno vše, co se zvláště vztahuje k židovství. Jak se můžeme chránit a ostříhat, abychom neupadli do farizejského ducha? Tím, že ve všem napodobujeme svého Pána a Spasitele, když jsme poslušni jako On a nehledáme čest u lidí (viz Jan 5,41.44).

Událost s chudou vdovou nám zjevuje měřítko, podle nichž Bůh posuzuje naše dary. Vidí nejen to, co dáváme, ale i to, co si necháváme. Jemu nejde tolik o materiální cenu, jako spíše o stav našeho srdce (1. Sam 16,7). Tato vdova dala „z chudoby své všecku živnost svou“. Tak se už nemohla opírat o nic viditelného, nýbrž musela důvěřovat svému Bohu. Jakou radost činil Pánu tento postoj srdce!

Poukaz na krásný chrám je i v tomto evangeliu důvodem k naučením o konci. V protikladu k naučením v Matoušově a Markově evangeliu se zde jedná teprve od 25. verše o události na konci nynější domácnosti, krátce před zjevením Syna člověka. To odpovídá charakteru tohoto evangelia. Lukáš mluví veskrze o soudu, který ukončil národní jednotu tohoto lidu a bude trvat až k naplnění časů národů. V tomto časovém úseku leží období milosti, v němž nyní žijeme.

Nepřítel se snaží věřícím škodit dvěma různými způsoby. Ve svém charakteru jako had napodobuje pravdu (8. v.) a jako řvoucí lev jedná násilně skrze pronásledování (9. v.).

Na konci 9. verše jsme četli: „Ale ne ihned konec.“ To, co následuje ve verších 10–24 není tedy popis událostí během ještě budoucí doby velkého soužení, nýbrž doby, která bezprostředně následovala po ukřižování Pána. Pán zaslibuje učedníkům a všem prvním svědkům křesťanství pronásledování a vězení (viz Sk 8, 1–3). Neměl to být ale důvod ke strachu, neboť On sám chtěl s nimi být skrze Svého Ducha (Mk 13,11).

Když v roce 70 římský vojevůdce Titus obléhal město Jeruzalém a nakonec je vzal, došlo k doslovnému naplnění veršů 20–24. Historikové oné doby potvrzují hroznou bídu obléhaných. Vyprávějí také o křesťanech, kteří se rozpomenuli na varování Páně a opustili město *před* obležením a dostali se do bezpečí v jedné vesnici na druhém břehu Jordánu. – Nebyli to jen Římané, nýbrž mnoho národů, kteří od té doby utlačovali rozptýlené Židy. A kolik národů přešlo od začátku křesťanského letopočtu až do dnešního dne přes Jeruzalém! Tak dokazuje historie pravdu Božího slova. Mohla by být nějaká pochybnost o tom, že verše 25–28, které se ještě dnes týkají budoucnosti, se rovněž naplní?

Lukáš, který stále přechází přes Izrael a vidí také národy, vede naše zraky nejen k fíkovému stromu (Izrael), nýbrž také ke všelikému stromoví (národy). V dlouhé době zavržení se Izrael podobá zdánlivě neživému stromu v zimě. A tak, jako teplo jara přivede opět život do větví a pupenů, tak bude také Izrael znovu oživen. Počátky lze rozeznat už dnes.

„Tento věk (toto pokolení)“ není generace sedmdesáti nebo sta let, nýbrž pokolení s nezměněným odmítavým postojem vůči Kristu. Tehdejší Židé, dnešní křesťanstvo dle jména a velká část budoucího Izraele odmítají Pána Ježíše také. Přes to vše přijde Bůh k cíli a nic z toho, co řekl, nebude zapomenuto.

Tyto pohledy do budoucnosti, které nám Pán ukazuje, by měly mít v našem životě praktický účinek. Kéž bychom se nepodobali těm, „kteříž přebývají na tváři země“. (Srovnej s výrazem „bydlí na zemi“ ve Zjevení 3,10; 6,10; 8,13 atd.) *Bdění a modlení* patří úzce k sobě a jsou to dvě věci, které nás mohou ostrážat oddělené pro Pána ve světě, který jde vstříc soudu.

Podle Božích myšlenek to měl být poslední svátek Fáze; neboť bezprostředně potom se naplní to, čeho byl předobrazem: Kristova smrt.

Nejvyšší kněží a zákoníci se pokoušeli polapit Pána v řeči. Ale nepodařilo se jim to (kap. 19,47; 20,26.40). Při hledání nějaké jiné možnosti jim vyšel vstříc Jidáš, jeden ze dvanácti. Když po léta žil s vědomou přetvářkou v blízkosti Pána a stále sytil svou lásku k penězům, bylo nyní pro satana hračkou jej řídit. Lukáš se nezmiňuje o výši dohodnuté částky. Jde mu o to, že se to stalo za peníze. Boží Syn byl prodán za peníze! Je něco, co se v tomto světě neudělá za peníze? Budme na stráži!

V době, kdy vůdcové lidu kuli svůj zlý plán proti Pánu, staral se Bůh o to, aby Jeho Syn, který na této zemi neměl místo odpočinku, „kde by hlavu složil“, našel důstojný pokoj, aby jedl se Svými učedníky posledního beránka. Vše bylo velmi obdivuhodně připraveno.

V 1. verši se blížil svátek, v 7. verši přišel ten den, a s tím i místo, kde měl být slaven, a ve 14. verši přišla vlastní hodina posledního společného pobytu učedníků s jejich Pánem.

Tento Fáze se stal jídlem na rozloučenou, neboť nyní přišly poslední důvěrné chvíle Pána s Jeho učedníky. Tímto posledním slavením Fáze končily také lidské vztahy mezi Pánem a Jeho pozemským lidem až do zřízení království. Byl to poslední akt Pána (jako Syna člověka), který vykonal pod zákonem. Učedníci měli mezi sebou dělit kalich Fáze. On už nemohl mít díl na tom, co mluvilo o Boží radosti z Izraele, dokud se nenaplnilo to, co jediné mohlo být základem pro tuto radost: Jeho smrt.

Večeře (jídlo) Páně, které nyní ustanovil (od 19. v.), už nebylo předobrazem budoucí oběti tak jako Fáze, nýbrž jídlo na památku vykonaného díla. Všimli jsme si něžných slov, která Pán dvakrát připojuje: „za vás“? Ano, On „mne miloval a sebe samého za mne dal“ (Gal 2,20), za každého jednotlivce ze Svého lidu. Ale On se dal také za nás, za Své Shromáždění, protože je tak vroucně miluje (Ef 5,2.25). Plníš přání Jeho srdce jako odpověď na Jeho velkou lásku k sobě a činíš to na Jeho památku?

Jaká bolest to byla pro Jeho srdce, že nyní musel odhalit Svého zrádce a oznámit jeho hrozný konec! A to v posledních důvěrných hodinách se Svými učedníky!

Jen Boží slovo nám může představit takový věrný obraz lidského srdce a těla ve věřících. A jak temně vyhlíží! Učedníci se hádají o nejmávanější místo mezi sebou. Petr staví na své sebedůvěře a nedbá na varování Páně. A Pán? Postoj učedníků stojí proti milosti a trpělivosti Pána. Z Jeho úst nevychází ostrá výtka, nýbrž dobrotivá naučení a zaslíbení. On sám je příkladem pro každého ze Svých následovníků, neboť On byl „ten Největší“ a zaujal nejnižší místo. Kéž bychom se zdržovali u Něho blízko, a pak se budeme nalézat na správném místě. A odměna za to, že jsme s Ním sdíleli zavržení a místo služby, nás nemine. On to zaslíbil.

Petr si nevzal k srdci varování Pána a padl. Ale milost nad ním zůstala nezměněná. Ano, s vědomím velikosti obdržené milosti mohl později Židům se vši naléhavostí ukazovat na svého Pána (Sk 3, 14.19).

S ukřižováním Pána Ježíše se poselství učedníků stalo jiným. Dříve zvěštovali blížící se království. Protože toto poselství zůstalo bez účinku, měli od této doby kázat zavrženého Krista. Ten je až dodnes hlavním předmětem zvěstování evangelia.

Nepřítel, který po své porážce v poušti nechal po nějaký čas Pána v klidu, se vrátil (kap. 4,13). Ale jen proto, aby v této zahradě utrpěl stejně rozhodnou porážku. Protože satan nemohl Pána odvést z cesty poslušnosti, pokusil se Jej zahnat do úzkosti, ve které by podlehl. Avšak ten poslušný Syn se nevyhnul žádnému utrpení, nýbrž předložil vše před Svého Otce.

V těchto chvílích stála před Jeho svatou duší celá hrůza smrti, Božího soudu, oddělení a opuštění od Boha. Ve Své nekonečné dokonalosti by si nikdy nemohl přát pít kalich Božího hněvu nad hříchem. Ale ve Své poslušnosti a Své plné oddanosti Svému Bohu a Otcí nechtěl konat nic jiného než Jeho vůli.

Byl opravdový člověk, který se zde nacházel v prudkém boji. Lukáš se snaží vždy znovu na to poukázat. Anděl posiloval tělo Toho, jenž na jedné straně byl pravý člověk, a na druhé straně Stvořitel a Přikazatel. Jaký to obraz! S lidským srdcem v lidském těle božsky dokonale cítil a trpěl. To nám asi ukazuje pot jako velké kapky krve, které padaly k zemi. Jaký boj a jaké utrpení – pro tebe a pro mne!

Nyní přicházejí události rychle po sobě. Pán ještě mluví, a již přichází zrádce v čele ozbrojeného zástupu. „Jidáš, políbením Syna člověka zrajuješ?“ Tato slova bez hořkosti směřovala k tomu, aby šla k srdci. Avšak bylo pozdě. Někdo jiný, satan, se Jidáše zmocnil.

Učedníci se stavějí na obranu svého Mistra, ale z vlastní síly. A jak brzy je tato u konce, takže Jej všichni opustili a utekli (Mk 14,50).

Tragické okolnosti, jimiž musel Pán procházet, nijak nebránily činnosti milosti: Uzdravil ucho zraněného služebníka. Avšak hodina Jeho služby v milosti a lásce vůči lidu minula. Na její místo nastoupila „jejich hodina a moc temnot“, kde vládl satan. Po léta živil nenávist proti Pánu. Vícekrát Jej chtěli zahubit. Tehdy nebyla Jeho služba ještě ukončená. Avšak nyní už nic nezadržovalo jejich nenávist. Ani uzdravení zraněného na ně neučinilo žádný dojem.

Bohu buď věčný dík, že se Pán Ježíš nenechal zadržet těmito hroznými okamžiky. Chtěl oslavit Svého Boha a Otce a zachránit hříšníky.

Pán je odváděn a Petr za Ním jde zdaleka. Chce dodržet svůj slib. Ubohý Petr! Byl byl lépe učinil, kdyby se skryl a modlil se, tak jak mu to Pán Ježíš řekl. Ve společnosti Ježíšových nepřátel musí pocítit, jak Jej velmi nenáviděli. A ubohý učedník nemá k překonání kritické hodiny jiný zdroj pomoci než vlastní odvahu. Ale co znamená lidská odvaha v přítomnosti moci satana? Na slova děvečky mu chybí odvaha ztotožnit se se svým Mistrem, s kterým zle jednali a posmívali se Mu. Přes porážku neopouští toto nebezpečné místo. Teprve pohled Toho, který se za Něho modlil, aby jeho víra nepřestala (32. v.), jej přivádí k vědomí toho, co učinil. S hořkou lítostí vychází.

I my všichni známe chvíle ve svém životě, když jsme Pána zneuctili. Proto nám má Petrův příběh sloužit jako varování. Musíme utíkat z míst, kde nemůžeme být svědectvím. Nezapomínejme, že Bůh nám nikterak nezaslíbil, že nás bude ostříhat na cestě svévole! Je pravda, že jsme ve světě a nutně s ním přicházíme do kontaktu. Ale nikdy nevyhledávejme jeho společnost, když to není nutné, nýbrž napodobujme příklad Daniele, který si v srdci předsevzal, aby se neposkvřňoval (Dan 1,8).

Muži se stávají vůči Pánu násilnými. Posměch slovy jim nestačí. Bijí Jej, aby se Mu posmívali a uráželi Jej. A On? S nesrovnatelnou důstojností vše snáší, ačkoli tyto urážky pocituje božsky dokonale.

Nejvyšší kněží a zákoníci Jej přivádějí před synderium, aby svému činu dali zákonnou oporu. Začínají proces, při němž je obžalovaný předem odsouzen (68. v.).

Jako Kristus (Mesiáš) by byl měl sedět na Davidově trůnu v Jeruzalémě. Ale byl Svým lidem zavržen. Proto Jej od této chvíle uvidí jako Syna člověka sedět po pravici moci Boží v nebi. Jako takový nastoupí brzy vládu nad celým světem; a v této slávě Jej vidíme v Danieli 7,13.14.

Z tohoto prohlášení obžalovaného vyvozují soudci závěr, že musí být Božím Synem. „Vy pravíte, nebo já jsem,“ je Jeho odpověď. Vše, co Pán Ježíš až do té chvíle řekl a učinil, by jejich svědomí muselo dokázat, že je jak Boží Syn, tak také Kristus. Ale to, co jejich svědomí neuznalo, sloužilo dokonce jako důvod, aby Ho odsoudili. Jaká to byla zatvrzelost!

Židovské soudnictví je jednomyslné v odsouzení Pána Ježíše k smrti. Ale konečný rozsudek a vykonání rozsudku smrti náleží římské okupační moci. Proto celý zástup vyhledává místodržícího Piláta.

Aby přezkoumal to, co žalobci říkají, vyslýchá Pilát obžalovaného. Na otázku: „Jsi-li ty král ten Židovský?“ odpovídá Pán: „Ty (to) pravíš.“ Uznává od Boha dosaženou římskou vládní moc a poddává se jí. Kristus Ježíš, „kterýž osvědčil před Pontským Pilátem dobré vyznání“ (1. Tim 6,13).

Světský soudce musí vyznat nevinu obžalovaného. Jak by tomu mohlo být jinak, když ten „člověk“ před ním byl nejen bezhříšný „muž bolesti“, nýbrž i muž podle Božích rad. Když Jej Pilát posílá k Herodesovi, doufá, že se bude moci zbavit tohoto nepříjemného případu.

Herodes doposud neměl příležitost vidět Pána; neboť Pán vykonával Svou službu u chudých stáda a nikoli na dvorech králů (Iz 42,2; Lk 4,18.19). Nikdy nebyl ochoten uspokojovat lidskou zvědavost, a proto na dotazování se „mnohými řečmi“ nedal odpověď. – V nenávisti a v opovrhování Božím Synem se dva dřívější nepřátelé stali přáteli. Jaké temné přátelství!

Pilát dosvědčuje lidu třikrát nevinu obžalovaného. Avšak vůdcové a lid se nenechávají odvést od svého rozhodnutí. „Zahlaď tohoto! ... Ukřižuj ho, ukřižuj!“ volali v odpověď. Při třetím osvědčení je to stále sílící křik, jehož požadavek ukřižování obžalovaného však je jednoznačný. Jak pravdivými se ukazují slova Pána: „Ale nyní výmluvy nemají z hříchu svého.“ (Jan 15,22)

Nakonec Pilát povoluje moci, která je silnější než moc císařova; neboť lid se nachází pod vládou satana. „Pilát pak přisoudil, aby se naplnila žádost jejich.“ (24. v.) I zodpovědný zástupce pohanů má spoluvinu na smrti Krista (Žalm 2,2; Sk 4,26.27).

To, co se zde odehrávalo před soudcem Pilátem, se ve světových dějinách mnohokrát opakovalo. Ani ty nejlepší úmysly (trojnásobné svědectví o nevině) nemají v přítomnosti moci zla žádnou sílu, jestliže nejsou ve spojení s Bohem. Pilát měl asi správné cítění pro spravedlnost, kterou by měl vykonat, ale neznal Boha. A tak soudil podle lidských, pohanských myšlenek. Co už záleželo na tom, zda je o jednoho vzdorného Žida více nebo méně? A k ulehčení svého svědomí jim přece propustil Barabáše.

V zástupu, který doprovázel Pána na Jeho cestě k popravišti, byla i srdce plná soucitu k Němu. Ale byla to opravdová víra v Něho nebo pouhý cit? Kdo následuje Pána Ježíše jen z nějakého citu, zůstane dříve či později na cestě stát. Jen víra, které předcházelo pokání, ob stojí i v dobách trápení.

Pán Ježíš byl zelené dřevo; celou Svou sílu vynaložil pro Boha. Lid byl přirovnán k suchému dřevu bez života a bez ovoce pro Boha. Prorocká slova Pána Ježíše se na „dcerách Jeruzalémských“ naplnila o čtyřicet let později při dobytí Jeruzaléma.

„Muž bolesti“ nezůstal ušetřen žádné urážky. Tak jako byl písničkou pijáků, tak byl také počten mezi nepravé a Jeho hrob byl určen u bezbožných.

Bůh slyšel prosbu Svého Syna (34. v.) a dal lidu ještě určitou dobu milosti. Proto slyšíme, jak Petr káže: „Ale nyní, bratří, vím, že jste to z nevědomí učinili... Protož čiňte pokání, a obraťte se.“ (Sk 3,17–19)

Uvědomujeme si při čtení tohoto vyzývacého posměchu lidu, knížat a vojáků, že kdyby byl *On sebe* zachránil, *nikdo jiný*, ani ty, ani já, bychom nemohli být zachráněni? Děkujeme Mu dosti za tento čin Jeho nekonečné lásky?

Herodes, Pilát, knížata lidu, zástup, římsští vojáci postupně vystřelili své šípy opovržení a nenávisti do srdce svaté Oběti. Aby doplnil tuto satanskou jednotu, rouhal se Mu i jeden z pověšených zločinců. Avšak Bůh má připravený balzám pro Svého milovaného Syna: Druhý zločinec Jej přijal za svého Spasitele. „Toho, kdož ke mně přijde, nevyvrhnu ven.“ (Jan 6,37)

V protikladu k Matoušovi a Marku zdůrazňuje Lukáš méně utrpení kříže, ale více výsledky tohoto díla. Smrt Páně nebyla následkem Jeho utrpení, nýbrž dotvrzovala skutečnost, že dílo bylo dokonáno. Nyní mohl Bůh přijmout hříšníka.

Taková smrt byla i pro římského centuriona, který byl zvyklý na válku, něčím neobvyklým. Nemohl zadržet svůj údiv (47.v.). Tak chtěl Bůh, aby v době, kdy Jeho Syn visel na kříži, dva muži vydali svědectví o Jeho spravedlnosti: zločinec a jeden z pohanů. A Židé? Počítali Jej mezi bezbožné a zločince a vrátili se po skončení tohoto divadla zpět do města. Už neměli Pána Ježíše vidět, – po Svém vzkříšení se zjevil už jen Svým učedníkům – dokud nepřijde s oblaky a uzří Jej každé oko, i ti, kteří Jej bodli (Zj 1,7).

Nyní vystoupil na veřejnost dosud skrytý učedník Páně: bohatý Josef z Arimatie. Bůh jej v tichosti připravil pro tuto službu. Sice byl ve vysoké radě (synedriu) daleko přehlasován, ale nyní směl přispět k naplnění Izaiáše 53,9: „S bohatým byl ve své smrti.“ (Elb. př.) – Často se nám zdá zasazování se za Pána tváří v tvář přesile Jeho protivníků beznadějou věcí. Ale nebylo právě toto zlé zasedání rady testem pro pozdější službu? Bůh připravuje ještě dnes Svě služebníky v tichosti, často v nelehkých situacích.

V Josefově hrobě „ještě nikdy nebyl žádný pochován“. Jak obdivuhodně bděl Bůh nad tím, aby se Jeho Slovo naplnilo až do posledního (Žalm 16,10). Svaté tělo Pána, ačkoli prošlo smrtí, nemělo být žádným způsobem dotčeno procesem rozkladu a porušení, a to ani zevně. Nikdy by nepřišel v úvahu nějaký hrob, kde už jednou leželo mrtvé tělo – tělo nějakého hříšníka.

Smrtí Pána Ježíše byla ukončena jedna fáze nejvyšší důležitosti v dějinách světa a věčnosti. Zkouška přirozeného člověka byla na kříži ukončena. Více už Bůh nemohl s hříšníkem učinit. Beznadějnost případu byla prokázána. Nové vztahy s Bohem mohly existovat nadále jen na základě smrti a vzkříšení Syna živého Boha.

Ženy z Galileje byly zrovna tak zpozdilé v porozumění jako učedníci. Zcela zapomněly slova svého Pána o Jeho smrti a Jeho vzkříšení. Ale měly srdce hořící pro jejich milovaného Mistra. To je vedlo k tomu, aby u kříže „stály zdaleka“, aby „pohleděly na hrob, a kterak pochováno bylo tělo jeho“ a aby „velmi ráno“ prvního dne týdne opět přišly s vonnými věcmi, které připravily. Tím, že Bůh zmiňuje jména těchto žen, ukazuje, jakou cenu má pro Jeho srdce oddanost a příchyllost k Jeho milovanému Synu. – A my? Naše známost je jistě mnohem větší než u těchto žen. Ale jaké místo má Pán v našem životě a v našich náklonnostech?

Poselství andělů směřuje k tomu, aby vedlo naše zraky pryč od země – kde vše nese pečeť smrti – k nebi, kde ten Vzkříšený nyní přebývá. „Neníť ho tuto“, ale je nyní tam – pro nás (Židům 4, 14–16).

Jeden učedník – Petr – má zvláštní zájem; chtěl se sám přesvědčit o stavu věci. Avšak údiv zůstal. Nepřišel se svými myšlenkami dále a vrátil se domů. Víme, že Pán se mu krátce nato osobně zjevil (34. v.; 1. Kor 15,5). Láska, která mluvila ze slov: „Já jsem prosil za tebe“, se projevovala dále, aby jej opět zcela napravila.

V těchto verších nacházíme předobraz našeho života víry. Vzkříšený jde s námi. Ale nevidíme Její tvář v tvář. A jak často se i my zaplétáme do vlastních myšlenek s výsledkem, že jsme znejistěni a skleslí. Avšak Pán ve Své milosti je tu, aby nám naslouchal. Není žádný zármutek našich srdcí, který bychom Mu nesměli oznámit. Slyšíš, jak se tě se soucitným srdcem ptá: „I co?“ A potom? Skrze Ducha svatého a Své Slovo vede naše zraky k Písmům „kteráž o něm byla“. Tak se tyto věci opět urovnají.

„Zdaliž nemusil těch věcí trpěti Kristus?“ Všechna sláva a požehnání, které učedníci očekávali, a všechny Boží rady se zakládají na smrti Krista. Jak často se opakuje toto „musení“ v Lukášově evangeliu (kap. 9,22; 17,25; 22,37; 24,7.26.46). Po Jeho utrpení následovalo Jeho vjití do slávy a ne do Jeho pozemského království, jak to učedníci očekávali (Jan 17,1–5; Žalm 110,1).

Zakrátko měl Pán Své učedníky opustit, ale Písma zůstala. Přál si proto, aby se ve všem, co se týkalo Jeho Osoby, Jeho díla a jejich nového postavení, opírali o Boží slovo. Také naše víra se neopírá o nic jiného, než o neklamné Boží slovo, o to jediné, co se na tomto světě nemění a nepomíjí.

Oči těch dvou učedníků byly drženy (16. v.), aby Pán mohl vést jejich celou pozornost na Svou Osobu v *Písmě*. Avšak neměli zůstat v nevědomosti o svém Průvodci. Způsobem, který odpovídal novému stavu věcí, se jim dává poznat. Jako Vzkříšený láme chléb, který je jedním symbolem Jeho smrti. Ale v okamžiku, kdy Jej poznávají, se jim stává neviditelným. Už není viditelným Mesiášem. Pro nás křesťany je Tím, který zemřel a byl vzkříšen, kterého můžeme nyní vidět jen okem víry.

Ačkoli byli opět sami, učedníci nebyli nešťastní a sklíčení jako na začátku své cesty. Byli přesvědčeni: Neztatili jsme Pána. Je s námi, i když neviditelný, a ukazuje se nám skrze Písmo. Nemohli jinak, než vyprávět to ostatním. Nehořelo také už tvé srdce, když jsi ve Slovu objevil něco nového o Pánu Ježíši, takže jsi to bezpodmínečně musel říci dále? Jaká radost pro Boží srdce, když vidí, že lidská srdce se rozehřívají u Osoby Jeho milovaného Syna!

Je přání těchto Emauzských učedníků: „Zůstaň s námi!“ také naším přáním? Pán by chtěl být u Svého lidu „po všechny dny“, ale nevnučuje se. Čeká na to, že Jej k tomu budeme nutit.

To první, co vzkříšený Pán přináší Svým učedníkům, je pokoj, který dobyl Svým dílem na kříži (Jan 14,27). Jaký balzám pro úzkostná srdce učedníků; tak vhodný k tomu, aby je opět učinil radostnými!

Učedníci se měli stát jistými svědky vzkříšení Pána (48. v.). Proto si dává všechnu námahu, aby jim ukázal, že On je tentýž včera, dnes i na věky. „Vizte ruce mé i nohy mé, já zajisté jsem ten.“ Ano, známky kříže jsou pro učedníky neklamným poznávacím znamením. Budou jím i pro nás, když Jej brzy uvidíme tváří v tvář: Beránka jako zabitého (Zj 5,6). Rány v Jeho rukou a nohou nám budou věčně připomínat nekonečnou cenu, za kterou jsme byli vykoupeni.

Jako následek smrti a vzkříšení Pána začalo něco zcela nového: Evangelium už nemělo zůstat omezeno na Židy, nýbrž mělo být kázáno všem národům. Velké Boží spasení se obrací ke všem, ale má působnost jen pro ty, kteří jdou cestou pokání (Řím 3,22).

Pán se se Svými učedníky rozloučil žehnajícíma rukama. A tyto žehnající ruce od té doby nestáhl zpět. Mohlo by toto evangelium milosti končit jinak než radostí, tak jak začalo (kap. 1,14)?

Ve srovnání s jinými malými proroky nám je o Amosovi známo více podrobností. Známe jeho jméno, jeho dřívější povolání, jeho bydliště a dobu jeho prorokování. Tekoa, město v Judsku asi 20 km jižně od Jeruzaléma, je v Písmu častěji jmenováno, dokonce ještě po návratu z babylonského zajetí (např. 2. Sam 14,2; 23,26; Neh 3, 5.27).

Bůh povolal Amose od jeho zaměstnání, aby byl prorokem v severním království Izraele. Poslechl a začal svou službu. Amos nepocházel ani z prorocké rodiny, ani si toto povolání sám nezvolil (kap. 7, 14). Ale Bůh připravil Svého služebníka pro tento úkol v skrytu. Jen ten, kdo se učil v Boží skryté škole, je vhodný k tomu, aby stál v plném světle veřejnosti. Četné příklady tuto božskou zásadu podtrhují: Mojžíš na poušti, Gedeon v lisu (Kral.: „na humně“), David u ovcí, Jan Křtitel na poušti, Petr ve svém rybářském člunu, Pavel v Arábii.

Boží skrytá škola později Amose uschopnila k tomu, aby zkušenosti a pozorování, které učinil, použil ve své službě formou obrazů (viz kap. 2,13; 3,12; 4,9; 5,8; 6,12; 7,1.2).

Druhý verš nám dává poznat, že na národy, k nimž se obrací osm prorockých výpovědí v prvních dvou kapitolách, se pohlíží ve spojení s Jeruzalémem. Tam Hospodin dal přebývat Svému jménu. Nyní byl Jeruzalém východiskem Jeho soudů.

Každé proroctví začíná týmiž výrazy: „Pro trojí nešlechtnost.., ovšem pro čtveru neslituji se nad..“ Nemluví tato slova o Boží trpělivosti? Bůh stále čekal na známku pokání, dříve než jednal v hněvu. Ale žádnou nenalezl. Tři nešlechtnosti (Elb. př.: „zločiny“) naplnily kalich jejich špatnosti, čtvrtá způsobila přetečení, takže musel nastoupit soud.

Sýrie (Damašek) hrozně zuřil mezi Izraelem, který bydlel na východní straně Jordánu. – O zániku Filistínských mluví mnohá místa ve Starém zákoně (Jer 47,4; Ez 25,16; Sof 2,5). – Týrus zapomněl na svou smlouvu s Izraelem za krále Šalomouna (1. Král 5,12). – Soud nad Edomem se kryje s výroky proroka Abdiáše. – Amonitští se snažili ohavným způsobem vymazat naději vyvoleného národa, aby mohli rozšířit své hranice. To volalo po Boží odplatě. Ve dnech vichřice Hospodinova hněvu měli být vydáni hněvu Boží bouře.

Moábovi není k tíži kladena žádná krutost vůči Izraeli. Ale je mu vyčítáno, že vykonal soud na Idumejských, když sám byl vinen nejhoršími zločiny. Proto Bůh vypevní soudce z jejich středu a „všecka knížata jeho zmoruje s ním“ (3. v.).

Bůh nepozvedá hlasu jen proti pohanům. Nesvaté cesty Judy a Izraele Jej nutí, aby i jim ohlásil Svůj dlouho zadržovaný soud.

Juda, který se proti jiným těšil zvláštním výsadám, zavrhl zákon a odmítl poslouchat Jeho ustanovení. Lži jejich falešných proroků je zavedly – to byli proroci, kterým dávali přednost před z nebe vyslanými posly Boha svých otců. Otcové se odvrátili od skály svého spasení a děti je na jejich cestě následovaly. Proto budou paláce Jeruzaléma vypáleny stejně, jako paláce pohan-ských národů. Místo, kde Hospodin dal přebývat Svému jménu, vydá Svým nepřátelům.

Řečnickými obraty „pro trojí.. ovšem pro čtveru...” je v hebrejské poezii zdůrazněno to, co je řečeno (srv s Přísl 30,15.18.21.29; Job 5,19).

Obžaloba proti Izraeli je nejdelší ze všech. Pyšné severní království je obviněno z hrabivosti, nemravnosti a modlářství. Prodávali spravedlivého za peníze a nuzného za pár střevíců. Nejvšednější věci měly v jejich lakotných očích větší cenu než záležitost chudého. Se svatým Božím jménem spojovali nejhroznější nečistoty a znesvěcovali Jej tak před nevěřícími pohany. Modloslužba je vzrušovala a k tomu pili víno z pokut v chrámech svých model. Zákon zakazoval brát v zástavu oděv chudých přes noc (2. M 22,26.27; 5. M 24,12.13). Oni ale nejen přestupovali zákon, nýbrž zasvěcovali takto získané šaty svému klanění modlám. K tomu sváděli takové, kteří se chtěli cele zasvětit Pánu, a zdráhali se poslouchat ty, kteří je chtěli varovat Božím slovem.

Tak velké bylo zneuctění Svatého Izraelského ze strany těch, kteří se chlubili Jeho jménem! Smutně temný obraz, který se od té doby často opakoval. Ti, kterým bylo dáno nejvíce výsad, patří často k největším přestupníkům.

Když byla míra jejich špatnosti plná, přišel soud, před nímž nebylo *úniku*. Neslyšíme v tom všem Boží varování, které se obrací také k nám?

V prvních dvou verších nacházíme Boží zásadu, která platí ještě dnes: Ze vzájemného vztahu vyrůstá odpovědnost. Bůh vyvedl Izrael z Egypta a přivedl jej k sobě (2. M 15,13.17). Nyní Mu měli prokazovat poslušnost, jež odpovídala jejich postavení. Jestliže tomu tak nebylo, musel s nimi jít po cestách kázně (viz verš 6b). Totéž platí i dnes pro Boží Církev a pro každého jednotlivého věřícího. Kázeň Otce, která vyvěrá z Jeho milujícího srdce, by chtěla ty, kteří Mu náležejí, přivést zpět do obecenství s Ním.

Třetí verš nám ukazuje tajemství pravého obecenství. Dva mohou spolu jít jen tehdy, když ve věcech, které chtějí dělat společně, stejně smýšlejí. Jak můžeme mít plné obecenství s Pánem Ježíšem, když v určitých bodech nemáme tentýž názor jako On, tzn. stojíme v rozporu s Jeho Slovem?

Bůh nijak nezavírá před lidmi Své myšlenky o budoucnosti. Ale nezjevuje Své tajemství všem. Jen Svým služebníkům (7. v.; Zj 1,1). To jsou takoví, jejichž život se vyznačuje praktickou poslušností k Němu a k Jeho slovu. V Žalmu 25,14 je Jeho tajemství „pro ty, kteří se ho bojí“. Tím nejsou míněni takoví, kteří mají strach z Boha, nýbrž ti, kteří se bojí udělat něco, co se Pánu Ježíši nelíbí.

To, co chce Bůh zjevit Svým služebníkům prorokům, následuje ve verších 9–15. V nich je předpověděno jak rozptýlení Izraele, tak i oznámení, že bude zachráněn ostatek.

V palácích Filistínské země a Egypta je oznámeno, že Bůh pro hříchy lidu nebude už dále jejich baštou. Národy, které kdysi byly svědky Jeho moci, měly nyní být svědky Jeho spravedlnosti. Jestliže Jeho lid už nechtěl chodit s Bohem, mohl jej už jen předat kázni (2. Par 15,2).

V Orientu byl pastýř od pána statku činěn odpovědným za každou ztracenou ovci, pokud nemohl přinést důkaz, že byla roztrhána divokým zvířetem. Proto pastýř pamatoval na to, aby lvu vyrval byť jen kus ucha. Tak Bůh, když bude Izraelský lid vyhlazen od seskupení národů, zachrání část Izraele, velmi malý ostatek.

Pro jejich modloslužbu musela na nich být navštívena jejich přestoupení. Oltář v Bethel, který kdysi zřídil Jero-boám, syn Nebatův, byl stálým pomníkem jejich nevěrnosti a výzvou Bohu. Případ Samaří s sebou potáhne i ty, kteří marnivě žili a nedbali padlého stavu Izraele.

V této kapitole Bůh upomíná Svůj lid na rozmanité prostředky, které používal, aby jej přivedl k sobě zpět. Ale smutný výsledek byl, že lid opovrhl kázni Páně a vědomě nedbal Jeho varování.

Jako „krávy Bázanské“ jsou asi osloveny vznešené a bohaté samařské dámy. Utlačovaly chudé a nuzné činily služebníky svých tělesných žádostí. Ale Svatý Izraelský je nepřehlédli.

Vážná ironie ve verších 4 a 5 nám připomíná Eliášův posměch vůči Bálovým kněžím na hoře Karmel (1. Král 18,27). Bůh nikdy nemyslel na to, aby přijal nějakou oběť, která byla přinesena v Bethel nebo v Galgala. Jediným místem, kde dal přebývat Svému jménu, byl Jeruzalém. Žel že v oné době byla Jeho svatyně také znesvěcena.

„Palte oběť z kvašených věcí“ (Elb. př.). Tím nebyl myšlen kvašený chléb, který doprovázel děkovnou pokojnou oběť (3. M 7,13). Zde jsou ironicky vyzýváni, aby přinesli kvas jako oběť. Nebyl to Boží smutný popis nízkého stavu Izraele, jehož celá bohoslužba byla jen nepravost a přestoupení? – Nedívá se Bůh na domýšlivost provinilého křesťanství s ještě větším odporem? Upřímné svědomí se od takového zjevného zla odvrátí.

Izrael se vyznačuje lhostejností nemající obdoby. Bůh se pokouší pěti různými ranami přivést Svůj lid k rozumnosti. Nejprve přichází hlad v zemi, potom sucho, které nese jasný Boží podpis: Jsou jím zasažena některá města a pole a druhá zůstávají ušetřena. Obilná sněť a rez a žravé kobyly jsou třetí ranou; mor a zamoření vzduchu čtvrtou. Přírodní katastrofou, snad zemětřesením, mluví Bůh po páté. Jak na to reaguje lid? Boží slova, která musí opakovat po každé jednotlivé ráně, jsou otřesná: „A však jste se neobrátili ke mně.“

Nyní zůstalo už jen to poslední: osobní setkání s Hospodinem. S kým přitom budou mít co činit, říká 13. verš. Jak se měli setkat s takovým Bohem?

„Připraviž se vstříc Bohu svému!“ Netýká se to také nás všech? Co k Němu chce říci neobrácený člověk ve dni Božího hněvu? „Nemohl by jemu odpovědět ani na jedno z tisíce slov“ (Job 9,3). A jaké setkání to bude pro nás věřící, jestliže jdeme lhostejně po svých vlastních cestách, nedbáme na kázeň našeho nebeského Otce a neposloucháme Jeho kárající slova? Nezapomínejme: V onen den budou zjevené skryté věci srdce!

Prorokův nářek nad domem Izraelským se podobá nářku nad mrtvým. Lid naprosto selhal v poslušnosti a věrnosti vůči Bohu. Na půdě své odpovědnosti už vůbec nemohl mít žádné nároky na požehnání. Silou vlastní vůle už panna Izraelská nemohla povstat. Ani její vůdcové ji už nemohli vzpřímit. Ale tu každý, kdo chce slyšet, slyší Boží naléhavé volání: „Hledejte mne a živi buďte.“ Nemohl jim pomoci nikdo jiný než Ten, od něhož se tak zle vzdálili. Muselo se to ale stát na půdě bezpodmínečné milosti. Nemáme i my křesťané zapotřebí této milosti? Jak těžce jsme chybili ve vztahu k Božímu svědectví v tomto světě, které svěřil Církvi!

Bethel už nebyl Božím domem (1. M 28,17–19; 35,1). Galgala, které kdysi mluvilo o odvalené hanbě (Jozue 5,9), se samo stalo místem hanby (kap. 2,7.8; 4,4). Na duchovním poli není žádný automaticky nepřerušný sled věcí. Jediný důvod, který má trvání, se jmenuje: „To, co bylo od počátku.“

Pastýř z Tekoa, který byl jistě často pod širým nebem, poznával také ve hvězdách a jejich dráhách velkého Boha – Stvořitele (8. v.; Job 9,9; 38,31).

Že ti, kdo vedou povrchní a hříšný život, jsou velmi nevraživí vůči všem, kteří se je snaží kárat pro jejich chození, není nic neobvyklého. Tak tomu bylo vždy. Kdo se exponuje kvůli těmto lidem a něco řekne, je „nenáviděn“ a mají ho „v ohavnosti“. Kazatel, který se snaží líbit lidem a přechází citlivá, ale srdce zkoumající témata mlčením, bude vždy oblíben. Ale každý, kdo se zastává Boha, musí očekávat odpor a zlá slova neduchovních a světsky smýšlejících posluchačů.

Amos si byl vědom, co za svá slova sklídí. Ale to jej neodradilo od toho, aby dal své svědectví nezkrácené dále. Vždyť jediná záchrana pro lid spočívala v tom, že budou dbát Božího slova, které mluvil prorok. Jen tehdy „bude Hospodin, Bůh zástupů s vámi“ a „snad... milost učiní ostatkům Jozefovým“ (verše 14, 15).

Mužové jako Amos nejsou u mas nikdy oblíbeni. Avšak oč lepší je líbit se tomu *Jednomu* než mnoha. Apoštol Pavel řekl Tesalonickým: „Tak mluvíme, ne jako lidem se líbíce, ale Bohu, který zkoumá srdce naše.“ (1. Tes 2,4 – přel.)

Je udivující, jak hluboko mohou lidé padnout, a přesto mluvit krajně nábožně. Tak byli v Izraeli, přes jeho velmi smutný stav, lidé, kteří si přáli, aby nastal den Hospodinův. Doufali, že potom budou osvobozeni od těžkostí – které nebyly nic jiného než ovoce jejich vzpurnosti. Běda! je voláno k takovým. Den Páně je den zjevení. Pro bezbožné to proto bude velmi temný den, neboť vše, co potom vyjde najevo, bude temné.

Na stejné úrovni jako přání, aby přišel den Hospodinův, leží zbožné svátky a slavnostní shromáždění. Co se navenek podobalo uctívání Boha, bylo pro nesvaté praktiky ve skutečnosti hroznou urážkou Boha. Proto nenáviděl tyto svátky.

Nesvaté chození začalo už na cestě pouští, kdy lid šel z Egypta do Kanánu. Protože ona modloslužba v poušti nikdy nebyla potrestána, měla nyní – více než 700 let později – přijít odplata (verše 25–27). U Boha nic není zapomenuto a nic přehlédnuto. A zlo? To se neztrácí prostě v průběhu dlouhé doby. Je nepopíratelnou skutečností, že neodsouzené zlo dále působí jako kvas v mouce. Podobnou lekci z Boží strany nacházíme v Ozeáši 7,4–7.

Jako už dříve, i zde platí Amosovo proroctví nejen deseti pokolením v severním království, nýbrž celému Izraelskému lidu (verš 1 Sionu a Samaří). V Jeruzalémě si žili bezstarostně. Zdálo se jim, že ohrožení Izraelského království ze severu není nebezpečné. Samaří bude nepřátelům klást dostatečný odpor pro to, aby se Jeruzalém mohl ozbrojit a připravit k obraně. Ale Bůh je napomíná připomenutím výtečnějších království, jejichž sláva pominula a z nichž zůstaly už jen trosky.

Rána Josefova – rozdělení národa do dvou království – bylo pro Izraelity skutečností, na niž si zvykli. Jak tomu je s námi věřícími? Jsou rozdělení a roztržky mezi křesťany ustavičnou bolestí pro naše srdce nebo jsme se v tomto směru stali lhostejnými? Jak velmi je chováním křesťanů – a my všichni k nim patříme – zneužíván náš Pán, Hlava Církve!

Co nyní dělat? Pravá láska k Němu s sebou přinese hluboké zkoušky duše. Ptání se na Jeho myšlenky způsobí, že budeme zkoumat Písma a odsuzovat vše, co s nimi v našem životě není v souladu. Kéž by se každý osobně chtěl ptát po „stezkách starodávních“ a chodil po nich (Jer 6,16).

Lid se choval vůči Božím zájmům úplně lhostejně – nemoutili se nad ránou Josefovou! Tak nemohl počítat s Boží pomocí, když přijdou těžkosti a neštěstí. Zde Bůh vydal Davidovo město do rukou utlačovatelům (8. v.).

Při konečném zničení uzavře strašný pocit Božího hněvu každá ústa. Dokonce ani při pohřbívání jejich mrtvých nemělo Hospodinovo jméno přejít přes jejich nečisté rty. Je smutné stát pod soudem, a přece být neschopen dostat se do spojení s Tím, který jej nařídil. Ale to je výsledek oklamání hříchu.

„Nebo Hospodin spravedlivý jest, spravedlnost miluje“ (Žalm 11, 7), ale nechce spojovat Své jméno s něčím, co je proti Němu. Izrael „proměnil soud v jed, a ovoce spravedlnosti v pelyněk“. A tak se musel ten Svatý sám postavit proti Svému lidu, protože proměnili Jeho pravdu v lež a žili v nečistotě. Tyto zásady Jeho cest vlády platí dnes stejným způsobem.

Až do závěru knihy vidí prorok pět různých vidění, která mluví symbolickou řečí o božském soudu. V prvních čtyřech jim Pán dává něco vidět (kap. 7,1.4.7; 8,1). A v pátém vidí Amos Pána samého (kap. 9,1).

Katastrofy, vyvolané kobyilkami a ohněm, vedou proroka k tomu, aby vystoupil jako prostředník a přímlovce lidu před Bohem. A Bůh slyší. Ach, On miluje naše vážné prosby. Raduje se, když může odpovědět na volání těch, kteří nesou na srdci jeho nuzný a trpící lid. Jak velmi ti leží na srdci jednotliví věřící a blaho shromáždění?

Oba první soudy by zasáhly všechny obyvatele bez rozdílu. To proroka vyděsilo. Třetím viděním jej Pán ujišťuje, že s každým bude jednáno podle jeho vlastní nepravosti. Jestliže zeď je přezkušována olovnicí, jsou další slova zbytečná. Zda zeď stojí svisle nebo ne, je na první pohled jasné. Neklamné Boží slovo je jako taková olovnice. Testuje každého a jednoznačně ukáže už nejmenší odklon od božské linie. Nechtějme se vyhýbat tomuto testu!

Dnešním oddílem jsou Amosova proroctví krátce přerušena, aby dala místo historické zprávě. Amaziáš, modlářský kněz z Bethel, se pokouší popudit krále proti Amosovi. Jeho slova jsou nepřesným opakováním Amosova vidění. Meč se neobrátil proti Jeroboámovi, ale proti jeho domu (srv. 2. Král 14,23–29 s 2. Král 15,8–10). Králova reakce se nedostavila. A tak se Amaziáš musí sám starat o vniknuvšího kazatele.

Jeho slova byla ve svém smyslu už často opakována, a to kněžími a kazateli, kteří byli dosazeni lidmi. Hledí na *svůj* sbor, *svou* farnost jako na svůj osobní díl od Boha. Brání se proti takovým, kteří přicházejí jen s jasným slovem Páně a zvěstují celou Boží radu, přitom ale nejsou vyučeni žádnou lidskou institucí, nejsou ustanoveni a udržováni. Amos jim vysvětluje, jak rozdílné je jeho povolání od ustanovení takového Amaziáše. „Ne od lidí, ani skrze člověka“ (Gal 1,1), nýbrž od Boha. Eliáš pomazal na Boží pokyn Elizea za proroka. Pavel si vyvolil za průvodce Sílu, ale jen Bůh povolává Svého služebníka, dává mu potřebné dary a potvrzuje jej.

Všechna vidění, která Bůh nechal Amose vidět, obsahovala obrazy, které byly pastýři dobytka z Tekoa běžné. Tak i tento koš se zralým ovocem. Další uskladňování tohoto ovoce bylo vyloučeno. Zakrátko by nastal proces hnití. A tak se také přiblížil konec Izraele.

S oznámením konce, který přišel, vypočítává Bůh seznam provinění Svého lidu. Proti podobnému chování musel o mnoho později vystoupit Jakub (Jak 5,1–6). Ano, lidské srdce se nezměnilo k lepšímu; je a zůstává zkažené. Jsi stále na stráži před pohnutkami svého srdce?

Hospodin nechtěl navěky zapomenout na jejich skutky (7. v.). Jak hrozné! Všechny skutky nevěřících lidí jsou zapsány v Božích knihách. Žádný není zapomenut. V den soudu se bez vynechání všechny opět objeví před velkým bílým trůnem. Odpovídající spravedlivý soud postihne každého provinilého (Zj 20,11–15). A co bude s hříchy těch, kteří se v pokání a víře obrátili k Bohu a uvěřili ve výkupné dílo Pána Ježíše? Na základě smírcí krve našeho Pána může Bůh říci: „Na hříchy jejich, i na nepravosti jejich nikoli nevzpomenu více.“ Skutečně je zapomněl!

Jak hrozný bude duchovní hlad v oněch dnech! Není naděje, že tento hlad po slovech Hospodinových bude utišen, neboť je příliš pozdě. „Toulati se budou ... hledající slova Hospodinova, však *nenajdou*.“

Toto proroctví se bezpochyby do jisté míry naplnilo, když obyvatelé království deseti pokolení byli odvedeni do Asyrie. Dalekosáhlejší naplnění čeká na lid ve dnech antikrista. Ale nejen Juda a Izrael budou muset projít tímto hladem. Křesťanství, které vlastnilo požehnání úplného Božího slova, se stále více odvrací od pravdy a obrací se k bajkám (2. Tim 4,4). Přejde den, kdy Duch svatý opustí se všemi pravými věřícími zemi. Od té doby zůstane lidem křesťanských zemí tato tak opovrhovaná kniha uzavřenou. Budou se moci snažit, jak budou chtít. Bude to nadarmo. Už nebudou moci uvěřit (2. Tes 2,10–12). „Padnou, a nepovstanou více.“ Kéž nám Pán *nyní*, kdy hlad ještě může být utišen, dá opravdovou, hlubokou touhu po Jeho slově. Jak On se raduje z naší žádosti po Jeho Slově (1. Pt 2,2)!

Tyto verše obsahují páté vidění, které mluví o Hospodinově soudu nad odpadlým Izraelem. Před Božím okem, které je obráceno k vykonání soudu nad lidmi, není už žádného úniku. Lidé se mohou snažit ukrýt před Bohem na extrémních místech – v šeolu, v nebi, na mořském dnu – On je přesto najde. Jak pošetilí jsou lidé, kteří si myslí, že se Bohu a všemu vymknou, když svůj život násilně ukončí. Bůh je najde i v šeolu.

Měl Izrael ještě nějakou výsadu? Byli lepší než Etiopští, Filistínští nebo Syrští? Nikterak! Boží oči už viděly jen hříšné království, které chtěl zahladit z povrchu země.

Ale přece tu byl zákmit naděje. Byla jím Jeho neklamná zaslíbení, která kdysi dal otcům. Proto čteme: „A však nevyhladím docela domu Jákobova.“ (8. v.) Sice jimi bude trást, ale ani zrníčko, tj. žádný věřící Izraelita, nepadne k zemi, jen hříšníci. Nemluvil Pán podobným způsobem k sebejistému Petrovi? (Lk 22, 31.32) A On skutečně nenechal Petra padnout, nýbrž zcela jej napravil.

Soud je u tohoto proroka převládajícím tématem, ale ne až do konce. V posledních verších vidíme, že posledním Božím slovem je požehnání tisíciletého království a ne soud. Vykonávání soudu nepatří k Boží podstatě. Kvůli hříchu člověka a pro udržení Své svatosti a spravedlnosti jej nemůže obejít. Ale vykonávání soudu je pro Boha „neobyčejným (nezvyklým, udivujícím) dílem“ (Iz 28, 21). Soud z Boží strany je nutný, aby urovnal cestu ke slávě. Jen ten, kdo činí opravdové pokání kvůli svým hříchům a uznává, že je jen z milosti spasen, bude mít podíl na té slávě.

Verše 11 a 12 nacházíme opět v Novém zákoně. Jakub je citoval na důležité konferenci v Jeruzalémě ve Skutcích apoštolů 15 a podtrhl tím milost, která přišla také k národům. Plný význam těchto slov ukazuje na dobu *po* přítomném období. Pak Pán ještě jednou obrátí Svou ruku k Izraeli a naplní všechna zaslíbení, která učinil Davidovi.

Kniha končí náhle zdůrazněním, že mluvil Hospodin. On mluvil a vykoná Své slovo pro Své velké jméno.

První epištola Korinským pojednává zvláštním způsobem o božském pořádku, kterého má být dbáno v každém místním shromáždění. Sbor v Korintu byl velmi četný (Sk 18,10) a byla tu snaha zavést prvky, věci, zvyky, ba dokonce učení, které nebyly myšlenkovému světu Korinských neznámé, ale podstatě a přirozenosti Boží Církve (Shromáždění) byly zcela cizí. Když Korintští prosili apoštola Pavla o odpověď v určitých bodech (7,1), mluví tento nejen o těchto bodech, nýbrž odkrývá velmi vážnou řečí jejich těžké chyby v chování i učení. Píše jim „z velikého soužení a bolesti srdce... s mnohými slzami“ (2. Kor 2,4). Nespočívá v tom podstata mocného účinku tohoto dopisu na srdce Korinských (2. Kor 7,8–11)?

Pavel píše jako apoštol, tj. jako autorita ustanovená Bohem. To, co chce říci, se netýká jen shromáždění v Korintu, nýbrž všech, „kteří vzývají jméno Pána našeho Jezukrista na všelikém místě“. Kdo jsou ti, kteří na nějakém místě tvoří Boží shromáždění? Jsou to posvěcení v Kristu Ježíši, povolání svatí – to mohou být jen praví věřící – kteří vzývají jméno Páně, tj. přiznávají se k Němu a Jeho právům.

Jak důležitý je závěr druhého verše. Místní shromáždění není nezávislé; neboť nade vším stojí *jeden* Pán.

Apoštol nezačíná napomenutími, nýbrž tím, za co může děkovat. A co to bylo? Boží milost. Bůh vybavil shromáždění v Korintu bohatými dary. Pro dobu čekání na příchod Pána neměli v duchovním směru žádný nedostatek. Nic jim nechybělo. Věděli však, že to vše dostali jen z milosti? Kolik věcí je v našem životě, které považujeme za samozřejmé, a přitom přehlízíme milost Páně, která za tím stojí.

Bůh je nejen milostivý. On je také věrný. Nikdy nezruší Své slovo. Vždy zůstává tentýž, dokonce i tehdy, když „my jsme nevěrní – on zůstává věrný; zapřítí sám sebe nemůže“ (2. Tim 2, 13). A na tuto věrnost myslel apoštol, když před sebou viděl Korintské a den našeho Pána Ježíše Krista.

Kdysi se mnozí shromáždili kolem Davida, když se před Saulem skrýval v jeskyni Adulam. Jako opovržený se stal vůdcem těchto mužů. S ním stála a padala soudržnost této pestře sebrané skupiny. My jsme povoláni do obecenství s větším než byl David. I On je dnes ještě zavržen. Bylo nám ale nápadné, jak v prvních devíti verších je vše přiváděno do spojení s Pánem Ježíšem Kristem? Jeho jméno, Jeho milost, Jeho svědectví, Jeho zjevení, Jeho den, Jeho obecenství. Vše je spojeno s Ním.

V 9. verši jsme četli o obecenství, do kterého jsme byli povoláni. Pán Ježíš a nikdo jiný přitom má první místo. Jak opravdu zlý je duch stranickosti a rozdělení, jestliže se na to díváme v tomto světle.

Rozdělení vedou vždy k slovním hádkám a rozmrštěním. Božím přáním však je, abychom byli jednoho smyslu a zajedno v posuzování. Pavel žádným způsobem nechce zlu, které už v Korintu bylo, nechat volnou cestu. I když musel o jejich sporech slyšet z dále, nenechává Korintské v nevědomosti o tom, kdo mu podal zprávu a co musel slyšet. Jasně a jednoznačně potom pokračuje: „Míním pak toto...“ („Já ale říkám toto...“ – Elb.). Kéž by taková opatření – být přitom otevřený a jasný – byla učiněna vždy, když se musí jednat se zlem! Nebylo by mnoho věcí v lepším stavu?

V úkolu, který Pán dal jedenácti apoštolům v Matouši 28 a v Marku 16 zaujímá *křest* čelní místo. V úkolu, který apoštol Pavel obdržel, je celý důraz položen na *kázání evangelia*, a přitom druhá část 17. verše má velmi veliký význam. Kázání, které se dotýká síly a významu kříže nebo jej dokonce dává stranou, už není Boží dobré poselství – evangelium.

Ve verších 18–24 představuje Duch svatý Kristův kříž, jeho moc a význam. U kříže se dělí lidé na dvě skupiny. Na ty, „kteří hynou“, a ty, „kteří spasení dosahují“. Ke které třídě člověk patří, plyne z chování vůči kázání kříže.

Jedněm je slovo kříže bláznovstvím; neboť se přidrží moudrosti světa. Avšak ta plně selhala. Když zde Pán Ježíš žil, lidé Jej nepoznali jako Božího Syna. Připisovali moc Jeho zázraků dokonce knížeti démonů. Tím se moudrost světa pro Boha stala absolutně bezcennou. Mohl ji už jen odsoudit. To platí pro Židy i Řeky, ačkoli jsou zcela jiné povahy. Židé byli zvyklí vidět zázraky od Boha. Očekávali Krista ve slávě. Řekové by bez rozmýšlení přijali nového filozofa, který by jejich spekulace přivedl k vrcholu. Ale není jiného Krista než jen ten ukřižovaný.

My ale, kteří jsme spaseni, smíme v Něm poznávat Boží sílu a moudrost. Kříž se neobrací k ničemu, čím by se člověk mohl chlubit. Většinou to nejsou moudří a urození světa, které poselství kříže oslovuje. Nikdy nezapomínejme, co jsme byli, když nás Bůh vyvolil. To nás bude udržovat pokornými. Všechna čest, všechna sláva patří našemu Pánu, v němž nyní vlastníme vše, co nám dříve chybělo: moudrost, spravedlnost, svatost a vykupení.

Způsob, jakým se evangelium zvěstuje, by v žádném případě neměl poselství poškodit, ale podpořit (viz kap. 1, 17). Bylo tomu tak u apoštola Pavla? Ano. V 1. verši naší kapitoly připomíná Korintským *charakter svého zvěstování*. 2. verš ukazuje *obsah jeho kázání*. Ve 3. verši mluví apoštol o *duchu, který jej charakterizoval*, když byl u nich. Ve 4. verši se ještě jednou vrací ke způsobu svého zvěstování, ale ještě k tomu něco připojuje: ukazuje nám, *v čem spočívala jeho pozitivní síla*. V 5. verši připomíná *cíl*, který měl vždy před svým zrakem.

Pavel nebyl ve svém zvěstování brilantní řečník, který uměl strhnout lidi řečnickým uměním. Ba pokoušel se vystříhat toho všeho, aby se opíral jedině a pouze o Ducha svatého Božího a Jeho moc.

Měl jen jedno téma: Krista a Jeho kříž. Všimněme si výrazu „mezi vámi“. Znal náklonnost Korintských k filozofii a lidskému intelektu. Na tomto základě se s nimi nechtěl v žádném případě setkávat, a vyvaroval se tak toho, aby byl zapleten do nějaké filozofické diskuse.

Když myslel na moc ďábla, která byla v srdcích tehdy ještě nevěřících Korintských silně zakořeněna, nebyly jeho strach a jeho třesení jistě neoprávněné. Avšak moc Ducha Božího způsobila obdivuhodné věci.

Poté co apoštol až do 5. verše několikrát mluvil v negativním smyslu o lidské moudrosti, ukazuje od 6. verše, že naše víra se přesto neopírá o city a pocity s vyloučením myšlení, nýbrž že existuje moudrost ve spojení s vírou. Je to Boží moudrost.

Ale Bůh tohoto věku (2. Kor 4,4), satan, používá knížat tohoto věku, aby přinesl moudrost tohoto věku a zároveň oslepil jejich mysl vůči Boží moudrosti. Ve své slepotě ukřižovali Pána slávy. Nebyl to lid, byla to knížata, kdo toto učinil! A jaký je konec? Nejen jejich moudrost, nýbrž i oni sami zahynou (1,19; 2,6).

Božích věcí se nemůžeme zmocnit ani okem, ani uchem, ani přímo srdcem nebo duší. Jen skrze Ducha svatého, kterého věřící obdrželi, chápeme to, co Bůh zjevil. Navíc musíme věci, které pro nás Bůh předuložil (7. v.), připravil (9. v.), zjevil (10. v.), daroval (12. v.) a sdělil duchovně posuzovat na podkladě Božího slova, jestliže nám mají být k užitku.

Jakým krásným důkazem doslovné inspirace Svatého Písma je 13. verš! To, co apoštol tehdy sdělil a co my dnes máme ve své Bibli, jsou Boží myšlenky, oblečené do Bohem zvolených slov skrze Ducha svatého.

Nyní musí apoštol mluvit s Korintskými jasně a odkrýt jim jejich pravý stav. Oni nebyli už „*přirození*“ lidé (2,14); neboť to je stav neznovuzrozeného člověka. Ale také nebyli *duchovní*, nýbrž *tělesní*. Duchovní člověk nejen obdržel Ducha svatého, nýbrž je jím také v praktickém životě veden. Tak tom nebylo u Korintských. Ačkoli obdrželi Ducha svatého, vládlo u nich tělo (protiklad k Filipským 3,3). Tak mohl Pavel s nimi mluvit jen o elementárních věcech víry (mléko).

Těm, kteří rozdělení udržovali a podporovali, představuje ve vsí pokoře sebe a Apolla. Ani Pavel ani Apollo nebyli více než jen Boží služebníci, skrze něž On působil. Bůh byl ten velký Mistr. Pavel a Apollo byli Boží *spolupracovníci*, tzn. nekonkurovali si navzájem, nýbrž pracovali spolu na též Božím díle, pro téhož Mistra.

A přece měl každý své vlastní dílo. Pavel sázel, Apollo zaléval mladé rostlinky. Každý měl svůj pracovní okruh. Byli jedno, pokud šlo o předmět a cíl, ale jednou budou odměněni také v souhlasu se svou osobní prací.

Pavel a Apollo ale nebyli jediní dělníci v Korintu. „Jeden *každý* ale viz.“ To se týká dokonce všech, kteří někde a někdy pracovali a ještě pracují na Božím díle.

Když Pavel navštívil Korint poprvé, položil svým kázáním správný základ: Ježíše Krista. Nyní vystává otázka ohledně jeho následovníků, k nimž v širším smyslu patříme i my. Přitom je především důležité, čím stavíme. Odolají naše stavební materiály ohni nebo ne? „Den zajisté to okáže.“ Jen to, co obstojí zkoušku ohněm, bude odměněno.

Třem Danielovým přátelům oheň nic neuškodil (Dan 3,27). V onen den ale budou takoví, kteří z ohně vyjdou nazí, zbaveni všeho, co považovali za ovoce své práce. Nebudu k nim snad patřit i já nebo ty?

Jestliže ale chtějí na Božím chrámu spolupracovat nevykoupení lidé, nese jejich práce kazící charakter. Proto je o nich vysloven vážný Boží soud, i kdyby patřili k nejmoudřejším lidem na světě (verše 18–20).

Shromáždění (Církev), vykoupení, tvoří Boží chrám, v němž přebývá Duch svatý. Odpovídáme i my kolektivně svatosti, která přísluší tomuto místu?

„Všechno je vaše.“ Čeho se to týká? Bohu patří vše. Kristus je univerzální dědic a my jsme s ním zcela úzce spojeni a budeme s Ním spolu dědit (srv. s Dan 7,14.27).

Chtěli být Pavel a Apollo před Korintskými něčím zvláštním? Ne, jen služebníky a správci, a to při pohledu na ten den, který všechno zjeví (3,13). Proto je zde také vyzvednut podstatný znak správce: věrnost.

Cožpak Pavel nebyl hotov přijmout kritiku ze strany Korintských? Zcela jistě, kdyby byli v dobrém duchovním stavu (3,1). Takto ale jejich úsudek měl jen velmi nepatrnou cenu. Zkoumáme vždy svůj duchovní stav, dříve než podáme úsudek nebo kritiku na ostatní?

Pavel se vždy snažil mít svědomí bez úrazu před Bohem i lidmi (Sk 24,16). Bylo tím vše v pořádku? Ne, říká on sám, „ne skrze to jsem spravedliv“. Rozhodující je úsudek Pána, neboť On ví *všechno*. Jeho měřítko jde daleko nad naše svědomí.

5. verš je jedním z veršů v Bibli, které nejvíce zkoumají srdce. Zde nejde o skryté věci tmy ve světě venku, nýbrž o to, co je skryto v záhybech našeho srdce. Se zjevením je spojena mzda. Všimněme si, že důraz neleží na „každý“, nýbrž že ten, který je odměněn, obdrží odplatu *od Boha*.

Jakým příkladem byli pro Korintské služebníci Pavel a Apollo! Jaký rozdíl proti vůdcům mezi nimi, kteří chtěli něčím být, ano, kteří chtěli být více než druzí, a proto byli navzájem v závisti a sporu! Je vůbec něco, čím se věřící může chlubit, na co může být domýšlivý? Ne, neboť nic nemá sám ze sebe. Vše, co má, je Boží dar. „Kdo se chlubí, v Pánu se chlub.“ (1. Kor 1,31; 2. Kor 10,17).

Oslavování lidí přichází od ducha tohoto světa. Jestliže se u nás může v nějakém bodě ujmout, bude tomu tak brzy i v ostatních věcech. Tak tomu bylo v Korintu. Byli nasyceni a zbohatli, vládli jako králové a měli „dobré časy“. A přitom byl přece jejich Pán Ježíš ještě od tohoto světa zavržen a apoštolé sdíleli toto zavržení s ál, aby doba vlády (v tisíciletém království) už přišla; pak by i on jí byl účasten (8. v.). Ale tato doba ještě nenastala. Proto chování Korintských nebylo duchovní, nýbrž tělesné, ba světské.

Jaký obraz podává apoštol ve verších 9–13! Nezahanbuje nás to? A přece apoštol nechce ani nás ani Korintské zahanbovat jako nějaký karatel, nýbrž otcovsky napomínat.

Z posledních veršů této kapitoly se učíme, že v Korintu byli takoví, kteří nejen běželi za vůdci jednotlivých rozdělení nebo vedli světský život, nýbrž byli také nadutí. Apoštolova slova vůči takovým jsou velmi jasná a jednoznačná.

Ačkoli k nim v té chvíli poslal Timotea, aby jim připomněl to, co bylo podle Božích směrnic, měl v úmyslu přijít brzy sám. Jak přijde? V moci Božího království, ve své autoritě. To nechť je měřítkem pro ty naduté. Potom bude měřena jejich *síla* a *nikoli velká slova*.

Měl k nim skutečně přijít tak? Pak se jejich nadutá domýšlivost musela rozpadnout v nic. Nebylo by lepší se před Bohem pokořit a Pavlovi tím umožnit návštěvu v mnohem šťastnějším duchu? Také pro nás bude dobré a užitečné, když se po závěru této kapitoly přezkoušíme a pokoříme.

Jak jiný byl poměr mezi Timoteem a Pavlem než mezi apoštolem a Korintskými. „Syn můj milý a věrný v Pánu.“ Zde vládl plný soulad v myšlenkách mezi otcem v Kristu a jeho duchovním dítětem.

Korintští zasluhovali metlu, o níž mluvil apoštol Pavel na konci 4. kapitoly; neboť v jejich středu se vyskytl případ nejhorší nemravnosti. A to ne v tajnosti, neboť se o něm mluvilo veřejně. Jak reagovalo shromáždění v této věci? Korintští zůstali lhostejní a nerozhodní. Měli se ale sejít ve jménu Pána a toho zlého vyvrhnout ze svého středu (viz verš 13).

Satan může být od Boha použit k provedení kázně při Jeho lidu. To nejkrajnější, co přitom Bůh dovolí, je zkažení těla. Tak daleko ale ďábel nesměl jít u Joba (Job 1,12; 2,6).

U hříchu, který se stal v jejich středu, nemohli Korintští dělat, jako kdyby se jich netýkal. To jim apoštol ukazuje obrazem kvasu v těstu. Oni byli těsto a do jejich středu pronikly věci, které kdysi činili jako nevěřící – *starý kvas* (srv s 6,9–11). Mohli se očistit jen oddělením od toho zlého. „Abyste byli nové zadělání, jakož jste nenakvašení.“ Milost nás přivedla do postavení, které odpovídá Boží svatosti. Nyní jsme vedeni k tomu, abychom se chovali tak, jak to odpovídá tomu, *co nyní jsme*. „Abyste *byli...*, *jakož jste*“, lze použít na velmi mnoho věcí!

U Izraelitů následoval po Fáze (Velikonoce) svátek nekvašených chlebů (svátek v 8. v.). Jestliže Kristova smrt je naplněním Fáze, pak svátek nekvašených chlebů znamená dobu, po kterou se Církev zdržuje zde na zemi. Čím se má vyznačovat? Úplným oddělením od všeho druhu zla. To není jen osobní věc každého věřícího, nýbrž, jak to zde vidíme, i kolektivní záležitost.

Tak jako Izraelité museli vymést kvas ze svých domů, tak musíme ty a já vzdálit zlo z našeho života. Vedle toho jsou ale určité případy, kdy také místní shromáždění musí jednat. Seznam mravně zlých věcí, při kterých shromáždění musí jednat, nám dává 11. verš. Vyvržení není prostě formální vyloučení. Vůči vyloučenému měl být přerušen ze strany všech věřících každý kontakt.

Proč musíme tak „tvrdě“ s někým jednat, jenž přece vyznal, že je věřící a byl s druhými věřícími v obecnství? Pro to jsou dva důvody. Předně: Domu Božímu – a tím je Shromáždění (3,16) – náleží svatost (Žalm 93,5). Druhým důvodem je napravení padlého věřícího. Jestliže pocítí a uzná vážnost svého pochybení, povede to k opravdovému zámutku (2. Kor 2,7).

U Korintských bylo ještě další zlo, o němž se apoštol nyní musí zmínit. Měli mezi sebou právní pře a šli s tím před světské soudy. Ti, kteří dali tolik na lidskou moudrost, neměli mezi sebou ani jednoho moudrého, který by mohl v těchto případech dát úsudek a rozhodnout. Svým tělesným smýšlením (kap. 3,3) se stali nevědomými v Božích věcech. Šestkrát slyšíme v této kapitole otázku: „Zdaliž nevíte?“ (verše 2,3,9,15,16,19). Jen ten, kdo se nechá vést pravdou, patří skutečně k vědoucím. Intelektuální známost neznamená nic.

Je jasné, že když s nějakým věřícím jeho bratr jedná nespravedlivě, má být tento případ přinesen před druhé bratry a ne před světem. Mnohem lepší ale je trpět nespravedlností a vše přenechat Pánu, aby se On věci ujal.

Obrácení se Korintských zahrnovalo tři věci: *obmytí, posvěcení, ospravedlnění*. Obmytí je hluboce jdoucí dílo obnovení při novém narození. Posvěcení nás odděluje pro Boha, k Jeho službě a k jeho zalíbení. Ospravedlnění je osvobození od všeho, co až do té doby stálo proti nám. Všechno nám bylo darováno skrze výkupné dílo Pána a dílo Ducha svatého v našich srdcích.

Otázka pokrmů, o niž jde na počátku tohoto oddílu, byla pro první křesťany velmi živá. V 8. kapitole o ní apoštol pojednává podrobně. Co si zvláště chceme zapamatovat, je otázka užitečnosti. Neptejme se jen: Co je na tom špatného, když dělám to neb ono?, nýbrž: Je to pro mne a pro věc Páně užitečné? To vyřeší mnohý problém a mnohou spornou otázku.

Nejdůležitější část našich veršů obsahuje poučení o těle věřícího. Naše tělo ještě není vykoupeno (Řím 8,29), tělesnost s jejími lstmi je ještě tu, ale my se smíme považovat za ukřižované. V tomto směru je zde zmínka o třech velkých skutečnostech:

– Naše těla jsou údy Krista. Vzhledem k ještě budoucímu vykoupení si na ně Pán už nyní činí nárok pro sebe. Skrze ně má být zjevován život Pána Ježíše (2. Kor 4,10).

– Tělo věřícího je chrám Ducha svatého. Ten je silou v nás, abychom žili novým životem. Skrze Ducha svatého vzal Bůh naše tělo do vlastnictví – to je krajně důležitá věc.

– Jsme vykoupeni za cenu. Zahrnuje to tělo, ducha a duši. Cena přesahuje všechny naše představy. To víme. Ale jsme nakloněni k přehlížení toho, že toto vykoupení zahrnuje také naše tělo. Už nejsme sami svoji. Tělem, duší a duchem patříme Tomu, jenž nás získal.

V prvních šesti kapitolách pojednával apoštol o věcech, které byly důležitější než otázky, jež mu Korintští napsali. Nyní se vrací k jejich dopisu. Výraz „Z strany pak toho“ („Pokud jde o“) se nachází ještě na začátku kapitoly 8, 12 a 16. Jejich otázky se tedy týkaly manželství, obětí modlám, duchovních darů a sbírek.

Protože většina věřících Korintských přišla z pohanství, byly jejich myšlenky o manželství jako o božském zřízení mylné a zkažené. Apoštol používá příležitosti, aby jim, a tím i nám, o tom sdělil Boží myšlenky.

Manželství je tedy pro věřícího něco zcela normálního. Může být, že muž a žena se po omezenou dobu zdržují manželských vztahů, ba že pro určitou dobu jsou od sebe odděleni, aby mohli být lépe k dispozici Pánu a Jeho věci. To se má stát ale jen ze „společného svolení“ a jistě jen s modlitbou.

Jen málo bude takových, kteří se jako apoštol Pavel zcela zdrží nároků přirozenosti a vzdají se manželství, protože budou zcela zaujati Pánem a Jeho službou.

Ve verších 10 a 11 potvrzuje apoštol naučení, které dal už Pán (čti Mt 19, 3–12).

Problémy, o nichž je řeč ve verších 12–16, vznikly teprve s rozšířením evangelia. I když podkladem pro tato slova, stejně jako pro verše 25–40, není příkaz Pána, přesto jsou pro nás závazná. Neboť apoštol dává tato naučení v moci své apoštolské autority, veden jsa Duchem svatým.

Když ve Starém zákoně nějaký Žid žil ve spojení s osobou z pohanského národa, znamenalo to znečištění pro celou rodinu (Ezdráš 9 a Nehemiáš 13). V Novém zákoně to je právě obráceně. Jestliže v některém *existujícím* manželství mezi nevěřícími jeden uvěří, pak od této osoby vychází posvěcující vliv na celou rodinu. Jaký je přitom Boží cíl? Aby tento vliv vedl ke spasení ostatních členů rodiny (srv. i s 1. Pt 3,1.2).

Nejen v manželství, nýbrž i v ostatních pozemských okruzích by ten, jenž uvěřil, měl uzнат současné okolnosti svého postavení a zůstat v něm, dokud přitom může žít v obecnství s Bohem („u Boha“; 24. v.). Jestliže však na tomto místě nemůže být s Bohem, měl by se bezpodmínečně pokusit je opustit.

Ve verších 25–38 mluví apoštol ke svobodným. Je jasné, že těmito verši nejsou osloveny jen „panny“. Zásady, které tu jsou vyjmenované, platí stejně i pro mladé, svobodné muže (verše 33, 34b).

Apoštolova poučení mohou být shrnuta asi takto: vcházet do manželství je dobré – nemůže to být jinak; neboť manželství je Boží zřízení – ale zůstat svobodným je lepší, jestliže tento stav je udržován proto, aby dotyčný mohl být plněji k dispozici Pánu a Jeho zájmům. Jestliže ale toto „nerozdělené přidržení se Pána“ není jedinou pohnutkou, může se svobodný stav stát nebezpečnou léčkou.

Tato kapitola, kterou bychom mohli být nakloněni přeskóčit, obsahuje tedy nejen poučení vzhledem ke vcházení do manželství. Bod, na který je položen zvláštní důraz, je: Boží nároky a služba Jemu mají přednost před vším ostatním. V žádném případě bychom neměli zapomínat, že „čas je ukrácený“.

Vyznačuje se tím náš život? Držíme vše, co zde na zemi vlastníme, tak lehce ve své ruce, že bychom to v každý okamžik mohli pustit?

Problém Korintských – zda věřící smí nebo nesmí jíst maso z obětí obětovaných modlám – před námi nestojí. Ale naučení o chování vůči slabému bratrovi, jemuž chybí jasná známost o určitých věcech, a jeho svědomí proto je snadno nepokojeno, jsou pro nás velmi cenná. Nechtějme je přehlížet.

Známost sama o sobě, kterou se domníváme mít, je ubohá věc. Nadýmá jen a může vést k nelaskavosti. Ale známost toho, co je Bůh, nás udržuje v pokoře, činí Jej našemu srdci vzácným a prohlubuje lásku k Němu a k Jeho lidu.

Pro věřícího jsou modly dílem lidské ruky. Pro něho je jen jeden Bůh: Stvořitel a zdroj všeho.

To, zda bratr je slabý nebo silný, neovlivňuje žádným způsobem jeho postavení před Bohem (8. v.). Rozdíl existuje jen ve vzájemném vztahu. A tu záleží především na silném bratrovi, aby se správně zachoval. „I zahyne pro to tvé vědění bratr mdlý.“ Přitom nejde o spasení jeho duše, nýbrž o jeho duchovní stav a následkem toho o jeho svědectví a jeho službu. Ten slabý má v Božích očích velmi velkou cenu: Zemřel za něho Kristus. Jestliže tedy proti němu hřešíme, odpovídá to hříchu proti Kristu samému (srv. se Sk. 9,2.4).

V této kapitole je apoštol nucen mluvit o sobě. Avšak Duch svatý, který jej inspiroval, používá příležitosti, aby sdělil myšlenky Pána ohledně Jeho dělníků, kteří na Jeho volání dali všechn svůj čas do Jeho služby.

Pavel se vši jasností podtrhuje svůj apoštolský úřad. S tím přece stála ve spojení i jeho zvláštní autorita. Nebyl sice s Pánem Ježíšem ve dnech Jeho člověčenství na této zemi; ale viděl Jej v Jeho slávě. Nadto Korintští sami byli ovocem jeho služby jako apoštola. Jasnější než 2. verš nemohla odpověď jeho protivníkům vůbec být: Každá pochybnost o působení jeho činnosti přinášela s sebou pochyby o skutečnosti jejich obrácení! Na konci svého druhého dopisu se k tomu vrací ještě jednou (2. Kor 13, 3–5).

Pavel by měl právo jíst a pít na útraty Korintských (4. v.); zřekl se práva mít ženu, která by mu mohla být doprovodem a pomocí na jeho cestách; on a Barnabáš cestovali a pracovali bez přestání, nedopřávali si čas k odpočinku jako druzí. K tomu pracoval svýma rukama, aby získal živobytí, a od nikoho z Korintu nic nepřijal (2. Kor 11,9; Sk 18,1.3). Tímto postojem se chtěl vystříhat podezření, že ve službě hledá svou výhodu.

Je podle Božího pořádku, aby ti, kteří evangelium zvěstují, také z evangelia byli živi. To je vícekrát odůvodněno. Už ve Starém zákoně se nacházela tato zásada (9. v; 5. M 25,4). Tato myšlenka je dále podporována židovskou chrámovou službou (Neh 12,44–47). I Pán sám to tak určil (Mt 10,10). Mohla být tato zásada stanovena důrazněji? Na nás, kteří milujeme Pána, záleží, abychom pečlivě jednali podle ní a nezanedbávali žádného opravdového služebníka Páně.

Pavel, ačkoli toto vše oznamoval jako inspirovaný pisatel, nechtěl z darů nic použít pro sebe, když se bál, že skrze to bude bráněno běhu evangelia. Byl pověřen správou (Ef 3,9), a to s „nutností“, které se v žádném případě nechtěl vyhnout. A přece to činil dobrovolně a věděl, že si může být jist své mzdy. Byla to jeho chvála před lidmi, že zvěštoval evangelium bez nákladů, i když na sebe přitom bral mnohou námahu. Jak slavné je zvěstovat spasení, které je možné dosáhnout „bez peněz a bez zaplacení“ (Iz 55,1).

Apoštolova horlivost pro evangelium vedla jej, který byl svobodný a na nikoho nebyl vázán, k tomu, aby se učinil otrokem všech. Jeho cílem bylo, „aby mnohé získal“. Proto se přizpůsoboval, tak dalece jak to bylo v souladu s Boží vůlí (viz závorky ve verších 20,21), svým posluchačům. Jmenuje tři třídy: Židy jako národ, kteří byli pod zákonem, takové, kteří byli bez zákona, a slabé. Apoštol se seznámil se zvláštnostmi a sklony těch, které chtěl dosáhnout. Snažil se vyhnout všemu, co mohlo vyvolat nějaký zbytečný předsudek proti poselství, které zvěstoval.

„Učiněn jsem mdlým jako mdlý.“ On, studovaný a vysoce inteligentní muž, mluvil zcela prostými výrazy k lidem s ohraničenou schopností chápání. Jaký příklad pro každého učitele nedělní školy!

Verše 24–27 mluví o duchu a charakteru, který má vyznačovat služebníka Páně. K ilustraci používá Pavel sportovních závodů u Řeků. Horlivost, cílevědomost a zdrženlivý život sebezapření ve všech věcech jsou nejen znaky atleta, nýbrž i pravého dělníka Páně. Řekové to vše činili pro porušitelnou korunu. Čím více bychom se o tyto věci měli snažit my, na něž svým časem čeká neporušitelná koruna!

Vnější přednosti a výsady nejsou nikdy zárukou pravého života podle Boha. To je jasně ukázáno na příkladu Izraelského národa. Pětkrát jsou v prvních čtyřech verších jmenováni *všichni*. Pak ale v 5. verši následuje to smutné: „Ale ne ve mnohých z nich zalíbilo se Bohu.“ Proč? Odpověď nám dává 3. a 4. kapitola ep. Židům: Pro jejich nevěru (kap. 3,19). Protože u „oněch“ chyběla *víra*, nastoupila na její místo žádost očí, modlářství, smilstvo, vyzývání Boha a reptání.

Nuže, „tyto věci“ se staly jako příklady pro nás. Mají nám sloužit za varování. Kéž by jen žádný z čtenářů nebyl pouhý „formální křesťan“ bez pravé, osobní víry v Boha a ve výkupné dílo Pána Ježíše na kříži!

Stejně jako cesta pouští nebyla pro Izraelský národ bez zkoušek, nebude ani cesta pravého věřícího bez pokušení. Ale to, co jej má vyznačovat, není sebedůvěra – to by vedlo jen k pádu – nýbrž důvěra v Boha. A tento Bůh, o kterého se opíráme, je věrný. Nedopusť, aby zkouška přestoupila určitou míru. Připravil také cestu, po které můžeme beze škody procházet pokušením. Pokušení je jako dlouhý, temný tunel, u jehož východu již můžeme rozeznat denní světlo.

Modlářství je v Božích očích hrozné. Přitom se nejedná jen o pohanský kult, nýbrž o vše, co v našich srdcích bere Pánu Ježíši první místo. Věřící by se měl modlářství všeho druhu nejen vyvarovat, nýbrž měl by před tím utéci jako před něčím ohavným. Neboť to je v příkrém rozporu s obecenstvím s Kristem.

Pavel se obrací na „rozumné“. Jsou to takoví, kteří rozuměli předobrazům Starého zákona (1.–13. v.) a vzali si je k srdci. Vlastní Ducha svatého, a jsou proto v stavu posoudit to, co jim chce představit. Kalich a chléb mluví o krvi a tělu Krista. To je jejich význam od ustanovení večeře Páně. A jedením chleba a pitím kalicha vyjadřují obecenství, které mají s Pánem a se všemi věřícími. Mají účast na jednom chlebu a zvěstují tím, že my, všichni věřící, tvoříme skrze Ducha svatého jednotu, jedno tělo.

„Stůl Páně“ je obrazný výraz obecenství, které máme navzájem a s Pánem stolu. Toto obecenství vylučuje každé spojení s věcmi nebo osobami, které s tím jsou nějak v rozporu. Ve spojení s modlářstvím je zmínka o stolu démonů; ale okruh použití zásady jde mnohem dále! Pán žárlivě bdí nad Svým stolem.

Když apoštol odkryl se vší jasností pravý charakter modlářství a poukázal na demony, kteří se za modlami skrývají, vrací se ještě jednou k jedení masa obětovaného modlám (viz 8. kapitolu).

Jestliže máme úmysl něco dělat, o čem jistě nevíme, zda je to vůle Páně, je dobré položit si některé testovací otázky. Je to dovoleno? Je to užitečné? Je to pro mne osobně a pro druhé ke vzdělání? (verše 23,24) Je to k Boží cti? (31. v.) Není to nikomu na urážku? (32. v.)

Verše 25–27 zdůrazňují obdivuhodnou svobodu věřících. Jak je dobré, že my, kteří žijeme v mnohem komplikovanějším světě než tehdejší křesťané, nemusíme každé jídlo, které slouží k udržení našeho těla, zkoumat podle křesťanských zásad. – Apoštol zde nezakázal přijmout pozvání nevěřícího. Ale dříve, než jdeme, měli bychom se ptát: Budu tam požehnáním a k zalíbení Páně?

32. verš dělí lidi na tři třídy, v nichž je Bůh vidí. Ve Starém zákoně byl jen Izrael a národy. Dnes tvoří věřící třetí, úplně novou skupinu: Boží Církev. Skládá se z takových, kteří vyšli buď ze Židů nebo z národů (Ef 2,14–16).

2. verš je v příkrém rozporu se 17. veršem. Avšak apoštol zjevuje smýšlení svého Mistra, který se v dopisech ve Zjevení 2 a 3 také nejprve zmiňuje o tom, co zaslouží chválu, a pak teprve kárá.

Ve 3. verši nacházíme božské pořadí. Boží Syn se stal člověkem a jako takový zaujal místo závislosti. Byl služebníkem Hospodinovým, který byl svému Bohu plně poddán, který se nechal vést jen Jím. Bůh byl Jeho Hlavou.

Hlavou muže je Kristus; hlavou ženy je muž. Tento pořádek stanovil Bůh již ve stvoření a ten se nezměnil ani pádem prvních lidí do hříchu, ani Boží milostí, která přišla skrze Krista. Spíše má být opět vidět ve Shromáždění (Církvi). Přikrytí hlavy ženy, když se modlí nebo když prorokuje, a nepřikrytí muže jsou znamením toho, že je božský pořádek uznáván a že se mu podáváme. Stejně tomu je s dlouhými, nestříhanými vlasy ženy a krátkými vlasy muže.

Verše 11 a 12 jsou vsuvkou, aby se ukázalo, že tento pořádek nemá nic společného s naším postavením v Pánu. Tam není rozdílu (Gal 3,28).

Jestliže se první oddíl této kapitoly vztahuje na naše chování zcela všeobecně, – vždy a všude, kde se zdržujeme – pak od 17. verše jde o *shromažďování jako Církev*. Korintští se asi shromažďovali ještě na *jednom místě*, ale už se ukazovala rozdělení, o nichž psal apoštol v 1. kapitole, a zapuzovala představování jednoty těla. Bylo potřebné, aby toto poznali, aby osvědčení, tj. ti, kteří odmítali strany, proti tomu mohli vystoupit.

Jednání Korintských ukázalo dvojí protiklad k naučením Pána: dívali se na večeři Páně jako na *své jídlo* a činili je čistě *osobní záležitostí* („jeden každý“). Večeře Páně nemůže ale být oddělována od shromáždění jako Církev (20. v.). Je to společné slavení, které se koná u stolu Páně, jenž mluví o obecenství (10. kap.). K tomu nejsme nikterak volni, abychom si jídlo utvářeli podle svého dobrozdání nebo mu přikládali významy, jež Boží slovo nezná. Je to jídlo *Páně*. Máme následovat *Jeho* naučení. Všimni si častého výskytu výrazu „Pán“, který je vždy spojen s autoritou (sedmkrát ve verších 20–34).

Jediný prostředek, jak čelit nepořádku, byl tehdy a je i dnes návrat k tomu, co je od počátku. Pavel to nedostal sděleno od jiných apoštolů, nýbrž od Pána samého. Bylo to přesně to, co slyšeli učedníci při ustanovování večeře Pánem. Tím neexistuje pochyb o tom, že to platí jak pro křesťany ze Židů, tak i pro křesťany z pohanů, a to až do příchodu Pána.

Ve spojení s večeří jsou čtyři důležité věci:

- památka na Osobu Pána Ježíše („To jest tělo mé.“),
- vzpomínka na dílo vykoupení („které se za vás dává“),
- zvěstování Jeho smrti ve světě, který Jej stále ještě nenávidí,
- očekávání na Jeho návrat. Jednou ji budeme slavit naposledy!

Jak vážné je napomenutí nám všem, abychom tyto svaté věci nevykonávali ani ve spojení s neodsouzeným hříchem v našem životě, ani nehodným způsobem. Chybějící sebeodsuzování u mnohých Korintských vedlo k tělesné slabosti a nemoci, ba dokonce ke smrti (1. Jana 5,16). A přece dává útěchu vědomí, že když Pán musí Svůj bloudící lid provádět kázní, neodsoudí je se světem (32. v.). Ještě lépe ale je provádět sebesoud, abychom nepřišli do této bolestné Boží kázně.

Věřící se jako Církev nescházejí jen proto, aby lámali chléb, nýbrž i proto, aby byli duchovně vzdělávání vykonáváním darů pod vedením Ducha svatého. Ale Korintští ještě nevlastnili dokončený Nový zákon, podle kterého by mohli posuzovat, zda proroci v jejich středu jsou skutečně vedeni Božím Duchem. Proto jim apoštol ve 3. verši dává jistý test (srv. s 1. Jana 4,1–3; 2. Pt 2,1; 1. Tim 4,1–3).

Dary ve Shromáždění jsou různorodé, ale je jen jeden *Duch*, Duch svatý, jenž za nimi stojí. Služby, které vyplývají z vykonávání darů, mohou být rovněž velmi rozdílné. Ale každý služebník podléhá témuž *Pánu*. A když jde o působení darů, vychází všechna síla z jediného zdroje: z Boha (4.– 6. v.).

Zjevení Ducha přicházejí skrze bratry ve shromáždění (ne ve světě) (28.v.). Cílem je vzdělání všech („k užitku“; 1. Pt 4, 10). Nikdy nemáme dar pro sebe samy, nýbrž k užitku „těla“. Jak vážně musel Pán mluvit s oním služebníkem, který svou hřivnu zakopal do země! (Mt 25,24–26)

Apoštol ilustruje vykonávání darů na obrazu lidského těla, které se skládá z mnoha údů, ale tvoří jediný organismus. A když je Církev (Shromáždění) viděna jako tělo, je nazvána „Kristus“ (12. v.). Ano, tak úzce a nerozdělitelně jsme s Ním spojeni my, kteří patříme Pánu Ježíši. Tento organismus je Božím dílem a vznikl působením Jeho Ducha (verše 13,18,24,28). Tato obdivuhodná *jednota těla* Kristova nemůže zase být zničena žádnou mocí zla, ani námi lidmi. Na nás ale je, abychom ostríhali *jednotu Ducha* (Ef 4,3).

Lidské tělo se skládá z nejrůznějších údů, které mají svou zvláštní, pro celý organismus nutnou funkci. U údů je však nebezpečí, že nebudou spokojeny se svou funkcí, se svým místem. Domnívají se, že jsou nepotřební a zbyteční. Jsou toho názoru, že jejich místo nemá nic společného s tělem. Chtějme se učit z těchto veršů, že každý má své místo nikoli pro sebe samého, k vlastnímu uspokojení, nýbrž jen vzhledem k blahu a dobru celého Shromáždění (Církve).

U údů Kristova těla může být nejen falešná pokora (verše 15–20), nýbrž i pýcha. Kam by to vedlo, kdyby si některá část těla náhle myslila, že se obejde bez druhé. „*Nemůže* tedy oko říci...“, neboť jeho místo, tak jako místo každého jiného údu, je dáno Bohem. Jsou věřící, kteří se vyznačují duchovním porozuměním a věnují se zvláště studiu a přemýšlení. Druzí přikládají činnou ruku a vykonávají mnohý těžký úkol v zájmu svého Pána. Praxe prokázala, že kritika jde většinou od intelektuálních k tvrdě pracujícím. Nechtějme přehlédnout varování 21. verše!

Následek jednoty je, že nám nikdy nemohou být druzí lhostejní (verše 25,26).

Vyjmenování darů v 28. verši není úplné. Má ale ukázat pořadí vzhledem k jejich ceně pro vzdělání Shromáždění. Slůvko „potom“ ukazuje na to, že následující je podstatně méně účinné pro vzdělávání.

Korintští nebyli celé Kristovo tělo. To zahrnuje všechny věřící. Ale církve v Korintu byla do té míry „Kristovo tělo“, že nesla charakter toho jednoho těla. To platí pro každé místní shromáždění.

Vyšší cesta, naznačená v kap. 12,31, je láska. Bez lásky bledne nejzářivější dar až k bezcennosti a bez ní chybí síla vykonávat nějaký dar. Kdo mluví jazyky a nemá přitom lásku, dělá jen „plechový“ *rámus*. Člověk, který prorokuje, má mnoho známosti a velkou víru, ale nemá přitom žádnou lásku, je nejen nevýznamný, nýbrž *nic*. Všechna dobročinnost a sebeobětování je bez lásky *neužitečná*.

Verše 4–7 vyjmenovávají působení lásky, jak se ona projevuje. Je v plném protikladu k sebelásce. To, že všechno snáší, všemu věří, všeho se naděje a všechno strpí, není přirozeně míněno absolutně, nýbrž je omezeno v souvislosti, v níž to stojí.

Prorokování a známost zůstanou částečnými, dokud jsme na této zemi v těle slabosti. Když ale Pán Ježíš přijde, aby si nás vzal k Sobě, bude vše dokonalé. Jazyky *přestanou*, tj. po ranné době křesťanství už nebyly potřebné (Žid 2,3.4).

Ve srovnání s dary, které s osobami, které je vlastní, vždy opět zmizí, mají ve věřícím víra, naděje a láska trvalý charakter.

„Nebo nedal nám Bůh ducha bázně, ale *moci*, a milování (*lásky*) a mysli způsobné (*střídmosti*)“, píše Pavel Timoteovi (2. Tim 1, 7). Kapitola 12 naší epištoly nám ukazuje Ducha moci, kapitola 13 Ducha lásky, a zde nacházíme Ducha střídmosti (verše 15,19, 20).

Tím, že proti sobě klade „prorokování“ a „mluvení jazyky“, předkládá apoštol zásady, které platí pro vykonávání všech darů: vše se má dít ke *vzdělání* Shromáždění a *mít správný řád*.

Proroctví má u posluchačů trojí účinek. *Vzdělání*: během celého křesťanského života se staví na základ, který byl položen při obrácení. *Napomínání nebo povzbuzování* je to, co potřebujeme proti vlivům nepřátelského světa, který nás obklopuje. *Potěšení* směřuje k tomu, aby nás pozvedlo nad starosti a okolnosti života.

Ve shromáždění je mluveno nejen k lidem, nýbrž i k Bohu: modlení, chvalozpěvy, díkčinění. Mluvicí přitom vyjadřuje myšlenky celého shromáždění, ne své osobní. Jak důležité je, abychom na to dbali, aby se vše dělo skrze Ducha a srozumitelným způsobem, aby druzí mohli k tomu z celého srdce říci amen („tak to je“).

Korintští si velmi cenili daru mluvení jazyky. Jako se dítě raduje z nových šatů a všem je ukazuje, tak se Korintští chovali ohledně jazyků a nepozorovali, že tím nikdo nebyl vzděláván (Jer 4, 22). Pomocí Starého zákona apoštol ukazuje, jak jazyky nebyly určeny pro věřící, nýbrž pro nevěřící, zvláště pro Židy.

Prorokování se naproti tomu obrací k věřícím. „Kdyby všichni prorokovali,“ tj. kdyby se všichni vědomě stavěli pod vedení Ducha svatého, a kdyby Mu nebyla ze strany věřících posluchačů stavěna žádná překážka, mělo by to také účinek na nevěřícího, který vešel dovnitř. Cítí se postaven do Božího světla a musí vyznat: Zde je přítomen Bůh.

Proč se to dnes tak zřídka vyskytuje? Příčina není u Boha, Ducha svatého, který se od oněch dnů nezměnil, nýbrž u nás. Zkoumejme přece svůj osobní život a své společné chování, zda tu netrpíme věci, které Ducha svatého zarmucují, a tak brání Jeho působení!

V Korintu bylo velmi mnoho darů (kap. 1,7). Ale jejich vykonávání vedlo k nepořádku, protože mnozí chtěli mluvit zároveň. Mysleli jen na upotřebení svého daru a ne na vzdělání shromáždění.

Směrnice, které jim proto apoštol dává, si máme i my vzít k srdci. Bůh ví, že my lidé máme jen omezenou schopnost vnímání. Proto by nemělo za sebou mluvit více než dva nebo tři proroci. A posluchači? Nesmějí bratrovi slepě věřit, nýbrž musí to, co bylo řečeno, srovnávat s Božím slovem.

„Můžete všichni... prorokovati,“ ale ne při každé příležitosti. Jak důležité je, aby prorok ovládal svůj duchovní dar a nebyl jím ovládán. Jsou chvíle, kdy by měl co říci, ale nedostane k tomu příležitost. Umí se pak ovládnout a mlčet?

Naše shromažďování má nést charakterové rysy našeho Boha, který skrze Svého Ducha přebývá ve Shromáždění. Jsou to lidské myšlenky, když chceme nepořádku, který by mohl vzniknout volným vykonáváním darů Ducha, čelit ustanovením kazatele. Bůh si spíše přeje, aby dary byly ovládány a byly vykonávány v duchu pokoje.

Verše 34 a 35 jasně ukazují, jaké má být veřejné postavení ženy ve shromáždění. Asi už tehdy byly hlasy, které tohoto pořádku nechtěly dbát nebo jej napadaly. Od té doby tento duch nabyt nadvlády. Jak je dobré, že se smíme držet 37. verše: „Je to přikázání Páně!“ Mohlo by to být ještě jasnější a prostší?

Aby se ženy mohly ptát svých vlastních mužů, měli by tito být také v stavu odpovídat. Jakou důležitou výzvu obsahuje tento verš k mladým, svobodným bratrům! Využijte dobře svého času ke studiu Božího slova, abyste později mohli být mezi jiným schopni k tomu, abyste uskutečňovali tento verš!

Naučení Božího slova o shromažďování jako Církve, o vykonávání darů, o vnějším pořádku ve shromáždění jsou velmi jasná. Patříme k těm duchovním, kteří jsou poslušni těchto slov, anebo k nevědomým, kteří se místo nich drží lidských učení (1. Tim 6, 3)?

Nadutost Korintských a jejich tělesná moudrost vedly tak daleko, že popírali vzkříšení z mrtvých, anebo o něm pochybovali. Proto jim apoštol musel znovu zvěstovat základy evangelia. Zmiňuje se o třech důležitých skutečnostech:

- Kristus zemřel za naše hříchy, jak to starozákonní Písma předem oznámila (Iz 53,5.8).
- Byl pochován a vzkříšen podle Písem (Iz 53,9.10).
- Jako vzkříšený se zjevil velmi mnohým. Posledním z těchto svědků byl Pavel sám, jemuž se Pán zjevil nejen jako vzkříšený, nýbrž i jako oslavený.

Aby někdo mohl být spasen, je třeba toto evangelium nejen přijmout (věřit v ně), nýbrž také na něm stát (1. v.). Kdo mění nebo mate pravdu evangelia, podkopává svůj vlastní základ. „Nadarmo uvěřil.“

Myšlenky na jeho minulost stále apoštola pokořovaly. Ale zároveň naplňovalo jeho srdce hluboké vědomí Boží milosti, které se mu dostalo (1. Tim 1,12–16).

Celá pravda ve vztahu ke vzkříšení stojí ve spojení se vzkříšením Pána Ježíše. Jak může být zpochybňováno vzkříšení, když Kristus *vstal*?

„Není-li z mrtvých vstání...“; pak z tohoto vyplývaly logické důsledky, které apoštol vyjmenovává: Kristus by nevstal z mrtvých; apoštol kázal mýtus a Korintští uvěřili mýtu (srv. s 2. v.); apoštolé by byli falešní svědkové, Korintští by byli ještě ve svých hříších; ti, kteří již zesnuli, by byli ztraceni. Všechna požehnání, všechny naděje křesťanství by se omezovaly jen na tento život. Umíme si představit něco tragičtějšího?

19. verš skutečně není přeháněním: Jestliže není vzkříšení, byli bychom ti nejubožejší ze všech lidí. Každý opravdový křesťan se obrátil ke světu a jeho zábavám vědomě zády. Žije život sebezapření, aby sloužil Pánu Ježíši, a to s pohledem na Jeho brzký návrat a slávu potom s Ním. Bez vzkříšení bychom se ale podobali psu, který opouští pokrm a žene se za vlastním stínem.

Po negativních důsledcích, které vyplývají z popírání vzkříšení, následuje slavná skutečnost: „Ale *vstal z mrtvých* Kristus.“ On je prvotinami zesnulých. My, „kteří jsme Kristovi“, vstaneme rovněž, jako potom přicházející ovoce, „budeme oživeni“, což je výraz, který se týká jen věřících. Všichni, kteří zemřeli v nevěře, také budou vzkříšení (26. v.; Zj 20,13), ale to nebude vzkříšení k životu, nýbrž k soudu.

Cílem, kterého se na základě vzkříšení dosáhne, je podrobení každé Bohu nepřátelské moci, aby Bůh byl všechno ve všem. To nás vede přes vládu tisíciletého království až k věčnému stavu, jak je popsán ve 2. Petra 3,13 a Zjevení 21,1–5.

Pak budou dosaženy všechny požehnané důsledky díla vykoupení a Syn předá království Svému Otci. Ale tím, že Syn se stal člověkem, zaujal jako člověk dobrovolně postavení poddanosti. A toto místo si podrží po celou věčnost, protože věčně zůstane člověkem. Poddanost zde v žádném případě neznamena méněcenost. Syn je a zůstane Bohem jako Otec a Duch svatý, i když je zároveň člověkem!

Všimneme-li si toho, že verše 20–28 jsou jakoby v závorce a 29. verš vlastně navazuje na 19. verš, rozumíme také jeho obsahu. V oné době museli mnozí křesťané dát svůj život jako mučedníci. Ale přicházeli vždy noví, kteří se křtem veřejně přiznávali ke křesťanství, a tak vstupovali na místo mrtvých. Vztít na sebe takový život odříkání, pronásledování a nebezpečí vyžadovalo odvalu. A přece by to všechno bylo naprosto k ničemu, „jestliže mrtví z mrtvých nevstávají“. V takovém případě by bylo lépe žít podle hesla bezbožného světa.

Apoštol nejenom ukazuje, že se vzkříšením všechno stojí a padá, ale mluví Korintským vážně k srdci. Byli svedeni a zlá učení měla velmi zkažující vliv na jejich mravní život. Když bylo zpochybňováno vzkříšení těla, upadali tím snáze do hříchů, které zahrnovaly zneužívání jejich těla. Potřebovali být probuzeni, aby poznali Boží myšlenky. Jakmile se vzdálíme od Boha a Jeho slova, dostáváme se do nebezpečí, že se staneme „nevědomými“, se všemi smutnými následky.

Rozumová přemýšlení Korintských vedla ke dvěma otázkám: *Jak* budou mrtví vzkříšeni? a: *Co* vstane? – Bůh dává odpověď, ale obrací se k věřícímu srdci a ne k lidskému rozumu. Pro ten má jen *jedno* slovo odpovědi: Nemoudrý!

Apoštol dává nejprve odpověď na druhou otázku. Příroda pro to poskytuje výstižnou analogii, kterou již dříve popsal Pán Ježíš, aby ukázal na Svou smrt a Své vzkříšení (Jan 12,24). Zde je učiněné jiné použití: Každé semeno, které je zaseto do země, se opět ukáže v nějaké jiné formě, ačkoli bytostná podstata – druh – zůstává zachována. Stejně tak tomu je u věřícího, který prochází smrtí. Jeho přirozené tělo je položeno do hrobu. Ve vzkříšení povstane nepomíjitelné tělo slávy, ale celá identita dotýčného věřícího zůstane zachována.

Odpověď na otázku: Jak a za jakých podmínek budou mrtví vzkříšeni? je obsažena ve verších 45–54. My, kteří jsme byli kdysi z rodu prvního Adama, patříme nyní k rodu druhého člověka z nebe. Proto budeme vzkříšeni v obrazu nebeského Krista. Naše tělo se bude podobat tělu Pána Ježíše. Slavná skutečnost!

Když se v Novém zákoně mluví o tajemstvích, (Ef 3,4; Kol 1,27; 1. Tim 3,16), jde o věci, které až do té doby byly skryté. Mnoho pravd nemohlo být zjeveno dříve, než přišla na světlo pravda o nebeském povolání věřících a o vyvolání Církve.

Při posledním zatroubení – když Pán si přijde pro Svůj lid (1. Tes 4,16.17) – dojde k velké proměně. *Porušená* těla zesnulých vstanou *neporušitelná* a *smrtelná* těla nás, žijících, budou proměněna v *nesmrtelné* tělo slávy. Všechno se stane *v okamžení*, doslovně v atomu času, tj. v nedělitelně krátkém okamžiku. *Celá* Církev bude *v jednom jediném* okamžiku vtržena do slávy.

Vítězství nad smrtí, které potom bude dokonáno, bylo plně a s konečnou platností vybojováno na kříži Golgoty (2. Tim 1,10).

„A proto...“ – je závěr předchozích 57 veršů. Vzkříšení je slavná jistota. Vše, co jsme zde pro Pána žili a činili, bude opět nalezeno ve světě vzkříšení. Žijeme ve světle těchto dnů?

Otázka sbírek na svaté – mohli bychom také říci: otázka „dobročinnosti a sdílení“ (Žid 13,16) – je probírána na posledním místě. Dané směrnice platí ještě dnes. Podle 2. verše se mají sbírky dít *plánovitě* – *každého* prvního dne týdne – a nemají být přenechávány náhodě. Bůh očekává od každého z těch Svých, že velikost jeho daru bude *odpovídat příjmu*, který On mu daroval. Abychom před Pánem měli jasno ohledně výše tohoto obnosu, jsou potřebné modlitby a cvičení srdce. Mysleme na to, že ani tato „práce (námaha)“ není daremná „v Pánu“ (kap. 15,58).

Pavel prosil Apolla, aby šel do Korintu, ale bez úspěchu. Vidíme z toho, že to je Bůh, kdo volá služebníka, vystrojuje ho, obdarovává a vysílá, a že ten je odpovědný jen Bohu, nikoli člověku – ani apoštolovi.

Jak potřebné bylo pro Korintské napomenutí 13. verše. V mnohém se chovali jako děti a ne jako mužové (kap. 3,2; 14,20). Ale mužnost a síla musí být bezpodmínečně spojeny s božskou láskou, jinak se stanou něčím tělesným, ba surovým.

Štěpán a jeho rodina „se vydali v službu svatým“. Byli hotovi sloužit Kristu v Jeho údech na zemi. Jak mnoho věcí tu asi bylo, které byly velmi všední a jednotvárné. Ale bylo to činěno pro Pána. O konání takovéto služby nebývá příliš zájem. Ale Duch Boží se o takových služebnících zmiňuje a podporuje je (16. v.). Tato rodina je jistě příkladem daru prokazování pomoci, o němž je zmínka v kap. 12,28.

Jak dobře asi apoštolovi dělala osobní povzbuzení různých bratří tváří v tvář protivníkům zvenku (9. v.) a ustavičné péči o všechna shromáždění (2. Kor 11,28), k nimž patřili také Korintští.

Poslední verše jsou smíšením slavnostní vážnosti a milosti. Korintští byli známí svými dary, ale ukazoval se u nich nedostatek lásky. Proto tu je 22. verš. Nepodobáme se často Korintským? Vezměme si to k srdci: záleží na lásce. Pána Ježíše nemilovat znamená zlořečení při Jeho příchodu, kdy bude přezkoumána pravost každého vyznání. Ale všem, kteří milují Pána, je k dispozici plnost Jeho milosti. K nim je také obrácena láska Jeho lidu.

Apoštolova starost o Korintské jej vedla k tomu, že jim tento druhý dopis napsal už brzy po prvním. Vřavou v Efezu (Sk 19,23–20,1) byl vypuzen z tohoto města a cestoval do Makedonie, odkud psal Korintským (kap. 2,13).

Soužení apoštola a věřících oné doby jim dala zakoušet obdivuhodnou útěchu od Boha, jejich nebeského Otce, takže apoštol mohl s vděčným srdcem zvolat: „Požehnaný /velebený/ (bud') Bůh a Otec Pána našeho Jezukrista.“ Ale to nebylo vše. Skrze Boží potěšení byli oni v stavu i druhé těšit. Tak by tomu mělo být vždy. Každou milost, kterou dostáváme od Boha, ať to je útěcha, radost, varování nebo poučení, bychom neměli brát jen sami pro sebe, nýbrž sdílet se i s druhými.

Boží potěšení vždy odpovídá velikosti našich utrpení. Když tato jsou rozhojnilá, je i naše útěcha rozhojnilá. Ve verších 3–7 stojí proti výrazům: *soužení*, *utrpení*, *soužití*, které se dohromady vyskytují sedmkrát, desetkrát se vyskytující zmínka o *potěšení*. Jaké povzbuzení pro tyto mučedníky a pro každého, kdo něco pocituje z „utrpení Kristových“.

Ve Skutcích 19,23 čteme, že v Efezu vznikla „nemalá bouřka“. Zde ale se dovídáme, že situace byla mnohem nebezpečnější, takže apoštol skutečně hleděl smrti do očí. A co činil Pavel v takové situaci? Měl „rozsudek smrti“ v sobě samém, tj. nic nemyslel o sobě samém (Řím 6,11). Důvěřoval jedině v Boha, který i mrtvé křísí. Bůh by mohl zmařit i ten nejhorší čin davu – usmrcení apoštola.

Apoštol si byl vědom, že tím pro něho nepominula nebezpečí smrti (viz kap. 11,23). Avšak doufal v Boha, že On jej i v budoucnosti zachrání. A Korintští směli svou přímluvou spolupůsobit k této záchraně. Podobně to nalézáme i u Tesalonických. „Dále pak, bratří, modlete se za nás, aby slovo Páně rozmáhalo se a slaveno bylo, jako i u vás, a abychom vysvobození byli od nezbedných a zlých lidí.“ (2. Tes 3,1.2)

Co dávalo apoštolovi smělost prosit o modlitby Korintských? Bylo to dobré svědomí a jeho Bohu příjemný život před věřícími i před světem. Křesťané často prosí o přímluvy druhých. Děje se to vždy na tomto základě? Anebo zde leží snad důvod, proč tak mnoho přímluv není vyslyšeno?

Apoštol si plánoval navštívit Korintské. Avšak věci se změnily. Byl to důkaz toho, že by si počínal lehkomyšlně nebo tělesně ? Ne (srv. s veršem 12), ale Bůh myslel dále. Chtěl nám skrze apoštola dát tuto důležitou 2. epistolu Korintským.

V protikladu ke kolísavosti člověka je u Pána Ježíše všechno ano a amen. To znamená, že On vždy a ve všem byl v souladu s Boží vůlí a dokonale ji naplnil. A my jsme v Kristu, v němž jsou zajištěna všechna Boží zaslíbení. Jsme pomazáni, zapečetěni a vlastníme *závdavek* Ducha.

Pomazání nás spojuje s tím Pomazaným (= Kristus). Vše k nám přichází od vyvýšené a oslavené Hlavy (Žalm 133,2).

Pečeť je znamením, že plně patříme Bohu. On je naším právoplatným vlastníkem. Svět má pro své lidi také poznávací znak (Zj 13,16). Mysleme na to: Nemůžeme nést dvě znamení. Patříme žárlivému Bohu, který nás nechce sdílet se světem.

Závdavkem je Duch svatý sám. V našich srdcích je On zárukou budoucí slávy.

4. verš nám odhaluje něco z apoštolova ducha a rozpoložení mysli, které bychom netušili za tvrdými slovy prvního dopisu. Pavel miloval pošetilé a tělesné Korintské velmi. A tak inspirovaná Boží slova neproudila nějakým lidským kanálem, nýbrž skrze milující a zarmoucené srdce. Účinek na srdce adresátů se projevila. Jaké srdce stojí za našimi slovy?

Padlý věřící není pod kázeň postaven jednoduše kvůli potrestání. Cílem každé kázně ve shromáždění je pokání v jeho srdci, jako i v srdcích věřících, a úplné napravení věřícího, který chybil, vzhledem k jeho duši a k místu obecenství s Božím lidem. Tohoto šťastného cíle bylo u muže, o kterém je zmínka v 1. Korintským 5, dosaženo. Korintským ale bylo ukázáno, aby ve své horlivosti proti hříchu nepřehlíželi jeho zármutek podle Boha, nýbrž aby odpustili a projevíli lásku. Taktika nepřítele může vést tak daleko, že žene věřící k nadměrné horlivosti pro spravedlnost. To potom jde na úkor „tichosti a dobrotivosti Kristovy“ (kap. 10, 1). Budme na stráži i před touto ďáblovou léčkou!

Zvláštní známkou této epištoly je, že v ní zmínky o cestách a místech pobytu apoštola tvoří jakousi kosturu, a mezi tím jsou rozvinuty mnohé důležité pravdy (viz 1,8.15.16; 2,12.13; 7,5; 9, 4.5).

Pavel používá k popisu své služby obraz triumfálního průvodu vítězného římského vojevůdce, jehož slavnostní vůz byl doprovázen lidmi, kteří nesli kadidelnice. V takovém průvodu se nacházeli i zajatci poraženého národa. Někteří byli při této příležitosti omilostněni, jiní zabiti. Tak byla táž vůně kadidla jedněm vůní k životu, druhým vůní k smrti.

Pavel se považuje za takového nosiče kadidla v triumfálním průvodu vítěze z Golgoty. Všude šířil evangelium zemřelého a vzkříšeného Krista. Každý, kdo odmítá Toho, jenž zemřel za hříchy, zemře ve svých hříších. Kdo uvěří poselství Jeho vzkříšení, tomu se stane „vůní“ k životu. „Poněvdaž já žiji, i vy budete žít,“ řekl kdysi Pán Ježíš.

Kdo je „způsobilý“ ke zvěstování poselství, jež má tak vážné účinky? Odpověď nacházíme v 5. verši následující kapitoly.

Pavel srovnává Korintské s dopisem. Nejprve byli napsáni do jeho srdce. Ach, jak si přál, aby pochopili, jak velmi je miluje a jak hluboce jeho srdce pro ně cítí! Vůči vnějšku byli Kristovým dopisem. Kristus podepsal jako vlastní *Autor* tento dopis, a tento dopis (tj. Korintští), byl rukou Jeho služebníků „způsobený (vyhotoven) skrze službu“. Ale Kristus byl také *obsahem* tohoto psaní. Tak by mělo být lidem umožněno v nás, kteří Mu patříme, číst Krista. Mysleme na ty mnohé lidi, kteří nikdy nečtou Bibli! Je náš život pro ně jasným sdělením Božích myšlenek, jak je nacházíme v Bibli?

Apoštol vzpomíná na dřívější službu zákona skrze Mojžíše. Tehdy byla božská přikázání vyryta do kamených desek (2. M 31,18). Inkoust a kámen jsou samy o sobě *mrtvé* věci. U evangelia ale jde o *život*. Ne inkoust, nýbrž Duch svatý činí zjevným, co je vyryto do „desek srdce masitých“.

„Litera zabíjí.“ Tím je míněn Mojžíšův zákon, jehož služba je k smrti. Toto místo ale nijak neříká, že litera Písma svatého zabíjí a že Bibli nelze brát doslova. To by znamenalo činit násilí Božímu slovu a šířit zlé učení.

Verše 7–16 jsou jakoby v závorce. Rozvíjejí velký protiklad mezi službou zákona a službou nové smlouvy.

První *začal* ve slávě, která ale brzy vybledla. Záře z Mojžíšovy tváře opět odešla. Oblak slávy opustil vrcholek Sinaje. Brzy bylo vše vymazáno službou zavržení a smrti, pod níž přišli ti, kteří byli pod zákonem.

Nová smlouva však, která je založena na smrti a vzkříšení Pána Ježíše, která bude pro Izraele formálně zřízena v budoucnosti (Jer 31, 31–34), stojí ve spojení s mnohem větší a trvalejší slávou. Naděje na ještě budoucí slávu dávala apoštolovi všechnu smělost a vyznačovala jeho službu.

„Cíl té věci pomíjející (,konec toho, co mělo být odstraněno“)“. V Kristu přišel Bůh k cíli s úmyslem zákona (Řím 10,4). Mojžíšova zářící tvář byla slabým ukázáním na Krista. Ale Toho Židé odmítli. Naopak se pevně drželi, a ještě drží, zákona v domnění, že skrze něj mají výsadní místo mezi národy. Avšak přijde chvíle, kdy poznají Toho, kterého probodli. – My ale smíme na toho Oslaveného hledět již dnes, a tím být stále více proměňováni v Jeho obraz slávy.

Ve 3. kapitole je představena *služba* nové smlouvy, jak byla svěřena Pavlovi. V naší kapitole jsou vedeny naše zraky k charakterovým rysům, které vyznačují *služebníka*.

Nejprve byl *dobré mysli (neoblevoval)*. Bůh mu dal k takové službě také potřebnou milost. To On činí ještě dnes. Od žádného z těch Svých nevyžaduje něco, aniž by k tomu nedal odpovídající milost. Ta stačí, abychom při žádném odporu a těžkostech nemuseli být skleslí.

Druhým znakem je jeho *čestnost a otevřenost* před Bohem i před lidmi. Byl si vědom toho, že zvěstuje Boží slovo, a tu nesmělo být nic zfalšováno a nic zadržováno.

Přes to všechno zůstalo toto jasné evangelium mnohým skryto. Proč? Protože satan oslepil mysl těch, kteří nechtěli uvěřit.

Velkým tématem apoštolova kázání je Ježíš Kristus s důrazem na Jeho postavení jako Pána. Představoval Jej jako oslaveného po Boží pravici. Proto tu je výraz „evangelium slávy Kristovy“. Ve Skutcích apoštolů 20,24 je nazývá „evangelium milosti Boží“. *Sláva a milost* jsou hlavní znaky radostného poselství.

Před branami Damašku kdysi Bůh zasvítit do Pavlova srdce. Ten měl obdržené světlo dávat dál (Sk 26,15–18). Ale tento poklad se nacházel v křehké nádobě. Nemělo to negativní vliv na jeho službu? Nikterak! Neboť ve vnější slabosti služebníka tím jasněji vystupovala navenek Boží síla.

Proti apoštolovi se stavěly věci rozmanitého druhu. Nejprve to byly na odpor vyvstávající okolnosti. Pak tu byla duchovní cvičení a zkušenosti, aby lidé na něm viděli obraz opovrhovaného a ukřižovaného Krista. K tomu všemu přicházely ještě zvláštní Boží cesty s ním. A v tom všem jej vzpřimovala víra a naděje na vzkříšení (srv. s 1. Kor 15,58).

Vnitřní člověk je ten nový život, který dostává každý věřící při znovuzrození. Skrze Ducha svatého v nás je o něj denně pečováno a je udržován.

Když apoštol hleděl na svůj obtížný život ve světle budoucí věčné slávy, stával se mu nejen *lehkým*, nýbrž i *krátkým*. Apoštolovo tajemství – jeho pohled víry na neviditelné věci – smí být také naší silou, když jsme soužení. Pohled na Krista, na vzkříšení a na slávu způsobí, že i naše trápení se bude jevit lehčím a kratším.

„Víme,“ říká apoštol, neboť o vzkříšení a o proměnění pojednal důkladně v 15. kapitole své první epištolý. Abychom jednou mohli prožít a těšit se z toho „převelmi velikého břemene věčné slávy“, musíme zaměnit své porušitelné tělo se vším, co jsme v něm trpěli, za tělo slávy. Apoštol to nazývá „stavení od Boha, příbytek ne rukou udělaný (tj. ne materiální), věčný v nebesích“.

Zárukou za to, že Bůh Svě zaslíbení uskuteční, je Duch svatý, který v nás přebývá. Skrze nové narození nás Bůh „tak k tomu způsobil“, tj. už nás oživil podle ducha a duše. V budoucnosti oživí také naše smrtelná těla.

Někdy slýcháme myšlenku, že bezpečnost a jistota vzhledem k budoucnosti nás povede k lhostejnému a lehkomyšlnému životu. Ale 9. verš nám ukazuje opak. Předokoušení radosti dává dobrou mysl a láska k Pánu působí zvláštní horlivost, abychom dobu, která nám ještě zbývá, prožili tak, aby se to Jemu líbilo.

U soudné stolice Krista nebudeme my, věřící, souzeni, nýbrž zjeveni. To bude chvíle, když budeme vidět svůj život v Božím světle a Jeho očima. Pak bude vyřešena každá hádanka našeho života. A my obdržíme plné porozumění Jeho obdivuhodné milosti.

Když apoštol mluví o soudné stoliči Krista, jsou jeho myšlenky bezděčně vedeny ke skutečnosti, že *všichni* lidé se jednou musí zjevit před Pánem Ježíšem jako Soudcem. Pro nevěřící to bude znamenat velkou hrůzu. Na nás, věřících, nyní je, abychom „přemlouvali lidi“ a vyzývali je, aby se smířili s Bohem. Avšak nejen hrůzy Božího soudu, nýbrž i Kristova láska – Jeho láska ke ztraceným – nás musí pudit ke konání této služby smíření.

Kristus zemřel za všechny, protože všichni byli ve stavu duchovní smrti (14. v.; Ef 2,1). Kdo si přivlastní toto dílo vykoupení, tomu se otevře zcela nový život – nové stvoření. Bůh na padlé lidské přirozenosti nic neopravuje. Ne, On z každého pokání činícího hříšníka činí zcela nového člověka. Na jakém základě se to může stát? Bůh přišel v Osobě Pána Ježíše na tuto zem a nabízel světu smíření. Odpovědí lidí bylo, že Božího Syna přibili na kříž. A tam se stal největší zázrak: Toho, jenž byl úplně bez hříchu, učinil Bůh za nás hříchem a právoplatně Jej soudil, abychom my mohli vyjít volní, ano, abychom před Bohem vešli do postavení spravedlivých. Jaký nepochopitelný div Jeho milosti!

Můžeme obdržet Boží milost nadarmo? Ano, tak tomu je, když ta v životě vykoupeného člověka nedojde ke svému cíli a nenastane odpovídající účinek. „Milost Boží ... vyučující nás, abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě.“ Nechybějí nám někdy tyto věci?

Chování a celý postoj služebníka ovlivňují jeho službu mnohem silněji, než si často chceme připustit. Ve Skutcích apoštolů nám je ukázáno něco z mocného působení služby apoštola Pavla. Jedněm byla k velkému požehnání; u nepřátel evangelia vyvolávala ostrý odpor. Boží moc se mohla skrze něho rozvinout. Jak dalece tyto charakterové rysy jsou pravdivé i o nás?

Vystříhal se všeho, co by mohlo být urážkou. V nepříznivých situacích (jsou shrnuty do devíti skupin) jej vyznačovalo *mnohé* vytrvání (trpělivost). Žil milost, kterou zvěstoval, počínaje čistotou a konče spravedlností. Na závěr se zmiňuje o seznamu opačných stavů, které vyplývaly z rozdílů mezi jeho vnějším zjevem a jeho vnitřním skutečným stavem. Navenek viděno to byl muž, který zavrhl nejzářivější vyhlídky, kterého náboženský svět neuznával, nýbrž považoval ho za svůdce, který byl od Boha prováděn kázní a prakticky nic neměl. Ale jakým služebníkem byl v Božích očích!

Bůh a svět jsou navzájem v nejostřejším rozporu. Obe-
cenství s jednou stranou (Bohem) musí proto s sebou
přinášet oddělení od druhé strany. Chybějící oddělení
od nevěřících bylo hlubokým důvodem pro tak mnoho
zla uprostřed Korintských.

Apoštol byl muž se *širokým* srdcem, protože, jsa
oddělen od světa, měl za střed Krista a s Ním sdílel
širokost Jeho zájmů. *Světský* věřící je *omezený* svým
malým světem a *zúžený* na vlastní sobecké zájmy.
Pavel napomíná Korintské, aby se stali širokými důsled-
ným oddělením od světa. Věřící je sice ve světě (Jan
17,11; 1. Kor 5, 10), ale nemá vcházet do žádného *spo-
jení* s nevěřícími (např. obchodní spojení, sňatek),
neboť to bude vždy ke škodě věřícího. Proč? Nevěřící
nemá nový život, který by jej uschopňoval vyjít vstříc
věřícímu. Ale věřící má v sobě ještě tělo, které dobře
dokáže jít stejným směrem s nevěřícím!

Poslední verš naší kapitoly nemluví o našem postave-
ní jako synů jako Galatským 3,26 a 4,5.6, nýbrž o prak-
tických otcovských citech všemohoucího Boha vůči
tomu, kdo jde důslednou cestou oddělení. Když nás
svět vyvrhuje, velký Bůh nás přijímá.

Zaslíbení, že Bůh nás otcovsky přijme, když se oddělíme od světa, mělo vést také k vnitřnímu očištění. Všimněme si, že je napsáno „od *všeliké* poskvrny“. Pravá svatost podle Boha, tj. oddělení pro Něho, zahrnuje očištění od všech tří okruhů: světa, těla a ducha. Jen vnější oddělení je pokrytectví a vede k farizejství. A ten kdo se jen vnitřně drží oddělen od zlého, ale neprovede vnější oddělení od světa, se podobá Lotovi, jehož život byl pro Boha bez ovoce a nadmíru smutně skončil.

V 5. verši apoštol opět navazuje na vyprávění z kap. 2,13. Můžeme ty dva verše číst po sobě, jako kdyby mezi nimi nic nebylo. V neklidu ducha opustil Troadu a šel do Makedonie. Avšak tam byly okolnosti ještě horší: k obavám zevnitř přibýly ještě boje zvenku. V pravý čas dosáhla apoštola božská útěcha v osobě Tita. Ten mu přinesl z Korintu dobrou zprávu o účinku jeho prvního dopisu. Jaká radost to byla pro apoštola, když cítil, že srdce Korintských byla opět získána, že jeho námaha o ně nebyla nadarmo!

První dopis Korintským měl způsobit dvě věci: pravé pokání ohledně zla v jejich středu a obnovení jejich náklonností k apoštolovi. K jeho radosti bylo skrze Boží milost obojí dosaženo (7. a 9. v.).

Čím se vyznačuje pravé pokání podle Boha? Jde dále než zarmoucení nad hříchem a jeho následky. Pravé pokání působí ovoce a horlivost, vede k spasení, tj. k osvobození od věcí, kvůli kterým činíme pokání. Svět je jen zarmoucen kvůli následkům hříchu, a to není ke spasení, nýbrž vede to ke smrti. Dva smutné příklady toho v Bibli jsou Ezau a Jidáš Iškariotský. Všimněme si, že výraz „podle Boha“ se třikrát vyskytuje ve verších 9–11. To je jediný základ napravení chybivšího a útěchy a radosti apoštola.

Bůh se raduje, když může svého zkoušeného služebníka vzpřímit a povzbudit. A jako tehdy jednal s Pavlem, tak jedná ještě dnes. Neměli bychom Mu víc a bezpodmínečněji důvěřovat?

Strach u Korintských nebyla bázeň před Pavlem nebo Titem, nýbrž chvění před Božím slovem skrze tyto muže. Jaký účinek má Boží slovo dnes na nás, když jsou v našem životě odkryty věci, které nejsou dobré?

O sbírkách ve shromáždění apoštol už dříve krátce mluvil (1. Kor 16,1–5). Nyní se opět vrací k tomuto tématu a obšírněji mluví o dávání. Shromáždění v Makedonii slouží Korintským a nám jako zářivý, ale také zahanbující příklad. Dávali až k hranicím svých možností i nad ně, a to s dobrovolným srdcem. Týž duch, který byl kdysi v Izraelských, ovládal i je (viz 2. M 35,21.29; 36,5).

Jejich štědrost měla správné východisko: dali se sami nejprve Pánu. Považovali *sebe* a *vše*, co měli, za náležející Pánu. Bůh si od nás nepřeje jen nadbytek, nýbrž vše, co máme, nás samé. Nezaostáváme tu daleko za měřítkem, které nasadili Makedonští svým chováním? Jejich štědrost je ještě vyzdvižena průvodními okolnostmi: činili to přes svou hlubokou chudobu a soužení z venku.

Slyšíme tu tichou výčitku v 7. verši, která se obrací také k nám? Víme velmi mnoho (známost), mluvíme také podle toho mnoho (slov). Jak to ale je s „rozhojněním se“ ze štědrého srdce a otevřených rukou? Dávání není přikázání, nýbrž milost. Nezapomínejme na to!

Boží milost v druhých věřících nám může sloužit jako podnět; ale jen hledění na milost v Pánu Ježíši a těšení se z ní je pravou a dobrou pohnutkou pro naše konání. Korintští nebyli myslence na sbírku nepříznivě nakloněni. Už před rokem byli ochotni něco podniknout. Žel, zůstalo při chtění. Co jiného, než nové vědomí milosti našeho Pána Ježíše Krista, je mohlo přivést k činu?

Tento 9. verš – pravá perla v této epištole – je krátké shrnutí celého Nového zákona. „Jsa bohatý“ nás vede zpět do minulé věčnosti a ukazuje nám Jeho božskou slávu (Jan 1, 1–3). „Pro vás učiněn jest chudý“ – to zahrnuje Jeho život, Jeho utrpení a smrt, jak nám to je popsáno ve čtyřech evangeliích. „Abyste vy jeho chudobou zbohatli“ mluví o plnosti požehnání a slávy, do které jsme Jím byli uvedeni, jak ji nalézáme v epištolách a ve Zjevení. Jeho celá historie je nejvyšší vyjádření *milosti*.

Naše dávání se má řídit tím, co máme, a nikoli tím, co jsme měli nebo budeme mít. Chtějme Bohu vzhledem k budoucnosti plně důvěřovat. Může být, že nebudeme vždy dávajícími. V duchovním směru byli Korintští tehdy těmi, kdo od Jeruzalémských dostávali (Řím 15,25–27). Podle Božích myšlenek nemělo mezi Jeho lidem vznikat žádné vakuum.

Okolnosti, za jakých tehdy byly spravovány dary shromáždění, už neexistují. Ale zásady, podle kterých se jednalo, mají trvalý význam.

Ani Titus ani jeho průvodci nepovažovali tento úkol za nějakou méněcennou službu, která by byla pod hodností vyslance apoštolova (Titus) nebo obdařeného evangelisty (18.v.). Věděli, že nejde jen o nějakou sumu peněz, nýbrž o vyjádření božské lásky v srdcích věřících.

Opatrovatelé a správci těchto darů byli vyvoleni shromážděními, podobně jako těch sedm dobropověstných mužů, kteří „sloužili stolům“ (Sk 6,2.3). Pro prostředky, které lidé dávají k dispozici, jsou oprávněni volit správce. Ale pro to, co dává Bůh, si volí své dělníky *On sám*.

Správa darů nesmí žádným způsobem dát příčinu ke kritice ze strany lidí. Přinesené hmotné oběti (Žid 13,16) mají být *ihned* po sbírce spočteny nejméně dvěma důvěryhodnými bratry a zaznamenány (2. Par 31,12). Jde o slávu Pána. Žádný stín nemá v tomto směru padnout na shromáždění; neboť shromáždění jsou „Kristova sláva“. Jsme si vždy vědomi tohoto charakteru místního shromáždění?

V prvních pěti verších se apoštol ještě jednou vrací k horlivosti a chtění Korintských „předešlého léta“ (2. v.; 8,10). Jejich horlivost pohnula mnohými, ale chybějící dokonání bude k jejich zahanbení. Přes tu vážnou výzvu si Pavel přál, aby to byl dar srdce a ne něco vynuceného.

Dávání je rozsévání. Proto je zde použit zákon rozsévání a sklizně. Skoupá setba vede k skoupé žni a štědré rozsévání k požehnanému sklizení. Dáváním rozséváme *milost* a „Bůh je mocný rozhodnit vůči vám každou milost“ (8. v.). „Dávejte, a bude vám dáno. Míru dobrou, natlačenou, a natřesenou, a osutou dají v lůno vaše; touž zajisté měrou, kterouž měříte, bude vám zase odměřeno.“ (Lukáš 6,38)

Dávání, které se Bohu líbí, se musí dít s radostným srdcem. Neochotné nebo vynucené dávání nemá v Božích očích velkou cenu. Rozhodnutí srdce závisí na jeho stavu. Jestliže jsou naše srdce před Bohem v pořádku a přebýváním v Jeho lásce se stala širokými, pak budeme dávat nejen štědře, nýbrž i radostně. Tak smíme trochu jednat způsobem podle Boha, který je největším Dárcem.

Poznámky

Když dáváme, rozséváme nejen milost, nýbrž i spravedlnost (10. v.). Tolik jsme toho od Boha obdrželi, že je to jen *spravedlivé*, že zaujímáme místo dárců, když nám Bůh svěřil hmotné nebo duchovní věci. Jestliže ale tyto věci hromadíme nebo je používáme jen pro sebe, pro svou zábavu, pak před Bohem jednáme *nespravedlivě*.

Následky dávání jsou obdivuhodně rozmanité. Slouží nejprve k „doplnění nedostatků svatých“. Nadto je ale Bůh oslaven skrze mnohé díkčinění příjemců. Potřební svatí, kteří nemají nic, co by mohli dát jako protislužbu za obdržené, na to odpovídají vážnou přímluvnou prosbou. Jak je to požehnané! Skoupé dávání je často důvodem pro duchovní chudobu u jednotlivců i ve shromážděních.

Všechno, co křesťan může dát, plyne z toho, co mu Bůh daroval. Proto apoštol nemůže tato napomenutí uzavřít bez toho, aniž by vedl myšlenky k nevýslovnému Božímu daru. Čteme, že Bůh nám dal Svého jednorozeného Syna (Jan 3,16), dále Ducha svatého (Sk 5, 32), věčný život (Řím 6,23) a ještě mnohé další. Nám zbývá Mu za to věčně děkovat.

Poslední čtyři kapitoly této epištoly pojednávají o osobních rozdílech mezi apoštolem Pavlem a Korintskými. Jsou ale plny praktického poučení pro nás dnes, a především přesně tak doslovně inspirované jako každá jiná část Božího slova. Chtějme si je brát k srdci s nemenší vážností.

Během apoštolovy nepřítomnosti přišli do Korintu špatně poučení pracovníci s židovskými idejemi, ale také Istiví dělníci (11,13). Pokoušeli se apoštola zesměšnit a dokonce jej obvinili z tělesného chození. Apoštolova odpověď je velmi poučná. Říká: My chodíme v *těle*, tj. ve svém lidském těle, jako Adamovi potomci. Ale nebojujeme *podle těla*, tj. ne podle zásad přirozenosti, kterou máme z Adama a která je spojena s naším tělem. Normálně by měl každý věřící poznat pravý charakter těla a jednat s ním jako s něčím odsouzeným, a naproti tomu žít *podle Ducha* (Řím 8,4). Je tomu tak při nás? Všimněme si, jak Pavel ve svých zdůvodněních a naučeních napodoboval Kristův charakter (tichost) a Jeho způsob (mírnost)!

Dopisy apoštola Pavla přišly tehdy jako Boží inspirované slovo ke Korintským. Jaký měly účinek? Byly *závažné* a *mocné* a zůstaly takové až dodnes. I když pisatelova přítomnost byla mdlá a chatrná a od té doby mnohý kazatel zvěstoval Slovo ve vnější slabosti, moc inspirovaného Slova nikdy nezeslábla.

Falešní pracovníci se srovnávali vždy jen sami se sebou. Přitom se vše točilo jen okolo nich. Nikdy nepřišli k Boží výšce. Pavel a jeho spolupracovníci hleděli na Boha, který je povolal a dal jim okruh působnosti. Jaký byl apoštolův okruh působení? Národy (1. Tim 2,7), a k nim patřili i Korintští.

Všimněme si výrazu „když vaše víra růsti bude“. Duchovní stav Korintských mohl být buď k podpoře nebo k překážce apoštolova působení. Jak často brzdí nízký duchovní stav věřících práci evangelistů! Jaká je to pro nás vážná odpovědnost!

Jestliže je možné se v práci pro Pána něčím chlubit, pak je to jen v *Něm*. A má-li tu být nějaké doporučení nebo chvála pro dělníka, pak čest ze strany lidí je *bez-cenná*, a platí jen doporučení ze strany Pána (Jan 5,44).

Apoštolovi je zatěžko mluvit o sobě. A přece musí i v této kapitole v tom pokračovat, aby jasně ukázal pravost svého apoštolství a s tím spojené autority vůči falešným apoštolům.

Pavel získal zvěstováním evangelia srdce Korintských pro Pána. Ale to byl jen začátek. Přál si, aby zůstali Pánu věrni po celý svůj život až do dne, kdy je bude moci představit Kristu „jako čistou pannu“. Jak je to s naší věrností k Pánu od okamžiku našeho obrácení? Hoří naše srdce ještě nerozdělenou láskou k Němu?

Náš rozum a naše myšlenky jsou body, na něž nepřítel útočí, aby nás odvrátil od jednoduchosti vůči Kristu. Zde je třeba být bdělými; neboť my všichni stojíme v nebezpečí, že dáme intelektu větší místo, než jak to činí Slovo.

Když na sebe satan bere tvářnost anděla světlosti a jeho služebníci vystupují jako služebníci spravedlnosti, je to pro věřící nebezpečné. Jak snadno se necháme svést dobrým zjevem nebo krásnou řečí. Jedině jistým zkušebním kamenem je vždy: Přináší ten služebníkův učení Krista, pravé evangelium? Je-li tomu tak, pak jej máme přijmout bez ohledu na vnější slabosti.

Tělesně smýšlející Korintští se nechali ovlivnit domýšlivým vystupováním falešných dělníků. Ano, nechali se ujařmit, vysát, podvést, nechali se sebou nestydatě jednat. Jednal tak snad s nimi někdy Pavel?

Chlouba těchto zlých služebníků se točila kolem dvou bodů: přirozený původ od Abrahama a jejich velikost jako služebníků Krista. Ohledně prvního bodu mohl Pavel bez váhání odpovědět: „I já.“ Ve druhém bodě je ale všechny předčil: „Nadto já.“ A nyní následuje seznam všech triumfů, které s Pánem vybojoval? Nic z toho! Nýbrž vyjmenování mnohých a rozličných utrpení, která až do té doby vytrpěl. Byl skutečně více než Kristovým služebníkem. Byl apoštol Ježíše Krista, který v utrpení doplnil „ostatky soužení Kristových na těle svém“ (Kol 1,24). Jak krátký by byl náš seznam, kdybychom se tímto způsobem měli ukázat jako služebníci Pána Ježíše!

Starost o všechna shromáždění – to znamenalo nést slabosti slabých, naslouchat žalobám uražených, kárat pošetilé, bránit pravdu proti falešným bratřím – jak to bylo unavující!

Po vyjmenování svých utrpení jako pravého služebníka Páně začíná nyní mluvit o viděních a zjeveních. Ale pokouší se to, co tu prožil, viděl a slyšel, osvobodit od každého osobního prvku. Nemluví o sobě ani jako o apoštolovi ani jako o služebníku Páně, nýbrž o *člověku v Kristu*. To je označení každého pravého věřícího (Ef 2,10; 2. Kor 5,17). Protože *člověk z Adama* je také ještě v nás, jsou charakterové rysy nového člověka žel často jen slabě vidět. Ale brzy budou všichni praví věřící vtrženi do „třetího nebe“, do bezprostřední Boží přítomnosti, aby tam navěky zůstali a starou přirozenost provždy nechali zde. Věci, které nás tam očekávají, přesahují naši nynější schopnost chápání, je to „převelmi veliké věčné bříme slávy“ (4,17).

Protože také Pavlovo tělo bylo schopné ke všemu zlému, Bůh učinil opatření tím, že mu dal trn, ustavičnou zkoušku. Ale to nebylo překážkou pro jeho službu, jak si Pavel asi myslel. Právě v jeho slabosti měla Boží síla zářit tím jasněji. Jak to bylo možné? Skrze nevyčerpatelné bohatství milosti Pána. Stačí také nám *Jeho* milost nebo hrají stále ještě důležitou roli *naše* schopnosti, možnosti a síla?

Korintští, kteří přišli k obrácení skrze Pavlovu službu, měli být jeho doporučením. Pak by také nebylo nutné, aby hájil svůj apoštolský úřad. Na druhé straně nám právě jeho chování dovoluje vidět do jeho srdce a mohli bychom se od něho jistě mnohému učit. Naplněn božskou láskou o sobě řekl: „Nejsem nic.“

Byl otec v Kristu, který od svých duchovních dětí nic neočekával, nýbrž se ve vši lásce pro ně vydal. Ano, mohl milovat ty, kteří ho nemilovali, tak jako to činí v dokonalosti Bůh. Něco z tohoto ducha nacházíme také u Samuele (1. Sam 12,23).

Hřích se ukazuje ve všech možných formách. U Korintských dvě nabývaly vrchu: Povyšování se, ze kterého vyvěraly závist a žárlivost, a sebeuspokojení, které vedlo k prostopášnému životu. Přestože tu byly tyto hříchy, mluví apoštol nejprve o svém pokoření a svém smutku kvůli nim (21.v.), dříve než mluví za základě své autority o soudu (13,2). Jak mnoho se můžeme z toho učit pro své chování vůči těm, kteří si nás necení, ani nás nemilují!

Kázeň v Božím domě se musí opírat o pevně založené skutečnosti. Pavel se bál, že byli takoví, kteří hřešili z prostopášnosti, ale i takoví, jejichž hříchem byly pomluvy a našeptávání. Vše mělo být zjeveno a souzeno. Jednáme také s oběma druhy hříchu se stejnou vážností?

Všimněme si, že od poloviny 3. verše až do konce 4. verše je jakoby závorka. 5. verš tedy stojí v přímé souvislosti s otázkou po důkazu, zda skrze apoštola mluvil Kristus. Víra Korintských, jestliže byla pravá, měla podat důkaz.

Ve verších 7–10 můžeme jen stále znovu žasnout nad sebezapřením velkého apoštola. Jak věrně šel ve stopách svého Mistra!

V 11. verši máme poslední přání apoštola pro Korintské, ale i pro nás. Jak velmi tyto věci potřebujeme. 12. verš obsahuje vzájemné pozdravy. A na závěr následuje ještě požehnání. Není to krásný obraz shromáždění: okruhu, kde vládne *milost*, kde se rozhojňuje *láska* a ve všech Božích věcech existuje svaté *obecenství*?

Na začátku první a nejdelší prorocké knihy Starého zákona si připomeneme naučení Nového zákona vzhledem k prorockému slovu. 2.Petra 1,19–21 nám je představuje jako lampu (svíci), kterou v našich temných dnech bezpodmínečně potřebujeme. A když jde o výklad, chtějme se vděčně držet božského ujištění, že *každé* proroctví je inspirováno Duchem svatým, a proto žádné proroctví nestojí samo o sobě, nýbrž musí být viděno v souvislosti celého inspirovaného Slova.

Proroctví povzbuzuje věrné tím, že jim zaslubuje budoucí požehnání, ale vrhá také neklamné světlo na pravý stav těch, kteří nesou Boží jméno.

Mojžíš kdysi volal nebe a zemi za svědky, když vzýval Boží jméno a dal pohled do budoucnosti Izraele (5. M 32,1). Zde musí nebe a země slyšet Hospodinův nářek nad lidem, který od Něho odpadl. Jejich nejtupější tažné zvíře je zahanbilo. Ani Boží kázeň neukázala úspěch. Jen Jeho milosrdenství, které chtělo ušetřit „maličký ostatek“ je zachovalo až dosud před konečným soudem (který postihl Sodomu a Gomoru).

Nemá to co říci i nám křesťanům? Křesťanské svědectví se vzdálilo dále od Boha než židovské. A dnes, stejně jako tehdy, si Bůh nepřije krásnou vnější formu (oběti, svátky, modlitby), nýbrž sebeodsuzování kvůli hříchům.

První kapitola nám dává všeobecný přehled o obsahu celé knihy. Už první verš mluví o celé době, v níž Izaiáš prorokoval, v protikladu k proroctvím, která byla dána v určitých dnech (kap. 6,1; 7,1; 14,28; 20,1). Zaslíbení a soud dalece přesahují okolnosti, které vládly před a po babylonském zajetí. Jde o poslední těžké navštívení Izraele, jehož si milost použije, aby způsobila duchovní očistění. Potom bude následovat doba napravení všech věcí, když na Sion přijde „panování první“ (Micheáš 4,8). Tak jsou tyto verše zhuštěným proročným úvodem k celému jeho proroctví.

Hospodin stojí za vším. On to je, jenž bude jednat se Svými protivníky a napraví Sion, i když tehdy převládající stav úpadku k tomu byl v nejostřejším rozporu. Aby se z Izraele stalo město *spravedlnosti*, *věrné* město, musí být Sion vykoupen soudem. Vykoná jej Kristus, který se na konci doby soužení zjeví ve slávě. Jeruzalém musí být očištěn, aby Bůh z něho mohl v tisíciletém království učinit střed země. – Ale jaký je rozdíl mezi vykoupením jednoho jednotlivého hříšníka dnes, v době milosti, jedině na základě Kristovy krve, a národním vykoupením věrného ostatku Židů v moci a se soudem!

Doba, popsaná ve verších 2–4, začne „na konci dnů“, když Sion bude vykoupěn soudem (1,27). Jeruzalém se stane zdrojem božských požehnání a shromaždištěm pro všechny národy. Bůh Jákobův bude vládnout v Osobě člověka Ježíše Krista (Zj 11,15). Jaký protiklad k předcházející době soudů, kdy povstane národ proti národu (srv. verš 4 s Mat 24,7). Tak slavný stav, jako bude tento budoucí, země dosud ještě neprožila. „Nebo když zavržení jich (Izraele) jest smíření světa, co pak zase jich přijetí, než život z mrtvých?“ (Řím 11,15)

Nemělo by uvažování o tomto vidění o Judovi vést k zahanbení při pohledu na jejich přítomný stav? Proto prorok po slavném obrazu budoucnosti vyzývá lid, aby chodil ve světle Páně. Toto světlo nejen osvětluje cestu podle Boha, nýbrž také odkrývá to, co je zlé. Je zcela jasné, proč je Bůh musel opustit: Nadále provozovali modloslužbu, kouzelnictví a věštění. A proto: „Neodpouštěj jim.“ Bylo to možné, že Juda s takovou budoucností před očima nejen hledal bohatství a moc národů, nýbrž i pohanskou pověru a jejich modly? – Nemusí Bůh vyslovit stejný rozsudek o vyznávajícím křesťanstvu? Neboť kolik moderního modlářství se tu vloudilo? (Zj 2,20)

V 1. kapitole jsme viděli, že Bůh soudem opět napraví a obnoví Sion neboli Židy. Ve 2. kapitole je ukázáno, že to bude potřebné pro všechny lidi. Aby národy s velebicím srdcem proudily do Jeruzaléma, jak to je popsáno na začátku kapitoly, bude nejprve muset přijít den Hospodinův (verše 12, 17, 20). Bude to den soudu nad vší pýchou a povýšeností člověka a nad každou modloslužbou.

V onen den se Pánu Ježíši dostane Jemu náležející místo nejvyšší cti před vším světem; neboť On je Hospodin Starého zákona. „Vyvýšen bude Hospodin sám v ten den.“ (verše 11, 17) A my věřící, kteří jsme nyní, když mluví z nebe, poslouchali Jeho hlas, s Ním budeme vládnout (Zj 20,6). Ano, v onen den budeme dokonce tvořit část Jeho slávy (2. Tes 1, 7–10). Oč slavnější bude náš podíl ve srovnání s Izraelem za požehnání tisíciletého království! Jsme svému Pánu také za to dosti vděční?

„Přestaňte (doufati) v člověka!“ Ten v onom dni nebude schopen udržet vlastní dech, natož aby druhým pomohl. V onen den se zjeví celé Nic prvního Adama a celá velikost a sláva posledního Adama.

Ačkoli jsme ve 2. kapitole viděli, že všechna pýcha lidí bude všeobecně svržena, ukazuje tato kapitola přece, že nejtěžší úder dopadne na Jeruzalém a na Judu. Týká se nejen veřejného politického života, nýbrž nejmenších podrobností pyšné marnivosti dcery Sionské. Ve verších 1–12 máme první důvod a ve verších 16–26 druhý důvod, proč Bůh musí zasáhnout.

Jisté znamení úpadku je nedostatek moci tam, kde má být autorita. Když ti, kteří mají podpírat stát, jsou děti – nejen tělesně, nýbrž i duchem a úmyslem – co jiného může být následkem než anarchie? (8. v.)

Jak časově neomezený je devátý verš! Když člověk trpí ve svém životě hříchy, ano, když o něm veřejně mluví a žije v něm, bude možné to číst na jeho tváři. To platí i pro věřící, kteří ve svém životě trpí neodsouzené hříchy. „Nestydatost (Elb.: „výraz“) tváři jejich svědčí proti nim.“ (Srovnej s Žalmem 32,3.4.)

Také v dobách takového úpadku je Boží věrné oko stále upřeno na Jeho lid, na „spravedlivé“. Jemu neujde žádný, kdo Jej chce věrně následovat. Tak jako musí bezbožnému oznámit soud a spravedlivý trest za jeho konání, tak povzbuzuje spravedlivého vzhledem k budoucí odměně za jeho věnost.

Když dnes stejně jako tehdy ubývá moci u vládnoucích a přibývá místa pro neschopnost a konečně pro anarchii, smíme se my věřící pevně držet svého Boha. „Hospodin tu stojí.“ Žádná moc tohoto světa a žádný chaos mezi národy Jím nemůže otrást. Svým časem dokonce vystoupí jako Soudce a vyzve odpovědné k vydání počtu.

Jaký zarmucující obraz domácího života nám podávají tyto verše! Když si ženy tolik cení oděvu, ozdob a odpovídajícího vnějšího chování, je to dostatečný důkaz toho, že svatost domova utrpěla škodu. A kde stojí srdce vzhledem k Bohem ustanoveným vztahům v manželství a rodině?

Jsme možná nakloněni považovat tyto vnější věci za nepodstatné a vedlejší. Ale oku Pána, který zde vystupuje jako Soudce, neujde nic. On toto vše odejme, aby mohl mluvit k srdci lidu. Budou slyšet a přijmou to? Osamělost bude sice téměř nesnesitelná; ale bude to pravé pokání, když pak budou volat: „Odejmi pohanění naše!“? (kap. 4,1).

Po oné době soužení, která všude v Písmu je ve spojení se Židy v budoucnosti, dříve než budou spaseni, následuje zářivá sláva a rozhojnilé milosrdenství pro spasený a svatý ostatek. Ale jaký protiklad k době milosti, v níž smíme žít! V Římanům 5,20 čteme: „Kde se rozhojnil hřích, tu ještě více rozhojnila se milost.“ Vše, co se z nás, bývalých hříšníků, stalo, a slavná budoucnost v domě Otce nahoře, která ještě leží před námi, jsou čistě dary milosti a božského milosrdenství na základě díla vykoupení Pána Ježíše na Golgotě. Izrael naproti tomu dosáhne slavné doby tisíciletého království jen skrze ducha soudu a vyhlazení.

Výraz „výstřelek (výhonek)“ je častější výraz pro Meisáše. *Davidův výstřelek*, který bude vládnout jako král (Jer 23,5; 33,15), je Kristus, jak Ho vidíme v Matoušově evangeliu. Můj *služebník*, nazvaný *Výstřelek* (Zach 3,8), je Kristus jako služebník u Marka. *Muž*, jehož jméno je *Výstřelek* (Zach 6,12), je Kristus jako Syn člověka u Lukáše. A „*Výstřelek Hospodinův*“ (2.v.) ukazuje na Božího Syna v Janově evangeliu.

Verše 5 a 6 vedou naše myšlenky k Boží péči o Jeho národ během cesty pouští z Egypta do Kanánu (2. M 13,21.22; Neh 9,12).

Duch svatý nám staví vedle sebe 5. a 6. kapitolu, aby nám ukázal, které dvě zásady soudu použije Bůh vůči Svému lidu. Nejprve hledí zpět a měří vše tím, co pro Izrael učinil a čím oni měli být pro Něho. To je odpověď na zákon, skrze který je poznáno, co je hřích. Na druhé straně soudí lidi podle Své vlastní slávy, kterou v jejich středu zjevil. A tu čteme: „Neboť není rozdílu. Všichni zajisté zhřešili a nemají (nedosahují) slávy Boží.“ (Řím 3,23) A když jde o Boží konání, tu nejsou žádná selhání ani zanedbání. „Což ještě činěno býti mělo vinici mé, ježto bych jí neučinil?“ Jaké výsadní postavení dal Bůh lidu Izraelskému! Výsledkem bylo špatné ovoce pro Něho. Od Adamova přestoupení se ta historie stále znovu opakuje. Lidská odpovědnost končí úplnou zkázou.

Ukazuje historie křesťanstva nějaký jiný obraz? Ne. Ze slavného začátku ve Skutcích apoštolů vidíme dnes už jen smutné trosky. Práví věřící jsou rozptýleni v nesčetných církvích a skupinách. Z jednoty těla Kristova už není mnoho vidět, zato mnoho smíšení s těmi, kteří mají jen vyznání, ale žádný pravý život z Boha.

Odpovědný člověk selhal, selhal i Izraelský národ jako celek. Následkem je několikanásobné „běda“ z Božích úst. Nejedná však s hříchem neadresně, nýbrž ve spojení s „běda“ každému ukazuje jeho pochybení (verše 8, 11, 18, 20, 21, 22).

Na základě odpovědnosti selhává každé stvoření, jen Jeden nikoli: Stvořitel sám, který kdysi žil mezi svými stvořeními jako pravý člověk. A v tom leží tajemství pro vítězný život věřících Starého i Nového zákona. Jen v živé víře v přicházejícího Mesiáše mohl věřící pod zákonem žít bez výtky. Jen jako znovuzrození lidé, kteří obdrželi nový život od Pána Ježíše, můžeme dostat své odpovědnosti a vést život, který se Bohu líbí. Jinak to nejde!

Nedostatek známosti v 13. verši lze vysvětlit tím, co říká 24. verš: Zavrhlí zákon a Boží slovo.

Stav lidu je tak špatný, že Boží hněv se vyslovením „běda“ zdaleka nevyčerpal (25. v.). Smutné pokračování příčin tohoto hněvu nacházíme v kapitolách 9 a 10, které obsahují také další popis přicházejícího cizího národa (9,12.17.21; 10,4).

V 6. kapitole se otevírá zcela nový výjev. Je to rok smrti bohabojného krále Uziáše, který ale nedbal nařízení *svatého Boha* a chtěl sám vykonávat kněžskou službu. Zemřel jako malomocný, „proto že ho ranil Hospodin“ (2. Par 26, 16–21).

Prorok zde měl jedinečné vidění, celé poznamenané svatostí Hospodinovou. Účinek na Izaiáše je bezprostřední. Už tu nečteme: „Běda těm...“, nýbrž „Běda *mně!*“ Je hluboce zasažen a cítí svůj vlastní hřích a své zkažení i zkažení lidu. Ale nachází se v přítomnosti Pána, jehož milost je stejně velká jako Jeho sláva a Jeho svatost. Proto je tomuto stavu ihned odpomoženo. Uhlí z oltáře – poukaz na smířčí utrpení Pána Ježíše na oltáři kříže Golgoty – jej osvobozuje od nespravedlnosti a hříchu.

Ale to není dosti. V tomto stavu je prorok hotov stát se služebníkem Boží vůle. Jeho poselství (verše 9 a 10) se naplnilo po prvé, když Pán Ježíš žil mezi Svým lidem na zemi (Jan 12, 40.41), a podruhé, když Židé odmítli také svědectví Ducha *svatého* o vzkříšeném a vyvýšeném Pánu (Sk 28, 25–27). Avšak toto odmítnutí nebude trvat stále. Na Izaiášovu otázku: „Až dokud, Pane?“ smí slyšet božské zaslíbení, že přijde ostatek: „Pařez s kořeny zbude.“ (13. v. – Elb.)

V minulé kapitole jsme viděli zjevenou Kristovu slávu a slyšeli jsme ujištění, že po soudech zbude svaté símě. Ale jak se toto vše mělo uskutečnit? Odpověď nacházíme v dalším až do kapitoly 9, 7: člověčenství, zavržení a konečný, věčný triumf Pána Ježíše. – Dobrou těchto proroctví už není rok smrti krále Uziáše, nýbrž dny Achasa, jeho vnuka, který neměl víru v Boha a volal na pomoc krále Asyrie (2. Král 16,7). „V který pak koli čas byl ssužován, tím větší převrácenost páchal proti Hospodinu. Takový byl král Achas.“ (2. Par 28,22)

Na stejném místě, kde později asyrský vyslanec Rab-saces se rouhal Hospodinu (2. Král 18,17), vystupuje Izaiáš se svým synem vstříc králi s povzbuzujícím poselstvím. Proč vystoupil Hospodin tak rozhodně proti spolku mezi pohanským syrským králem a odpadlým izraelským králem? Chtěl skutečně pomoci nevěřícímu Achasovi? Ach, Pánu šlo o Davidův dům. Cožpak on nezaslíbil, že Mesiáš vyjde z této královské linie? A nyní nepřátelé měli plán, že tuto linii přeruší (6. v.). To Bůh, který vždy zůstává věrný zaslíbením, nikdy nemohl dopustit. Konec severního království tím je s konečnou platností zpečetěn: „Po šedesáti pěti letech.“ Avšak týmž dechem je ukázáno králi Achasovi na jeho osobní odpovědnost.

Na Boží výzvu Achas předstírá pokoru. Pokouší se skrýt své opovrhování Bohem. Ale prorok prohlédá podvod a říká králi bez okolků: „Ještě-liž vám málo... že i Bohu mému k obtížení jste?“ Ale týmž dechem nyní Bůh říká, jaké znamení On dá. Je větší, než by mohl vymyslet kterýkoli člověk, a je to znamení k Božímu vlastnímu oslavení. Je to Syn panny, Semeno ženy, Immanuel = Bůh s námi! Jaká milost a jaká pravda v tom je obsažena: Bůh a člověk spojeni v jedné osobě! To je záruka, že božská linie Davidova nemůže být přerušena žádnou mocí světa a nepřítele.

Chlapec z 16. verše není syn z 14. verše, nýbrž Izaiášův syn, jehož růst má být znamením toho, v které době tito spojení králové zaniknou (srv. s kap. 8,18).

Vyjdou z toho nyní provinilý král a Juda beztrestně? Nikoli! Boží metla kázně, král Asyrie, přijde a zemi zkazí v poušť. Dokonce i nejlepší vinice budou zpuštěny a porostou trny a bodláky (23.v.; Píseň 8,11.12).

Lid zde má stejně tak málo víry, jako král v předcházejícím výjevu. Oba opovrhují Božími cestami a zaslíbeními. Důvěřují lidem a bojí se jich. Proto král asyrský zaplaví celou zemi.

A přece Bůh nepřihlíží nečinně, neboť je to *země Immanuelova*, které se toto stane. Je ve skutečnosti s těmi, kteří na Něho upřímně čekají. Hospodin zástupů je jejich jediný a jistý zdroj pomoci a ten Jediný, kterého se v těchto zlých a nebezpečných časech mají bát.

Je tomu dnes, v těžkých dobách posledních dnů doby milosti, jinak? Ne. Navenek se může zdát, že vše leží v rukou lidí. Avšak náš Bůh je a zůstává Pánem situace. On je obdivuhodnou pomocí pro každého věřícího.

Nepřipomíná nám 14. verš 1. Petra 2, 6–8? Pán bude těm, kteří v něho věří, svatyní. Je něco vzácnějšího, než přebývat v Jeho přítomnosti, zcela blízko u Něho? Ale těm, kteří Jej odmítají, kteří v něho nechtějí věřit, se stane kamenem urážky a skálou klopýtnutí. K těm patří oba domy izraelské (království Judské a Izraelské), zvláště také obyvatelé Jeruzaléma, a dále všichni ti lidé z nežidovských národů, kteří prošli kolem Pána Ježíše bez povšimnutí nebo odmítavě. Ti všichni budou ještě jednou s Ním mít co činit jako se Soudcem.

Dva první verše naší kapitoly jsou citovány v Matouši 4, 14–16. Tam došly prvního naplnění, když Pán Ježíš začal Svou veřejnou službu. Byla to temná doba v Izraeli. Země byla obsazena Římany a převážná část národa se držela bohoslužby jen navenek. K tomu byla „země Zabulon a Neftalim“, celá tehdejší Galilea, od Židů, kteří tehdy bydleli v Jeruzalémě, opovrhována (Jan 1,46; 7,52). Na tomto opovrženém místě v této smutné době začalo svítit velké světlo: milost zářila v Osobě Pána Ježíše.

Tento charakter ponese i příchod Pána Ježíše k záchraně věrného ostatku z Izraele na konci doby soužení. On, který byl kdysi zavržený a kámen úrazu, ale jako Hospodin štít a svatyně slabého věrného ostatku, povstane a zazáří Svému lidu ve Svém plném lesku.

Tím přijde hodina svobody a vítězství. V protikladu k obvyklé válce, nebude vítězství vybojováno mečem, nýbrž ohněm. Shoří vše, co ještě připomíná boj (5. v.). Mohlo by tomu být jinak, když za vším stojí božský Kníže pokoje a vykoná to s božskou horlivostí?

Po vsuvce kapitol 6–9,7 Bůh dále vyjadřuje Svou nelihost vůči Izraeli (srv. s kap. 5,25). Království deseti pokolení ve své pýše opovrhne výtkou Páně a důvěřuje své vlastní síle. Doufají, že jejich porážky jsou příležitostmi, z nichž vyrostou větší demonstrace jejich síly. – „Syrští budou žráti Izraele“ (12.v.). Nevěrný lid hledal spolek se světem proti těm, kteří představovali Boží svědectví (kap. 7,1). Avšak brzy se ukázalo, že přátelství se světem je nejen nepřátelství proti Bohu (Jak 4, 4), nýbrž že vede k vlastní zkáze. To platí ještě dnes, tak jako to platilo tehdy!

Verše 13–17 popisují vnitřní úpadek lidu. Odplata přijde v jednom dni a postihne všechny třídy, toho nejvyššího i nejnižšího v Izraeli, svůdce i svedené. Jaký smutný to je obraz! Ani vdovy ani sirotci nevzbuzují jeho soucit, „nebo všichni jsou pokrytci a zločinci, a každá ústa mluví nešlechtnost“.

Jak důrazně líčí Boží slovo bezbožnost – anebo jak bychom také jinak mohli říci: hřích (1. Jana 3,4). Je vše sžírajícím ohněm, neleká se ani násilí vůči bližnímu. „Žádný nešetří druhého.“ (19. v. – Elb.) Jsme si vždy vědomi hrůzy hříchu?

Nespravedlivým soudcům jsou určena poslední trestání. Stáli na Božím místě a byli dokonce nazváni bohy (Žalm 82; 2. M 21,6 – poznámka v Elb.př.). Ale jak falešně představovali Boží charakter! Jak nespravedlivě jednali s bezbrannými! Obdrží svůj trest. Ti nejvyšší budou nejhluběji sníženi. S Asyrským, metlou Božího hněvu, nastupuje obrat: Přijde den jeho navštívení, když Hospodinův hněv proti Izraeli se s konečnou platností odvrátí a Jeho ruka už nebude déle vztažena. Pod jménem Asyrský je zde, a na mnoha místech ve starozákonních prorocích, popsána moc a její vůdce, kteří v ještě budoucí době konce potáhnou ze severu proti Izraeli. Nesmí být zaměňován ani s antikristem ani s politickou hlavou znovupovstale západorímské říše.

Asyrský tehdejší doby a budoucí mocnost jsou Bohem pověřeni, aby na Izraeli provedli kázeň. Ale oni jdou přes míru určenou od Boha a připisují navíc všechna vítězství své vlastní síle. Ale tím zpečetují svůj zánik.

Kéž bychom my všichni, i jako věřící, nezapomínali na své místo jakožto stvoření vůči velkému Bohu. Když nás Pán chce použít ve Své službě, pak jsme jen nástrojem v Jeho ruce, který se nemá čím chlubit.

Druhá část 10. kapitoly nás vede prorocky do závěrečné scény doby před zřízením tisíciletého království. Když se Pán Ježíš zjeví z nebe, nejprve potrestá antikrista, který svedl nevěřící lid a sám sebe učinil bohem (2. Tes 2,8; Zj 19,11.19.20). Jaké osvobození to bude pro ty nemnohé věrné Židy!

Asyrský tu ale ještě je. Tak se v době konce vypraví přímí severní sousedé Izraele a ještě dále na sever ležící moc – Rusko, aby se po pádu antikrista a jeho spojenců ujali světovlády. Myslí si, že klíč k této vládě leží v Palestině (viz Ezechiel 38).

Ale Pán těší Svůj lid, který konečně bydlí pod svým Knížetem pokoje v bezpečnosti (24.v.; Ezechiel 38,8.11.14). Zničení této hrozné moci leží v ruce Hospodinově. Bude to porážka jako kdysi porážka Madianských, když Hospodin obrátil meč jednoho proti druhému a obě knížata, přes pokus utéci, byla chycena a zabita (srv. Soudců 7, 22.25 s Ezechiel 38,21).

Podrobný popis cesty Syrského ze severu až do bezprostřední blízkosti Jeruzaléma je uveden do srovnání s Hospodinem zástupů, proti němuž je každý nepřítel naprosto bezmocný.

Tato kapitola nám podává pozoruhodný popis Mesiáše. V prvních verších nacházíme charakterizovanou Jeho Osobu, a v návaznosti na to popis Jeho království.

Ale proč je zde Pán Ježíš představen jako výstřelek (výhonek) z pařezu Izai? Ačkoli tyto verše mluví o budoucí době Jeho slavné vlády, přece se pohled obrací zpět k Jeho prvnímu příchodu na tuto zemi v nízkosti. Jako kdysi byla v Izraeli rodina Izai zcela neznámá a nevýznamná, když byl David pomazán za krále, tak se Pán Ježíš narodil do neznámé, chudé židovské rodiny. Z tohoto skromného pařezu vyrostla naděje Izraele, a na tomto proutku spočíval Duch neomezeně (Sk 10,38).

Duch svatý líčí mravní schopnost Mesiáše pro Jeho pozemskou vládu. Soudí nejen vnějšího nepřitele (Asur), nýbrž i „bezbožného“, kterého přijal odpadlý lid jako Krista, totiž antikrista (1. Jana 2,22; 2. Tes 2,8). K jaké změně nyní dojde nejen u lidí, nýbrž v celém stvoření, když bude od země odjato zlořečení a Pán Ježíš bude Králem králů! Ostatek bude shromážděn a utvoří *jeden* národ v zemi. Trvalé nepřátelství mezi oběma královstvími (Juda a Efraim) bude provždy odstraněno. Výsledkem bude chvála vůči Bohu.

Bůh ke cti pozemské vlády Svého Syna nejen změní vnější okolnosti, nýbrž uvolní i zákony a svázanosti přírody. Stvoření bude osvobozeno „od služby porušení“, pod kterou až dosud vzdychá (Řím 8,21.22).

Žalmy slaví tento veliký den radostnými zpěvy, a také proroci o něm nemlčí. Apoštol Pavel vždy znovu o tom mluví jako o pevném křesťanském očekávání: Zjevení Krista spolu se zjevením synů Božích (Řím 8,19). Věřícímu srdci, které touží po tomto „roku plésání“ země, zatím stále něco chybí, neboť nyní to vypadá tak, jako kdyby země byla stvořena jen proto, aby od satana byla zpustošena. Ale přijde den, kdy vše bude poddáno pod nohy vyvýšeného Pána a On bude vládnout ve slávě a ve spravedlnosti. Pak každý vykoupený obyvatel obnovené země řekne: „Oslavovati tě budu, Hospodine!... Žalmy zpívejte Hospodinu, nebo veliké věci učinil.“

Tento chvalozpěv má dvě části. Verše 1–3 zvěstují, čím Bůh byl pro Izraele a čím ještě je. Ve verších 4–6 se rozšiřuje chvalozpěv Hospodinu na celou zemi, ačkoli Sion je středem, kde Bůh bydlí. Touto písní končí první část Izaiášova proroctví.

Nyní začíná nový oddíl, který končí 23. kapitolou. V něm se už nejedná v první řadě o Izraele, nýbrž o národy a jejich soud z Boží strany. – Abychom však mohli pro roctví správně rozumět, musíme bezpodmínečně pevně držet to, že toto proroctví nejen došlo částečného použití na tehdejší Babylon. Plné naplnění je ještě budoucí. Stojí ve spojení s „dnem Hospodinovým“ (6. a 9. v.), kdy Bůh dokončí Své rady vzhledem k oslavení Svého Syna. Neboť Kristus je předmětem *celého* Svatého Písma. Bůh myslel v první řadě na Něho, když inspiroval Písma.

Bůh zůstává věrný Svým zásadám přes celou Bibli. Když v 1. Petra 4,17 čteme: „Nebo jest čas, aby se začal soud od domu Božího. A poněvadž nejprv od nás, jaký bude konec těch, kteří nejsou povolni evangelium Božímu?“, pak toto nacházíme také u Izaiáše potvrzeno. Bůh vždy začíná těmi, kteří Mu stojí nejbližší.

V „den Hospodinův“ dojde každá svévole a každé sebeoslavení člověka svého konce. Je to den spravedlivé odplaty a spravedlivého soudu od Pána pro celý svět. V tom spočívá důvod krajně tvrdé řeči naší kapitoly. – Jaký protiklad znamená tento „den Páně“ k blahoslavené naději každého pravého věřícího na „příchod Pána“, aby všechen Svůj lid vzal provždy k sobě do slávy!

Pád a zánik Babylona stojí v úzké souvislosti s osvobozením zavedených z Judy. Cyrus, král Perský, který porazil babylonskou světovou říši, nechal opět Židy navrátit se do jejich země a do Jeruzaléma (Ezdráš 1,1–4). Proto Duch svatý mluví na začátku 14. kapitoly o propuštění Izraele.

Vzhledem k ještě budoucímu dni Páně zde Bábel ukazuje prorocky na posledního utlačovatele Židů a ovladatele svatého města. Není to nikdo jiný než hlava znovupovstale římské říše. Řím bude v posledních dnech vzhledem k Židům zaujímat místo stejné důležitosti jako kdysi Babylon. Proto Bůh používá starého nepřítele jako protiobrazu budoucího, který bude ohrožovat věrný ostatek Izraele (viz Zj 13 a 17).

Babylon ze Zjevení ponese místo pohanského charakteru charakter antikristovský. Ale Izaiáš ukazuje základ toho, co nacházíme ve Zjevení. Verše 12–14 nedošly plného naplnění ani u Nabuchodonozora ani u Balsazara, ačkoli i u nich byla jak pýcha a sebevyvýšení, tak i prostopášnost. Tyto verše se naplní teprve v budoucích dnech. Když zvíře (šelma), tento budoucí vládce, zaujme místo nejvyšší moci, bude i jeho pád hlubší než pád kteréhokoli babylonského monarchy (srv. 15.v. se Zj. 18,2 a 19, 20).

Když byl ohlášen a podrobně popsán soud nad Babylonem, čteme ve verších 24 a 25 opět o Asyrii. Jak tomu máme rozumět, když přece vzestup Babylona následoval teprve po zániku Ninive?

Historicky viděno tomu tak skutečně je. Asyrie tu byla dříve, vymazala severní království Izraele a obrátila se potom proti Jeruzalému. Avšak Senacheribova armáda byla zničena andělem Hospodinovým a Senacherib sám se vrátil do své země, kde byl zabit svými syny (2. Král 19, 35–37). (Podobným způsobem budou zničena vojska budoucího „Asyrského“ – Ezechiel 38,22). Teprve po zániku Asyrie se Babylon stal první světovou mocí. Když Boží lid zcela propadl modlářství, dal Bůh králi Bábel, abychom tak řekli, celý svět za okruh vlády. Nepřipomíná nám to „zvíře (šelmu)“, budoucího vládce západní Evropy a jeho okruh moci (Zj 17, 17.18)?

Pořadí, které Duch svatý v naší kapitole ukazuje, souhlasí s *budoucím* sledem událostí. „Zvíře“ (Zj 19,17–21), zde představené králem Bábel, bude zbito nejdříve, a sice ve spojení s Božím jednáním se *Židy*. Moc, která odpovídá králi Asyrie, vystoupí v Palestině a bude souzena teprve potom, když Bůh se zabýval *10 pokoleními* a přivede jejich ostatek (Ez 20,33–38).

Achasova smrt byla pro Filistínské důvodem k radosti; neboť doufali, že se tím budou moci osvobodit od útla-ku Judských. Jistě si již všimli, že Juda pod Achasem už zdaleka nebyl tak silný jako za jeho dědečka Uziáše (srv. 2. Par 26,6.7 s 28,18.19). Ale Bůh zřetelně varuje před povýšením. Tyto verše došly svého prvního naplnění pod Ezechiášem. O něm čteme: „On porazil Filistinské až do Gázy a končin jeho, od věže strážných až do města hrazeného.“ (2. Král 18,8) Síla výrazů ale ukazuje na ještě budoucí naplnění.

Kapitoly 15 a 16 obsahují výrok o Moábovi. Jeho zpuštění a zkažení je náhlé a neočekávané. Nyní jsou naříkání a bída velmi veliké. Dokonce i vojáci, od kterých se jinak očekává statečnost a tvrdost, pláčí (4. v.). Prorokovo srdce nezůstává při všem, co musí říci a zjevit, nedotčeno. „Srdce mé křičí nad Moábem.“ (5. v.)

Víme, jaká katastrofa postihne svět, ve kterém žijeme. Jak reaguje naše srdce při pomyšlení na všechny lidi okolo nás, kteří, ještě nevykoupení, jdou vstříc zkáze? Kéž by čtení oznámených soudů vyburcovalo také naše srdce a přivedlo je k činnosti pro ztracené!

Začátek naší kapitoly ukazuje na poplatky, které Moáb kdysi musel dávat Izraeli. David porazil Moábské a uložil jim tribut (2. Sam 8,2). Později čteme, že moábský král musel dávat tisíce ovcí a skopců (2. Král 3,4).

Když nad Moábem bude proveden soud, stane se pro židovský ostatek útočištěm při jeho útěku před antikristem (3. a 4. v.).

5. verš ukazuje za dobu Ezechiáše na pravého Davida Syna. Ten bude vládnout ve spravedlnosti, když poslední násilní utlačovatelé dojdou svého konce.

Moábovým znakem je jeho pýcha, povýšení jeho srdce (6. v.; Jer 48, 29). Ale Bůh se protiví pyšným a jen pokorným dává milost (1. Pt 5,5). Pýcha může vyrůst i v srdci věřícího, když není bdělý a nedrží své tělo ve smrti (Mk 7,22). Nejhorší je duchovní pýcha. Mějme se zvláště před ní na pozoru. Soud nad Moábem ve Starém zákoně a soud nad Laodiceou v Novém zákoně (Zjevení 3, 16.17) nám přitom mají být vážným varováním.

Výraz: „Po třech letech, jakáž jsou léta nájemníka“ asi znamená, že Bůh stanovil Svůj soud *na den přesně*. – „Ostatkové jeho budou ... skrovní.“ Ale místa jako Izaiáš 11,14 a Daniel 11,41 ukazují, že také na konci dnů zde bude Moáb (Jer 48,47).

Všechna proroctví o sousedních národech Izraele ukazují na budoucí dobu, na „den Hospodinův“. Tento výrok opravňuje k otázce: Dojdou tyto národy skutečně opět takového významu jako tehdy a jak se to stane? Víra na to odpovídá: Neučinil Bůh také zaslíbení národu o 12 pokoleních? Ale kde dnes je těch 10 pokolení? A tak, jako Bůh tato zmizelá pokolení přivede obdivuhodným způsobem do země, tak naplní také Svá slova vůči národům. Tyto národy dají samy důvod pro Boží jednání v soudu: budoucí generace se nenechá varovat soudy na praotcích, nýbrž bude vůči Bohu a Jeho lidu jednat stejně špatně. Nevidíme dnes jasné znaky toho na Blízkém východě?

Zkažení Damašku je jmenováno jedním dechem s koncem severního království Izraele (Efraim), s nímž měl spolek proti Judovi a především proti královské linii Davidově (kap. 7,1). Ale také není zamlčeno, že Bůh provede kázní Judu pro jeho bezbožné jednání – zapomněli se na Boha svého spasení – , a to právě skrze tyto národy.

Verše 12–14 mluví o mnoha národech, které se chtějí vypravit na Boží lid. Zdá se, že už čekají jen na jitra, aby Izraele pohltili. Ale „než jitra přijde, již nejsou“ (Elb.). Tak se to odehraje a naplní v budoucnosti.

18. kapitola představuje dodatek k posledním veršům předcházející kapitoly. V budoucích dnech konečných soudů se případu Izraele ujme neznámý, vzdálený národ, který leží za známými hranicemi Etiopie. Křídla mluví v Písmu svatém vždy o ochraně pro utlačované a bezbranné. Další popis v 2. verši ukazuje na námořní moc tohoto národa. Izrael, který nacházíme popsáný ve verších 2 a 7, je předmětem jejich starosti.

Všechna horlivá činnost lidí se děje bez Boha. Ve 3. verši smíme snad vidět založení státu Izrael v roce 1948. Bůh přihlíží; ale není srozuměn s lidskou horlivostí, která se chce obejít bez Něho. Proto podnik této nejmenované námořní moci ztroskotá (5. a 6. v.).

Bez podpory lidí je židovský národ v oné době přinesen Hospodinu zástupů jako dar. Pán sám se zjeví a uskuteční to, co se jedni nadarmo snažili dosáhnout a čemu se druzí snažili zabránit. Lid nepřijde k Pánu na Sion s prázdnýma rukama, ale prázdný od sebe samého, s pokorným, vděčným srdcem. Všechno bude působeno Jeho dobrotou a milosrdenstvím, které trvají věčně (Žalm 136,23.24).

Přicházející Hospodinův soud působí, že se Egypt chvěje. Vedle útoků z venku bude země trápena občanskou válkou (2. v.) a Bůh sám udeří na životní nerv země: Nil (5.–10. v.). Egypt, který na Izraele kdysi vzkládal *tvrdou* službu (2. M 1,13.14), bude potom sám vydán *tvrdému* pánu.

Tato země měla kdysi velmi vysoko stojící kulturu. Kdo by ve škole neslyšel a neučil se o „moudrosti Egyptských“? Co jim to pomohlo? Nebyli dosti moudří k tomu, aby se vzdali modloslužby a poslouchali pravého Boha. Co jim pomohlo, že se ptali věstců, když Bůh zmátl jejich vůdce duchem závratí (14. v.)?

Kolik lidí se opírá o moudrost tohoto světa, ačkoli apoštol Pavel musí říci, že Bůh učinil moudrost světa bláznovstvím. Ale co má být na moudrosti světa špatného? Ach, tato moudrost nevedla svět k poznání Boha. Proto se pro Boha stala naprosto bezcennou. Nyní se Bohu líbí spasit věřící skrze „bláznové kázání“. Jaké štěstí pro nás, kteří jsme patřili k pošetilým a ne vznešeným tohoto světa! (1. Kor 1,21.26–29).

Opět musíme říci: část tohoto proroctví se naplnila ve dnech prorokových. Avšak teprve budoucnost přinese opravdové pokání Egypta a jeho napravení.

Milosrdenství bude triumfovat nad soudem. „V onen den“ obnovení Judy, když se obyvatelé budou chvět a třást před rukou Hospodina, budou v Egyptu města, která budou mluvit řečí Kanánu. Tento národ, který byl tolik domýšlivý na svou přirozenou moudrost, utlačoval Izraelský národ a často mu byl ku pádu, bude pokořen do prachu. Z této situace budou vzývat Boha Izraele a On se jim „oznámi“, „vyslyší jejich prosby“ a „uzdraví je“.

Bůh má připraveno požehnání i pro jiného pozdějšího utlačovatele Izraele: pro Asyrii. Každá stará žárlivost a staleté nepřátelství provždy zmizí. Jaký požehnaný obraz potom skýtá tato země! Nebude potom uskutečněno Abrahamovo požehnání: „Požehnány budou v tobě všechny čeledi země.“ (1. M 12,3)?

Při vyjmenovávání si všimni postavení Izraele! Ať je Boží požehnání pro národy jakkoli veliké, Izrael je upřednostněn. Egypt a Asyrie jsou díla Božích stvořitelských rukou; ale jen Izrael nese slavný titul: „dědictví Hospodinovo“.

Tato kapitola mluví o událostech, které byly v Izaiášově době ještě budoucí, ale nyní jsou naplněny. Ilustruje předchozí kapitolu ohledně vztahů mezi Asyrií, Egyptem a Izraelem. Sargon, král Asyrie, posílá svého vojévůdce proti Azotu, pravděpodobně s cílem zaútočit na Egypt.

Prorok musel tentokrát nejen mluvit, nýbrž sám být vnějším znamením a příkladem. Bůh tím chtěl varovat Svůj lid, aby v hodinách nebezpečí nehledali svou ochranu u pozemských království. On je ten pravý Bůh, který nedopustí ani nevěru ani kompromisy. Má toto výrazné znamení snad také duchovní význam pro nás dnes?

Jistě! Mnohý věřící hledal v dobách bídy pomoc u světa, a tím se dostal do závislosti na něm, která mu přinesla jen škodu. Kéž bychom vložili celou svou důvěru jen na našeho Boha a nezapomínali, že On ve Svém Slově řekl: „Marná jest pomoc lidská.“ (Žalm 60,13)

„Doufej v Hospodina celým srdcem svým, na rozumnost pak svou, nespolehej. Na všech cestách svých snažuj se jej poznávat, a on spravovati bude stezky tvé.“ (Přísl 3,5.6)

První výrok naší kapitoly se bezpochyby obrací proti hlavnímu městu velké chaldejské světové říše: Bábel (viz poznámka k nadpisu – Elb. př.). Volání k Médským a Perským, aby jej oblehli, jakož i popis jeho náhlého pádu (Dan 5,30) a přímé zvolání: „Padl, padl Babylon!“ potvrzují to, co bylo řečeno.

Dvě řady, které se blíží k městu, jsou poukazem na dvojí vedení budoucí invaze a na dvojí národnost útočících vojsk. Jsou to Médští a Perští (Dan 8, 3.20). – Aby potvrdil to, co řekl, připomíná prorok, že všechna svá slova slyšel od Boha Izraelského.

Seir je území, kde bydlí Edom. Jsou to potomci Ezaua, bratra Jákobova (1. M 36,8). Strážného se ptají po jitru, ale on musí mluvit o noci, o soudu. A přece v posledních slovech nalézáme otevřené dveře pro pokání a obrácení: „Obrátte se, pojdte sem!“ Jak velká je trpělivost Boha, který nechce, aby někteří zahynuli, nýbrž aby všichni přišli k pokání (2. Pt 3,9)! Proto až dodnes zadržoval dávno ohlášený soud nad touto zemí a jejími obyvateli.

Také sláva arabských beduinských kmenů Dedan a Cedar (Ez 27, 20.21) zmizí, „nebo Hospodin Bůh Izraelský to mluvil“.

Kdo je míněn „údolím vidění“? Je to Jeruzalém, dcera lidu mého, město Davidovo (4. a 9. v.), nad kterým prorok pláče.

Verše 8–11 odhalují převrácené, ano hříšné jednání lidu. V době, kdy Bůh s ním musí jednat v soudu, se utíká k lidským pomocným prostředkům. Nebylo by správnější, aby se sklonil a s důvěrou v milosrdenství Páně přijal Boží kázeň? Avšak nenalézáme tu ani pokoru ani přijetí Jeho cest. „Nehleďte na toho, který to učinil.“ (11. v. – Elb.)

Neselhali v tomto směru i křesťané? Kolik lidských zřízení bylo zavedeno, protože pouhé vedení Ducha svatého ve shromážděních už nefungovalo! Ale nikdo se neptal na hlubokou příčinu, která vedla k udušování a uhašování působení Ducha svatého (1. Tes 5,19). Kéž bychom se všichni pro to pokorili!

V dalších verších (12–14) se zjevuje životní postoj, který později vedl k saducejství (Mt 22,23). Popírání vzkříšení, a tím dalšího života po smrti, otevírá široce dveře k prostopášnému životu. Jaká hrůza pro lidi, kteří žili v tomto domnění, až budou muset zjistit, že smrtí není všemu konec!

V závěrečných verších této kapitoly je dán stranou nehodný Sobna (srv. s kap. 36,3.11.22), který došel místa správce, ale žil jen sám pro sebe. Dokonce měl snahu zajistit si čest po smrti tím, že si dal vytesat zcela zvláštní hrob.

Na jeho místě měl vzít do ruky otěže vlády Eliakim, služebník Hospodinův, a měl se stát obyvatelům Jeruzaléma a domu Judovu otcem. Bůh mu propůjčí plnou autoritu a odpovídající moc (22. v.).

Nepoznáváme v tomto muži našeho Pána Ježíše, který se v tomto charakteru představuje církvi ve Filadelfii? „Toto praví ten svatý a pravý, který má klíč Davídův, kterýžto otvírá, a žádný nezavírá, a zavírá, a žádný neotvírá.“ (Zj 3,7) Přejde a odstraní antikrista, který se bude starat jen o svou vlastní čest (2. Tes 2,4) a zřídí Svůj trůn cti.

Postavení obou mužů bylo stejné. Oba jsou srovnáváni s vbitým hřebíkem (23. a 24. v.). Ale Sobna úplně selhal, zatím co Eliakim dosáhne nejvyšší cti. Tak jsou ti dva mužové poukazem na obsáhlejší vládu a větší moc v budoucích dnech. Pán Ježíš (Eliakim) přijde na tuto zem ve slávě, aby vládl ve spravedlnosti. Přitom zničí falešného Krista (Sobna).

Poslední z těchto místně omezených soudů postihne Týrus. Město je obrazem světa v jeho hospodářské slávě: bohatý, ale zkažený a sebejistý. Toto obchodní centrum starověku bylo dobyto a zničeno Nabuchodonozorem po dlouhém obléhání. (Ezeichel 26–28 o tom mluví ještě podrobněji.) Když se zhroutí světový obchod, budou tím muset trpět nejen obchodníci, nýbrž i ostatní obyvatelé země. Mravní účinek pádu Týru a Sidonu byl tak veliký, že se obě města stala příslovím a stala se důrazným varováním vzhledem k Božímu soudu (Mt 11, 21.22).

„Kdo že to usoudil proti Týru?“ Odpověď nám dává 9. verš: Hospodin zástupů, který se vždy protiví pyšným a povýšeným a opovrhne slávou člověka (1. Pt 5,5; Žalm 107,40).

Ale Pán má pro Týrus připraveno oživení po 70 letech. Je to stejná doba, jako ta, během které i Boží lid bude pobývat v zajetí. Žel, Týrus bude po svém navštívení jednat stejně jako dříve. Avšak poslední verš nám dovo-luje pohled do budoucnosti, kdy výtěžek tohoto města bude Bohu užitečný. Když Mesiáš–Kráľ bude toužit po kráse Svě pozemské nevěsty, bude výtěžek Týru pro ty, „kteří přebývají před Hospodinem“ (Žalm 45, 12.13).

Po výrocích o určitých zemích a národech se proroctví 24. kapitoly vztahuje na Izrael a na celou zemi (viz pozn. k 1. v. – Elb.). Jedná o „dni Páně“, ve kterém postihne soud všechny lidi, kteří přebývají na zemi, dříve než bude moci začít pokojná vláda Pána Ježíše. 2. verš ukazuje, že z toho nikdo není vyjmut (srv. s Mt 25,32: „shromáždění budou před něj *všichni* národové“).

Aby žádný čtenář Bible nepřišel do nebezpečí, že tato tvrdá slova bude považovat za přehánění fanatického proroka, Duch svatý připojuje: „nebo Hospodin mluvil slovo toto.“

Příčinou celosvětového soudu jsou lidé sami. Už Enoch oznámil soud, který Pán vykoná jako odpověď na všechnu bezbožnost (Judy 14.15). Jak hrozný musí být tento den, kdy božské údery, které byly tak dlouhý čas zdržovány, postihnou zemi! Ani nebe a padlí andělé, kteří se v něm ještě zdržují, nebudou ušetřeni (21. v.; Mt 24,29–31).

Při soudu nad žijícími budou nalezeni i spravedliví – věrný ostatek bohabojných Židů a ti, kteří přijali jejich slovo. Nalézáme je i v naší kapitole (14. v. – pozn. v Elb. př.). Vejdou do království a budou se těšit z vlády Pána Ježíše v Jeruzalémě, o které mluví poslední verše této kapitoly soudu (srv. se Zach 14,6–11).

V návaznosti na soud nad všemi obyvateli této země (24. kap.) následuje chvalozpěv zachráněného ostatku Božího lidu vůči Hospodinu, který vše slavně vykonal. On byl chudým a pronásledovaným mocným útočištěm a prokázal se jako obhájce těch, kteří se na Něho obra- celi. Tito sužovaní mohou slavit i Boží věrnost, kterou zakusili. To, co On zaslíbil, dodrží, i když se Jeho lid stane nevěrným. To platí jak pro věřící Židy v době konce, tak i pro věřící křesťany dnes. Jaká je to útěcha a jaká jistota!

Celý chvalozpěv nese židovský charakter. Hospodin je osločován ne jako Bůh Otec, který byl přece zjeven teprve skrze příchod Pána Ježíše na tuto zem (Jan 20,17). Ne smrt a vzkříšení Pána jsou obsahem této písně, nýbrž vysvobození Hospodinovo a poražení nej- pyšnějšího nepřítele.

V 8. verši naznačuje Duch svatý vzkříšení. Jeho první část je citována v Novém zákoně v 1. Korintským 15,54, kde jde o *tělesné vzkříšení*. Na druhé straně je v Novém zákoně osvobození Izraele stavěno na roveň vzkříšení z mrtvých (Řím 11,15). Nejsou snad Židé *duchovně* mrtví, dokud nepoznají svého Mesiáše, kte- rého probodli? – Aby vystoupil proti nevěře, je v 8. verši znovu připojeno: „Nebo Hospodin mluvil.“

V této kapitole máme další píseň, která bude zpívána v zemi Judské. I její obsah mluví o tom, co Bůh učinil pro Svůj lid. On si zachoval věrný ostatek, který se skládal z *jednotlivců* důvěřujících jen Hospodinu (3. a 9. v.). Ale jaký je rozdíl mezi věřícími Židy a námi, věřícími křesťany! Ti čekali „Hospodina na cestě jeho spravedlnosti“ (8. v. – Elb.); my očekáváme při Jeho příchodu Jeho *milost* (1. Pt 1,13; Judy 21).

Ale milost, která to uskuteční, že tento ostatek může být nazván *spravedlivým* lidem (2.v.), bezbožnému nic neprospěje (10. v.). Proč? Protože k milosti z Boží strany patří pokání z naší strany. Když chybí vůle k obrácení, zůstává všechno při starém i přes nekonečnou Boží milost; to je zásada, která platí zvláště pro naši dobu.

14. verš je obrazný poukaz, který nelze brát doslovně, na „pány“, kteří kdysi Izraele utlačovali. Nadále jej už nebudou utlačovat. Ale podle Jana 5,28.29 i tito lidé jednou vstanou k soudu!

Hospodin, který se Svého lidu nikdy nevzdá ani v nejsmutnějších situacích (těla mrtvá *má*; 19. v.), se postará o národní oživení podle Svých myšlenek (srv. s Ezechiel 37, 1–14; Dan. 12,2; Ozeáš 13,14). – 20. verš nám připomíná Noého a jeho archu, ve které on a jeho rodina přežili soud potopy bez škody (1. M 6,17.18; 7,1).

„Den Hospodinův“ nezahrnuje jen dobu soudů před zřízením tisíciletého království, nýbrž přesahuje je a trvá až do doby, kdy bude proveden i poslední soud, ke kterému dojde před velkým bílým trnem (Zj 20, 11–15). „V ten den“ proto bude vykonán i soud na satanovi, tom starém hadovi (1.v.; Zj 20,2.10).

Pak se Duch opět vrací k cestám Páně s Jeho lidem. Jak velká je Jeho milost a Jeho nikdy nekončící péče o Izrael, Jeho vinici, ačkoli Mu vždy znovu působil zklamání a nepřinášel ovoce (kap. 5, 2).

To, co Bůh musí představit nepřátelům Svého lidu (4. a 5. v.), se obrací vlastně ke všem lidem. Všichni si kvůli svým skutkům a svému hříšnému životu zasloužili Jeho soud (Řím 3,19). Je jen jedno východisko. Člověk se musí chopit Boží ochrany, a tou je kříž. Tam Pán Ježíš učinil pokoj skrze Svou krev. Každému, kdo hledá ochranu a uvěřil, se dostane tohoto pokoje s Bohem (Kol 1, 20; Řím 5, 1).

Boží předsevzetí je přivést Izraele opět k rozkvětu. Ale Bůh může dosáhnout Svého cíle jen na cestě kázně. Avšak zde, tak jako na mnoha jiných místech, je *velké* soužení bezprostředním předchůdcem ještě *většího* osvobození. Troubu ve 13. verši najdeme opět v Matouši 24,31. Co to bude, když celý Izrael bude shromážděn, *aby se klaněli Hospodinu!*

Touto kapitolou začíná nový oddíl, který jde až ke konci 35. kapitoly.

Když Bůh volá na „opilce Efraimské“ běda, neobrací se k doslovně opilým příslušníkům království deseti pokolení. Tento výraz popisuje smutný duchovní stav lidu: rozjaření, ohlušení, lhostejní, vydání vlastním rozkoším.

Je na tom Judské království lépe? Nikterak! 7. verš vyznačuje obdobně temný obraz této části lidu. Sice se tu mluví o knězi a o prorokovi – což je důkaz toho, že jde o Judu; neboť jen v Jeruzalémě, kde stál Boží chrám, byli ještě kněží – ale ti jsou stejně „opilí“ jako ostatní z lidu.

Nadarmo se Hospodin pokoušel ujmout se jejich slabosti a krmit je potravou pro kojence, tj. nejprostším způsobem jim činit poselství srozumitelným. V budoucnosti bude mluvit skrze takové, kteří mluví nesrozumitelnou řečí (11. v. – pozn. k Elb. př.), obrátí se k nim cizí řečí.

V protikladu k vadnoucí nádheře odpadlého národa stojí pravá sláva Hospodina zástupů (5. a 6. v.). Ten se učiní zajedno s věrným ostatkem a propůjčí mu Svou vlastní slávu.

Jaká je to smlouva, kterou uzavřeli vůdcové národa se smrtí? V budoucích dnech uzná většina národa antikrista za Mesiáše. Jeho příchod bude podle působnosti *satanovy*, ve vší moci a ve všech znameních a divech *lži* a ve všem *klamu* nepravosti (2. Tes 2, 9.10). Ze strachu před králem severu, zde nazvaném „pomsta (metla) rozvodnilá“ (srv. s Dan 11,40), uzavře antikrist spolek s politickou hlavou římské říše. Tento vládce je nástrojem ďábla (Zj 13,2). Spolek s ním je vskutku smlouvou se smrtí; ale není to východisko k ujití Božímu soudu skrze krále severu (18. v.).

V této době bude Bůh působit v srdci některých věrných. Budou vidět, že tento bezbožný muž nemůže být jejich Mesiáš. Tomuto ostatku Bůh představí Pána Ježíše: osvědčený kámen, vzácný úhelný kámen, nejpevněji založený. Jaký základ víry!

Verše 21–29 ukazují Boha jako soudce. Vykonávat soud je pro Boha, jenž ve své přirozenosti je láska, cizím dílem. Avšak tak jako u rolníka přichází čas žně a mlácení, tak u Boha přijde den hněvu. Ale Jeho soud je spravedlivý. Každý bude souzen podle *svých* skutků (Zj 20,12), tak jako kmín a obilí nejsou mláceny stejným způsobem.

Ariel (Boží lev) je jméno pro město Jeruzalém. Vidíme je zde obležené vojsky krále ze severu (rozvodnilá metla z 28. kapitoly). Soužení je velké, ale Bůh zasáhne teprve tehdy, když pokoření dosáhlo stupně, který chtěl, když je pravé a vychází z hloubi srdce. Trápení bude tak velké, že si lidé myslí, že slyší hlas ducha, ne hlas žijícího člověka. O týchž událostech, o nichž se zde mluví, čteme také v proroku Zachariášovi (kapitoly 12–14); rovněž v Micheáši 4,11; 5,4–15; Žalmu 83 a na jiných místech.

Když Bůh v okamžiku nejvyšší nouze zasáhne, bude osvobození a vysvobození úplné. Národy, které jsou pevně přesvědčeny, že mají Jeruzalém ve své ruce, budou tak zklamány nad ušlou kořistí, jako hladový a žíznivý, který sní o jídle a pití a probudí se s prázdným žaludkem a vyschlým hrdlem.

Verše 9–14 ukazují mravní stav lidu, který přivodil Boží soud, i když na konci mohl být Bůh opět milosrdný. Izrael byl slepý vzhledem k lekcím, které mu Bůh chtěl udělit. – Není to s námi při čtení Božího slova často podobně? Jestliže naše srdce je daleko od Pána, čteme sice, ale ničemu nerozumíme. Je nám jako zapečetěné.

Když moudrost světa nevede lidi k tomu, aby poznali Boha, je bezcenná. Bůh sám se postará o to, aby zahynula (14. v.; 1. Kor 1,18–21). Moudrost bez Boha vede člověka k povýšeným myšlenkám o Bohu. Člověk myslí, že před Ním může skrýt své zlé činy (15. v.). Jak je to pošetilé! Bůh zůstává vždy ten Všemohoucí, a člověk se podobá kusu hlíny v ruce hrnčíře. Tato myšlenka nás na jedné straně udržuje pokornými, na druhé straně nám dává také důvěru v Boha, pro kterého je vše možné.

Ano, Bůh se vypořádá i se zatvrzelostí Svého lidu. Přejde čas, že ti, kteří kdysi byli hluchí, uslyší Boží slovo, a ti, kteří měli zavřené oči (19. v.), uvidí. Trestuhodná lhostejnost lidu učiní místo duchovnímu porozumění a horlivosti pro Boha. Násilí a posměch budou souzeny a zmizí. Zato bude otevřena cesta pro požehnání a radost, které způsobí Pán.

Bůh jedná jako Hospodin, který vykoupil Abrahama (22. v.). To vede naše myšlenky k bezpodmínečným Božím zaslíbením, která dal tomuto muži víry (např. 1. M 12,2; 13,15.16). Nic, ale naprosto nic z toho, co velký Bůh zaslíbil, nezůstane nevyplněno. Svým časem naplní všechna Svá zaslíbení, i když byla učiněna již před tisíciletími.

Duch svatý se snaží ukázat nám, proč se lid stal pro Boha nesnesitelným a musel zakusit Jeho spravedlivé trestání, ačkoli jej na konci, na základě Své milosti a milosrdenství, vysvobodil. – Stejně kořeny zlého věží ještě také v nás, věřících doby milosti. Když tedy Bůh odkryje stav srdce Svého lidu, dal to napsat i pro nás, abychom lépe poznali své vlastní srdce a podle toho byli bdělí.

První sklon je: Aniž by se ptali Boha, hledají pomoc ve svém soužení u Egypta. Tato země je obrazem tělesné moudrosti. Proti ohrožení Asyrií se Izrael snažil postavit něco odpovídajícího (vojsko egyptské). Jak snadno jsme nakloněni k tomu, abychom se zkoušce zvenku snažili ujít pomocí vnějších prostředků – aniž bychom hleděli na Pána.

Chtějme tedy hledět na Boha; ale to ještě není vše. Musíme také dbát Jeho Slova. Bůh a Jeho Slovo jdou vždy spolu (Sk 20,32). – Máme zapotřebí, abychom hleděli na Boha, abychom při čtení Jeho Slova měli užitek. A abychom to, co jsme četli, v prostotě a s věrností prakticky žili, musíme své zraky znovu upírat vzhůru.

Jestliže Bůh musí vydat Svůj lid pronásledovatelům, aby jej strhl z místa pýchy, tu na konci přece bude jednat ve Své milosti. Tak se zde daří Jeruzalému (18. a 19. v.); podobně se brzy bude dařit i Církvi. Dobu její odpovědnosti na této zemi, kdy přes všechnu Boží kázeň vždy znovu selhala, Bůh zakončí mocným činem Své milosti: vezme všechny pravé věřící k sobě do slávy.

Pro Izraele započne Božím zásahem nepředstavitelně nádherná doba. Pán je povede po Své cestě. Všechny modly, které tak dlouho stály mezi nimi a Bohem, budou vyvrženy. Bez překážky k nim bude moci plynout Boží láska. Budou moci zakoušet požehnání v každém směru.

Izrael je osvobozen a šťasten. Co se ale děje s Asyrským, skrze kterého Bůh trestal Izraele? Izrael chybil, ale Asyrský byl bez slitování. Proto bude Bůh jednat i s ním (viz také kap. 10). Ale tento soud nebude jednání v božské prozřetelnosti, nýbrž rozvinutí Jeho moci v soudu.

Ačkoli navenek byli proti sobě, Asur i „král“ (falešný mesiáš Židů, antikrist) budou uvrženi do téhož místa, do pekla (Zj 19, 20). „*Také i samému králi*“ naznačuje, že ještě mnozí s ním budou sdílet tentýž úděl. Jak hrozné!

31. kapitola je zhuštěné opakování 30. kapitoly. Jak důrazně varuje prorok před nebezpečím Egypta jako před odpadnutím od Boha. Ve dni soudu postihne Boží rozsudek jak falešné pomocníky, tak i ty, jimž bylo pomáháno. Neznamená to varování pro nás? Nehledejme pomoc u nikoho jiného než jen u našeho Boha. Mysleme na soud, před kterým stojí svět. Když se my opřeme o svět, mohlo by se nám dít tak, jako kdysi spravedlivému Lotovi, který v soudu nad Sodomou ztratil vše a zachránil jen svou duši (1. Kor 3,15).

Ke konečnému osvobození Svého lidu bude Pán nejen jednat z nebe, nýbrž sestoupí sám na zem. Jaký den to bude (viz také 2. Tes 1, 7–10; Sk 1,11; Zach 14,4)!

Soud nad Asyrským v budoucnosti bude stejného druhu jako soud, který kdysi postihl Senacheriba a jeho vojsko. Tehdy vyšel anděl Hospodinův a zbil v táboře Asyrských 185 000 mužů (2. Král 19,35). Také v budoucnosti nepadnou tato vojska mečem nějakého muže, nýbrž přímo mečem Hospodinovým.

Když Duch Boží považuje za dobré, aby podal opakování toho, co řekl ve 30. kapitole, nechce nám to zvláštním způsobem přiblížit? Sklony našeho přirozeného srdce nejsou jiné než u Izraelitů a Bůh se od té doby také nezměnil.

Když Pán vykonal Své dílo osvobození Jeruzaléma, vidíme Jej nyní jako *Krále* vládnout ve *spravedlnosti*. Ale jak rozdílná to bude doba ve srovnání s dnešní! V přítomné době vládne milost skrze spravedlnost k věčnému životu (Řím 5,21), potom bude vládnout *spravedlnost* skrze slávu a nad celým světem. V této slavné době člověk poprvé naplní slavné určení, k němuž byl stvořen. A co nejvíce působí radost v srdci nám, věřícím, kteří patříme k Božímu nebeskému lidu, je myšlenka, že náš Pán Ježíš potom zaujme místo prvotnosti, které Mu patří, zcela veřejně.

Změní se za těchto výjimečně dobrých okolností srdce lidí? Ne. Jen ten, kdo je znovuzrozen, může skutečně vejít do Božího království (Jan 3,5). Ti, kteří jdou pouze s druhými, se na konci této doby požehnání opět při první zkoušce lidí odhalí jako Kristovi nepřátelé (Zj 20, 7.8).

Když Pán Ježíš přijde jako osvoboditel Izraele, nenaplní vše naráz. Nejprve bude jednat se Svým lidem; na to ukazují verše 9–16. Pak bude účtovat po řadě s nepřáteli Svého lidu, a přitom použije Židy jako vykonavatele Svých soudů (Mich 5; Zach 9; 10). Velký obrat ale nastane, když na Izraele bude vylit *Duch svatý* (15. v.; Joel 2,28.29).

Po požehnaném obrazu, který nám dal Duch svatý o Mesiáši – Králi a o Jeho spravedlivé vládě, mluví o určitém pustošiteli, který není zvláště jmenován. Zdá se, že to je týž nepřítel, o kterém prorokuje také Ezechiel (38, 8–13). Tam je nazván Gog.

Prorok není nezaujatým pisatelem toho, co mu Duch dává napsat. Zde ztělesňuje bohabožné v Izraeli v jejich volání úzkosti k Pánu. Ano, o silné rámě Pána se smějí opírat věřící všech dob. Jeho zásah je vždy obdivuhodný v našich očích. A co je následkem Jeho záchrany? Věrná závislost na Něm a silnější důvěra v Něho: „Bázeň Hospodinova bude Izraelův poklad.“ (6. v.) Je to pravda i v našem životě?

Následující verše líčí trápení a zoufalost Božího lidu, než se zjeví osvobození. Ale těžkosti lidí jsou příležitostmi pro Boha. Židé to zakusí. „Již (nebo: „Nyní“) povstanu, praví Hospodin.“ Když On vstane a odstraní nepřátele, změní se i nejtvrďší vápno v ohni v prach. Trny, které kdysi zraňovaly ty, kdo s nimi přišli do styku, jsou tímž ohněm stráveny. Nikdo nemůže odolávat Jeho moci.

Hospodinův soud nad národy děsí také blízké (13. v. – obyvatelé Jeruzaléma). Bezbožní jsou právem znepokojeni. Kdo ale chodí po cestách Páně, stojí také po boku Soudce a nemusí se už bát.

Co to pro Izraele bude, když si uvědomí svá požehnání (17.–19. v.)! Především bude obdivovat *svého* Krále v Jeho kráse (Žalm 45,2–7). Jeho srdce myslí ale také na prožité hrůzy a na nezapomenutelné osvobození. Ale o svých nepřítelích už nikdy nic neuslyší. Věčný odpočinek Jeruzaléma je založen na Hospodinově přítomnosti a milosti. On je *Mocný*, On je *při nás*, On je *Soudce*, *Vojevůdce*, *Král* a *Zachránce*. Ale On lidu, který v Jeruzalémě bydlí, také *odpustil* všechnu nepravost. „Blahoslavený lid, jemuž se tak děje, blahoslavený ten lid, jehož Hospodin Bohem jest.“ (Žalm 144,15)

Ale ještě šťastnější jsou všichni ti, kteří se *nyní* mohou radovat z větších věcí, než jsou vyhlídky Izraele, s vědomím, že *v Pánu Ježíši Kristu mají lepší díl*. Jejich naděje směřuje k *lepší zemi*, k Otcovskému domu v nebi. Jestliže patříš k těmto šťastným, raduješ se také z tohoto trojnásobného štěstí?

V kapitolách 34 a 35 ukazuje Duch Boží dva extrémy: nelítostný soud a čisté milosrdenství. Dva národy, které jsou tak rozdílně zasaženy, mají též původ, stejného otce a stejnou matku; jsou to potomci dvojčat: Ezaua a Jákoba.

Ačkoli Bůh už před jejich narozením prorokoval: „Starší sloužiti bude mladšímu“ (1. M 25,23), nenaplnilo se z toho v jejich dřívější historii nic. Edom se rozprostíral v Seir už jako národ, když Izrael ještě po léta trpěl v egyptském otroctví. Ezau se neptal po Bohu. Pohrdl právem prvorozeného, protože pro něho hmotné věci byly žádostivější než Boží požehnání. Jákob naproti tomu měl přes své převrácené jednání srdce pro Boha, víru, které byla Boží zaslíbení cenná.

Později zabránil Edom Izraelským v průchodu svou zemí (4. M 20, 14–21). A na konci historie izraelských králů se Edom spojuje s Asyrií (Žalm 83,5–8), později s Babylonem (Žalm 137,7.8) proti svému bratrskému a sousednímu národu Izraelskému. A tak na konci času Bůh vykoná také zde popsany hrozný soud. Jde přitom u Edoma zpět až ke kořenům zla.

Dnes nám vědci zeměpisci říkají, že na mnoha místech země se poušť rozšiřuje a stále ubývá úrodné půdy. – Když Bůh v budoucnosti obnoví Izrael, bude tu Boží milosrdenství i pro tato pustá území. Právě v poušti prokáže Svou slávu. Bůh daruje nejen úrodnost, nýbrž i radost, rozkvět, nádheru a slávu.

Satan přinesl skrze člověka na tento svět hřích a utrpení. Asi neexistuje žádná část nás obklopujícího stvoření, která nenese stopu Adamova pádu. Ale Bůh ve Své dobrotě a milosrdenství daruje zemi čas, kdy bude osvobozena od zlořečení a skutečně naplní určení svého Stvořitele.

A přece se mi zdá, že budoucí svět ponese jizvy předcházejícího soudu. Země Edom např. leží po soudu „pustá... na věky věků“ (kap. 34,10).

Boží lid už neopustí svatou cestu podle myšlenek svého Pána. Žádný už nebude bloudit. A navrácení mohou při pohledu na všechna tato požehnání už jen propuknout v plésání. Jak slavné je místo těchto vykoupných: věčná radost nad jejich hlavou, trápení a vzdechy provždy vzdáleny! Nepřipomíná nám to náš slavný nebeský cíl (Zj 21,4)?

Čtyři historické kapitoly, jejichž obsah nalézáme ve 2. knize Královské (kapitola 18 a dále) i ve 2. Paralipomenon (kapitola 32), oddělují první polovinu Izaiášova proroctví od druhé. Jsou jistě různé důvody pro zařazení těchto historických událostí do proroctví. Zmíníme se jen o jednom: Bůh chtěl věřícím čtenářům dát inspirovaný, a proto jistý prostředek do ruky, aby mohl v proroctvích rozlišovat mezi částí, která se tehdy vyplnila, a tím, co se vyplní teprve v budoucnosti. Tento král Asyrie zde tedy byl jen slabým obrazem, historickým základem toho, co se odehraje v budoucnosti. To, co se již naplnilo, je zárukou toho, že *všechna slova Páně* se svým časem vyplní.

Ezechiáš byl nejbohabojnější král ode dnů Davidových. Ale jeho víra byla postavena na zkoušku. Od začátku měl srdce pro Pána a Jeho věc a jednal podle toho (2. Par 29,3.17). On to byl, kdo jako žádný jiný měl před očima *celý* národ (2. Par 29,24). Přál si, aby všichni přišli do Jeruzaléma a slavili tam Fáze (2. Par 30). K tomu se energicky vypořádal se vsí modloslužbou.

Sotva bylo velké dílo obnovy bohoslužby pravému Bohu ukončeno, hned přitáhl nepřítel, aby je všechny pohltit a vše opět zkazil.

Jednání vyslance asyrského krále nám dává předobrazné poukazy na Isti většího nepřítele: satana.

a) Směšuje pravdu se lží. Je pravda, že důvěra v Egypt Ezechiášovi nic nepomůže (5. a 6. v.); ale je lží, že Hospodin by mohl zahanbit královu důvěru v Boha (7., 15. a 18. v.).

b) Svému zlému konání dává zbožné zdání, když předstírá, že jedná jako Boží služebník (10. v.). Avšak tímž dechem hrubým způsobem očerňuje nejvěrnějšího služebníka Páně (14.–18. v.).

Jak je dobré, že máme v rukou neomylné Boží slovo, jímž můžeme vše zkusit. Neklamné znamení pravého života z Boha u člověka, jako jej vidíme u Ezechiáše, je, že miluje věřící (1. Jana 5,1). „Řekl-li by kdo: Miluji Boha, a bratra svého nenáviděl by, lhář jest.“ (1. Jana 4,20)

Na prosbu Ezechiášova vyslance, aby mluvil aramejsky, se Rabsaces posmívá tím hůře židovsky dále. Chce zemdlít srdce mužů na zdi města; ale zapomíná, že vedle těchto Židů naslouchá i Bůh sám. Už to dále není záležitost krále – proto přikazuje svým vyslancům mlčet – nýbrž Boží věc. On sám odpoví na tyto útržky.

Jako výraz zármutku roztrhává i král svůj oděv. Taková rouhavá slova proti Bohu, jemuž chtěl sloužit z celého srdce, jej hluboce zarmucují. Skrze proroka prosí o Boží odpověď v tomto „dni úzkosti a útržky a rouhání“. A zakouší pravdu slov žalmu: „Vzývej mne v den souzení, vytrhnu tě, a ty mne budeš slaviti.“ Nejprve smí slyšet slova útěchy: „Nestrachuj se.“ – a potom oznámení Božího soudu nad králem Asyrie.

Ale ještě to není tak daleko. Pýcha a sebedůvěra vede asyrského krále k tomu, aby napsal dopis s obdobně rouhavým obsahem. I zde zbožný král přenechává odpověď Tomu, který je „Bůh všech království země“. Rozprostírá dopis před Hospodinem a spojuje s tím vážnou prosbu o Jeho zásah.

Nenalézáme ve slovech apoštola k Filipským povzbuzení k témuž postupu? „Skrze modlitbu a poníženou žádost s díků činěním *prosby vaše známy budte Bohu*.“ (Fil 4,6) Nechybí nám někdy vážnost a ponížená žádost, když přednášíme Bohu denní trápení? Kéž bychom nezapomínali ani na modlitbu, ani na poníženou žádost, ani na děkování!

Izaiáš přinesl králi odpověď Páně. Asyrský se musel naučit, že Bůh nepřeslechl jeho útržky a posměch. Všemohoucí si ho sice použil, aby provedl Svou radu. Ale král Asyrie ve své pýše překročil svůj úkol, který mu Bůh dal, připsal moc sobě samému, a dokonce zuřil proti Bohu. Bude Bůh tento vztek proti sobě trpět? Nikdy. Když dal znamení o dobrém, které přijde na Judu (kořen dolů, ovoce nahoru), oznámil Pán Svůj rozsudek. Poslal Svého anděla, aby pyšného krále pokořil a zbil. A jen o několik let později se také rozpadla Asyrská říše. Ano, Bůh to je, „kterýž chodící v pýše může snižovati“ (Dan 4,34).

Jeruzalém naproti tomu smí vydechnout. Hospodin chce chránit toto město pro sebe a pro Davida, služebníka Svého (35. v.). Nemluví toto zaslíbení o slavnějším dni a lepší slávě, když nízké bude vyvýšeno a vysoké bude sníženo? „Zmotanou (převrácenou), zmotanou, zmotanou učiním ji, (čehož prvé nebývalo,) až přijde ten, jenž má právo, kteréž jsem jemu dal.“ (Ezechiel 21,27)

Ty dvě historické kapitoly, 36 a 37, jsou svědectví o úplném zničení Asyrského neboli krále severu, jak je jmenován v knize Daniele, na konci dnů před zřízením tisíciletého království. Ale Bůh nejenom rozvine Svou moc navenek v osvobození od nepřátel; On vykoná také dílo v srdcích Svého lidu. O tom mluví nemoc a uzdravení bohabožného krále Ezechiáše.

Abychom mohli rozumět reakci a slovům Ezechiášovým, musíme se přenést do postavení zbožného Izraelity. Jeho nadějí byl dlouhý život. Jen jako živý mohl Boha chválit (19. v.). O životě po smrti měl malou potuchu. Nevěděl nic o tom, co je zjeveno nám křesťanům. Ano, měl úzkost před smrtí (14. v.). A nyní obržel na svoji modlitbu Boží odpověď, která znamenala osvobození z moci smrti, i když jen dočasné.

Tak je královo uzdravení poukazem na *duchovní* vzkříšení Izraelského lidu, když Bůh skrze Svého Ducha bude působit na jejich srdcích (Ezechiel 36, 25–27 a 37, 1–14). A tato mocná událost se tak jistě naplní, jako se tato historická událost stala v životě Ezechiášově. To je důvod, proč tato událost obdržela místo uprostřed této prorocké knihy.

Ezechiášovo zapsání stojí v mnoha směrech v protikladu k známosti a zkušenosti věřícího křesťana. Nemá proto pro nás žádný význam? Ó ano! Kéž bychom je pozorně četli, a přitom si s vděčností připomínali své postavení a naději v Kristu.

Mít smrt před očima je pro Ezechiáše něco hrozného (10. v.). Apoštol ale může v 2. Kor 5,2 říci: „V tomto (pozemském příbytku – těle) vzdycháme, v příbytek svůj, kterýž jest s nebe, oblečení býti žádající.“

Ezechiáš obrací svoji tvář proti stěně, když Bůh mu dává sdělit: „Umřeš a nebudeš živ.“ Štěpán naproti tomu tváří v tvář smrti vzhlíží k nebi, vidí Boží slávu a svého Pána a prosí nakonec za ty, kteří ho kamenují (Sk 7,55.59.60).

Ezechiáš prosí ve své smrtelné úzkosti, aby Hospodin vystoupil jako jeho ručitel (14. v. – Elb.). Víme, že Pán Ježíš byl vydán pro naše přestoupení a byl vzkříšen *pro naše ospravedlnění* (Řím 4,25). Jeho vzkříšení je naše bezpečnost.

Ezechiáš byl zarmoucen, že už neuvidí Hospodina v zemi Izraelské. My se smíme těšit, že brzy uvidíme Pána v nebi (1. Jana 3,2), a pak budeme provždy tam, kde je On (Jan 14,3). Patříme k nebi. Jsme spojeni s Tím, který nás tam předešel jako Člověk.

Jaký význam má 39. kapitola v řadě těchto historických kapitol v knize proroka Izaiáše? Jde o zmínku o králi Bábel. Babylon zaujímá zcela zvláštní místo v Hospodinově jednání s modlářským lidem Judského království. Tam byli Židé o několik desetiletí později zavedeni do zajetí. Byl to trest za to, že se zcela vzdali svého Boha.

Ezechiáš řekl po svém uzdravení: „Budu tiše putovat po všechna léta svá pro zarmoucení své duše.“ (kap. 38,15 – Elb.) Když ale přišli vyslanci babylonského krále s blahopřáním k jeho uzdravení, chyběla mu bdělost. Podlehli lichocením světa a klesl tím na jeho úroveň. Proto mu Bůh posílá pohružku jistého soudu. Vše, čím se před těmito vyslanci chtěl zaskvít, bude odneseno do Babylona, do města zmatku. Jediná útěcha, kterou Ezechiáš měl, byla myšlenka, že tento soud nepřijde v jeho dnech.

Učinily na nás dojem vážné následky, které s sebou přináší přátelství se světem? Kéž by nás vedly k větší bdělosti a k rozhodnému oddělení!

Kapitolou 40 se nám otevírá zcela nový oddíl proroctví. Teď už nestojí v popředí pád a porážka králů a národů. Jedná se spíše o spor mezi Bohem a Jeho lidem, přičemž jde o vnitřní, nikoli o vnější záležitosti.

Rozdíl vůči předcházejícím kapitolám je vyzdvižen další skutečností. Babylon se v této části nejeví jako skvoucí světová říše, nýbrž jako zdroj a pevnost modloslužby, jako duchovní špatnost, která stojí v rozporu s Bohem.

Ačkoli se Bůh v této části proroctví musí zaměstnávat s modlářstvím Svého lidu, přece v 1. verši začíná slovy: „Potěšujte, potěšujte lidu mého.“ A tím ukazuje na skončení v milosrdenství. Jeho cílem je uvést slávu (5. v.). Ale k tomu musí být zlo souzeno a odsouzeno.

V Janu Křtiteli došlo k částečnému naplnění těchto veršů. Avšak ten byl uvězněn a sťat, a Mesiáš, jehož cestu měl připravovat, byl „u prostřed dnů svých“ (Žalm 102,25) přibit na kříž a zabit. Ale víra ví, že Pán Ježíš vstal z mrtvých a nyní přebývá ve slávě. Člověk, který je jako tráva, nemůže svým jednáním zadržet Boží rady. Svým časem se vše naplní. Za to ručí Boží slovo (5. a 8. v.).

Sion tu stojí jako symbol pro *milost*, v níž Bůh jedná s Izraelem. Sion je také střed královské slávy, která brzy bude v Izraeli rozvinuta. Budoucí Mesiáš – Král je ten kdysi opovrhovaný Ježíš, zároveň ale také sám Hospodin. Přejde v moci, jako spravedlivý odplatitel, ale také jako soucitný pastýř těch, kteří potřebují ochranu (9.–11. v.).

Verše 12–17 dávají, abychom tak řekli, odpověď na otázku: Kdo je tento velký a milující Osvoboditel? Je to Bůh sám jako ten věčný a jedině moudrý Stvořitel a Vládce nad všemi věcmi.

A ve spojení s tímto slavným Božím popisem stojí ta první velká otázka této části Izaiášova proroctví: modloslužba v Izraeli. Bůh napadá pošetilost těch, kteří si chtějí postavit vyřezávaný obraz jako Jeho podobeství. Jak nepatrná a jak převrácená byla jejich známost a jejich mínění o tom jediném pravém Bohu! Jsme si vždy vědomi, kdo je náš Bůh, který se v Pánu Ježíši stal naším nebeským Otcem? Kéž by nám nikdy nechyběla potřebná ctící bázeň vůči Němu!

Na konci kapitoly se Bůh vrací zpět k tomu, co On vždy byl pro Svůj lid. Nemůže sám sebe zapřít, ani nezanedbá posilovat toho nejslabšího, který v Něho doufá.

V této kapitole je uvedena nová osobnost (2. a 25. v.). Je jí Cýrus, perský král, vítězný dobyvatel Babylona. Bůh jej učinil Svým nástrojem, aby realizoval plány božské prozřetelnosti (Iz 45,1.13; Ezdráš 1,1–3). Ale tato v Izaiášově době ještě budoucí osobnost je jen stínem budoucího Osvoboditele, Pána Ježíše samého.

Čest, ke které byl Cýrus povolán, nezměnila žádným způsobem nic na Božích předsevzetích a náklonnostech, týkajících se Izraele. Izrael, a nikoli Cýrus, zůstane služebníkem Hospodina, který jej vyvolil; ale ne na základě věrnosti lidu, nýbrž na základě zaslíbení, která Bůh kdysi učinil Abrahamovi.

Protivníci Izraele mají v Božích očích stejnou hodnotu jako národy v očích Stvořitele, totiž žádnou (11. a 12. v.; kap. 40, 17).

Ve verších 15 a 16 jde pohled proroka daleko za dobu Židů pod vládou Peršanů. Tehdy byli nesvobodní a utlačení (Neh 9,36.37). V budoucí době uvedou do zajetí ty, kteří je drželi v zajetí, a budou vládnout nad svými utlačovateli. Abychom tomuto obrazu o budoucnosti správně rozuměli, musíme mít na paměti, že Bůh v oné době už nebude jednat v milosti jako dnes, nýbrž ve spravedlivém soudu.

Nuzní a chudí, tj. ti, kteří se s vědomím svého trápení obrátí na Hospodina, zakusí od Něho osvěžení. První naplnění těchto pravd zažil slabý ostatek těch, kteří se navrátili z babylonského zajetí pod Ezdrášem (ruka Hospodinova, 20. v.; Ezdráš 7,6.9.28; 8,18.31). Verše 20 až 24 jsou novou výzvou Pána k národům a jejich modlám. Ale řeč nese tón hlubokého opovržení k jejich důvěře ve věci, které nejsou nic. A jako na začátku kapitoly, odůvodňuje své napomenutí nevědomostí o budoucí osobnosti ze severu a východu, která bude metlou proti modloslužbě. – Vše, co člověk dělá viditelnými prostředky pro svou bohoslužbu (modly), je nejen nesmysl (nemohou ani mluvit ani slyšet), nýbrž zabíjí to také pravou víru, držící se neviditelných věcí.

Když v této části proroka Izaiáše tolik čteme o modloslužbě, vynořuje se otázka, zda Židé v poslední době opět upadnou do modloslužby. Na základě mnoha míst Starého zákona je třeba na tuto otázku bezpodmínečně odpovědět, že ano (např. Iz 65,11.12; 66,3.4.17). Poslední stav tohoto lidu, který zavrhl Krista, se bude vyznačovat klaněním se modlám a přijetím antikrista (Mat 12, 43–44; 24,15).

I když Cýrus zaujímal vynikající místo jako spravedlivý muž z východu a byl Bohem použit k tomu, aby zlomil pýchu Babylona, osvobodil zajaté Židy a přivedl je zpět do jejich země (kap. 41,2.3.25) – zde před námi stojí někdo větší. V prvních čtyřech verších je nám představen *Kristus*. On je *velkým naplněním* každého obrazu služebníka Páně. To je tím pozoruhodnější, že Bůh v předchozí kapitole (verše 8 a 9), a potom v této kapitole (19. v.) a až do konce 48. kapitoly mluví výlučně o *Izraeli* jako o *Svém služebníku*. Ale zde jde o Pána Ježíše, Božího Vyvoleného, o předmět Jeho zalíbení, nádobu síly Ducha svatého a který je Tím, jenž zjeví národům právo. Jak nepatrným se vedle toho jeví Cýrus, skrze něhož se Bůh chtěl oslavit při národu, který byl zdrojem a podporovatelem modlářství!

On, jehož sláva je nesrovnatelná, přišel v dokonalé zdrženlivosti a nízkosti. Nejen unikl farizeům, kteří se Jej snažili zabít, nýbrž hrozil také všem uzdraveným ze zástupu, „aby ho nezjevovali, aby se naplnilo povědění skrze Izaiáše proroka, řkoucího: Aj, služebník ten můj...” (Mat 12,14–21).

Verše o Kristu, služebníku Hospodinovu, končí zmínkou o Jeho vítězství při Jeho druhém příchodu, příchodu ve slávě (4.v.). Doba milosti, během níž Duch svatý přebývá zde na zemi ve věřících a ve Shromáždění a kdy Pán Ježíš je vyvýšen ve slávě, je v tomto popisu zcela pomínuta.

Verše 5–16 mluví slavnými slovy o tom, co Pán na základě Svého jména a ke Své cti vykoná, v protikladu k rytinám. 17. a následující verše zdůrazňují naprosté zahanbení těch, kteří důvěřují těmto lživým ničemnostem. Bůh chtěl těmito slovy dosáhnout svědomí provinilých Židů. „Ó hluší, slyštež, a vy slepí, prohlédněte, abyste viděli!“ Izrael byl „důvěrník“ (19. v. – Elb.). To byly *přednosti a výsady* lidu. On byl také „posel a služebník“ Hospodinův, který mnoho viděl. To byla *odpovědnost* Izraelitů. Avšak „hledě na mnohé věci, však nesrozumívá; otevřené maje uši, však neslyší“. To bylo jejich bídné *selhání*.

Avšak Hospodin je a zůstane spravedlivý ve všech Svých cestách, i když všichni lidé selžou. Cožpak Bůh v Osobě Svého Syna, který zde na zemi zachovával po celý Svůj život celý zákon, neukázal, že Jeho zákon je velký a slavný? (Žalm 40,9; Mt 5,17)

Nevěrnost Izraele vůči jejich Bohu na sebe přivedla Jeho hněv. Avšak lid byl modloslužbou tak zaslepen, že nerozuměl Božím cestám a necítil je jako takové (kap. 42,25). „Ale nyní...“ Po této nevěrnosti zvěstuje Hospodin *Svou* neproměnnou věrnost, v níž kdysi Izraele povolal jeho jménem a učinil jej Svým vlastnictvím. – Bůh nikdy nezmění Svůj charakter. Proto čteme ve 2. Timoteovi 2,13, kde se jedná o nás věřící křesťany: „Pakli jsme nevěrní, on zůstává věrný; zapřítí sám sebe nemůže.“ Tak smíme ono potěšující „Neboj se!“ (1. a 5. v.) použít také pro sebe. On, který nás vykoupil, přebírá záruku, že nás také bezpečně přivede k cíli (Židům 7,25).

Těmito verši nás proroctví vede až k posledním dnům, kdy Izrael dostojí svému pravému určení Božího služebníka, ale jen na základě nekonečného milosrdenství Páně. Pro svou modloslužbu jsou Židé „lid slepý, který má oči“, jsou to „hluší, kteří mají uši“. A přece jsou jedni ze všech národů *svědkové a služebníci* Hospodinův. V oné době konce to poznají, uvěří a porozumí (10. v.).

Protože se Izrael vzbouřil proti Bohu, byl takto rozptýlen (kap. 42,24). A týž Bůh to je, který jej spasí, odpustí mu a dá mu požehnání; neboť On, Hospodin, je jediný pravý Bůh a zároveň jediný Spasitel a Zachránce. Kvůli Izraeli poslal do Bábel, aby přivedl k pádu pýchu Chaldejských. Nové věci, které Bůh působí, dají zapomenout na staré divy. Bůh dá vodu v poušti a na pustínách řeky, aby napojil Svůj vyvolený lid, který si On nastrojil, aby vyprávěl Jeho chválu. Byl to Bůh, který kdysi knížata a lid Izraelský trestal pro jejich hříchy. Je to týž Bůh, který *pro sebe samého* shlazuje jejich přestoupení, už nepamatuje na jejich hříchy a ospravedlňuje Izraele.

Pro dnešní Židy leží tento den ještě v budoucnosti. Ano, je jim dokonce ještě skryto, na jakém základu může Bůh v milosti jednat s provinilým. Ale my to víme! Stane se to na stejném základu, na kterém omilostnil nás jako hříšníky. A tím je Kristus a Jeho výkupné dílo na Golgotě. Pán Ježíš tehdy smířil také hříchy lidu, tj. věrného ostatku budoucnosti. Jednou poznají, že ten Ukřižovaný byl jejich Mesiáš, ale také jejich Vykupitel (Zach 12, 10).

Verše 1–5 se zdají být závěrem z předchozí kapitoly. Boží spasení, které vyvěrá z Jeho milosti, vede až k Jeho oslavení. Shlazuje nejen přestoupení Svého lidu kvůli Svému Synu (kap. 43, 25), nýbrž chce také zahnat jejich strach a chce je sytit hojností Svých požehnání. I národy budou mít přirozeně užitek z této doby požehnání (viz kap. 65,17–25), ale zde vidí Duch Boží výlučně Izraele, pro kterého je Boží milost v činnosti.

Je třeba veršům 6–20 také rozumět prorocky? Upadne Židovský národ, který po dobu více než dvou tisíc let se nedopouštěl modlářství (Ozeáš 3,4), v budoucnosti opět do tohoto starého hříchu? Ano, jak Starý, tak i Nový zákon to potvrzují. Nový výskyt modlářství půjde ruku v ruce s přijetím antikrista. Tak se na konci dnů u tohoto lidu opět najdou oba velké hříchy minulosti (zavržení pravého Mesiáše a sloužení modlám – srv. s pozn. ke kap. 41,17–29) a přivedou na ně vážný Boží soud (Mt 24,15.21).

Boží zásady ale zůstávají stejné po všechna časová období. I moderní modloslužba, tak jak se v křesťanstvu stále více rozšiřuje, bude potrestána.

Kdo jiný než Duch svatý by mohl lépe uplatnit slávu pravého Boha a vyvést na světlo pošetilost falešných bohů (verše 6–20)? Tato slova a způsob popisu se skrytým posměchem převyšují krásou a silou vše, co by mohl složit nebo napsat nějaký klasický básník.

Ačkoli Bůh musí téměř zesměšnit ty lidi, kteří z téhož dřeva kus spálí a druhému se klanějí, přece má především před očima srdce lidu. „Pamatuj na to... navrať se ke mně,“ prosí Bůh a představuje pak Izraeli jímavými slovy Své vykoupení, které končí ve slávě.

Tehdy budoucí perský král Kýrus je od Hospodina nazván „pastýř můj“. Avšak je jen poukazem na většího, na Pána Ježíše. Jednou On, jako Hospodin Starého zákona, se ujme Svých ovcí (Ezechiel 34, 11–16. 23–31). Nejen přivede rozptýlené ovce zpět do země a do Jeruzaléma, nýbrž bude je také pást a dá jim přebývat v bezpečí. Jaký výhled pro tento lid, který se zatím do země vrátil jen částečně a v nevěře! Záruka, že se to vše naplní, leží u Boha samého. „Já Hospodin činím všechno.“ (24. v.)

V prvních verších Hospodin vysvětluje, proč tehdy budoucího vysvoboditele z východu nazval jménem. Stalo se tak vzhledem k Božím předsevzetím s Jeho vyvoleným lidem (4. v.). – Hospodinova výzva, která začíná pátým veršem, není jen prosté opakování výpovědí z kapitoly 44 od 6. verše. Bůh zde začíná Svá slova u zvláštního zla, které vyznačovalo staroperské náboženství. Jeho základní představou byl nesmiřitelný protiklad a stálý boj mezi dobrem a zlem, světlem a tmou (dualismus). Proti tomuto zmatku staví Bůh v sedmém verši pravdu ve vší jasnosti.

Bůh musí toho, který se s Ním pře nebo kritizuje Jeho cestu, kárat vážným „běda“. Svůj lid ale vybízí, aby se Ho ptal na budoucí věci a přenechal Mu Jeho děti a Jeho dílo (11. v. – Elb.).

Kdo vzbudil Cýra, aby dal stavět Jeruzalém a propustil zajaté, aniž by mu za to bylo zapláceno nebo byl za to odměněn? On je Stvořitel, který učinil nebe a jeho vojsko a zemi s lidmi. Nejpyšnější z národů bude muset uznat, že Bůh je uprostřed Izraele, jako kdysi cizí, ano nepřátelé, museli uznat sílu Ducha svatého v Boží Církvi (Sk 2,5–12; 4,13; 1.Kor 14,24.25).

Když byl poslední „činitel obrazů“ zahanben, bude Izrael od Pána spasen věčným spasením. – Bůh, Stvořitel, nemluvil v skrytu a neprosil Jákobovo símě, aby Ho nadarmo hledali. Bůh je absolutně spravedlivý a upřímný ve Svých skutcích a slovech.

Závěrečný apel Pána je velmi přímý, krajně naléhavý, ale také triumfující. Spasení nezůstane vyhrazeno Izraeli, těm, kteří unikli z národů. Spasení se rozšiřuje v těchto verších ke končinám země. „Že se mně skláněti bude všeliké koleno, a přísahati každý jazyk,“ – to jde dále než 25. verš: „V Hospodinu ospravedlnění budou, a chlubiti se všecko símě Izraelovo.“ V epištole Filipským 2,9–11 jsou tyto verše použity v nejširším smyslu a ve svém nejhlubším významu na Pána Ježíše (srv. také s Řím 14,11).

To je vskutku slavný výsledek pro Izraele. Věčné spasení je jim zajištěno, když uznají Krista jako Hospodina. Žádnému stvoření pak už nenáleží nějaká čest, jen tomu jedinému pravému Bohu, který je spravedlivý a zachraňující Bůh. Všechny modly jsou jen lidské dílo, za kterým se skrývají démoni (1. Kor 10,19.20). Budou zničeny při zjevení slávy Páně.

Kapitoly 46 až 48 uzavírají tuto část proroctví, v níž se pojednává o Izraelově hříchu modlářství, tváří v tvář zániku Babylona. Babylon byl podporovatel kultu model a zároveň Boží nástroj k vykonávání kázně nad Židy pro tento hřích.

Jaký protiklad tu je mezi verši 1,2 a 3,4! Hlavní božstva babylonských (Bél a Nébo) nemohla jejich ctitelům pomoci. Nemohla se ani sama vysvobodit. Vítězní nepřátelé odnesli modly jako část své kořisti! – Ale Hospodin nesl Svůj lid od jeho národního narození a ještě stále ho nese. Ano, ponese ho až do stáří a spasí ho.

Pak následuje výzva, aby porovnali Boha; ale s kým? Snad s chaldejskými bohy ze zlata nebo stříbra? Takový kus mrtvého materiálu stál bez pohybu tam, kam jej jeho ctitelé postavili, a nebyl schopen někoho zachránit z jeho trápení (7. v.)!

Opět je zde zmínka o Cýrovi jako pádný důkaz pro skutečnost Božího jednání, a to jak vzhledem k Jeho radě, tak i vzhledem k cestám Jeho prozřetelnosti (11. v.). Závěrečné verše popisují skončení Páně s Izraelem, „jak je plný soucitu a milosrdný“ (Jakub 5,11). Jeho spasení je stejně tak blízko jako Jeho spravedlnost. Nezakusili jsme to my křesťané zvláštním způsobem? (Řím 3, 23.24.26)

Zatímco v minulé kapitole jsme měli soud nad babylonskými bohy, v této kapitole nacházíme snížení Babylo-na samého. Boží hněv proti Jeho provinilému lidu nikterak neospravedlňoval nemilosrdné jednání chaldejských (6. a 7. v.). Jejich důvěra v trvanlivost jejich moci bude příčinou jejich zkázy.

K tomu si musíme vzpomenout, že Babylon byl zvláště domýšlivý na svá kouzla a věštění (Dan 2,2). To zostřuje posměch ve verších 12–15. Ti, kteří zpytovali nebe a pozorovali hvězdy, nemohli skutečně předvídat, a především nemohli nikoho zachránit. Je jen jeden *Spasitel*: „Vykupitel náš, jehož jméno jest Hospodin zástupů, Svatý Izraelský.“ (4. v.)

Je oprávněná obava, že lidem, kteří nevěří prorockému Božímu slovu, ale opírají se o jiné, nespolehlivé zdroje, je také Boží spasitelná milost cizí. „Bez víry pak nemožné jest líbiti se jemu (Bohu).“ (Žid 11,6) – Dnes se lidé přes nejistotu a strach před budoucností stále více odvracejí od Boha a Jeho výroků a obracejí se k okultním věcem a praktikám. To není pomoc a záchrana, nýbrž krajně nebezpečné spojení s ďáblem, který stojí za všemi těmito věcmi.

Tato kapitola je voláním, které se obrací výlučně a velmi adresně k Izraeli, k těm, kteří posli „z vod Judských“. Je to velmi krásné Boží kázání k Jeho lidu. Vysvětluje v něm, proč Své konání zvěstoval dlouho předem, a pak náhle jednal. Muselo sloužit k jejich zahanbení, aby odkrylo nicotnost jejich modlářského kultu. To, co se stalo, nemohli připsat svým modlám a neměli právo připravovat pravého Boha o Jeho uctívání a Jeho chválu.

V 9. verši Bůh vysvětluje, proč lid už dávno nepřivedl vniveč. Důvodů pro to by bylo dosti, a když mu chce odpustit, pak se to neděje proto, že by k tomu našel nějaký důvod u Svého lidu. Děje se to „pro jméno jeho“. Nezávisle na nevěrnosti Izraelského lidu Bůh plní Svá zaslíbení, která dal Abrahamovi a později jeho potomkům bez podmínky. Vše se naplní. Nevěřící člověk nenajde žádný důvod k tomu, aby znesvětil Boží jméno nebo na ně vrhl nějaký stín. „Slávy své zajisté jinému nedám,“ říká Bůh opět (1. v.; kap. 42,8).

Naše verše obsahují jemnou výtku Páně, která došla svého zdůvodnění při návratu z babylonského zajetí, ale teprve v budoucnosti se v pozitivním smyslu naplní do posledního písmene (17. – 19.v.).

Opět slyšíme o Cýrovi, který „vykoná vůli jeho proti Babylonu“ (14.v.; kap. 44,28). Ale nejedná v nezávislosti na Bohu, který jej povolal jeho jménem (kap. 45,3). Ačkoli vzhledem k Izraeli musí vykonat na Babylonu soud, nezařizuje věci pro Boží lid on sám. Ne on je tím, kdo dává příkaz, nýbrž Bůh. „Rcete: Vykoupil Hospodin služebníka svého Jákoba.“ (20.v.)

Na konci těchto kapitol (40–48) můžeme opakovat, že je to chybná myšlenka, když někdo věří, že otázka rytin už v budoucnosti nikdy nevstoupí mezi Boha a Jeho lid. Pán Ježíš nás učí tomu, co nalézáme také v přečtených oddílech (Mt 12, 43–45). Ačkoli jsou Židé přesvědčeni, že jsou před tímto nebezpečím chráněni, přece na konci opět upadnou do této léčky (Dan 9,27; 11,38.39); neboť zlé pokolení nevěry, o kterém se Pán zmiňuje v Matouši 12,45, ještě nepominulo. Takto jako mravní závěr této kapitoly čteme: „Nemají žádného pokoje, praví Hospodin, bezbožní.“

Zde začíná v knize Izaiáše nový oddíl. Nejde o Babylon a o odstranění jím podporované modloslužby. Zde se jedná o mnohem vážnější otázku: o Krista samého a o Jeho zavržení ze strany Židů. Tato část se táhne až ke konci 57. kapitoly, kde podobně jako v kapitole 48,22 čteme: „Nemají žádného pokoje, praví Bůh můj, bezbožní.“ Ve 48. kapitole to říká „Hospodin“, který stojí v protikladu k modlám. „Můj Bůh“ (4. a 5. v.) stojí ve spojení s hlubší špatností lidu: s odmítnutím a zavržením pravého Boha a věčného života, Pána Ježíše samého, jejich pomazaného Krále (1. Jana 5,20).

Nejprve slyšíme mluvit Izraele o Božím úmyslu mluvit skrze něho k ostrovům (1. – 3. v.). Pak ale jsou to pro-rocká slova Krista samého, který vstupuje na místo Izraele. Kristus se stal pravým Božím služebníkem, když Izrael ve své odpovědnosti selhal (srv. též Žalm 80,9; Ozeáš 10,1 s Jan 15,1). Přesto se v Kristu zdá být vše na začátku bez úspěchu. Izrael nebyl sebrán. Proto se Pán Ježíš stal nejprve světlem národů, což my dnes prožíváme v křesťanství.

Ale Boží úmysl se uskuteční, a sice skrze toho Ukřižovaného (7. v.). On uzdraví trhliny, pozvedne zemi, daleko rozptýlené přivede na Sion.

Při pohledu na útěchu a slitování Páně vůči Jeho lidu jde volání k plesání a k radosti nejen k ostrovům a národům v dáli, nýbrž k celému vesmíru (13. v.).

Na nářek Siona: „Opustil mě Hospodin, a Pán zapomenul se na mne“ namítá: „I zdaliž se může zapomenouti žena nad nemluvnátkem svým... A byť se pak ony zapomněly, já však nezapomenu se na tě.“ Izraelovi nepřátelé zmizí a lid bude provždy pevně založen. Je to radostná žeň vyvoleného, ale provinilého lidu, který dlouhý čas rozséval slzy. Zdá se, že je málo místa pro mnohé, kteří přijdou. Kdo jsou ti tak dlouho zapomenutí? Dnes jsou to jen dvě pokolení, která vědí, že patří k Izraeli. Avšak potom se ukáže i těch deset pokolení, která jsou nyní skryta mezi národy.

To je budoucnost, kterou Bůh Svému lidu po zavržení Mesiáše zaslibuje! Když se stal světlem a spasením pro lidi ze všech národů (v přítomné době milosti), sebera Bůh opět rozptýlené celého národa. Jaká nekonečná milost!

Zvláštní útěchou pro slabý ostatek z Judy je ujištění, že ti, kteří očekávají na Hospodina, nebudou zahanbeni. Jak by to mohlo být, když On je přece ten *Silný* Jákobův? (23. a 26. v.)

Tato kapitola mluví jako předchozí o příchodu Pána jako člověka na tuto zemi. Osvěcuje zvláště Jeho ponížení. Když přišel, nenalezl žádné úcty, a přece přišel v první řadě pro Svůj lid (Mt 1,21). Cožpak jako Hospodin nedokázal už ode dnů Faraona, že se stará o Svůj lid?

Podle čeho měli tedy Židé poznat svého Mesiáše jako Hospodina v lidské podobě? Podle Jeho poslušnosti a jeho oddanosti Bohu, jehož vůli naplnit bylo obsahem Jeho života. Přitom nelze zaměňovat 5. verš se Žalmem 40,7 a Židům 10,5 nebo 2. Mojžíšovou 21,6. *Přípravené (vyhloubené)* uši a *přípravené* tělo mluví o tom, že se v tomto světě stal člověkem a služebníkem. *Probodené* ucho mluví o Jeho smrti, kdy se učinil zajedno se zájmy Svého Pána a s potřebami těch Svých. *Otevřené* ucho ukazuje na Jeho stezku poslušnosti, která ležela mezi dobou, kdy se stal člověkem, a Jeho smrtí.

Jako odpověď na poslušnost Pána Ježíše Mu lidé pod satanovým vedením působili jen utrpení (6. v.). Jeho ponížení – důkaz Jeho lásky – jim poskytlo vhodnou příležitost, aby Jej co nejlouběji uráželi. Přesto On šel dále až ke smrti, a to smrti kříže (Fil 2, 7.8). Triumfem Pána (8. a 9. v.) je Jeho zmrtvýchvstání. A my jsme s Ním naprosto úzce spojeni, takže Pavel může podobná slova užít v Římanům 8, 31–34 na nás.

V 50. kapitole jsme viděli Mesiáše v hloubce Jeho ponížení a v 53. kapitole Jej uvidíme zraněného a zbitého pro naše přestoupení. Mezi těmito věčně platnými základy požehnání pro Izraele (a pro každého) se k nám Duch svatý obrací s probuzujícími, krajně důležitými výzvami. Tvoří celek sestavený ze sedmi částí (kap. 51,1–3; 4–6; 7.8; 9–16; 17–23; kap. 52, 1–10; 11.12). Vidíme v tom jednotlivé stupně, jak je bohabojný židovský ostatek pomalu vyváděn ze své hluboké bídy vzhůru k plné slávě, která mu byla zaslíbena.

Dále je třeba dbát toho, že tyto kapitoly (51 a 52) vidí lid pod novou žalobou z Boží strany. Už to není modlářství, kvůli kterému se také dostali do babylonského zajetí, nýbrž *zavržení Krista*, jejich Mesiáše. To je důvod pro jejich rozptýlení do celého světa skrze Římany. Ale najde se ostatek, který uposlechne hlasu pokorného Hospodinova služebníka. Mravní obnovu a konečný triumf těchto věrných zde nacházíme předznamenány ve stupních.

První volání, aby slyšeli, se obrací k takovým, kteří následují spravedlnosti a hledají Pána. Na začátku jich bude zcela málo. Snad se cítí sami mezi množstvím odpadlého lidu. Ale jsou povzbuzováni, aby hleděli na Abrahama a na Sárů.

„Pozorujte mne“ (4. v.) jde dále než jen k slyšení (1. v.). Druhé volání se obrací na ty, kteří hledají Pána a jsou nazváni *můj* lid a *můj* národ. Jaká útěcha pro Židy, kteří byli tak dlouho nazýváni Lo – Ammi (Ne – můj – lid) (Ozeáš 1,9; 2,23)!

Ve třetím volání je ostatek označen jako lid, „v jehož srdci jest zákon můj“ (7. v.). Jako takoví se nemusí bát lidí.

V 9. verši se zdá, že Duch Boží odpovídá ústy ostatku. Je to volání po moci Hospodinově, aby ji prokázal na nepřátelích, jako kdysi v dřívějších dnech. Verš 11 je předpověď božského osvobození Židů (viz také 14. v.) a ve verších 12–16 utěšuje Hospodin jejich chvějící se srdce. – Jaký krásný popis Božího charakteru jako *Utěšitele* nám dává tato prorocká kniha (Iz 12,1; 40,1; 49,13; 51,3.12; 52,9; 61,2; 66,13). Je to týž Bůh, kterého nám Pavel představuje jako „Otce milosrdenství a Boha všelikého potěšení, který těší nás ve všelikém soužení našem“ (2. Kor 1, 3.4).

Od 17. verše vyzývá Duch Boží Jeruzalém, aby povstal. Spojuje to s působivým popisem jejich omráčení pod Hospodinovým soudem. Avšak On jim vezme kalich z ruky, ne aby jej sám pil, nýbrž aby jej dal do rukou jejich trýznitelů.

Nyní je Jeruzalém volán svým jménem Sion. Toto jméno mluví o milosti, které se tomuto městu dostane. Dny otroctví v Egyptě a útluaku od Asyrie se už nikdy nevrátí. Izrael už nepozná žádného utlačovatele. Boží lid má poznat Jeho jméno, Jeho samého, který se zjevil jako neproměnitelný ve Svém milosrdenství k nim.

V kap. 40,9 byl Sion zvěstovatel radostného poselství, který k městům Judským volal: „Aj, Bůh váš!“ Nyní on sám slyší dobré poselství: „Kraluje Bůh tvůj.“ Strážní už nemusí varovat, pozvedají svůj hlas k plésání a zpěvu. Ano, trosky Jeruzaléma, které byly tak dlouho zapomenuté, spolu propuknou v jásot.

Řada těchto volání končí rozhodným požadavkem jednat přece v souhlasu se svatostí Hospodina a Jeho svatyně. Tyto verše jsou popisem budoucího Božího dne, když Izrael provždy opustí nečisté národy. Pak bude Izraelovo požehnání pro ně větší, než zlo těchto národů kdysi bylo pro Izraele léčkou a ke zkáze.

Poslední verše, které vlastně patří k 53. kapitole, ukazují na dosud neznámou nutnost, že Mesiáš musel trpět, jestliže Izrael (a pohané) měl obdržet požehnání.

Poslední verše 52. kapitoly jsou předmluvou k 53. kapitole, kde se mluví o ponížení a o utrpení Mesiášově (srv. s kapitolou 50). Ze souvislosti je jasně vidět, že *služebníkem* není míněn Izrael, nýbrž *Mesiáš*, tak jako v kapitole 42,1–4. Tak stojí před námi vyvýšený Mesiáš Izraelského lidu. On, který kdysi byl pokryt hanbou a byl hlouběji ponížen než který člověk před Ním a po Ném. Mnozí budou v den Jeho veřejného vyvýšení v němém úžasu obdivovat Toho, který byl kdysi tak opovrhovaný.

Kapitola 53 začíná vyznáním a naznačeným naříkáním Izraele nad nevěrou lidí, ano, nad vlastní nevěrou. Zhroucení pod vědomím svého hříchu uznávají, že nejen národy nebyly poslušny zvěsti o Mesiášovi, nýbrž oni sami byli proti Němu tvrdí a vzdorovití. Přemýšlejí o cestě Toho, kterému kdysi nerozuměli, a který přece žil v jejich středu. Jaká bolest pro jejich srdce, když nyní poznávají Jeho úžasné ponížení, a přitom musí vidět, jak špatně Jej posuzovali i Jeho život a smrt! To, co mělo vzbuzovat jejich lásku k Němu, vzbuzovalo tehdy jejich nevěru! Byl nežádaný, opuštěný, opovržený a za nic považovaný. Jakou cestou to šel náš Pán Ježíš!

Nyní je lid (věrný ostatek na konci dnů) poučen od Boha, takže před Ním a před lidmi vyznají, že za ponížením Mesiáše nestál osobní Boží soud, nýbrž nekonečně velké dílo smíření jejich (a našich) hříchů (5. v.). Toto poznání otevírá ústa k vyznání hříchů a dřívějších zlých cest (6. v.).

Ve verších 7–9 vyjadřuje Hospodin Svou radost z mravní krásy, která vyzařovala z trpícího Krista. Až do Jeho potupné smrti nakládali lidé s Pánem Ježíšem podle své vůle. Ale pak Bůh zasáhl. „Ve své smrti“ byl u bohatého, v hrobě, v němž ještě žádný člověk neležel (Mt 27,57–60; Jan 19,41).

Pán Ježíš se na jedné straně stal nositelem hříchů (1. Pt 2,24), tj. obětí za vinu, smířením za naše hříchy. Ale On se stal také pravou obětí za hřích, když Bůh Jej, který hříchu neznal, musel za nás učinit hříchem (2. Kor 5,21) a skryl před Ním Svou tvář. Hloubka soudu, který tu přes Něho přešel, pro nás provždy zůstane nevyzpytatelnou.

Na závěr Bůh opakuje slavné výsledky Své milosti a vlády, které v obou případech stojí ve spojení s dílem vykoupení.

Kapitola 53 mluvila o „utrpeních Kristových“, která na Něho měla přijít, naše kapitola svědčí „o velikých za tím slávách“ (1. Pt 1,11 – Elb.). Izraelský lid byl kdysi přiveden do Boží bezprostřední blízkosti. Svůj vztah mezi Sebou a Svým lidem srovnává s manželským spojením. Ale Izrael byl nevěrná žena. Bůh označuje jejich odvrácení se k modlám národům za smilstvo. Tak se lid pod spravedlivou Boží kázní stal vdovou, osamělou ženou. Ale nyní smí plésat. Na základě smíření, které její Mesiáš i pro ni vykonal Svou smrtí na kříži (53. kapitola), smí slyšet slova obdivuhodné milosti. Hospodin, který ji učinil, její Muž, ji opět volá a chce se nad ní smilovat s věčnou dobrotivostí. Jaký důvod k plésání! Citát prvního verše v Galatským 4,27 ukazuje, že Bůh počítá k potomstvu lidu nejen věřící Židy z ostatku, nýbrž všechny, kteří v době zavržení Izraele ze všech národů přišli do spojení s Bohem na půdě milosti.

Bůh je nejen milosrdný ke Svému lidu, On jej chce opět ozdobit a učinit krásným. Pravda a pokoj mají být jeho podílem a už se nemá vkrást strach před nějakým navracejícím se útlakem. Bůh to nedovolí ani poslednímu nepřátelskému útočníkovi. Ano, šťastný je lid, jehož Hospodin je Bohem (Žalm 144,15).

Volání Páně se obrací v první řadě k Izraeli. Ale šířka řeči opravňuje v určitém směru zahrnout i národy. Vynikající osobností, o které se zde mluví, je Pán Ježíš, který je viděn ve spojení s Izraelem (3. v.) a stojí tu jako Svědek a Prikazatel národů (4. v.). Citát prvního verše ve Skutcích 13,34 nám v tom dává poznat poukaz na vzkříšení našeho Pána. Jeho vzkříšení je zárukou naplnění všech zaslíbení, která byla dána Izraeli, a základem jednání v milosti, která dopřeje národům mít podíl na Božích požehnáních a na poznání Jeho samého. Před Svou smrtí a Svým vzkříšením byl Pán Ježíš poslán jen ke ztraceným ovcím domu Izraelského (Mt 15,24). Když byl ukřižován a vstal z mrtvých, stal se přitažlivým pro každého, bez ohledu na původ nebo postavení. Celá kapitola dýchá tímto duchem neomezené, široké milosti.

Kéž bychom my, jako věřící z národů, vždy znovu děkovali Bohu, že jsme my a naše spasení byli zahrnuti do Jeho myšlenek a cest, které jsou vyšší než představy Izraele. Neměli jsme žádná práva, žádná zaslíbení, žádnou naději, žádného Boha, a nyní jsme byli dílem vykoupení, které vykonal Pán Ježíš, přivedeni tak blízko k Bohu (Ef 2,11–13). Jaká je to milost, kterou nedokážeme dosti slavit!

Tato kapitola zachovává okruh předchozí. První část (1–8. v.) se zcela všeobecně obrací k bohabojným, i k těm, kteří nepatří k Izraeli. Nejedná se ale o nynější dobu milosti, nýbrž o ještě budoucí dobu, v níž národy na základě Mesiášova díla smíření také přijdou pod Boží požehnání. První verš není voláním k hříšníkům; neboť v Novém zákoně je spravedlnost *zjevena* v evangeliu a spasení je *pevnou* věcí (Řím 3,21.22.26; Ef 2, 5.8). K tomu zde nacházíme opět zavedeno přikázání soboty. Poddání se pod toto přikázání bude důkazem Boží bázně.

Tak jako v předchozí kapitole, svítí nám vstříc i zde milost ve své šíři. Ti nejvzdálenější, nemající nejmenší naději, nestojí mimo milosrdná a mocná Boží požehnání. To je přesvědčivou řečí opakováno ve verších 4–7.

Druhý oddíl, který sahá až ke konci následující kapitoly, stojí v ostrém protikladu k prvnímu, ale bezpochyby odpovídá téže zásadě. Milost, která se stará o nejbídnější, je vůči zlému nanejvýš nesnášenlivá. Její jednání vůči těm, kteří patří k blízkým, a tím k odpovědným, je velmi přesné a pečlivé.

V kapitole 56, 10.11 ti, kteří měli ostříhat a pást stádo Hospodinovo, spí. Ale pravý Pastýř Izraele nedřímá a nespí. Když se nikdo nestará o Jeho zbožné, bere je před přicházejícím neštěstím pryč (1. a 2. v.).

V následujících verších prorok pod různými obrazy žaluje na nečistotu modlářských Židů (3.–9. v.). Zvláštní poukaz pozorujeme v 9. verši: „Chodíš i k králi s olejem.“ To bude vrchol jejich zatvrzelého odpadnutí od Hospodina a zavržení Mesiáše. Nepřijali Toho, který přišel ve jménu Otce; přijmou jiného, který přijde ve svém vlastním jménu (Jan 5,43). To bude antikrist, o kterém je tu zcela bezprostředně učiněna zmínka, podobně jako v Danieli 11, 36–39.

Uprostřed tohoto hrozného popisu budoucí bezbožnosti staví Bůh proti beznadějnému zániku odpadlých Židů dědictví těch, kteří Mu důvěřují (13. v.). Ten Vysoký a Vyvýšený uzdraví, povede a potěší (18. v.), a tím způsobí chválu a velebení v srdcích. Pokoj je Jeho slovo, pokoj dalekým a blízkým. Ale bezbožný – i z židovského národa – před Božím soudem neunikne.

Přicházíme k poslednímu dílu Izaiášova proroctví. Kapitoly 58–66 tvoří jakýsi druh dodatku, v němž Bůh činí lidu určité výčitky. Ve spojení s tím jim ale také dává zjevení o Svém zásahu a mluví o jejich uvedení do okruhu slávy a požehnání.

Bůh nejprve jedná o krajním pokrytectví Svého lidu v jejich náboženství. Nikterak se chrámu nevzdalovali. Spíš vyznávali svou radost na Jeho předpisech, ano, postili se a ponížovali své duše. Avšak bylo to nadarmo! „Aj, v den postu vašeho libost provodíte... Aj, k sváru a různici se postíváte!“ Nic z těchto vnějších věcí nemohlo Bohu být vítané. On si přeje pravdu v nitru (Žalm 51,8) a takové jednání, které je slušné a čestné před všemi lidmi. Prázdnota a neplodná náboženská forma jsou v Jeho očích opovržením hodné, protože Jeho jméno je spojováno s tímto jednáním, a tak je zneuctováno. To Jej nutí k tomu, aby soudil. Proto následuje vážná výtku ve verších 5–7.

Tam, kde se Božímu slovu dává sluch a lid něco z obdržené Boží dobroty dává dále utlačeným a chudým, je zakoušeno Boží požehnání. Jestliže budou světit sobotu, smějí se radovat ve svém Bohu. On sám je vyvýší a bude je sytit dědictvím jejich otce Jáкова.

Jestliže Bůh zdánlivě přeslechl naše volání o pomoc a Jeho pomoc nepřichází, není to nikdy znamením toho, že by Bůh nebyl schopen zasáhnout nebo že neslyší naše volání. Možná že mezi Ním a námi stojí neodsouzené hříchy. Tak tomu bylo tehdy u Izraele, a tak to může být i u věřících křesťanů. Kéž bychom ve svém životě nenechali žádné hnutí těla neodsouzené. Byl by to hřích, který by stál mezi námi a Pánem a omezoval by Jej v Jeho dobrotivém jednání s námi.

Jaký obraz následuje ve verších 3–15! Ruce, prsty, rty, jazyk, vše je znečistěno. Nikde už není k nalezení spravedlnost a právo (verše 4, 8, 9, 11, 14, 15). Protože se lid tak daleko vzdálil od Boha, je také záchrana daleko, neboť tu lze přece nalézt jen u Něho.

Verše 16–18 ukazují obraz Božího mocného zásahu ve prospěch Jeho lidu ve dnech konce. Je to možné, protože u ostatku předcházelo poznání a pokání, týkající se učiněných hříchů (12. a 13. v.). Vykupitel přichází pro ty, „kteří se odvracují od přestoupení v Jákobovi“ (20. v.).

Ale jaký rozdíl je mezi Božím zásahem ve prospěch Jeho nebeského a Jeho pozemského lidu! Věřící doby milosti vytrhne z prostředí, ve kterém jsou cizinci, do nebe! Svůj pozemský lid osvobodí od jejich nepřátel soudy.

Duch svatý nám vždy znovu ukazoval temné obrazy stavu a jednání Božího pozemského lidu. Nyní smíme hledět na výjev, dávající nám předem pohledět na lesk slávy, kterou má Bůh připravenou pro Svůj lid. Boží sláva je zde zjevena v tváři Krista, přičemž země je, smíme-li tak říci, místem božského představení. Co ale znamená tma na zemi krátce předtím, než tato doba přijde? Když Pán zveličí Své milosrdenství na Sionu, budou se národy ještě nalézat v nejhorší nevědomosti o Bohu. To se ale změní, jakmile bude Hospodinova sláva zářit ze Sionu.

Dnes je pád Židů bohatstvím světa a jejich ztráta bohatstvím národů; pak ale tomu bude obráceně. Jejich přijetí bude pro celý svět, ba pro celé stvoření, znamenat „život z mrtvých“ (3. v; Řím 11,12.15). Jeruzalém se stane hlavním městem celé země. Nejen synové a dcery k němu přijdou, nýbrž i cizinci. V oné době bude na zemi už jen Izrael a národy. Církev, která dnes představuje třetí kategorii (1. Kor. 10,32) bude ze země vzata.

Tato slavná doba tisíciletého království už nebude charakterizována jednotlivými Božími svědky a Boží spravedlností, jako ve všech předcházejících obdobích. Nyní budou „*všichni* spravedliví“ (21. v.) a budou vlastnit zemi k Božímu oslavení.

V této kapitole je jedním dechem jmenován první a druhý příchod Mesiáše pro Izraele. Když Pán Ježíš předčítal první verše této kapitoly v synagoze v Nazaretu, zastavil se uprostřed druhého verše a prohlásil Svým krajanům: „Dnes naplnilo se písmo toto v uších vašich.“ (Lk 4,17–21) Tehdy četl jen slova, která se týkala Jeho, jenž přišel v milosrdenství (Lk 1,78). Jeho první příchod neměl nic společného se soudem a pomstou. To je ještě budoucí.

Druhý verš zjevuje Boží charakter. Je pomalý k hněvu a vykonávat soud je pro něho neobyčejné dílo (2. M 34, 6.7; Iz 28,21). Když je v činnosti Jeho zalíbení, měří *roky*, při vykonávání Své pomsty naproti tomu měří *dny*. Dokonce ani onen den soudu nebude bez milosrdenství a útěchy pro upřímně zarmoucené.

Když přejde doba jejich zármutku, obdrží od Hospodina dvojnásobek ztraceného. Jako národ učiní zkušenost Joba, jemuž Bůh v závěru života požehnal více než při začátku (Job 1,3; 42,12).

Verše 10 a 11 potvrzují, že se naplní zaslíbení třetího verše. Ústa těch, kteří kdysi měli zármutek, dosvědčují, že se nyní radují v Pánu, který jim toto vše daroval.

Aby přišel k Svému cíli, je Duch Kristův v neúnavné přimluvné prosbě za Sion. Země a lid jsou zahrnuty v Hospodinových plánech a náklonnostech. Izrael bude pak mít božský důvod pro Svou lásku k zemi otců; neboť žádná jiná země se tímto způsobem nebude moci radovat z Boží přízně.

Strážní na městských hradbách Jeruzaléma už nemusí lidi varovat před zradou a násilím. Stali se vlastními modlitebníky, kteří ustavičně volají k Bohu, aby uskutečnil Své slavné úmysly ohledně Jeruzaléma. A On ze Své strany odpovídá přísahou. Jeho práva a Jeho silné rámě jsou zárukou toho, že Izrael bude mít v budoucnosti pokoj od svých nepřátel.

Výzva v 10. verši vychází vzhledem k Mesiáši – Králi, který přichází ke spasení dcery Sionské. Jeho dílo jde před Ním a Jeho mzda je u Něho.

Izrael a jeho země je zde viděn, tak jako na mnoha jiných místech Starého zákona, jako *pozemská* nevěsta božského Ženicha. Ve Zjevení 19; 21 a 22 se mluví o nevěstě *Beránkově*. To je *nebeská* nevěsta Pána Ježíše – Jeho Církev. V obou případech je použit tento obraz, aby ukázal Boží náklonnost k Izraeli nebo k Církvi.

Nám křesťanům možná připadá zatěžko vidět v prvních šesti verších Pána Ježíše takto představeného. Jsme zvyklí myslet na Jeho lásku a milost, které se zjevily v Jeho životě a zvláště v Jeho smrti na kříži a obracejí se k nám. Ale zde před námi stojí Pán jako Hospodin – Mesiáš, který se pomstil na nepřátelích Svého pozemského lidu. Čtvrtý verš nám připomíná kap. 61,2. Tam je jmenován *rok* přijetí před *dnem* pomsty, protože ony verše mluví o prvním příchodu Páně, tehdy v ponížení. V naší kapitole jde o Izrael, a tu může rok vykoupení nebo vykoupených začít teprve tehdy, když jsou všichni nepřátelé zničeni.

Od verše 7 až do konce další kapitoly se Duch svatý skrze ústa proroka naléhavými slovy zasazuje před Hospodinem o Izraele. Nejprve nacházíme Boha v Jeho dobrotivostech vůči Jeho lidu. Co mohl ještě více udělat? A jakou odpověď obdržel? Nic než zklamání, takže se musel proti nim obrátit, stejně jako proti jejich nepřátelům (10. v.). Avšak Boží působení na Izraele není nadarmo. Pozvednou svůj hlas v modlitbě k Němu se zlomeným srdcem, ale též v duchu důvěry (15. až 19. v.).

Jak krátká byla doba, v níž se Izrael jako nerozdělený národ o dvanácti pokoleních mohl radovat ze své země (po dobu asi 80 let za Davida a Šalomouna)! Jak dlouho už je rozptýlen a přes svůj částečný návrat nemá ještě svatyni.

Volání ze zarmoucených srdcí se stává intenzivnějším. Z modlitby: „Pozíreš s nebe, a pohled z přibytku svatosti své“ (kap. 63,15) se stává snažná prosba: „Ó bys protrhl nebesa a sstoupil.“ (1. v.) Ale pohled *do* nebe jim je skryt. Izrael musí čekat, až uvidí Toho, kterého jejich otcové probodli. Pro nás je ale opona roztržena. To, co nebylo v srdci žádného člověka, co bylo jen v Božím srdci, nám je zjeveno (1. Kor 2,9–16).

Jakou řečí opravdového pokání mluví verše 5–12! Na základě takového stavu srdce budou Židé znovuzrozeni skrze Ducha svatého. Pravý pokoj srdce se dostaví však teprve tehdy, když skutečně spatří svého Mesiáše, ačkoli to bude spojeno se zkouškami srdce a výčitkami k sobě samým.

Tato hořká cesta sebepoznání, pokání a lítosti je nutná, aby Židé po svých mnohých pochybeních byli učiněni schopnými pro jim obmyšlené postavení jako nejvíce obdařeného národa. Bůh připraví Izraele, Svého prvorozeného na této zemi (2. M 4,22), aby byl Hlavou všech pozemských rodin. Jistě mu požehná v souhlasu se Svými zaslíbeními a ke cti Pána Ježíše, Svého Prvorozeného.

Naděje ostatku na Boží milosrdenství a věrnost nebude zahanbena. V další kapitole Bůh odpovídá.

Bůh odpovídá na naléhavou prosbu Svého lidu, a přitom nejenom vyhlašuje nyní pevné skutečnosti, nýbrž také je zdůvodňuje. Pro první oba verše máme inspirované vysvětlení v Římanům 10,20.21. První verš tedy ukazuje na přijetí hříšníků z národů, které má platnost ještě dnes. Od druhého verše svědčí Bůh proti Svému tvrdošíjnému lidu Izraeli. Je to Jeho suverénní milost, vycházející k národům, které neměly žádné spojení s Bohem. Na druhé straně je spravedlivý, když vydává Izraele po té, co přes všechny výsady tak zneuctil Boží jméno (3.–5. v).

Zůstává vůbec ještě naděje pro tento starý Boží lid? Bůh dal zaslíbení a nevěrnost lidu, kterou sice musí soudit, nemůže učinit zaslíbení milosti neplatnými. Proto Bůh ve verších 8–10 prohlašuje, že nezkazí celek, nýbrž ponechá símě, díl z Jákoba a Judy. Tomu bude požehnáno a stane se požehnáním podle dřívějších zaslíbení jejich otcům.

Od 11. verše staví Pán odpadlé a vyvolené z lidu, modláře a Svě služebníky a jejich odpovídající úděl proti sobě.

Na konci bude odsouzeno staré zlo (modloslužba; verše 11 a 12). A doba soudu uvádí dny radosti, jaká ještě nikdy na této zemi nebyla. Abychom mohli rozumět popisu od 17. verše, je důležité mít na paměti, že změna přítomných věcí začíná začátkem dne Páně a skončí teprve tehdy, když přestane čas a přejde do věčnosti. Očištěná nebesa a země v tisíciletém království (o čemž mluví tento verš) jsou úvodním naplněním toho, co se stane na konci času, když všechno staré bude zrušeno a Bůh stvoří něco zcela nového (2. Pt 3; Zj 21,1–8).

Tento prorocký výrok se vztahuje na tisícileté království. To lze jasně poznat z různých bodů. Jeruzalém a Izraelský lid zaujímají výsadní místo. Ve věčném stavu naproti tomu budou na nové zemi už jen lidé bez národních rozdílů (Zj 21,3). Smrt zde ještě není plně odstraněna. Už nebude sice na denním pořádku, ale bude zde jako soudní trest (20. v.).

Jaká plnost pozemských požehnání! Moc bude na straně spravedlnosti a ďáblovy skutky budou veřejně zničeny. Už tu nebude zklamání; neboť Pán odpoví, dříve než lidé budou volat. Avšak stará vzpomínka zůstane: had, skrze kterého Boží nepřítel sváděl první lidi, zůstane pod svým soudem (25. v.; 1. M 3,14).

Poslední kapitola proroka Izaiáše obsahuje pokračování Boží odpovědi na volání ostatku. První verše, které prorok vyslovil vzhledem k Šalomounovu chrámu, jež lid zneuctil (citováno ve Sk 7,49.50), budou mít opět i v budoucích dnech svou platnost, když se Židé budou odvolávat na chrám, ale nevěrou a modlářstvím jej znečistí (Dan 12,11).

Tak jako už dříve, i zde Bůh rozlišuje mezi bohabojným ostatkem a odpadlým lidem jako celkem. Bůh hledí na srdce, ne na obětní dar.

Když Pán Ježíš přijde, aby vzal Svou Církev, budou zesnulí vzkříšeni, živí budou proměněni a obojí budou spolu vzati do nebe, aniž by to vzbudilo pozornost. Zcela jinak tomu bude u příchodu Páně pro Židy (6. v.).

Nepopisují verše 7–9 znovuzrození Sionu? Bude to náhlá, ale trvalá věc, když Bůh promění smutnou minulost Izraele v radost. Všichni, kteří milovali Jeruzalém a měli zármutek nad tímto městem, se budou radovat spolu a budou s ním sdílet jeho bohatá požehnání. Ale ona radost nenese charakter radosti evangelia. Křesťan se může radovat, ačkoli ve světě prožívá nepříjemné okolnosti a opovržení. Vždy vlastní *vnitřní* útěchu Ducha svatého.

O tomto dni odplaty píše také apoštol Pavel ve 2. Tesa-
lonickým 1,7.8. Meč Páně zasáhne všechny lidi: ty, kteří
Boha neznají (pohany), i ty, kteří neposlouchají evange-
lium našeho Pána Ježíše Krista (křesťany dle jména
a nevěřící Židy). Verše naší kapitoly nám opět ukazují,
že Židé v oněch dnech nejen opět zavedou svou rituál-
ní bohoslužbu, nýbrž opět se oddají pohanskému mod-
lářství. Tento den božské odplaty otevře pro Židy
a národy novou časovou epochu na očistěné zemi. Při-
tom nepůjde o otázku věřit Boží milosti, nýbrž uzнат
Hospodinovu slávu, která pak bude zjevena (18. v.).

Ty, kteří unikli soudu nad národy a Židy, pošle Bůh
k vzdáleným národům, které jsou ještě nevědomé
o Jeho konání. A národy přivedou Izraelity, kteří se
nacházejí ještě mimo zemi, zpět jako obětní dar (srv.
s kap. 18,7).

V tisíciletém království se při klanění Hospodinu
budou opět nacházet jak sobota, tak i novměsíc, ale už
ne s omezením na Izraele. „Všechno tělo“ přijde, aby se
klanělo. Dům Boží se stane vpravdě domem modlitby
pro všechny národy. Ještě to není věčný stav, kde bude
spravedlnost *přebývat*. Proto je každý varován, aby mu
nechyběla nutná Boží bázeň.

Když Pavel poslal tento dopis Tesalonickým, byli ještě mladí u víře. Podle zprávy ze Skutků apoštolů nebyl asi v onom městě o mnoho déle než tři týdny, když ze strany Židů přišel tak intenzivní odpor proti evangeliu, že musel město opustit (Sk 17, 1–10).

Ve svém pozdravu dává apoštol těmto mladým křesťanům vědět, do jakého vztahu byli k Bohu svým obrácením přivedeni. „V Bohu *Otci*“. Jako děti ve víře byli milováni takovou láskou, jíž není podobné. „Píši vám, dítky, že jste poznali Otce.“ (1. Jana 2,13) – „... a *Pánu Ježíši Kristu*.“ Ten vykoupil každého věřícího za tak vysokou cenu, že Mu nyní zcela náležíme. On je naším Pánem s nárokem absolutní autority.

Pavel se radoval z ovoce, které obrácení Tesalonických přineslo. Ve svých modlitbách měl mnoho příčin k děkování, neboť pohnutka ke každé duchovní činnosti u nich byl Pán Ježíš. Zdrojem jejich celého praktického života byla sice *víra, láska a naděje*, ale původ, střed a síla tohoto zdroje byly v *Pánu Ježíši*. Uskutečňovali verš ze Žalmu 87: „Všechny mé zdroje jsou v tobě!“ (Elb.) Kéž by i náš život byl takovou odpovědí na milost, kterou nám Bůh daroval při našem obrácení!

Jak zvěstoval Pavel evangelium, že mohlo u Tesalonických přinést takové výsledky? Především se to nestalo skrze lidské slovo, nýbrž skrze Boží slovo (Řím 10,17; 1. Tes 2,13); potom ale také v moci shůry a v Duchu svatém. Duch je ten lukostřelec, který dává proniknout šípům Slova do svědomí posluchačů, aby způsobily porozumění a pokání. „A v jistotě mnohé.“ Pavel byl přesvědčen o autoritě Slova, a proto si byl absolutně jist svou věcí.

Účinkem Slova v srdcích těch, kteří je přijali, byla *radost*. Známe tuto radost při čtení Bible, při objevování nevyčerpatelných bohatství, která se v ní nalézají? Anebo se nám ztratila? Je-li tomu tak, pak v našem křesťanském životě něco není v pořádku. Možná že tu je nějaký neodsouzený hřích, anebo věci tohoto světa přitáhly naše srdce.

Jako napodobitelé Pána Ježíše se věřící Tesaloničané stali *svědky a příklady* pro své okolí. Po čem to bylo možné poznat? Na jedné straně už nesloužili mrtvým modlám; stali se poslušnými služebníky živého a pravého Boha. Na druhé straně očekávali vzkříšeného Božího Syna z nebe jako Osvoboditele. Je tento dvojí *cíl obrácení* viditelný také při nás?

Jakým příkladem byl apoštol Pavel pro Tesalonické! Ve svém úkolu evangelia se nevyhýbal pronásledováním a zlému nakládání pro Krista. Když musel napomínat, nesnažil se líbit lidem, nýbrž jedině Bohu. A jak velká byla jeho láska k těmto mladým věřícím! Byl jim sytící a starající se matkou a napomínajícím a potěšujícím otcem „protože mu byli milí“.

Chození ve 12. verši je vlastně náš denní život, který se odehrává na veřejnosti a od ní je posuzován. Přitom je třeba dbát tří důležitých bodů. Nejprve by chození věřícího mělo být *ovládáno charakterovými znaky nového, božského života*, který jsme obdrželi. „Chodte Duchem – chodte v lásce – chodte jako děti světla – chodte v pravdě.“ Podle našeho verše by naše chození mělo být také *hodné našich vztahů*: hodné našeho Boha a hodné Pána Ježíše (Kol 1,10). A za třetí by Bůh chtěl, aby naše chození bylo *hodné výsad*, které vlastníme. „Abyste chodili tak, jakž hodné jest na to povolání, kterýmž povolání jste.“ (Ef 4,1) „Toliko, jakž sluší evangelium Kristovu, obcujte.“ (Fil 1,27) Jak se Pán raduje, když Jeho lid tímto způsobem chodí v Jeho slávě!

Pavel nemohl Tesalonickým ještě přinést psané, úplné Boží slovo, jak je dnes vlastníme jako Bibli. Jak vděčný byl, že přijali jeho ústní zvěstování jako Boží slovo a ne jako lidskou filozofii. Účinek se dostavil.

Pronásledování, které Pavla už za krátký čas opět vypudilo z Tesaloniky, se obrátilo nyní proti mladému shromáždění. Museli zakusit pravdu slova Páně: „Jestliže vás svět nenávidí, víte, že mne prvé než vás v nenávisti měl.“ (Jan 15,18)

Jak velká byla náklonnost apoštolova k těm nedávno obráceným. Jeho srdce bylo stále u nich. Jeho tužba byla tak veliká, že zkoušel vše, aby je opět uviděl. Avšak Pán dovolil, aby satan této cestě mohl zabránit. Možná že také v tvém okolí jsou věřící, kteří ještě nejsou dlouho spasení. Kolik práce, která je možná spojena s osobním odříkáním, si s nimi dáváš?

Ve Zjevení 22,12 Pán zaslibuje: „Aj, přijdu brzy, a odplata má se mnou.“ K této odplatě patří také Tesaloničtí, kteří pak budou pro apoštola Pavla tvořit korunu slávy.

Tam, kde má Bůh Své dílo, objevuje se nepřítel, aby překážel a kazil je. Předchozí kapitola podávala zprávu o tom, že satan bránil apoštolovi opět navštívit Tesaloniku. V naší kapitole čteme o jeho snaze zkazit mladé věřící. Pokoušel se jim namluvit, že jejich důvěra v Boha je bez užitku, když je Bůh nezachránil z jejich soužení. Ale Bůh se staral předem, když je skrze apoštola *dříve* připravil na budoucí těžkosti. K tomu k nim poslal Timotea, aby je upevnil a potěšil.

S jakou dobrou zprávou se Timoteus vrátil! Mohl přinést dobré poselství o jejich víře. Mohl vyprávět o náklonnosti Tesalonických k těm, kteří jim přinesli evangelium. Ale mohl také podat zprávu o tom, co posilovalo jejich víru. Byla to jejich láska.

To byla útěcha a radost pro apoštola a pro jeho spolupracovníky. Měli toho mnoho, zač mohli svému Bohu děkovat. Přesto vše ale neoblevovali v přímluvné prosbě. Kéž bychom se od nich naučili *ustavičně* prosit za dílo Páně, za Jeho služebníky a za věřící. Nepřítel jen čeká na slabé místo, aby mohl způsobit škodu, možná na ustání našich přímluvných proseb, když nás Bůh povzbudil a potěšil vyslyšením. V tomto dopisu nacházíme slůvko *ustavičně* třikrát (kap. 1,3; 2,13; 5,17).

Příchod našeho Pána Ježíše s Jeho svatými bude následovat po Jeho příchodu k našemu vtržení. Příchod odpovídá Jeho zjevení se ve slávě. Tento den stojí ve spojení s odpovědností a s odplatou, zatím co příchod Pána *pro* Jeho svaté je čin Jeho nekonečně veliké milosti.

V 1. Kor 1,2 jsou věřící nazváni svatými. Tak vidí Bůh nás, vykoupené v Pánu Ježíši. Chtěl by ale, aby také náš denní život – naše *chození* – odpovídalo postavení těch, kteří patří jen Bohu. O této praktické svatosti se v prvních verších 4. kapitoly mluví třikrát (verše 3, 4, 7). Nejprve se týká „*nás samých*“. Nemůžeme se svou vlastní nádobou, tj. s naším tělem, dělat, co bychom chtěli (1. Kor 6, 18–20). Avšak zdržet se smilstva a podobných hříchů můžeme jen tím, že utíkáme žádosti, která vede k takovým činům. Praktická svatost se ukazuje také vzhledem k *manželským spojením* (verše 6 a 7). Nakonec vidíme tuto svatost v našem *vztahu k Bohu*. On nám dal *Svého Svatého Ducha*. Snaží se oddělit nás od zla. Jak bychom mohli zarmucovat Toho, který přišel, aby v nás přebýval a při nás zůstával? „Ale jakž ten, který vás povolal, svatý jest, i vy svatí ve všem obcování buďte.“ (1. Pt 1, 14–16)

Verše 9–12 obsahují ještě dva rysy našeho chození: bratrskou lásku a každodenní práci. Mohl by apoštol také nám psát jenom to, abychom rostli bohatěji v bratrské lásce, anebo jsou při mně a při tobě zapotřebí napomenutí, která byla u Tesalonických zbytečná? Konání naší denní práce je svědectvím pro všechny nevěřící, kteří nás obklopují. Pro koho pracujeme? Sami pro sebe a pro svět nebo pro Boha a druhé věřící (Ef 4,28)?

Je udivující, kolik toho Tesaloníčtí věděli, ačkoli Pavel u nich dlel jen poměrně krátkou dobu (kap. 2,1.5.11; 3,3.4; 4,2.9; 5,2). Tyto pravdy nejenom znali, oni v nich také *žili*. Kéž by se to, co známe, stalo také skutečností v našem životě!

Přesto tu byly určité mezery v jejich známosti (kap. 3,10). Ve verších 13–18 se apoštol snaží podat vysvětlení otázky Tesalonických, zda ti, kteří zesnuli, budou při příchodu Páně poškozeni. Ukazuje jim, že příchod Páně zahrnuje dvě časově oddělené události. Nejprve dojde ke vtržení všech věřících. Přitom všichni, kteří zemřeli ve víře v Pána Ježíše, budou vzkříšení a my, kteří budeme živi, se spolu s nimi setkáme s Pánem v oblacích. Druhou událostí bude Jeho příchod se všemi věřícími na zem za účelem soudu nad živými a k Jeho oslavení v Jeho lidu.

Den Páně není pro nás, věřící. V oné době budeme už provždy u Pána (kap. 4,17). K tomuto dni patří doba mezi příchodem Pána pro Jeho lid a Jeho zjevením s jeho lidem, jak jsme to viděli v předchozí kapitole. Nevěřící lidé budou v této době věřit, že dosáhli stavu, kdy bude vládnout bezpečnost a jistota. Jakým zlým procitnutím, bez jakékoli naděje na milost, pro ně bude zjevení Pána. Milý nevěřící příteli, chtěl bys to prožít? Jdi nyní k Pánu Ježíši, abys dnes unikl budoucímu hněvu (kap. 1,10)!

Na své poučení o dni Páně navazuje apoštol praktické použití. „*Všichni* vy synové světla jste.“ To platí o *každém* pravém křesťanovi, o věrném zrovna tak jako o lhostejném, který se nechal zaujmout věcmi světa. Ale rozdíl mezi námi a světem, ve kterém je noc a tma, by měl být vidět. Jsme bdělí a střízliví, abychom se nedali od satana a světa svést? To vyžaduje odpor, obranu a boj. Pancířem víry a lásky je před poraněním chráněno srdce, sídlo našich přichylností. Přilba naděje chrání sídlo našich myšlenek. *Víra* v Pána Ježíše, jistota, že jsme Jím *milováni*, a *naděje* na Jeho příchod k našemu spasení, týkajícího se ducha, duše a těla, jsou pro nás nejlepší ochranou.

Téma posledních veršů tohoto dopisu se týká chování věřících ve shromáždění, tj. v obecnství s druhými věřícími. Má se vyznačovat *láskou a pokojem*.

Na prvním místě se jedná o naše pocity vůči *bratřím, kteří konají nějakou službu* ve shromáždění. Ti, kteří jsou od Pána povoláni, aby byli představeni stádu, jsou zodpovědni varovat ovce před nebezpečími a léčkami, které tyto vůbec nebo jen málo rozeznávají. Mají těžký úkol, a proto mají být „velice milováni“.

Druhé napomenutí se dotýká našeho *vzájemného* chování. Dobrý stav místního shromáždění nezávisí jen na oddanosti a věrnosti některých, nýbrž na spolupráci a horlivosti všech pro Pána.

Verše 16–18 mluví o *osobním* chození. Radost v Pánu ve všech situacích (Fil 4,4), stálá modlitba a dík za vše, co nám Pán dal – jsou tyto věci také při nás?

Nakonec čteme o svém postoji vůči *působení Ducha svatého*. Jak lehce je duch potlačován a uhašován duchem kritiky. Je tu např. mladý bratr, jehož první modlitba v modlitebním shromáždění je snad velmi neurovaná. Umíme se tu zdržet kritiky a dále se za něho modlit?

V tomto druhém dopisu stojí v popředí zjevení Pána Ježíše ve slávě s věřícími. (Jeho příchod ke vtržení Jeho lidu je zde zmíněn jen jednou; v kap. 2,1). Toto zjevení znamená pro všechny žijící lidi spravedlivý Boží soud.

Apoštol má u věřících v Tesalonice mnohé, za co může děkovat. *Víra*, o které věděl, že jí ještě něco chybí (1. Tes 3,10), nyní velmi vyrostla. Jeho napomenutí, aby „se rozhojnili v lásce k sobě vespolek“ si vzali k srdci, a tak žili (1. Tes 3,12; 3. v.).

Proč apoštol už nemůže psát o vytrvání *naděje* jako v prvním dopisu? Nepřítel nemohl otrást jejich vírou; nyní se pokusil souženými a pronásledováními zatemnit jejich naději. Dařilo se jim jako Petrovi, který šel po vodě, ale náhle odvrátil svůj pohled od Pána a hleděl na vlny a na vítr. V příštím okamžiku začal tonout (Mt 14,29.30). Apoštol se snaží vést zraky zkoušených věřících opět na střed a obsah jejich naděje (vytrvání Krista, kap. 3,5).

Šestý verš ukazuje, že těžké okolnosti byly pro Tesalonické zkouškou víry (1. Pt 1,7) a ne trestem. Spravedlivý Boží soud postihne ty, kteří pronásledovali Pána Ježíše v Jeho lidu.

Příchod Pána ukončí pro věřící dobu odpovědnosti. Když nás se Sebou spojí, začne pro nás věčné odpočívání, které už nebude moci být rušeno ani slabostí, ani hříchem, ani soužením z venku. Jaký výhled pro každého věřícího!

Bůh je Bůh odplaty (Jer 51,56). I když lidé už dávno zapomněli své myšlenky, řeči a činy proti Němu a Jeho nařízením, Bůh stále ještě ví vše. Jeho božsky spravedlivá odplata postihne na jedné straně pohany, kteří Jej neuznali ani jako Boha– Stvořitele, ani Jej nectili, a na druhé straně všechny, kteří slyšeli evangelium, ale nečinili pokání. Jejich úděl bude hrozný: věčné oddělení od Pána Ježíše s mučivou sebeobžalobou, že provždy promarnili příležitost ke spasení.

Onen den je nejen dnem soudu, nýbrž i oslavení Pána Ježíše. Když andělé a lidé uvidí, co učinil z nás, bývalých hříšníků a nepřátel, dostane se všechna čest jen Jemu. Tak budeme smět tvořit část Jeho slávy (Zj 21,11).

Všimni si, jak je ve 12. verši po sobě uvedeno: „On ve vás – vy v Něm.“ Skrze milost jsou vykoupení už nyní oslaveni v Pánu Ježíši (Řím 8,30). Ale dokud jsme ještě ve světě, měl by náš život oslavovat Jej. On si přeje, abychom Jej zastupovali způsobem, který Jej ctí.

Těžké doby, jimiž museli procházet věřící v Macedonii, otřásly jejich smýšlením. Byli v nebezpečí, že propůjčí sluch falešným učitelům, kteří jim chtěli namluvit, že už přišel den Páně. Tím by byli oklamáni ve své naději.

Nyní jim apoštol ukazuje, že tomuto dni musejí předcházet tři události: příchod Pána pro Jeho lid, odpadnutí a zjevení člověka hříchu. V 1. Janově dopisu je tento člověk nazván *antikristem*. Nacházíme ho už v prorockých knihách Starého zákona (jako krále: Dan 11,36; Iz 30,33; jako ničemného pastýře: Zach 11,15–17; jako proroka, který učí lži: Iz 9,15; jako bezbožníka: v Žalmech) a také ve Zjevení (kap. 13, 11 a dále; 19,20; druhé zvíře (šelma), falešný prorok). Zásady tohoto „syna zatracení“ už dnes působí (7. v.; 1. Jana 2, 18).

Dvě síly ještě zdržují plné rozvinutí zlého.

- „To, co zdržuje,“ je od Boha uznaný občanský pořádek, (který se dnes stále více otřásá).
- „Ten, který zdržuje,“ je Duch svatý. Ten opustí opět zemi teprve spolu s Církví.

Jak hrozný je úděl těch, kteří odmítli evangelium Boží milosti! Když Pán Ježíš k sobě ze země vezme všechny věřící, už pro ně nebude šance. *Už nebudou moci uvěřit!*

Když apoštol v první kapitole děkoval Bohu za jejich víru a jejich lásku, děkuje zde za jejich vyvolení ke spasení. Tesaloničtí byli už v minulé věčnosti předměty Božích myšlenek. Pro ně začalo toto spasení u kříže. To je základ pro *odpuštění našich hříchů*; tam byl *satan poražen*, a tím byli *osvobozeni* z jeho moci *od bázně smrti* všichni, kteří věří v Pána Ježíše. A jako korunu svého spasení obdržíme *slávu našeho Pána Ježíše Krista*.

„Držte se učení vydaného“, ale ne od lidí, nýbrž od apoštola, který jim sdělil *Boží slova*. V Bibli nacházíme *oporu* pro své nohy v době, když vše začíná kolísat, a *útěchu* pro svá srdce ve vědomí lásky našeho nebeského Otce a v naději na příchod našeho Pána Ježíše Krista.

Pátý verš ukazuje, co by mělo ovlivňovat náš praktický život: Boží láska a vytrvání Krista. Boží láska je příkladem pro naši lásku k lidem a Pán Ježíš je příkladem pro naše vytrvání. Jeho čekání na chvíli, kdy k sobě bude moci provždy vzít Svůj lid, zahrnuje také Jeho trpělivost s námi až do onoho okamžiku (2. Pt 3,9).

Jak důležitý je praktický život těch, jimž Bůh svěřil nějakou zvláštní službu mezi věřícími! V Tesalonice byli takoví, kteří už nevykonávali pravidelnou práci a už nevedli pořádný život. Snad si mysleli, že příchod Páně je tak blízko, a proto že už jim nestojí za to tak tvrdě pracovat. Těmto lidem představuje apoštol sám sebe: protože jeho život *tehdy*, když byl mezi nimi, byl v souladu s Božími myšlenkami, mohl je *nyní* na to upomenout.

Dobře činit patří k Božímu jednání vůči Jeho stvoření (Sk 14, 17). To vyznačovalo také život Pána na této zemi (Sk 10,38). Dnes bychom my, věřící, v tom měli být následovníky Božími a Kristovými (13.v.; Gal 6,9.10; 1. Pt 2,15.20; 3,11.17; 4,19). Na začátku dopisu Pavel přál adresátům milost a pokoj. Dopis končí tím, že předřazuje pokoj milosti. Kéž by pokoj vládl v našich srdcích a určoval naše cesty. Ale opírejme se na konci o dokonalou milost, která nás spasila a přivedla k Bohu, a o níž smíme vědět, že nás bude následovat, doprovázet a vést až do té slavné chvíle, kdy nás uvede do slávy.

Kniha Jozue pojednává o historických událostech dobytí zaslíbené země Kanánu Izraelským lidem. Člení se na dvě části. Kapitoly 1–12: vstup do země a války pod vedením Jozue; kapitoly 13–24: rozdělení země mezi jednotlivá pokolení.

Všechny historické knihy Starého zákona mají pro nás křesťany duchovní význam (1. Kor 10,11). Křesťanské učení nacházíme v Novém zákoně, především v epištolách, ale Starý zákon nám pomáhá svými ilustracemi přijímat toto učení do našeho srdce a v našem praktickém životě je prakticky uskutečňovat.

Kniha začíná smrtí Mojžíše, který vedl lid v poušti, a představuje nového vůdce, Jozue. Oba muži jsou obrazy našeho Pána Ježíše. Mojžíš Je představuje jako velkého Učitele a Proroka, který mluví Boží slovo s autoritou. Dnes máme toto slovo dokonalé a uzavřené jako Bibli ve svých rukou. V Jozue vidíme Pána jako svého Vůdce. Osobně dlí nyní v nebi, ale skrze Svého Ducha svatého je při nás (Jan 14,16–18,20) a jde v boji před námi. – Kananejská země mluví duchovním způsobem o nebeských místech, do kterých jsme přesazeni (epištola Efezským), která ale prakticky musíme dobýt. Přitom náš boj není proti lidem, nýbrž proti duchovním mocnostem zla (Ef 6,12). Jak tu máme zapotřebí, abychom ustavičně hleděli na svého Vůdce!

Povzbuzující slova v prvních verších mluví Bůh k Jozue, ne ke všemu lidu. Co to znamená pro nás? Jen když *bezprostředně* následujeme Pána Ježíše (našeho Jozue), tzn. jdeme skrze Jordán (2. v.), staneme se v moci Jeho Ducha také vítězi. Projití Jordánem znamená: prakticky uskutečňovat to, že jsme s Kristem zemřeli a byli vzkříšeni, abychom s Ním vešli do nebeských míst, zatím co naše těla jsou ještě na zemi (Kol 3,1–3).

V 10. verši následuje první příkaz vůdce: „Připravte sobě potravu.“ Slabý, podvyživený lid by nebyl v stavu, aby prošel Jordánem a bojem se ujal země. Křesťané, kteří se jen skrovně sytí Božím slovem, se sotva povznesou nad pozemské křesťanství.

Dvě a půl pokolení se spokojila s dědictvím na východní straně Jordánu, tj. na této straně smrti a vzkříšení, mimo nebe, zde na této zemi. Kolik křesťanů se spokojuje s pozemskými požehnáními, která nám Bůh dal. Mysleme ale na to, že tato požehnání jednou zůstanou zde a na věčnosti obstojí už jen nebeská požehnání!

Ozbrojenci z těchto dvou a půl pokolení byli plni nadšení hotovi (16.–18. v.) vzít na sebe obtíže boje, aniž by na konci měli dědictví na druhé straně Jordánu!

Abychom této kapitole mohli dobře rozumět z hlediska Nového zákona, musíme si pamatovat, že ne všichni pohanští *obyvatelé* země jsou obrazem temných mocí (Ef 6,1.12), nýbrž jen jejich *vůdcové*. Při vypočítávání poražených nepřátel jsou proto vyjmenováni jen pobití *králové* (kap. 12,7–24).

Dříve než lid jde přes Jordán a než začnou boje, nacházíme v Raab krásnou ilustraci Efezským 2. Vidíme paralelu mezi Efezským 2,1–3 a výrazem „Raab, nevěstka“ (Joz 2,1; 6,17; Žid 11,31; Jak 2, 25)? Boží milost volá všechny lidi, i ty nejhrouběji padlé, a ty, kteří neměli žádný nárok na zaslíbení Izraele, aby měli podíl na požehnání nebe (Ef 2,5.8.12). Ale tato milost musí být uchopena vírou. To učinila Raab. Uvěřila v Boha Izraele (11. v.) a poslechla směrnic špehéřů (21. v.). Tak zůstala naživu a obdržela místo v rodopisu Pána Ježíše (Mt 1,5).

Raab dokázala svou víru skutky (Jak 2,25), které byly sice v očích jejích krajanů zlé (zrada země), ale zjevily postoj jejího srdce k Bohu.

Dva muži, které Jozue posílá jako špiony do země, nejsou jmenováni jménem. Jako osoby ustupují do pozadí, ale jako svědkové mají provést důležité funkce.

Zde a v Židům 11,31 jsou nazváni *špehéři*. Jejich úkolem bylo vyzvědět stav země, sílu a slabiny nepřítele. Odpověď, kterou přinášejí vůdci, dokazuje, že viděli svými očima naplnění 2. Mojžíšovy 15,15 (24. v.). Pro nás to je Duch svatý, který nám skrze Slovo odkrývá pravý stav světa.

V Jakuba 2,25 nazývá Duch svatý tyto muže *posly*. Poselství, které přinesli, nebylo určeno pro krále a pro obyvatele Jericha; bylo jen pro Raab, která se bála Boha a ukázala víru. Další Raab vedle slov také viditelné znamení: červený provázek. Ale tak, jako kdysi krev velikonočního beránka musela být natřena *venku* na veřeje a nade dveřmi, aby ji Bůh viděl, tak visel tento provázek v okně ne pro Raab, nýbrž pro útočící Izraelity, kteří za Boha museli vykonat soud. Červená barva mluví o Kristově krvi. A tak jako červený provázek byl viditelným znamením domu, který poskytl útočiště a bezpečí těm, kteří je hledali, tak krev Pána Ježíše chrání všechny, kteří ji pro sebe použijí (Ef 1,6.7; 2,13; Řím 8,1).

První přípravou pro projití Jordánem byla potrava (kap. 1, 10.11). Poté, co Jozue přivedl lid k Jordánu, tři dny odpočívají. Měli *vidět* Jordán. Jordán mluví o smrti a vzkříšení našeho Pána. Tak jako Izraelité, potřebujeme i my přípravu srdce, abychom Pána Ježíše, zde v obrazu truhly smlouvy, následovali a prošli „Jordánem“. Jaké místo Mu dáváme ve svých srdcích? Rozumíme významu Jeho smrti, jak je předobrazena v Jordánu? Duchovní význam Jordánu může být shrnut do tří bodů: **a)** duchovně viděno naše smrt s Pánem Ježíšem; **b)** konec starého člověka; **c)** díl, kterého se nám dostalo v Pánu Ježíši.

Truhla smlouvy šla s velkým odstupem před nimi. Pán Ježíš musel *nejprve* vejít do smrti, abychom my Jej mohli následovat do nebeských míst nebo do života vzkříšení. Svým vzkříšením Pán Ježíš naprosto zlomil moc smrti. To je zvláště ukázáno souší uprostřed Jordánu (17. v.).

Truhla smlouvy byla z akáciového dřeva a ze zlata. Přestavuje nám slávu Pána Ježíše, jenž je v jedné Osobě pravý člověk (dřevo) a pravý Bůh (zlato). Jsou čtyři evangelia, která nám Jej takto ukazují. (Všimni si čtyř různých výrazů pro truhlu v kap. 3,3; 3,11; 4,11 a 4,16).

Jak krátká je věta: „A lid přešel.“ Ale jak důležitá je skutečnost, kterou obsahuje. Přešli jsme Jordánem, tj. zaujímáme prakticky ve svých srdcích a ve svém denním životě místo smrti našeho starého člověka? Jestliže ano, pak to znamená, že už nejednáme podle své vlastní vůle, nýbrž přejeme si činit už jen to, co je Pánu libé a co je podle Jeho vůle. Sílu k takovému životu nacházíme v pohledu na kříž a v zaměstnávání se smrtí Pána Ježíše (tři dny u Jordánu; 1. a 2. verš).

Jaký význam má vložená věta v 15. verši? „Žeň“ nám dává myslet na slova Pána v Jan 12,24.27. Jeho smrt přinesla bohaté ovoce pro Boha; ale ve Své smrti na kříži nebyl ušetřen ničeho z hrůzy. Musel projít vším, i tím nejtemnějším.

Vody (smrti) zůstaly stát u Adam. Adam, první člověk, je hlavou všech přirozených, neobrácených lidí (1. Kor 15,22.47). Všechny, kteří projdou smrtí jako neobrácení lidé, očekává na druhé straně věčná smrt (Zj 20, 11–15). Jen tam, kde stojí nohy kněží, kteří nesou truhlu, je Jordán suchý.

Když Pán povolává někoho ke službě, je důležité rozlišovat mezi *povoláním* a *posláním*. Dvanáct mužů, vždy jeden muž za jedno pokolení, bylo v kap. 3,12 povoláno, ale teprve v kap. 4,4.5 posláno. Kéž bychom i my ve svém životě vždy dbali na Boží okamžik.

Muži museli s sebou vzít kameny z prostřed Jordánu, kde stáli kněží, kde jsou jinak vody smrti nejhlubší, a postavit z nich památník. Tyto kameny měly být pro děti Izraele na památku na věky.

Přeneseno na nás, jsou tyto kameny obrazem života vzkříšení. Mluví o tom, že jsme s Kristem zemřeli a vstali z mrtvých. V Jordánu nás Bůh prohlašuje za zemřelé, za mrtvé, a toto je podíl všeho lidu; každý křesťan zemřel a byl s Kristem vzkříšen. V Galgala nacházíme nyní praktické uskutečnění této skutečnosti. Bezděčně tu vyvstává otázka: Uchopili jsme význam památníku z Galgala? Žijeme skutečně životem vzkříšení? Odložili jsme vše, co pochází ze starého člověka a z naší svévole, aby Pán Ježíš měl ve všem první místo?

Dvanáct kamenů, které Jozue vyzdvihl uprostřed řečiště Jordánu, už nemohl Izraelita přirozeným okem vidět. Jakmile kněží vystoupili z Jordánu, proudily vody opět jako dříve a přikryly kameny. Ale Bůh v nebi je vidí a víra je vidí také. Jsou památkou smrti. Smíme se jakoby posadit na břeh řeky a vzpomínat na to, že to bylo vlastně naše místo, že Pán Ježíš ale pro nás vytrpěl smrt na kříži a osvobodil nás tím od starého člověka.

Když se zamyslíme nad tím, co se tam stalo na kříži, ptáme se bezděčně: Co Tě, drahý Pane, vedlo k tomu, abys zaujal toto místo, které přece patřilo mně? Ty, čistý, jsi dobrovolně dal Svůj život, sestoupil jsi do nejhlubších hloubek, musel jsi zakusit, jak přes Tebe přešly všechny vlny a vlnobití Božího soudu.

Tak jako ty kameny „byly tam až do tohoto dne“, tak zůstává i kříž. Je věčným svědectvím nekonečné lásky, které se dostalo i mně. Ale tak jako kameny zůstaly přikryty vodou, nebude nám nikdy možné plně vyzkoumat, co se stalo v oněch třech hodinách tmy. Tajemství zůstane, ale vzkříšení Pána je zárukou, že Boží nároky byly uspokojeny a my můžeme vyjít svobodni (Řím 4,24 – 5, 2).

Ozbrojení muži z dvou a půl pokolení přešli s ostatními (12. a 13. v.). Co si asi mysleli, když viděli, že v Galgala nebylo postaveno devět a půl kamenu, nýbrž dvanáct kamenů? I jejich rodiny měly patřit do země. Bůh nechtěl, abychom zůstali pozemskými křesťany a zůstávali stát u požehnání, která nám dává pro tuto zemi. Přeje si, abychom vedli život vzkříšení s Pánem Ježíšem, abychom se zaměstnávali věcmi, které patří k nebi. Praktický výsledek v našem životě pak bude, že „odkrytou tvář slávy Páně jako v zrcadle spatřující, v též obraz proměnění býváme od slávy v slávu, jakožto od Ducha Páně“ (2. Kor 3,18).

Kniha Jozue je kniha, v níž se mluví o boji a o dobývání. Abychom mohli vést úspěšné války proti nepříteli, je nutné postavit dobrou a bezpečnou operační základnu. Touto výchozí základnou bylo pro Izraelity Galgala. První známkou tohoto místa bylo těch dvanáct kamenů – svědectví o Kristově moci vzkříšení nad smrtí.

Děti se táží na to, co samy neprožily. Chtěly by mít o těch věcech bezpečné svědectví. Bůh nám zanechal v Novém zákoně obdivuhodné svědectví těch, kteří byli očitými svědky Pána Ježíše, Jeho života a Jeho smrti na kříži.

Boj, který v této knize najdeme, se obrací především proti králům, vůdcům nepřátel. Když viděli velký zázrak, že celý národ přešel suchou nohou přes Jordán, klesla jejich odvaha. – Když prakticky uskutečňujeme, že jsme s Pánem Ježíšem zemřeli a byli vzkříšeni, stojí nepřítel v předem ztraceném postavení. Smrtí nám už nemůže nahnat strach; neboť my přece stojíme v Kristu již na straně vzkříšení.

Výrazy „opět“ a „po druhé“ vzhledem k obřízce ukazují na to, že v této knize nejde o postavení, nýbrž o praktické uskutečňování této pravdy. Učení o duchovním významu obřízky je představeno v Kol 2,9–13, a v jejím praktickém použití ji nalézáme ve Fil 3,3: „Skrze Ducha Božího sloužíme... a nedůvěřujeme v tělo.“ (Elb.) Vše, co pochází z nás samých, je pro Boha naprosto bezcenné. Jen to, co působí Duch svatý skrze novou přirozenost, je Bohu příjemné a je k Jeho oslavení.

V Písmu je žena obvykle spojena s postavením. Muž zase mluví o energii víry, v níž je postavení prakticky uskutečňováno. Proto sedmý verš mluví o „synech“. Odkládáme *denně* vše, co pochází ze starého člověka, a oblékáme nového člověka (Kol 3, 5–14)?

Zde čteme po třetí, že lid slavil Fáze. *Po první* se to stalo v Egyptě (2. M 12). Tam stála v popředí *krev* – dílo Pána Ježíše na kříži, které nás chrání před Božím soudem. *Po druhé* slavili Fáze na poušti (4. M 9,1–14). Tam vidíme, že Fáze je možné slavit jen *v čistém stavu* (srv. s 1. Kor 11, 28.29). Zde v zemi to nacházíme *po třetí*. Podobá se zvěstování *smrti Páně*, jak ji popisuje výjev ve Zjevení 5,6–10. „Ty jsi hoden... neboť jsi byl zabit.“

V návaznosti na Fáze jedí Izraelité z obilí země. Ovoce země představuje Pána Ježíše jako oslaveného člověka v nebi. V protikladu k tomu stojí manna, která nyní přestala. Ta mluví o Pánu Ježíši v Jeho životě na této zemi (Jan 6,31–38). Zaměstnávání se Pánem Ježíšem, ať v Jeho smrti (Fáze), ať v Jeho životě jako člověka na zemi (manna), nebo jako oslaveného člověka v nebi (obilí země), znamená vždy potravu pro srdce věřícího. Ale proměnění v Jeho obraz jako nebeského člověka se děje jen tehdy, když Ho vidíme ve slávě, kde byl od věčnosti jako Bůh, kde ale nyní přebývá jako člověk, a sytíme se Jím (2. Kor 3,18).

V duchovním boji neexistuje nějaké neutrální postavení (13. v.). V zásadě jsou všechny věci věřícímu buď k dobrému nebo na překážku.

Tato kapitola nám dává důraznou ilustraci moci víry. Izrael se střetává s první silnou baštou, která chce lidu zabránit, aby se ujal země. Je jí dobře opevněné město Jericho. Jak může být dobyto? Obléháním nebo frontálním útokem? Ani jedním, ani druhým, nýbrž jen ve spojení s truhlou smlouvy, kněžími a pevnou vírou v Boží slovo. Jericho je obrazem *světa*, který může být přemožen jen vírou (Židům 11,30; 1. Jana 5,5). Tak nepřátelé, s nimiž máme co činit v nebeských místech (v předobrazu zaslíbená země Kanán), jsou v Efezským 6,12 nazváni „*světa páni* temnosti věku tohoto“.

Tak jako při průchodu Jordánem, i zde zaujímá truhla smlouvy důležité místo. Nejde dva tisíce loket vpředu, nýbrž nalézá se uprostřed lidu: Vojsko předchází, ostatní lid jde za ní vzadu. – Tak musí být Pán Ježíš *středem* naší víry. U Něho je moc ke stržení i nejsilnějších zdí (1. Kor 2,5).

Troubení slyšeli Izraelité i obyvatelé Jericha. Tak je také poselství o kříži a vzkříšení Pána pro věřící důvod k plésání (1. Korintským 1,18; Gal 6,14), ale pro svět vážným svěděním, že Ten, jenž byl kdysi ukřižován, se vůči němu postaví v moci jako Soudce (Zj 19,11–16).

Poté, co Bůh dal Jozue směrnice pro dobytí města Jericha, vidíme u všech zúčastněných *poslušnost*. Chození v poslušnosti je také v duchovním boji klíčem k úspěchu.

Z prostřed všeho lidu nebyl slyšet kromě troubení žádný zvuk. Jasně Boží svědectví nebylo rušeno ani zeslabováno lidskými hlasy. Jak tomu je při nás? Možná že jdeme cestou poslušnosti podle směrnic Bible, ale naše mluvení přitahuje pozornost druhých více na nás samé než na Pána.

Proč musel lid toto město tak často obcházet? Cožpak nemohl Bůh už po prvé s mocí zasáhnout? To jistě, ale On chtěl, aby „zkušení víry způsobilo trpělivost (vytrvání)“. „Trpělivost (vytrvání) pak ať má dokonalý skutek.“ (Jak 1,3.4). Aby Bůh mohl napsat: „Věrou zdi Jericha padly“ (Žid 11,30), musela se prokázat pravost této víry.

Jaký krásný příklad jasného rozhodnutí srdce vidíme v Jozue. Když směrnice z Boží strany byla jasná a zřetelná, nenechal se ničím zadržet; pak se vypravil *časně ráno* (kap. 3,1; 6,12; 7,16; 8,10). Rozhodujícího sedmého dne se *časně* vypravil dokonce lid (15. v.).

Posledního dne byl před lidem zvláštní test víry: museli město obejít sedmkrát. Pak padly zdi a město mohlo být vzato útokem. Avšak nesměla být brána žádná kořist. Vše muselo být proklaté, od člověka až k dobytku. – Jak snadno zapomínáme, že Bůh se světem, jako se systémem, skončil (Jan 16, 8–11). Věřícímu nemá co nabídnout, co by v Božích očích bylo přijatelné. Pavel považoval svět za pro sebe ukřižovaný a sebe považoval za ukřižovaného světa (Gal 6,14). Jak se chováme my?

Ale byli tu jednotliví lidé – všichni, kteří hledali útočiště v domě s červeným provázkem – kteří zůstali na živu, byli z Jericha zachráněni a byli přivedeni k Božímu lidu. V určitém smyslu jsme to směli zakusit my všichni, kteří věříme v Pána Ježíše (Kol 1,13; 2. Pt 1,4) – K tomu bylo všechno zlato, stříbro, měď a železo svaté Hospodinu (19. v.). Hmotné věci tohoto světa, jako např. naše peníze a jiné statky, patří našemu Pánu. On nám je svěřil ke spravování, ale ne k tomu, abychom je používali pro sebe – to by nás přivedlo jen do trápení (18. v.; srv. s 1. Tim 6,9.10) –, nýbrž abychom je používali pro Něho a Jeho věc.

Jak vážné je zlořečení, které Jozue musel vyslovit nad touto hromadou trosek. Ale oč vážnější je ještě, když toho člověk nedbá (1. Král 16,34).

Začátek této smutné kapitoly (1.v.) nám ukazuje, proč to tak muselo být: Izrael zhřešil, a to v dvojím směru. Nejprve proniklo mezi lid Achanovo zlo. Přestoupil Boží zákaz braní kořisti a vzal pro sebe.

První verše odkrývají ale ještě jiné selhání. Jozue vyslechl zvědy, uvažoval podle lidské moudrosti a jednal, aniž by se ptal Boha. Když jednáme tělesně, nedáří se nám lépe než nevěřícím (5. v.; kap. 5,1).

Když ve svém životě ponecháme neodsouzený hřích, nemůžeme obstát před nepřítelem. Síla k přemáhání, která může přicházet jen z obecenství s Bohem a od Něho, nám chybí, protože hříchem je rušeno a kaleno spojení s naším Bohem. Stejně tomu je, když sbor nebo shromáždění neodsoudí hřích.

Jak snadno se do našeho jednání vlíží nezávislost. Může být, že jsme vírou odsoudili svět v jeho velkých věcech (Jericho), ale domníváme se, že s malými věcmi světa (Hai), jak se s nimi setkáváme na své cestě, se dokážeme vypořádat sami. A právě v takových věcech pak utrpíme nečekanou porážku. Kéž bychom chtěli na sebe i v této věci použít slova Páně: „Beze mne nic nemůžete učiniti.“ (Jan 15,5)

Jozue leží na zemi. Je to poražený muž. S hluboce skloněným srdcem hledá Boží přítomnost. Příčina potupné porážky mu není ještě jasná. Odpověď Pána je však naprosto zřetelná. Bůh chce nyní nejen pokornou modlitbu, nýbrž jasné odsouzení hříchu. Ten zlý a zlo muse-li být odstraněn z prostřed Izraele, jestliže měl být Bůh opět s lidem. Jozue sice ještě neví, kdo se provinil, ale Bůh to chce zjevit losem. Závažnost hříchu vyžaduje také odpovídající soud.

Boží zásady, které se ukazují v těchto verších, platí ještě i dnes; neboť Bůh zůstává Sobě vždy věrný. Hřích v životě některého z Jeho dětí je zarmucující; jestliže je ale před Bohem a lidmi zatajován, je to zlé. Kéž bychom v takovém případě nezaujímalí navenek postoj, který nesouhlasí se stavem srdce, a nesnažili se tento stav zakrýt. Jen otevřené odsouzení hříchu a pohnutek, které k němu vedly, nás opět přivede do obecenství s Bohem. Pán Ježíš, jako Správce (Přímluvce) u Otce, se snaží padlého věřícího Svým Slovem a Svým Duchem cele napravit (1. Jana 2,1).

Když Jozue obdržel od Pána jasnou směrnicí, neprodleně ji proměňuje ve skutek. Neváhá, ačkoli úkol není nikterak snadný (srv. s Abrahamem v 1. M 22,3). Kéž bychom se od těchto mužů víry naučili neodkládat žádný úkol, který nám Pán klade na srdce.

Aby provinilý mohl být určen losem, musí přistoupit všechna pokolení. Pronikající světlo božské svatosti zkoumá svědomí všech. Když Bůh dnes odkryje nějaký těžký hřích v životě věřícího, má to způsobit bázeň i u ostatních ve shromáždění (1. Tim 5,20).

Co bylo pravou pohnutkou Achanova pochybení? Žádost očí a pýcha života. Potom přestoupil Hospodinu smlouvu. *Uviděl* krásný plášť, stříbro a zlato, a *požádal* toho. Shledal, že plášť je příliš cenný pro oheň a drahý kov nebude nikdo v Hospodinově pokladu postrádat. Když posuzujeme věci světa tělesnými očima, stanou se pro nás toužebnými. Je nám líto se jich pro Krista vzdát.

Jednota lidu musela být vyjádřena i při vykonávání Bohem nařízeného trestu. Byla to nejen věc knížat nebo vůdců, kteří měli hlavní odpovědnost. Mělo to jít každému k srdci (24. a 25.v.; *všechn* Izrael).

Když byla nevěrnost odsouzena podle Boha, smí Jozue opět slyšet povzbuzující hlas Pána: „Neboj se, ani se strachuj!“ (1. v.; kap. 1,9) Ale lekce od Boha ve vztahu k vlastní slabosti ještě nebyla u konce. Přípravy k dobytí tohoto malého města jsou velmi velké: *Všechn* bojovný lid musel vytáhnout do boje, třicet tisíc z nich mělo vytvořit *zálohy* proti městu, nepřátelé měli být od města odvedeni *klamným manévrem*. Izraelité si museli uvědomit, že ani nejmenší z měst nemohou dobyt vlastní silou.

Co nám chce říci tento příběh? Myslím, že to jsou dvě věci. Bůh vidí *všechny* věřící na této zemi jako Svůj lid. Všechna rozdělení a roztržky mezi nimi – vyvstávaly už v první době křesťanství a pro jejich množství představuje dnes Boží lid už jen trosky – povstaly skrze naše tělesné chování, které satan uměl šikovně využít. Pravda zde je, že lid je jen jeden; jeden ve vítězství, jeden v bloudění, jeden v porážce, jeden v soudu nad zlem, jeden ve své nápravě. To druhé, čemu nás tento příběh učí, je skutečnost, že každé vítězství v životě věřícího je Boží dílo. Sami ze sebe nedokážeme obstát ani proti „nejnepatrnějšímu“ nepříteli.

Během boje o Hai spojuje Bůh moc, v níž působí, se vztaženým oštěpem (Kral.: „korouhví“) vůdce (18. a 26. v.). Záloha se měla zvednout a vzít město, jakmile Jozue a jeho muži odtrhnou nepřátele od města (6. v 7. v.). Spouštěcím prvkem byl Jozuův vztažený oštěp. Jakmile poslechl slov Hospodinových, záloha vstala. Náš Vůdce, Pán Ježíš, působí ve Svém lidu skrze Svého Svatého Ducha. Tato skrytá pohnutka k jednání uskuteční nakonec to, co bylo v radě Jeho moudrosti. Nežasli jsme často, jak Pán řídil lidi a situace tak, že to způsobilo vítězství Jeho věci? To je skryté působení „vztaženého oštěpu“. Tento oštěp nám připomíná Mojžíšovy vztažené paže v boji s Amalechem (2. M 17, 8–13). Tehdy zůstaly vztažené, dokud nebylo vybojováno vítězství.

Při dobytí Jericha šlo o věc mezi truhlou smlouvy (Křesťanství) a nepřítelem (kníže tohoto světa). Vše způsobila jen moc Páně sama. Tak patřila také kořist jen Bohu. V Hai musel Izrael nejprve poznat svou nemohoucnost, pak ale směl zakusit, co skrze ně chtěla uskutečnit Boží moc. Nyní směli brát kořist pro sebe.

V závěrečných verších této kapitoly nevidíme v popředí válečníky, nýbrž kněží. Jozue následuje směrnic, které kdysi dal Mojžíš (5. M 27). Postavil oltář z neotesaných kamenů na hoře Hébal, na které muselo být vysloveno zlořečení. Oltář mluví o kříži, kde Kristus nesl zlořečení, které na nás leželo (Gal 3,10.13; Hébal a kříž).

Na konci pokořujícího příběhu s Hai je Izrael v stavu se klanět (31. v.). Stejně tomu je i s námi. Bez sebeod-suzování není obecenství, bez obecenství není velebe-ní. Ale naše velebení má za východisko i za střed kříž, který učinil konec našemu zlořečení a dává na nás dopadat *jen* božskou milost.

Ačkoli věřícímu křesťanu už nehrozí zlořečení, když neposlouchá, přece jeho odpovědnost zůstává. O tom mlu-vilo opsání zákona na kameny natřené vápnem (5. M 27,2.3). Je to jasné svědectví Bible, které se obrací k celému lidu (35. v.) a každého zavazuje, aby podle něho žil. Jozue při předčítání nevynechává *ani jedno* slovo. Je pro nás také směrodatné *celé* Slovo, anebo v něm rádi přeskakujeme některé verše nebo oddíly?

Událost s Gabaonitskými dokazuje, že při praktickém přivlastňování si požehnání nebeských míst máme co činit se *Istmi* nepříteli (Ef 6,11). Tentokrát to není jeden z lidu, kdo hřeší, nýbrž knížata, ti odpovědní, a to tím, že se „netáží úst Hospodinových“. Lidský ostrovtip vůdců Izraele tuší lest. Proto kladou podle toho otázky (7. v.). Ale lidská moudrost se nemůže měřit s rafinovaností satana. Ani ten nejchytřejší člověk nemůže plně prohlédnout úklady nepříteli. Tu pomůže jen jedno: Být silný v *Pánu* a nést *celou* zbroj Boží (Ef 6,10.11.13; 1. Kor 2,5).

Díváme-li se na to z vnějšku, mohl tento návrh ke smlouvě znamenat pro Izraelity povzbuzení. Jejich postavení nebylo růžové. Všichni králové země se spojili, aby proti Jozue a Izraeli bojovali spojenou silou. Nebyla to útěcha, že našli spojence, přátele? Kéž bychom nikdy neuzavírali přátelství, aniž bychom věc předem prohodili s Pánem. To nás ochrání před škodou.

Tato smlouva nám připomíná spojení křesťanstva se světem (Zj 2,13). Jak tragický byl pro svědectví Pána na zemi rok 313, kdy se křesťanství stalo státním náboženstvím. Vyznávající církev tehdy dovolila světu oficiální vstup do svého středu. Jaké pustošivé následky to mělo!

Jak brzy se podvod odhalil! Už po třech dnech znali pravdu, ale už nebyla cesta zpátky. Svou přísahou si sami přivodili trvalé následky.

Nenacházíme k tomu paralelu v tom, když věřící muž nebo věřící dívka uzavrou manželství s nevěřícím partnerem? Velmi brzy se ukáže pravda, že světlo a tma se nesnesou (2. Kor 6, 14–16). Avšak cesta zpět je už vyloučená. Mnozí se sice pokoušeli takové spojení opět rozloučit rozvodem. Tím ale k prvnímu hříchu přidali ještě druhý (Mt 5,32; 19,6–9). I historie Gabaonitských to dokazuje. O staletí později, ve dnech Davidových, přišel na Izraele tříletý hlad, protože se král Saul pokoušel Gabaonitské vyhubit (2. Sam 21, 1–14).

Jozue se poddává následkům svého pochybení. Sice mluví s těmito muži krajně vážně, ale „vysvobodil je z rukou synů Izraelských“. Nezávislým jednáním vůdců zůstali tito pohanští obyvatelé naživu a bydlili nadále uprostřed lidu. Nebylo to stálé nebezpečí, že bude sveden k modlářství?

Po tak málo potěšujících lekcích ohledně našeho lidského selhání přicházíme nyní ke kapitole, která mluví o Božím zásahu ve prospěch Jeho lidu. V předobrazu zde smíme vidět, co to znamená být silný v *Pánu* a v moci síly *Jeho*.

Nepřátelé Pána Ježíše zřídka útočí sami. Ať už těchto pět nezávislých králů bylo jakkoli rozdílných – když šlo o Izraele, spojili se. Nevěřící lidé jsou v mnoha věcech života často velmi různého názoru, ale v odporu proti Pánu Ježíši jsou jedné mysli (Lk 23,12).

Nepřátelé nenapadají Izraele přímo, nýbrž obracejí se proti Gabaonitským, kteří kdysi patřili k nim, ale spojili se s Izraelem. Ačkoli tito muži oklamali Jozue a vůdce, nezůstává jim jiné východisko, než volat Jozue o pomoc. Jak často nám Pán přišel na pomoc, ačkoli jsme Mu byli ve svém praktickém životě nevěrní! Pán zůstává věrný, neboť sám sebe nemůže zapřít (1. Tim 2,13). Tak i Jozue dodržuje přísahu a táhne proti těmto nepřítelům tak, jako kdyby napadli jeho a Izraelský lid. Došlo k takovému dni, jaký nebyl prvé ani potom (14. v.).

Galgala bylo východiskem boje a vítězství nad těmi pěti spojenými králi Amorejských. A Galgala bylo místem, kam se lid opět vracel po bitvě (verše 6, 7, 9, 15, 43). V Galgala byli obřezáni všichni mužského pohlaví, a to tomuto místu dalo důležitý význam. – V novozákonní řeči znamená obřízka úplné odsouzení vlastního já. Jen u vědomí, že v našem těle nepřebývá nic dobrého (Řím 7,18), že sami ze sebe vůbec nic nemůžeme, smíme táhnout do boje. A když jsme s pomocí a mocí Páně dobyli vítězství, musíme se do „Galgala“ vrátit, abychom nepřišli do nebezpečí, že zaneseme úspěch na své konto.

Všimněme si Božího jednání v tomto střetu s nepřítelem. Nejprve dodává Jozue odvahy: „Neboj se jich!“ A když se rýsuje porážka nepřátel, zasahuje Bůh krupobitím. Chce Izraele ostříhat před pýchou a ukazuje: „Podívejte se, mohl bych nepřátele zničit i bez vás!“ Na příkaz Stvořitele zůstává běh planet stát asi jeden den. Tak museli Kananejští vidět, jak slunce a měsíc, jimž se ve formě model klaněli, se zastavily. (U semitských národů byl Bál bůh slunce a Astarot bohyně měsíce; viz předmluvu k Elberfeldskému překladu Bible.) Mohl být dán pádnější důkaz o tom, že Bůh Izraele je „Bůh bohů“?

Po vítězství, které Hospodin způsobil, nemohli Izraelští složit ruce do klína. Neměli se nechat zadržet pěti králi v jeskyni Maceda. Jejich hlavním úkolem bylo pronásledovat nepřátele a pobít je, dříve než dosáhnou svých opevněných měst. Nepřítel nemá jen tak ustoupit; musí zakusit zničující porážku. Nebyla už mnohá vítězství ztracena proto, že bylo zanedbáno pronásledování?

Abychom mohli pronásledovat nepřátele, potřebujeme především *nohy*. K přemožení ďábla patří *následování* Pána, při kterém sami sebe dáme stranou (Mk 8, 34.35). Není to žádné částečné sebezapření nebo tu a tam zřeknutí se, nýbrž úplné zapření vlastního Já. – V Efezským 6,15 vidíme nohy bojovníka „*obuté hotovostí evangelia pokoje*“. Můžeme někdy přestat říkat toto slavné poselství milosti druhým? To by se rovnalo předčasnému návratu od pronásledování. Starý apoštol Pavel mohl na jedné straně říci: „Boj výborný bojoval jsem“ a na druhé straně vybízet Timotea: „Dílo evangelisty konej.“ (2. Tim 4,5.7 – Elb.)

24. verš nám připomíná kříž, kde Pán dobyl veřejného triumfu nad knížaty a mocnostmi a zcela porazil ďábla (Kol 2,15; Žid 2, 14.15). Pohled na kříž nám vždy znovu vlévá odvahu. Pak slyšíme, jako Izraelité, hlas Pána: „Nebojte se ani strachujte... tak učiní Hospodin všem nepřítelům vašim, proti nimž bojujete.“ (25.v.)

Tak následuje od 28. verše vyjmenování vítězství nad dalšími nepříteli. Jozue a Izrael se naučili lekci z Hai. Tak čteme opakovaně, jak vůdce s *celým* Izraelem táhl do boje (verše 29, 31, 34, 36, 38, 43).

Je nám možná zatěžko rozumět stále opakovanému výroku „nepozůstavili žádného živého“ (verše 28, 30, 33, 37, 39, 40). Proč nesměl ani jeden zůstat naživu? Jozue tímto jednáním následoval Božích směrnic z 5. Mojžíšovy 7. Pán věděl, že Kananejští, ponechaní naživu, podrží ve svém srdci sklon k modlářství, a tím svedou Boží lid (verše 2, 4, 16). Pro Boha není možná existence světla a tmy vedle sebe. A když se přece pokusíme uzavřít nějaký kompromis se světem, kterému vládne satan, vždy podlehneme.

Když se podíváme na mapu Palestiny, najdeme všechna vyjmenovaná místa na jihu země. Tuto celou část Jozue dobyl při jednom tažení. Tajemstvím vítězství nebyl vůdcovský a vojenský talent Jozue ani síla vojska, nýbrž Bůh sám. „Nebo Hospodin Bůh Izraelský bojoval za Izraele.“ Existuje nějaký nepřítel, který by proti Němu mohl obstát?

My věřící máme na své straně Vítěze z Golgoty. Ve světě, který nás obklopuje nemusíme mít strach: „Doufejte, já jsem přemohl svět.“ (Jan 16,33)

Dvě důležité věci charakterizují Jozue při dobytí země: **a)** Poddal se Božímu slovu a přesně ho byl poslušen. **b)** Stále se vracel do Galgala. Tam stálo dvanáct kamenů z Jordánu. Jak potřebné je pro nás, abychom si stále připomínali a prakticky uskutečňovali to, že naše Já zemřelo. Bůh je odsoudil v Osobě Pána Ježíše, který se pro nás stal hříchem. Náš život je život vzkříšení s Pánem Ježíšem. A všechny směrnice a poučení k tomu se nalézají v Božím slovu. Kéž bychom je dobře znali, a také ho byli poslušní.

Jozue dobyl jižní část země a vyhladil nepřátelské obyvatele, především krále. Byl tím sever zastrašen tak, že se dobrovolně vzdal? Nikoli. Všichni králové se naopak spojili a vyzbrojili svá vojska k útoku proti Izraeli. Pokoušejí se tentokrát *množstvím* – vojska jejich... jako písek, kterýž jest na břehu mořském nesčíslný, i koňů i vozů velmi mnoho – přiklonit vítězství na svou stranu. V tom je vyjádřeno otevřené nepřátelství světa proti Pánu Ježíši a Jeho lidu, tak jak je prorocky oznámeno také pro budoucí dobu konce (srv. se Zj 16, 13.14; 20,8). Avšak na Boha to nepůsobí žádným dojmem. Co může moc světa proti Všemohoucímu? Nic!

Jozue opět smí *před* bojem zakusit povzbuzení Pána skrze potěšující: „Neboj se!“ (6. v.; kap. 10,8) Ale vítězství znamenají pro lidskou pýchu vždy nebezpečí. Bůh to ví, a proto přikazuje, aby Jozue zchromil ukořistěné koně, aby byli neschopni pro použití v boji. Válečné vozy nepřátel mají být spáleny ohněm. Jak snadno by Izrael při příštím boji mohl důvěřovat viditelným věcem, vozům a koňům, namísto Hospodinu! Mimo to byli koně produktem Egypta a budoucí král je nesměl množit (5. M 17,16).

Když padl král Azor, dal se Jozue do vybíjení jeho měst. Azor bylo kdysi hlavní město těchto království. Ale v očích Páně nemohlo nikterak být metropolí Jeho království. Azor mělo být srovnáno se zemí a jako jediné město vypáleno (13. v.).

Bůh si vyhradil pro sebe, aby určil místo, kde dá přebývat Svému jménu (5. M 12). Dodrželo křesťanstvo tuto zásadu? Ne! Neostříhalo místo, kde Pán Ježíš zaslíbil, že bude středem (Mt 18,20). Ztratilo také pohled na Krista nahoře ve slávě (Kol 3, 1–3), a tím se velkou měrou vzdalo svého nebeského určení. Zato se už v prvních stoletích pokoušelo spojit „střed křesťanstva“ s hlavním městem světa (Zj 2,13). Jak velmi se mu to pod papežstvím podařilo!

Duch svatý vždy znovu vystavuje o Jozue svědectví, že bez výjimky ostříhal všech přikázání Hospodinych, i těch, která dal Mojžíš. Žádné z naučení Páně nepovažoval za přežitě. Pro něho mělo *celé Boží slovo* plnou platnost. A pro nás?

V jakémisi souhrnu jsou ještě zmíněny určité podrobnosti o bojích a vítězstvích pod Jozue. Dobyť země nebyla blesková válka, nýbrž dlouho trvající záležitost. A náš boj se světem také neskončí, dokud neopustíme tuto zemi. Avšak máme dvě vítězné zbraně, na které nechtějme zapomenout: víru a Boží slovo (1. Jana 5,4; 2,14b). Tyto dvě věci se nacházejí také u Jozue: Důvěřoval svému Bohu a ve všem poslouchal Jeho směrnic.

Tak jako zde se žádný nepřítel nevzdal pokojně, tak zůstane i systém světa *vždy* v nepřátelství vůči Bohu (Jan 15,18; Sk 4, 26.27). Dokud se nacházíme v tomto světě, budeme mít co činit s bojem mezi světlem a tmou.

Jozue na svých taženích vyhubil také obry, kteří kdysi Izraelitům naháněli tak velký strach a byli jednou z příčin, proč lid musel strávit čtyřicet let v poušti (4. M 13,28.32.33; 14,26–35). Jen v zemi Filistínských zůstali obři. V pozdějších dějinách Izraele se opět vynoří a budou přímou výzvou (1. Sam 17, 4). Avšak pro nějakou dobu měla země od války pokoj.

Jedenáctá kapitola končila slovy: „I odpočinula země od válek.“ Po vítězství následuje pokoj; tak tomu je vždy. Bůh nás nenechává jen bojovat, když nám propůjčuje vítězství; dává nám také těšit se jeho ovoce. Když jsme na cestě boje šli věrně pod vedením Ducha, tu na konci nacházíme pokojné užívání našich nebeských statků, onu duchovní odměnu věrnosti, kterou nacházíme obrazně v následujících kapitolách. Co se uskutečňovalo tehdy pro lid v jeho celku (kap. 21,44), platí rovněž pro jednotlivého věřícího. I po Kálefově vítězství čteme: „I odpočinula země od bojů.“ (kap. 14,15)

Tak jako pro Izrael nebyl tento pokoj věčný (Žid 4,8), tak také pro nás budou tyto chvíle odpočinku a těšení se z nebeských věcí brzy opět porušeny útoky nepřítelů. Doba boje ještě není s konečnou platností za námi. Nepřátelský svět nás obklopuje ze všech stran a pokouší se zabránit nám, abychom si přivlastnili nebeské věci. Jak lehce tu zmalomyslníme a jsme v pokušení složit zbraně. Nezapomeňme potom, že náš boj vede k onomu požehnanému okamžiku, kdy Bůh řekne: „I odpočinula země od bojů.“ Pak to bude *věčný* odpočinek!

Byl to skutečně Jozue a děti Izraele, kdo dobyl všechna tato vítězství? Bůh zde připisuje Svému lidu úspěchy, které *On* mu propůjčil. Vše, co v nás milost způsobila, vše, co víra dosáhla, připisuje Pán *naší* víře. Jaký je dobrotivý!

Ale naše vítězství budou vypočítávána teprve tehdy, když bude vybojován poslední boj. Dokud jsme ještě nedosáhli cíle, nemáme se my věřící zaměstnávat svými úspěchy. Při běhu není na čase prodlévat u dílčího vítězství. Každý pohled zpět znamená ztrátu času a odvedení myšlenek a náklonností od toho jednoho velkého cíle. Apoštol Pavel měl jen jedno před sebou, totiž cíl: „K těm pak, kteréž jsou přede mnou, úsilně chvátaje, k cíli běžím.“ (Fil 3, 14).

U cíle bude čas vyjmenovat naše vítězství; a Bůh sám to obstará. Až do té doby spěchejme, abychom získali Krista; bojujme, abychom získali cenu. Kéž bychom patřili k těm, kteří jednou budou moci říci s apoštolem Pavlem: „Boj výborný bojoval jsem, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval!“ (2. Tim 4,7)

Touto kapitolou začíná druhá část knihy Jozue: rozdělení země mezi devět a půl pokolení. Jozue během svého života ve všech bojích šel jako vůdce před lidem. Nyní byl starý a sešlý věkem. Nyní už nepotřebuje bojovat. Ale Bůh měl pro něho ještě jiný úkol. Ačkoli k dobytí zbývala ještě velká část země, měl ji nyní losem rozdělit mezi devět a půl pokolení. Boží ujištění zůstávají stejná (6. v.), ale vzetí země do vlastnictví se stalo osobní odpovědností jednotlivých pokolení. A vždy, když jde o odpovědnost člověka, je následkem neposlušnost, selhání a úpadek. To nám pak ukazuje kniha *Soudců*.

V seznamu ještě nezahnaných nepřátel stojí na prvním místě Filistínští. I oni přišli z Egypta (1. M 10, 6.13.14; Mizraim = Egypt). Ale šli kratší cestou (2. M 13,17), která nevedla ani Rudým mořem, ani Jordánem. Tak jsou Filistínští obrazem neznovuzrozeného člověka, který se tiskne do duchovních věcí. Jsou to lidé, kteří přijali světské křesťanství (2. Tim 3,5). Znamenají ustavičné nebezpečí pro pravé věřící. Budme na stráži před nimi a před jejich idejemi!

Když Hospodin přikázal, aby se dědictví losovalo, pak stál za tím a způsobil, aby každému připadlo to správné (Přísl 16,33). O Rubenitských, Gádských a polovici pokolení Manassesova ale čteme prostě, že obdrželi své dědictví od Mojžíše. Ve skutečnosti si je sami zvolili (4. M 32, 1–5). Obdrželi sice své dědictví jako první, ale bylo to skutečně to nejlepší? I my jsme v nebezpečí, že budeme sami volit, možná pod vlivem okolností, které nás obklopují, a nebudeme čekat na Pána. Kéž bychom se těmito pokoleními dali varovat a čekali na to, co pro nás připravil Bůh.

Levíté jsou poukazem na *Boží nebeský lid*, k němuž patříme. Nevlastnili žádnou zemi v Kanán (kap. 14,4). Jejich dědictvím byl na jedné straně „Hospodin, Bůh Izraelský“ a na druhé straně „oběti ohnivé Hospodinu“ (verše 14 a 33; 5. M 18,1). Tak ani my nemáme žádný díl na této zemi; ale naší výsadou je stát před Bohem a sloužit Mu; ano, ještě více, vlastnit Jeho samého, mít s Ním obecenství.

Izrael pod Mojžíšem porazil nejen oba krále: Seona a Oga s jejich poddanými. Zabili také Baláma, vidoucího, který se pokusil přivést Izraele Istí k pádu (4. M 31,16; 25,16–18). Boží soud zachvátí dříve nebo později každého, kdo se staví proti Němu a Jeho lidu.

Dříve než padá los pro pokolení Juda, vystupuje zvlášť jeden člověk, který byl k tomuto pokolení počítán (4. M 13,7). Je to Kálef, který byl kdysi vyslán do země spolu s Jozue a deseti dalšími muži z Kádesbarne jako zvěd. To, co jej vyznačovalo, byla neotřesitelná víra.

Každá spasená duše vlastní živou víru (Ef 2,8), ale vzhledem k síle a působení této víry existují velké rozdíly mezi věřícími. Důvodem pro to je různý stav srdce.

V Kálefovi máme následování hodný příklad velké víry. *Cele* následoval svého Boha, a proto se z výzvědné cesty do země vrací, aniž by klesal na mysli. Nyní ale byla jeho víra postavena na zkoušku; nejprve skrze *množství* nevěřícího lidu, a pak skrze *délku* následujícího putování pouští jako trestu za jejich nevěru (4. M 14, 10.34). O čtyřicet pět let později zde vidíme, že tato víra neztratila nic na energii. Naopak, Kálef je připraven k novým skutkům víry. Když Bůh dá zaslíbení, stará se pak také o to, aby se mohla uskutečnit. Tak byl tento osmdesátipětiletý muž tělesně stále ještě tak silný a nezlomený, jako když byl čtyřicetiletý. Ale o skutečném tajemství Kálefovu čteme ve 14. verši. Na konci svého života mohlo stále ještě být řečeno: „Cele kráčel za Hospodinem Bohem Izraelským.“

První los přichází pro pokolení Juda. Jeho dědictví leží zcela na jihu. Na třech stranách je jeho hranice totožná s hranicí země. Na jihu sousedil s pouští Tsín a zemí Edom, na východě s Mrtvým mořem a na západě se Středozemním mořem. Jen na severu hraničil s izraelským teritoriím. Jak dobré je vědět, že také naše dědictví leží mimo svět přirozených, neznovuzrozených lidí, mimo podmínek pouště, na druhé straně moře soudu a ne v moři nestálosti a bídy, a že se tu z něho smíme těšit.

Opět se setkáváme s Kálefem. Ujal se zaslíbeného dědictví Hebronu a vyhnal odtud tři obry. Ono „snad“ z kap. 14,12 se stalo skutečností. Nevkládal svou důvěru ve svého Boha nadarmo. Energie víry, jak ji zjevoval Kálef, je nakažlivá. Jeho výzvy k boji proti Dabir následuje Otoniel, jeho synovec. Tak směl Kálef zažít následování své víry ve své rodině. Také Axa, jeho dcera, jednala jako její otec. Přála si nejen dědictví, chtěla je také umět využívat a zhodnocovat.

Kéž bychom my rodiče napodobovali Kálefovu víru a byli takovým příkladem pro své rodiny!

Ve druhé části kapitoly jsou vyjmenována města, která patřila Judovi a v nichž mohli bydlet příslušníci tohoto pokolení. Avšak tím, že byla města vyjmenována, z nich ještě nebyli vyhnáni dřívější obyvatelé. Po tom, co jsme četli na začátku 13. kapitoly, to byla především města Filistínských, která byla ještě obývána nepřáteli (srovnej verše 46,47 s kapitolou 13,2.3). A jak tvrdošíjnými nepřáteli byli tito Filistínští! Nikdy nebyli zcela vyhubeni. Teprve bohabojným králem Davidem mohli být úplně podrobeni (2. Sam 8,1).

Poslední verš nám dává tušit něco ze selhání, ke kterému dochází po vložení odpovědnosti na člověka, a v knize Soudců se ukazuje ve vši jasnosti. Juda nedokázal Jebuzejské vyhladit vlastní silou. Místo aby se obrátil na Hospodina, který zaslíbil: „Já (je) vyženu od tváře synů Izraelských“ (kap. 13,6), učinil kompromis a žil ve vzájemném paktu o neútočení spolu se svými nepřáteli. Není také v našem srdci skryta myšlenka, že Kristus a svět mohou mít v našem životě místo vedle sebe? Vyjde na povrch tehdy, když na cestě nezávislosti na Pánu musíme pocítit svou duchovní bezmocnost. Kéž bychom si ale, dříve než ve svém životě dopustíme současné přebývání světa a Pána Ježíše, uvědomili krajně tragické následky (Soudců 3, 5–7).

Po losu pro pokolení Juda, při kterém je zvláště zmíněno Kálefovo dědictví, přichází los pro Josefovy syny. Proč vlastně dostal Josef ve svých synech *dvojnásobné* dědictví ve srovnání s jinými pokoleními? Odpověď stojí ve spojení s výsadami prvorozenství ve Starém zákoně. Prvorozený byl *svatý Hospodinu, pánem nad svými bratry* a obdržel *dvojnásobné dědictví* (2. M 13,1; 1. M 27,29; 5. M 21,17). Ruben, Jákobův prvorozený, ztratil tuto výsadu pro svůj těžký hřích (1. M 49,4). Třem jiným pokolením se dostalo užítku těchto výsad: *Levité* patřili Hospodinu (4. M 3, 11–13), z pokolení *Juda* měla přijít královská rodina (1. M 49, 8–10), a pokolení *Josef* bylo zaslíbeno dvojnásobné dědictví a právo prvorozeného (5. M 33,13–17; 1. Par 5,1.2).

Kapitola končí opět smutným dovětkem: „A nevyplénili (nevyhnali) Kananea.“ Na konci předchozí kapitoly jsme četli o nepodařeném pokusu vyhnat Jebuzejské. V naší kapitole se zdá, že synové Efraim se ani nepokusili bojovat proti Kananejským z Gázer. Považovali svou slabost asi za přirozenou skutečnost, a přitom zapomněli, že má původ v jejich nevěrnosti. Neměli jsme už také podobné myšlenky?

Při vylosování dědictví Manassesova je nápadných pět žen. Jsou to dcery Salfadovy, které neměly bratry, a proto měly starost o dědictví svého otce. Ve 4. M 27,1–11 předstupují po prvé před Mojžíše a Bůh bere tento případ za podnět k tomu, aby dal jasné směrnice vzhledem k vlastnictví dědictví v případě, že v rodině jsou jen dcery. Ve 4. Mojžíšově 36 jsou s tím související otázky (co se stane při vdávání takových dcer?) vysvětleny ještě dále.

Tehdy bylo vše stanoveno ještě vzhledem k budoucnosti. Nyní přišla chvíle, kdy se mělo uskutečnit to, co předtím držely vírou. Připomínají věc nejvyššímu knězi Eleazarovi a vůdci Jozuovi a dostávají dědictví mezi bratry svého otce.

Tyto ženy a jejich víra jsou v příkrém rozporu k jiným lidem z jejich pokolení, kteří neměli sílu víry k tomu, aby vyhnali Kananejské. Sklánějí se před mocí světa (12.v.). A my? Ceníme si nebeských věcí výše než toho, co nám nabízí svět, takže se s horlivostí víry můžeme zasadit o to, co nám svět chce upírat? Anebo máme strach z jeho moci a kapitulujeme před ní?

Stánek, přenosná Boží svatyně, je postaven v Sílo. Sílo znamená: „místo klidu“. Tento klid povstal, protože „země od nich podmaněna byla“. Ale bylo Sílo, které leželo na území pokolení Efraim, městem, které Hospodin vyvolil, aby tam přebývalo Jeho jméno? Nikoli, ještě ne. Mělo následovat ještě zarmucující období člověka pod odpovědností, než Bůh za Davida učinil Jeruzalém *Svým* městem. Něco podobného vidíme při zřízení království. Tam době vlády krále Davida předcházela doba panování krále Saule.

Jozue musí kárat Izraelity, že zanedbávají vzít zemi prakticky do vlastnictví, otázkou: „I dokudž („Jak dlouho“) zanedbáváte vjíti, abyste se uvázali v zemi?“ Nemohl by se nás Pán často ptát: „Jak dlouho se chcete spokojovat s pozemským křesťanstvím? Usilujte o to, co je nahoře, kde jsem Já, Kristus!“

Sedm pokolení ještě neobdrželo své dědictví. Jozue nyní dává vyhotovit popis země a jednotlivá území rozděluje losem. Bůh řídí vše podle Své vůle. Díváme-li se na vše z Jeho hlediska, pak neexistuje náhoda. Proto by křesťan nikdy neměl mluvit o štěstí nebo smůle.

První ze sedmi zbývajících dědictví připadá pokolení Benjamin. Leží mezi Efraimem a Judou. Území je popsáno jednak svými hranicemi, jednak seznamem měst a vesnic, které do něho patří.

Ve 28. verši nám je nápadné, že Jeruzalém je počítán k Benjaminovi, ačkoli proti němu dříve, ale neúspěšně, bojovalo pokolení Juda (kap. 15,63). Ve válce může útočník nepřátelskou zemi napadnout ze vzduchu a způsobit velkou škodu. Může ji dostat příslibenou na politické konferenci. Ale dobyl ji skutečně teprve tehdy, když ji prakticky obsadil svou armádou. Tak tomu je i na duchovní půdě. Bůh nám v Pánu Ježíši daroval každé duchovní požehnání v nebeských místech, a to skrze Své Slovo. Abychom z toho mohli mít užitek, je třeba tyto věci prakticky žít, tzn. uskutečňovat „nebeské“ křesťanství.

V 5. M 33,12 je Benjamin nazván „milý Hospodinu“. Je to snad poukaz na to, že se později na jeho území bude nacházet Boží město? Z míst jako Žalm 76,3; 46,5.6; 87,2–4 vyplývá, jaká to byla čest obdržet za svůj podíl Boží město.

Když se po nějaké válce rozdělují dobytá území mezi vítěze, tu každá strana myslí na to, aby své hranice co nejvíce rozšířila. Vede k tomu vrozené sobectví člověka. Pravděpodobně tyto pohnutky známe, či nikoli? Zde ale dochází k rozdělení země v pokoji. Čteme dokonce, že území synů Juda bylo pro ně příliš velké, takže v něm obdrželo své dědictví pokolení Simeon (9. v.). Neslyšíme tu nic o nějakém pobouření pokolení Juda. V čem spočívalo tajemství tohoto pokoje a svornosti? Odpověď leží asi v posledním verši této kapitoly: los byl vrhán *před Hospodinem* (51. v.; kap. 18, 6.8.10). Území, které připadlo jednotlivým pokolením, bylo dílem, který jim přiřkl sám Bůh. V důvěře v Něho je směli přijmout.

To nám připomíná verš v Novém zákoně: „Jestliž pak zisk veliký pobožnost, s takovou myslí, kteráž na tom, což má, přestati umí.“ (1. Tim 6,6) Pobožnost je výsledkem poměru duše k Bohu v Boží bázni, úctě a důvěře. Jestliže se náš život tímto vyznačuje, přijmeme všechny vnější věci z ruky Pána a budeme s tím spokojeni.

Když se nějaký muž vyznamená statečností a může si připsat úspěchy, netrvá to většinou dlouho a ukáže se u něho pýcha. Jozue tu činí výjimku, a stojí proto před námi jako následování hodný vzor: zůstal pokorným. Teprve když všichni dostali své dědictví, myslí Izraelité na to, aby svému vůdci dali město. Ano, zdá se, že k tomu lidé museli být vedeni příkazem Pána. Ale Jozue uměl čekat a v pokoře se postavit na poslední místo. My naproti tomu si často myslíme, že když nám Pán dá nějaké místo odpovědnosti, že si současně můžeme nárokovat určité výsady. U Jozue z toho nic nevidíme!

Jozue byl mezi zvědy vyslancem pokolení Efraim (4. M 13, 8.16). Nyní obdržel město na území tohoto pokolení.

Území pokolení Dan nezůstalo souvislým celkem. K rozšíření jejich území došlo později zcela na severu země. To, co v Soudců 18 nacházíme podrobně popsáno, je zde řečeno jen jedním veršem (47. v.). Onen krok už nebyl učiněn „před Hospodinem“, nýbrž ve svévoli, a vedl ke smutné modloslužbě (Soudců 18, 30.31).

Na tato útočištná města myslel Bůh na počátku cesty Izraele pouští (2. M 21,13). Později dal vzhledem k těmto městům, která měla tomu, kdo nechtěně zabil, dát bezpečnost před mstitelem krve, skrze Mojžíše přesné směrnice (4. M 35; 5. M 19). Bozor na poušti, Rámot v Galád a Golan v Bázan byla stanovena už Mojžíšem.

Duchovní význam těchto měst je prorocký vzhledem k židovskému národu. Když byl Pán Ježíš přibit na kříž, slyšíme, jak se modlí: „Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí!“ (Lk 23,34) Ve Skutcích 3,17 dosvědčuje Petr Židům: „Vím, že jste to z nevědomí učinili jako i knížata vaše.“ (Srv. s 1. Kor 2,7.8) Z těchto míst se ukazuje, že Boží slovo vidí Židy, ačkoli zabili svého Mesiáše, v postavení těch, kteří zabili neúmyslně. Existuje tedy naděje, že se opět vrátí „do svého města a do svého domu“, tj. do své země, a že opět přijdou do spojení s Bohem. Sice se již dnes mnoho Židů vrátilo do státu Izraele, ale to se stalo a děje se to v nevěře. Pravý návrat k Bohu teprve přijde: „až do smrti kněze velikého“. Tento výraz ukazuje na přítomné kněžství Pána Ježíše podle Aronova způsobu. Teprve když tato služba učiní místo věčnému kněžství „podle řádu Melchisede-chova“ (po vtržení Církve), naváže Bůh opět s Izraelem.

Jak jsme dříve viděli, neobdrželo pokolení Lévi za dědictví žádné území, neboť „ohnivé oběti Hospodiny“ a „Hospodin, Bůh Izraelský“ byli jeho dědictvím (kap. 13, 13.33). Ale potřebovali města a vesnice, kde by mohli bydlet se svými rodinami, svým dobyt看em a svým majetkem, když nebyli ve službě svatyně. Už Mojžíš dal o tom jasné směrnice (2. v.; 4. M 35,2–8).

Mezi městy, která jednotlivá pokolení levitům slíbila, bylo nejprve šest útočištných měst. Nespočívá ve spojení mezi útočištnými městy a levity s jejich službou duchovní význam pro nás? Naším útočištěm je kříž Golgoty, kde nás už nemůže zasáhnout žádný soud, protože stihl Pána Ježíše na našem místě. Ale *naším* spasením ještě není dosažen Boží cíl. On by v nás chtěl mít něco *pro sebe* (Ef 1,18). O tom mluví levité. Jejich úkolem bylo učit Izraele právu a zákonu Hospodinovu a přinášet Bohu oběti (5. M 33,10). Bůh si dává práci s každým, kdo Mu patří, aby jej vedl k poznání celé pravdy. Chtěl by, aby na jedné straně byl náš život praktickým uskutečňováním Jeho myšlenek, tak jak je nacházíme v Bibli (Řím 12, 1.2), a abychom na druhé straně před Ním stáli jako kněží, abychom přinášeli duchovní oběti, které činí Jeho srdci radost (1. Pt 2,5). Je Jeho přání v našem životě naplněno?

Levité obdrželi k bydlení vedle šesti útočištných měst ještě dalších 42 měst roztroušených po celé zemi. Každé pokolení odevzdalo podle poměru svého dědictví některá ze svých měst levitům (4. M 35,8). Verše 43 až 45 krátce popisují něco z charakterových rysů našeho Boha. Jsou povzbuzením pro každého věřícího čtenáře Bible. To, co Bůh kdysi přísáhl, také uskuteční. Ani jedno z Jeho dobrých slov – a kolik zaslíbení obsahuje Boží slovo pro věřícího – nezapadne, aniž by se uskutečnilo. Bůh bude vždy stát za Svými zaslíbeními. To je Jeho neotřesitelná věrnost, která se nepohne ani tehdy, když my selžeme. Ano, zde popsáný Hospodin – Bůh je také našim Bohem. Kéž bychom k Němu více a plněji upírali svou důvěru.

V této knize je vícekrát zmínka o odpočinku. V kap. 11,23 stojí ve spojení s poraženými nepřáteli, v kap. 14,15 s rozdělením dědictví a zde s levity. Odpočinek od války, vlastnictví země a Bohu příjemná služba budou jednou vyznačovat tisícileté království, když přijde to pravé odpočinutí (Žid 4,8–10).

V první kapitole vyzval Jozue bojovníky dvou a půl pokolení, aby šli ozbrojeni před svými bratry a pomáhali jim, „dokudž nedá odpočinutí Hospodin bratřím vašim jako i vám“ (4. v.; kap. 1,15). S napomenutím, aby přesně dbali Božího slova a činili je, a s Jozuovým požehnáním jsou nyní propuštěni.

To byla rozhodující chvíle. Spojí se otcové opět se svými rodinami v Galád, anebo povolají své rodiny do Kanánu (19. v.)? Nepříteli se podařilo oddělit otce od rodin. Ženy, děti, mladí lidé, kteří zůstali v Galád, nevěděli nic o projití Jordánem s truhlou smlouvy. Dobře zařizeni na druhé straně hranice se těšili z požehnání božské prozřetelnosti, a to bylo vše!

I dnes je takový druh „částečného“ křesťanství, které si cení Boží péče a pomoci a pozemského požehnání. Lidé jsou šťastni, že jsou spaseni, ale nikdy se nevydali Bohu jako „žijící z mrtvých“. Nemají potuchy o významu napomenutí Páně: „Hledejte nejprve království Božího.“

Zde se otcové, ačkoli jsou „duchovnějši“, rozhodují ve prospěch rodin, které zůstaly na druhé straně Jordánu. Jaká škoda!

Příslušníci pokolení Ruben a Gád se vracejí s obtížným svědomím ke svým rodinám. Není jim přitom tak docela dobře. Cítí nebezpečí, které hrozí jejich dětem (24. a 25.v.). Proto zřizují na břehu Jordánu velký oltář, ne aby na něm obětovali, nýbrž aby ukázali, že chtějí pevně držet formy Hospodinovy bohoslužby (26. a 27. v.).

Jejich bratři, ostatní pokolení, vidí nejprve jen oltář, ale ne myšlenky, které vedly k jeho zřízení. Jsou rozčileni. Myslí si, že zde vidí začátek svévolné bohoslužby, odvrácení se od následování Hospodina. Ihned myslí na těžký hřích lidu v Setim, kde se účastnili modlářských slavností Moábských a přivolali na sebe odpovídající těžký Boží trest (4. M 25).

Fínes, kněz, který se už dříve rozhodně zasadil za Hospodina a Jeho věc proti každé modloslužbě (4. M 25,7; 31,6), i zde vede řeč. Ačkoli lid se domýšlí nejhoršího a v první reakci se chápe zbraní, chtějí přece ještě s chyбивšími mluvit, dříve než začnou bít. Kéž bychom se od nich učili! Jak snadno se domýšlíme, že za skutkem nějakého spoluvěřícího je zlý úmysl. Tu je důležité hledat osobní rozhovor a nechtít od počátku rovnat věci tvrdou konfrontací.

Společný rozhovor řeší situaci. Všem je jasné, že oltář nebyl zřízen ze zlého úmyslu. Děti Izraele vděčně chválí svého Boha, protože bylo zabráněno občanské válce (33. v.).

Avšak oltář, velký na podívání, zůstává stát a dvě a půl pokolení zůstávají na druhé straně Jordánu. Jaká škoda a jak je to nebezpečné! Určitá náboženská činnost mimo hranic země může v očích světa vypadat hezky, ale může snadno vést k tradici a formě bez pravého života.

Ruben, Gád a polovice pokolení Manassesova jsou předobrazem věřících, kteří ještě zachovávají křesťanské formy. Nevzdávají se zcela Božího slova. Ještě je čtou, modlí se u stolu, navštěvují příležitostně shromáždění věřících. Ale srdce už tam není, duchovní síla opadá. Přejdou jedna nebo dvě generace, a co zůstane?

Není nám možné dát našim dětem věčný život; to je Boží dílo. Ale můžeme svým chováním, svou touhou po věcech světa, nedostatkem náklonnosti k Pánu být překážkou pro tuto Boží činnost. Děti vidí velmi dobře, zda si rodiče „cení země“. Jak to u nás vypadá?

Jozue, vůdce lidu, zestaral. Cítí blízký konec svého života na této zemi (14. v.). Proto ještě jednou svolává všechen lid. Ve 23. kapitole se obrací vážnými slovy rozloučení k *odpovědným* mezi nimi a ve 24. kapitole slyšíme jeho poslední slova ke *všemu lidu*.

Co je obsahem jeho řeči? Ohlíží se za svým úspěšným životem? Ne, představuje vůdcům Boha a Jeho obdivuhodné činy (verše 3, 5, 8). Bůh zůstává tentýž, i když Jeho služebníci odstupují ze scény. Na to myslel také pisatel epištoly Židům, když se zmiňuje o vůdcích věřících, kteří ukončili svůj život. Jeho povzbuzení platí také nám: „Ježíš Kristus včera i dnes tentýž jest, i na věky.“ (Židům 13, 7.8)

Jozue vidí nebezpečí, která hrozí lidu, a když na ně ukazuje, ukazuje také velký ochranný prostředek: je jím *Boží slovo* (6. a 7. v.). – Jiný vůdce, apoštol Pavel, učinil při svém loučení se staršími z Efezu obdobnou závěť (Sk 20, 17–35): „A nyní, bratři, poroučím vás Bohu a slovu milosti jeho, které je mocné vzdělávat.“ (přel.) Boží slovo bylo a zůstává jediným ochranným prostředkem ve světě plném nepřátel.

„Mějte pozor na své duše“ (11. v. – Elb.), napomíná Jozue. To nám připomíná Přísloví 4,23: „Přede vším, čehož se stříci sluší, ostříhej srdce svého, nebo z něho pochází život.“ Každé odchýlení se od Božích cest začíná v našich srdcích. Dříve než nohy změni směr, tj. dříve než navenek je vůbec něco vidět, ochladnou v srdci náklonnosti k Pánu Ježíši (Zj 2,4). Kéž bychom se proto nechali povzbudit od Jozue, abychom *bděli* nad svými srdci a *přidrželi* se Boha (8. v.) a *milovali* Jej (11. v.).

Jozue vštěpuje do paměti vůdců neomylnost Božího slova. Bůh zůstal věrný každému ze Svých *dobrých* slov, dokud lid šel po cestě poslušnosti. Naplní však také Svá *zlá* slova, když přestoupí Boží smlouvu a budou sloužit jiným bohům. To je zásada, která je v Bibli stále potvrzována. Platí také dnes, když žijeme v době milosti. „Nemylte se, Bůh nebude posmíván; nebo cožkoli rozsíval by člověk, toť bude i žíti.“ (Gal 6,7) Když nevěřící nechce činit pokání a odmítne Pána Ježíše jako Spasitele, bude se s Ním jednou muset setkat jako s neúprosným Soudcem. A když věřící ve svém životě dává prostor tělu, bude sklízet z těla časnou zkázu (Gal 6,8).

Jozue naposledy přináší všemu lidu, který se shromáždil do Sichem, Boží slova. Je to poselství, které mluví o Jeho milosti a milosrdenství s lidem. Už vyvolení a povolání Abrahama se nezakládalo na nějaké zásluze patriarchy – vždyť byl s celou svou rodinou modlářem –, nýbrž jen na Boží milosti. A tato milost tu byla později, aby zachovala na životě Jákobovu rodinu v Egyptě a potom lid na poušti.

Také přítomnost Izraelových nepřátel staví jen na světlo mocnou Boží milost ve prospěch Jeho lidu. Egyptští jsou zničeni, Amorejští na východní straně Jordánu poraženi, plánované Balámovo zlořečení proměněno v požehnání. Nakonec prchají všichni obyvatelé země Kanán, jako hnáni sršni, aniž by lid potřeboval užít svého meče a svého luku.

Mělo by pro lid tváří v tvář této milosti padnout zatěžko rozhodnout se, komu chtějí sloužit? Jozue nepotřebuje žádnou dobu na rozmyšlenou. Jeho rozhodnutí je spontánní: „Já pak a dům můj sloužití budeme Hospodinu!“ – Jak je to s námi? Neobdrželi jsme ještě větší milost? Mojžíšovi a Izraeli oznámil Bůh *Své cesty a skutky* (Žalm 103,7), nám ale zjevil *Své rady*. Když nás takto učinil Svými důvěrníky, neměl by potom očekávat z naší strany plné následování?

Lid chce následovat příkladu vůdce: „My také sloužiti budeme Hospodinu, nebo on jest Bůh náš.“ Proč Jozue ještě činí námitky na toto rozhodnutí lidu? Protože pochybuje o pravosti vyznání rtů. Nemusel jim ve 14. verši říci: „Odvrzte bohy!“ ? Amos 5,25.26 potvrzuje, že si vzali své modly z Egypta a nosili je s sebou po dobu cesty pouští (srv. s Ezechiel 20,5–8). Dokud radikálně neskončili s těmito bohy, musel jim Jozue říci: „Nebudete *moci* sloužiti Hospodinu.“ Hospodin je svatý a žárlivý Bůh, který nechce přijmout polovičatost srdce. To platí i dnes. „Nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti.“ (Mt 6,24) Vše, co v našem srdci zabírá místo, které patří Pánu Ježíši, je modlou, která musí být vzdálena.

Tříkrát osvědčuje lid svou vůli sloužit Bohu (verše 18, 21, 24). Zdá se, že Izrael nepozbyl sebedůvěry, kterou vyjádřil už u Sinaje (2. M 19,7.8). Žel že nečteme nic o tom, že by skutečně odvrhli své bohy. Jejich další historie spíše ukazuje na přibývajících modloslužbu a odpadnutí od pravého Boha. Jak opravdové je naše křesťanství?

Smlouva, kterou Jozue uzavírá, má obsahovat to, co bylo řečeno a dosvědčeno. Slova jsou napsána a na památku tohoto památného dne je postaven kámen jako svědek. Jozue se zmiňuje jen o slovech milosti, která řekl Bůh, a mlčením přechází sebejistotu tvrzení lidu. To nám dává myslet na budoucnost Izraele, když Bůh jej jednou oficiálně uzná jako Svůj lid. Stane se to na základě čisté milosti.

Boží bázeň lidu trvala, dokud měl věrné vůdce. A pak? Smutnou odpověď nám dává kniha Soudců (kap. 2,7–13). Jak je to s naší vírou? Je zakotvena jedi- ně v Bohu, anebo se opírá o naše spolukřesťany, kteří nám snad jsou příkladem a povzbuzením? Kde bude- me, až tu nebudou?

Knihá končí třemi hroby. Vůdce Jozue, patriarcha Josef a nejvyšší kněz Eleazar jsou pohřbeni. Jozuův konec ještě nepřinesl lidu konečné odpočinutí (Žid 4,8). Cíl Božích myšlenek ještě není dosažen; neboť pravý Osvoboditel a Zachránce, Pán Ježíš, ještě nepřišel. Jeho smrt a Jeho vzkříšení budou v budoucnosti zákla- dem k národnímu obnovení Izraele a všeho Božího požehnání pro Jeho lid.

V první knize Bible, která nese jméno *Genesis* („vznik“ nebo „původ“), nacházíme prakticky obrazně představena už všechna velká božská témata Svatého Písma. Popisy životů jednotlivých mužů obsahují vzácné předobrazy Pána Ježíše a praktického chování Církve.

Na počátku se Bůh představuje jako Stvořitel. Ukazuje nám ale v prvních dvou verších, že Jeho původní země, kterou chtěl mít nikoli jako pustinu, nýbrž jako místo přebývání pro lidi (Iz 45, 18), byla zpustošena. Pak nám, Svým stvořením, dává pohlédnout do Své „dílny“, aby nám ukázal, jak z tohoto chaosu vytvořil vše, co nás nyní obklopuje.

První den uvádí světlo, ale zároveň prohlašuje, že není možné, aby současně vedle sebe existovalo světlo a tma (srv. s 2. Kor 6, 14). – Druhý den vytváří atmosféru (vzdušné nebe). Od té doby tu jsou věci nahoře a dole. Když Boží Duch (2. v.) a Jeho slovo (světlo; 3. v.) začnou působit na srdci nějakého člověka, je jasné, že člověk má, byť zakalený, vztah *nahoru* ke svému Stvořiteli. – Třetího dne provádí Bůh dvě věci: Nejprve odděluje vodu od souše (země), a pak na nově povstalé pevnině dává vyrůst různým druhům rostlin. Tento den mluví o vzkříšení Pána jako základu našeho přijetí před Bohem a našeho přinášení ovoce pro Něho.

Mezi prvními třemi a druhými třemi dny lze snadno poznat paralelu. Klíčové slovo k prvnímu dni znělo *světlo*, ke druhému *voda*, a ke třetímu *země*. Tato tři slova se hodí také na čtvrtý až šestý den.

Čtvrtého dne ozdobuje Bůh oblohu světly, aby svítila a sloužila k rozdělování času. Kristus je Slunce. Přišel, aby svítil ztraceným lidem (Lk 1,78.79; Jan 8,12; 9,4.5). Byl ale odmítnut, zavržen a ukřižován. Noc, v níž se svět od té doby nalézá, je nyní osvětlována Měsícem, který má své světlo od Slunce – je to obraz všech vykoupených, kteří nyní mají svítit Kristovým světlem. Ale jen v obecenství s Pánem můžeme být světlem pro své okolí (2. Kor 3,18; Fil 2,14–16).

Po třetím dnu jsou vytvořeny všechny podmínky, které umožňují *žít*: světlo, vhodná atmosféra, potrava a vládnoucí pořádek. Pátého dne vytváří živý Bůh živé bytosti: ryby a ptáky a *žehná* jim.

Šestý den se dělí opět na dvě poloviny. Nejprve země vydává život: dobytek, červy a zvěř *podle jejich druhu*. (Všimni si opakování tohoto výrazu – je to opak k lidským teoriím samovývoje!) Druhá část posledního dne je věnována stvoření člověka, čímž dává Bůh Svému dílu korunu (26.–31. v.).

Kdo ke komu mluví, když Bůh říká: „*Učiňme člověka k obrazu našemu, podle podobenství našeho.*“? Z Nového zákona víme, že jsou tři Osoby, které tvoří trojjediného Boha: Otec, Syn a Duch svatý. Ačkoli v době Starého zákona nebyl Bůh ještě tak plně zjeven, přece Boží slovo zdůrazňuje, že při stvoření byly zúčastněny všechny tři Osoby (2. v. – Duch; Žid 1,2 – Otec a Syn).

Člověk měl být obrazem Boha – Jeho viditelným zástupcem – na zemi a vládcem nad veškerými stvořenými živočichy. Ale Adam, který později upadl do hříchu a selhal, je jen předobrazem toho Budoucího. Jednou bude vše poddáno Pánu Ježíši Kristu (Žalm 8, 7–9), o kterém v Kol 1,15 čteme: „Kterýž jest obraz Boha neviditelného, prvorozený všeho stvoření.“

Bůh stvořil člověka k Svému obrazu. Ale jaké jsou ty charakteristické „božské“ znaky člověka? Je to jeho duch, který jej odlišuje od každého stvořeného živočicha. Svým rozumem je v stavu činit rozhodnutí a uplatňovat se tvůrčím způsobem ve své omezené míře, tj. vytvořit něco vymyšleného. Svým duchem může ale především vstupovat do spojení se svým Bohem. Božím cílem bylo mít stvoření, která Jej na této zemi ctí a oslavují (Iz 43,7). Jak mnoho hřích z tohoto obrazu zničil!

Sedmý den je Boží den odpočinku. Prorocky nám dává tento den myslet na sobotní odpočinutí Boha a Jeho lidu v tisíciletém království. Proč ale nemáme *dnes* takový den odpočinku? Protože hřích člověka vše znečistil a zkazil. Po pádu do hříchu už Bůh nemohl *odpočívat*; spíše začal *pracovat* na vykoupení pro hříšníky (Jan 5,16.17). A dokud ještě trvá doba milosti, pracuje na lidských srdcích, aby je vedl k poznání jejich hříchů a k pokání.

Ve spojení s podrobnějším popisem stvoření člověka je zavedeno nové Boží jméno: Hospodin (Jehova) Bůh. Jehova znamená: věčně jsoucí, neproměnný (2. M 3,14.15; Iz 40,28). Není toto jméno útěchou pro každého věřícího, hledíme-li na neustavičnost a kolísavost svých srdcí?

Z místa, které Bůh dal člověku, vycházel proud požehnání, který se šířil na všechny strany (čtyři řeky). Žel že hřích tuto řeku požehnání brzy přerušil. Když ale Vykupitel, Pán Ježíš, přišel na zem, aby podle Boha vyřešil otázku hříchu, mohl ubohé ženě u Jákobovy studně nabídnout vzácnou vodu života (Jan 4,13.14). A každý, kdo k Němu přijde, se sám má stát proudem osvěžení pro své okolí (Jan 7,37–39). Jsme takovými kanály, kterými se může vylévat Kristova milost?

Člověk, stvořený k Božímu obrazu, byl odpovědnou bytostí. Bůh mu dal úkol (vzdělávat a ostříhat zahradu) a příkázání, při jehož přestoupení bude potrestán smrtí.

V první kapitole prostě čteme, že Bůh stvořil muže a ženu (27. v.). Zde jsou nyní řečeny podrobnosti o tom, jak Adam dostal svoji ženu. Ani tělesná práce (15. v.) ani duchovní činnost (20. v.) nemohly vyplnit prázdnotu, která ještě byla v Adamově životě. Tak Bůh vytvořil z jednoho Adamova žebra pomoc, která mu skutečně odpovídala.

Manželství je tedy božské zřízení, které bylo dáno před pádem do hříchu. Skrze hřích přišlo utrpení nejen k jednotlivým lidem, nýbrž i do manželství. Ale božské myšlenky o něm máme stále ještě v Jeho Slovu, zvláště v 24. verši, který je vícekrát citován v Novém zákoně (Mt 19,5; 1. Kor 6,16; Ef 5,13). Proto patří samostatnost muže v lidském i hmotném směru k základu manželství. Božího původu je jen manželství mezi *jedním* mužem a *jednou* ženou, a to po *oficiálním* sňatku, při kterém přebírá muž *plnou* odpovědnost. Tělesná jednota je jen částí jednoty v manželství mezi mužem a jeho ženou a je vyhrazena jen pro manželství. Každý styk *před* nebo *mimo* manželství je v Božích očích těžkým hříchem (smilstvo).

Nyní přicházíme k jedné z nejdůležitějších kapitol v Bibli. Ukazuje nám, jak přišlo zlo na svět, jak se projevilo a jaké má následky. Ale obsahuje také Boží pomocné zdroje milosti a milosrdenství ke zmaření úmyslů hada. „Ono – to jest Kristus, Zachránce – mu potře hlavu.“ (15. v.). Evino jednání nám zjevuje naše vlastní srdce. První, co pochybovačná hadova slova u ženy způsobila, byla nedůvěra vůči Bohu, pochybnosti o Jeho lásce. Kéž bychom nikdy nepochybovali o tom, že náš Bůh má s námi na mysli *ve všem* jen to nejlepší! „Který ani svého vlastního Syna neušetřil... kterak by tedy nám s ním všech věcí nedal?“ (Řím 8, 32).

Když se Eva pustila do rozumové diskuse, byla pro ni věc s konečnou platností ztracena. Viděla, „že dobrý jest strom k jídlu“ – zde konala své dílo žádost těla – „i příjemný očima“ – zde se ukazuje žádost očí – „a k nabytí rozumnosti strom žádostivý“ – zde se zjevuje pýcha života (1. Jana 2,16). A následek žádosti? „Vzala... a jedla; dala také i muži svému.“ Tak byl hřích dokonán. A žádostivé poznání dobrého a zlého bylo jen hrozným zjištěním jejich vlastního smutného stavu: nazí před Bohem!

Od oné hodiny se člověk bojí Boha, svého Stvořitele a Udržovatele. Všeemožným způsobem vymýšlel lidský duch ideje k utišení nebo odvrácení Božího hněvu. Jak velmi tím jsou poznamenána pohanská náboženství!

Když se Bůh dotázal muže a ženy na to, co se stalo – hada se neptá – odpovídá všem třem. Hadovi je předpověděna konečná porážka skrze potomka ženy. K tomu budou od nynějška existovat dvě linie nebo dvě rodiny, které jsou navzájem v naprostém rozporu (semeno ženy a semeno hada). Je to linie víry a nevěry (Jan 1,12; 8,44).

Následky hříchu jsou rozličné a hluboko dosahující jak pro ženu, tak pro muže a pro celou zemi. Avšak temný výjev je prosvětlen *Boží milostí* a *Adamovou vírou*.

Adam s vírou ve slova Páně o Semeni ženy nazývá svou ženu Eva (= život). Nenazývá ji matkou všech umírajících, nýbrž matkou *živých*. Tak se víra chápe Boha, který potom hříšníkovi v milosti vychází vstříc a obléká ho.

Bůh zabil zvíře, aby přikryl nahotu lidí. O čtyři tisíce let později se Pán Ježíš měl stát pravým Zástupcem, být na kříži obtížen našimi hříchy a pro nás učiněn hříchem a vytrpět smrt.

Narodily se dvě děti. Brzy se ukáže, že starší patří k semeni hada a mladší k linii živých (kap. 3,15). To se ukazuje v rozdílných obětech, které přinášejí Bohu.

Kain přinesl oběť z plodů země, které Bůh zlořečil (kap. 3,17). Byl uspokojen dílem svých rukou a věřil, že Bůh bude také spokojen. Přepočítal se, když si dovilil nedbat toho, co řekl živý Bůh. A přece „Kainové“ až dodnes nevymřeli.

Abel svou obětí vyjádřil své postavení. Věděl, že zasluhuje smrt. Ale blížil se k Bohu na základě, který On už naznačil (kap. 3, 21), a nechal za sebe zemřít zvíře, které nezhřešilo.

Namísto aby Kain uznal své nesprávné jednání, zlobí se na Boha a je závistivý vůči svému bratrovi. Zde se ukazuje, co se v pozdějších dobách vždy znovu potvrzovalo: náboženské nepřátelství je to nejprudší. Nejvýraznějším příkladem jsou Židé. Ti, kteří byli nejvěrnější zákonu, farizeové, zákoníci a nejvyšší kněží, zabili Božího Syna, který byl jejich Mesiášem – ale neodpovídal jejich představám. Kain utíká z Boží přítomnosti, aby už nadále neměl žádnou naději, aby byl bez Boha na světě (Ef 2, 12).

Kain utekl od Boha, a nyní on a jeho potomstvo staví systém, ve kterém není Bůh potřebný, z něhož je Bůh vyloučen. Nejprve staví Kain k zajištění a posilnění tohoto sjednocení město. Pod Lámechem je opuštěno Boží zřízení manželství; zavádí mnohoženství. V boji o bytí na zlořečené zemi se šíří materialismus, snaha získat majetek. Loutnou a flétnou si lidé činí život tak příjemným, jak to je možné. První nástroje jsou počátkem techniky k vnějšímu usnadnění života. Ale soužití těchto lidí, kteří jsou od Boha vzdáleni, neprobíhá nikterak harmonicky. Spíše je vidět nenávisť a nepřátelství, které končí násilím a vraždou. Tento systém, svět, se od té doby zvětšil a zjemnil, ale zásady jsou stejné jako tehdy.

Závěr kapitoly nás přivádí zpět k linii, která byla přerušena Abelovou smrtí. Bůh daroval prvnímu lidskému páru dalšího syna jako náhradu, Seta. Jeho syn se jmenuje Enos (= slabý, klesající člověk). Ano, když si člověk začne uvědomovat vlastní nemohoucnost, obrací se opět k Bohu. To je jediné místo, odkud skutečně může očekávat pomoc (Žalm 121,2).

Adamovo potomstvo, vyjmenované v 5. kapitole, je linie Božího zaslíbení. Hospodin bděl nad tím, aby ani Abelovou smrtí nebyla přerušena, nýbrž přes Seta vedla dál. Stará se o to, aby bez přerušení pokračovala. O všech lidech v tomto seznamu je udán jen počet let jejich života, jejich potomci a jejich smrt. Neslyšíme nic o jejich činech a čeho dosáhli, tak jako u Kaina a jeho potomků.

Setova linie pro nás znamená jak varování, tak i útěchu. Je to linie, s níž se pojí Boží zaslíbení a požehnání. Zatím co svět svými vynálezy nic nezískává, je krásné vidět, jak Bůh u Setových potomků počítá roky jejich putování. Jen u nich najdeme chronologii; neboť o Něm, jenž počítá hvězdy, čteme: „Kroky mé počítáš.“ (Job 14,16) a: „Má utíkání v počtu máš.“ (Žalm 56,9)

Skrze Adamův hřích pronikla smrt ke všem lidem (Řím 5,12). Obecenství s Bohem je přerušeno, neboť život nemůže mít obecenství se smrtí, stejně tak jako světlo se tmou nebo svatost s hříchem. Člověk se musí s Bohem setkávat na zcela novém základu: na základu víry. Uznává přitom svůj vlastní ztracený stav a vděčně přijímá Boží dar, věčný život. Tento život, nad nímž smrt už nemá žádnou moc, se zakládá na smrti a vzkříšení našeho Pána.

Enochův příběh v této kapitole jasně vystupuje; neboť nekončí poznámkou: „a umřel“. Každý den chodil v úzkém obecenství s Bohem. A tak přišla chvíle, kdy jej toto chození ve dvou přivedlo přímo do nebe.

Vtržení Enocha mluví prorocky o tom, co my věříci každý den očekáváme: o příchodu Pána Ježíše k našemu vtržení k Němu (1. Tes 4,16.17). Jak to ale stojí s *naším chozením s Bohem*? Vládne mezi Ním a námi úzké, nezkalené obecenství? Když dva chtějí spolu jít jednou cestou, musejí mít *stejný cíl*. Boží cíl je pevný. On se nepřizpůsobí našim přáním. Za druhé musejí oba k tomuto cíli jít po *stejně cestě*. Je třeba se každý den ptát na vůli Pána v poslušnosti k Jeho cestě a v závislosti na Něm činit každý krok. A za třetí je možné jít spolu jen tehdy, když oba jdou *stejným tempem*. Když se nedržíme Boží rychlosti, je obecenství s Ním brzy přerušeno. Kdo tyto podmínky přijme, prožije šťastný křesťanský život se svým Pánem.

Tento rodopis končí Noé a jeho třemi syny. Jméno Noé vyjadřuje touhu člověka po potěšení a po odpočinku ve světě, který je stále více charakterizován hříchem (29. v.). On sám to našel v osobním obecenství se svým Bohem (kap. 6,9).

Zde se ukazuje smutné odpadnutí, tj. opuštění pořádku a postavení, které dal Bůh. Synové Boží – tím jsou míněni andělé (Job 1,6; 38,7) – nezůstávají v postavení, které jim bylo vykázáno, nýbrž opustili nebe a přišli na zemi, kde se smísili s lidmi. Následkem toho se na této zemi narodili lidé s neobyčejnou silou. Ve spojení s odpadnutím křesťanstva dle jména a s vystoupením antikrista se také budou projetovat nadpřirozené síly (2. Tes 2,3.4.9; Zj 13,4.12–14). Ale Bůh nepřihlížel nečinně. U andělů zasáhl ihned (viz Judy 6), lidem dal ještě lhůtu 120 let, ačkoli zlo se již projevovalo v plném rozsahu.

Ve 3. kapitole jsme měli hřích člověka proti Bohu, ve 4. kapitole hřích proti jeho bližnímu, ale zde je *všeliké* myšlení jeho srdce ustavičně jen zlé. Člověk nemá žádné dobré jádro; všechny myšlenky nevěřícího člověka jsou postaveny proti Bohu. Když Bůh stvořil člověka, viděl, že vše bylo velmi dobré. Nyní, když hřích vše zkažil, litoval, že učinil člověka.

Avšak byl tu jeden, který nechtěl jít po všeobecné cestě zkázy pryč od Boha: Noé. Jeho cesta se podobala Enochově cestě: chodil s Bohem. Ale Bůh jej nevzal pryč *před* potopou, nýbrž *spasil* jej *skrze* soud.

S vírou v Hospodinovo slovo stavěl Noé obrovskou loď „k zachování domu svého“ (Žid 11,7) a aby zachoval druhy všech ostatních stvoření naživu. Tato archa je krásným obrazem spasení, které Bůh dnes nabízí každému člověku v Pánu Ježíši. Byla absolutně *vodotěsná*, tedy stoprocentně bezpečná pro přicházející potopu – a tak krev Pána Ježíše *navěky smířila* hříchy těch, kteří se k Němu s vírou utekli. Na straně byly *dveře* – pokání k Bohu a víra v Pána Ježíše (Sk 20,21) jsou jedinou cestou k této záchraně. Okno směřovalo nahoru – spasení lidé mají světlo shůry (Jan 8,12). Smějí s vírou patřit nahoru a očekávat Božího Syna z nebe. Komůrky a připravená potrava (verše 14 a 21) mluví o lásce a péči našeho nebeského Otce o všechny, kteří Mu patří, během jejich cesty světem, který stojí pod Božím rozsudkem.

Z prorockého hlediska mluví Noé a archa o tom, jak Bůh bude v době konce jednat s ostatkem Svého lidu Izraele. Věřící dnešní doby, tj. Církev, vezme z této země *před* hodinou pokušení (Zj 3, 10). Bohabojné Židy ale bude chránit přes dobu soužení, aby je nechal přebývat v tisíciletém království na očištěné zemi.

POSEL POKOJE A RADOSTI
pošt. přihrádka č. 21
530 03 – PARDUBICE 3